

TŐKE PÉTER

VESZEDELEM AZ ŐSVILÁGBÓL

FANTASZTIKUS IFJÚSÁGI
REGÉNY

MÓRA FERENC KÖNYVKIADÓ

A SZERZŐ RAJZAIVAL

© Tőke Péter, 1986

1.

Zengei Károly! - olvasta Simonfalvi Olivér egy papírlapról. - Vág Emil! Kökényes Roland! Kovács Ede Gedeon! Lábi Zsanett! Küllő Krisztina! Sárköd Vendel!... Kérem, jöjjenek ide hozzám! A többiek oda ülhetnek, ahová akarnak.

Csodálkozva mentünk be a fülkébe a nagy tudású, ám hihetetlenül zárkózott docens után, és helyet foglaltunk az üléseken. Őszike, ahogy magunk közt neveztük, elmélyülten sodorgatta őszülő körszakállát; valami rendkívüli dolog történhetett vele, mert a főiskolán eltöltött éveink során ez volt az első eset, hogy a hallgatóinak társaságát kereste. A lányok mellesleg azt suttogták róla, elképesztően ronda nyúlarcra van, és állítólag mindjárt az érettségi után szakállt növesztett, hogy ne legyen tovább a közröhej tárgya. Engem ugyan csöppet sem érdekelt, milyen a docens arca, sőt azt sem tudtam elképzelni, milyen is egy nyúlarc valójában; arra viszont határozottan kíváncsi voltam, mit akarhat egy ilyen vegyes társaságtól, mint a szuperzseninek számító Zengei, a lusta, bár határozottan szép Krisztina, Zsanett, akibe titkon már egy hónapja szerelmes vagyok, a gitáros Sárközi, a vérmes természetű Kovács, Roland, a sportember és jómagam, aki az egész biológiából a bogarakat, lepkéket meg az őshüllőket szeretem.

„Csak nem a rendszertanból akar faggatni bennünket? - borzongott át rajtam a félsz. - Vagy kedvenc témáját, a holt nyelvek szerepét a tudományos névalkotásban akarja tárgyalni velünk egész a Bakonyig? Meg is ette akkor a fene a kirándulást!” Az mindenesetre vigasztaló volt; hogy Zsanett közte van a meghívottaknak - a kövér Kovácsot finoman odébb lökve, gyorsan melléje ültem.

- Egész jó hely ez itt! - néztem szét erőltetett vidámsággal valami után, amit megdicsérhetnék. A vasúti fülke belseje azonban semmi különleges alkalmat nem nyújtott ilyesmire; a piros műbőr huzatú üléseken az új „MÁV” nap formájú emblémái díszeltek halványzöldre nyomással; az egyik üléssor felett közönséges tükör, a másik felett az utóbbi évek nagy slágere, a pozitív tükör, melyben felcserélődött a szemlélő jobb és bal oldala. A fülkeajtó fölött a sztereó tévé képlemeze sötétlett, míg a valószínűtlenül tiszta ablakon át a szabadba tekinthettünk - túl az állomás napelemekkel fedett kupoláján -, a környező házakra, melyek tetején néhol háztartási naperművek látszottak. Eszembe jutott, hogy zseni gyermek koromban még gyakran piszkos volt a vasúti kocsik ablaka - nemegyszer annyira, hogy ki sem lehetett nézni rajtuk. Ma már mindez a múlté, egy kellemetlen emlék abból az időből, amikor még nem találták fel a portaszítót, színtelen mázt, amely megakadályozza a tárgyak elpiszkolódását.

A tájban azonban nem sokáig gyönyörködhattunk, mert Őszike határozott mozdulattal lekattintotta a függönykapcsolót, miáltal a zsaluüveg lemezkéi elbillentek, s az ablak egyszeriben átlátszatlan tejüveggé vált.

- Jobban szeretem, ha ki lehet látni! - húzta el Zsanett a száját. Neki sajnos semmi érdeke sincs a diplomáciához, és már többen megjósoltuk neki, hogy emiatt még rengeteg baja lesz.

- Látja, ezért nem fogja vinni maga semmire - nézett rá Őszike vékony, aranykeretes szemüvege fölül. - Mindenben a hibát keresi, mindenütt csak a rosszat látja meg, és így óhatatlanul elzárja magát a lényeglátás nagyszerűségétől. Mert miről is van szó? Az a tény, hogy nem lehet kilátni, egyáltalán nem befolyásolja utazásunk eredményességét, továbbá azt is jelenti, hogy senki sem bámulhat bele a képünkbe. A kinti környezet különben is csak arra jó, hogy elvonja figyelmünket, és megakadályozza az elmélyült gondolkodást.

E pillanatban alig észlelhető rándítással megindult a vonat, és halkán surrogva egyre gyorsult, míg nem elérte a mellékvonalamon szokásos 180 kilométeres utazósebességet.

- Igaz, hogy Vinyén fogunk leszállni? - kérdeztem gyorsan, mert láttam, hogy Zsanett már nyitja a száját, és ki akarja mondani véleményét az elmélyült gondolkodásról meg a hallgatók cselekvési szabadságáról általában.

- Igaz - biccentett Őszike. - Onnan megyünk végig a Cuha völgyén, és úgy jutunk el a porvacsaszneki állomásra. Visszafelé majd ott szállunk fel ismét a vonatra.

- Azt hallottam, alagút is van; igaz? - firtatta Krisztina, mintha roppantul érdekelné a dolog.

- Vinye után van néhány - közölte a docens. - Visszafelé fogunk csak átmenni rajtuk, de nem nagy élmény, ne várjon sokat tőle!

Ezt humornak szánta, illet rajta nevetnünk egy kicsit. A stréber Kovács természetesen hahotázott, csak úgy rengett bele a hasa.

- Miért hívott minket a tanár úr? - kérdezte Zsanett kereken, mire elcsöndesedtünk.

Őszike lehunyta a szemét, sóhajtott egyet, és megsimogatta párszor a szakállát.

- Miért nem helyezik el a csomagjukat a tartóban?

Titokban mindnyájan reménykedtünk benne, hogy néhány perc múlva eltávozzhatunk a docens mérsékelt kellemes társaságából, ezért a táskáinkat ösztönösen az ölünkben tartottuk. Miután a reményünk szertefoszlott, felrakodtunk a csomagtartókba, és Őszike folytatta:

- Egy hallatlanul izgalmas könyvet olvastam a napokban. Az a címe: Melegvérű dinoszauruszok. Számítalan nagyon érdekes problémát tárgyal a szerző, és egyik-másik régóta fennforgó kérdésre egészen eredeti válaszokat ad. Én ugyan nem minden esetben értek egyet vele, de néhányszor azért engem is meggyőzött. Olvasta valaki maguk közül a könyvet?

- Én - jelentkezett Zengei, a „Nagyokos”.

Várható volt, hogy ő lesz a jelentkező, és az is várható volt, hogy Kovács emiatt megvető pillantást vet rá, mintha elitélendőnek találná a dolgot. Korábban ugyanis ő volt a fej az évfolyamon, de mióta Zengei hozzánk került - vagyis csaknem egy hónapja -, egyszerűen megszűnt az elsőbbsége. Az új hallgató mindig mindent jobban tudott mindenkinél, sőt gyakran még a tanárokat is zavarba hozta egy-egy váratlan kérdéssel.

- Ááááá, csakugyan? - húzta fel a szemöldökét Őszike, mintha őszintén örülne Zengei tájékozottságának. - Na, üljön csak ide, mellém, hogy könnyebben cseveghessünk, Kovács meg szépen átmegy a maga helyére.

Miután megtörtént a helycsere, amelyre szerintem semmi szükség sem volt, a docens élénk vitába kezdett Nagyokossal. Észrevétlenül bekapcsolódtunk mi is a beszélgetésbe, és csakhamar nekihevíltünk vitatkoztunk olyasmiről, hogy vízben élt-e a Brachiosaurus, vagy tudott-e repülni az ősmadár. Küllőt meg Sárközit azonban mindez hidegen hagyta, és magukban nyilván azon tűnődtek, mi a csudának hívta őket Simonfalvi.

A kövér Kovácsról most kiderült, hogy él-hal az ősgyíkokért, és egész csomó könyvet olvasott már róluk; Roland bevallotta, hogy neki hatalmas gyűjteménye van otthon őshüllőkkel foglalkozó cikkekből, Zsanett volt már a lengyeleknél lévő híres „Dinoszauruszok völgyé”-ben, ahol életnagyságú szobrokként láthatta a legismertebb sauruszokat. Főlösképpen tartottam beszélni róla, hogy van egy kis diorámám otthon, tulajdonképpen egy jókora terrárium, amelyben élőlények helyett ősnövények utánzatai állnak homokos, kövecses talajon, s a növények közt műanyag dinoszauruszmodellek paráéznak, melyeket én ragasztottam össze gyárilag készült elemekből. Természetesen ki is festettem valamennyit úgy, ahogyan kedvem tartotta, mert hisz nem él ember a Földön, aki megmondhatná, milyen színe volt bármelyiknek.

- Mit gondolnak - kérdezte Őszike -, megtudja valaha a tudomány a választ az őshüllőkkel kapcsolatos kérdésekre? Meg fogjuk tudni valaha, milyen színe volt a Megalosaurus bradleyinek? Vagy milyen színű szőröcsuhát viselt a Pterodactylus elegans?

- Hát, a Földön már nem élnek őssálatok, az biztos - mondta Kovács.

- Téved - igazította helyre a docens, feljebb tolva orrán a pápaszemet, mely a vita hevében orrhegyére csúszott. - Igenis élnek. 1938-ban kifogtak Afrika nyugati partjainál egy bojtos-űszós maradványhalat, amelyről mindenki azt hitte, hogy már évmilliókkal ezelőtt kihalt. Azonkívül ma is élnek teknősök, gyíkok, békák és egyebek, hogy a rovarokról ne is beszéljünk. Ezek bizonyos értelemben mindnyájan őssálatok.

- Most a dinoszokról van szó - dünnyögte Kovács mogorván.

- Egy másik bolygón élhetnek - szoltam. - A világűrben rengeteg bolygó van, és elképzelhető köztük olyan, ahol a fejlődés most tart csak ott, ahol nálunk sok millió évvel korábban tartott. Csak meg kéne keresni azt a bolygót, és ...

- Marhaság! - legyintett Kovács. - Tűt a szalmazakalban előbb megtalálnál, mint az ilyen bolygót. Lehet, hogy nincs is.

Vissza kéne utazni a múltba! - ábrándozott Roland. - Fognánk az időgépet, beállítanánk rajta a kívánt időt és helyet, megnyomnánk a gombot, és hopp! - máris ott lennénk.

- Az időutazás még nagyobb marhaság - világosította fel a kövér, gubancos, fekete szakállát morzsolgatva. - Ami egyszer elmúlt, meghalt, annak vége, az már nincsen tol vább. Ha létezne időgép, akkor a jövőből már régen járnának hozzánk a látogatók! Úgy utaznának hét végén a múltba, mint mi a vikendházhoz.

- Lehet, hogy járnak is! - kapcsolódtam bele a vitába. Csak éppen titokban csinálják, ezért nem tudunk róla; A világon már annyi mindent feltaláltak, ami lehetetlennek tűnt; miért pont az időgépet ne lehetne feltalálni?

- Úgy van! - helyeselt Zengei felpattanva. - Én lennék az első, aki elmenne expedícióra a dinoszauruszok korába!

Lekapta hátizsákját a csomagtartóból, és úgy ült le vele, mintha máris indulni akarna.

- El tudjátok képzelni, micsoda élmény lenne közről megfigyelni azokat a hatalmas állatokat? Látni, ahogy ballag a harmincméteres diplodokusz, figyelni az őszrovarokat kergető pterozaurust?

- Én biz' isten veled mennék! - lelkesedett Roland, csavarintva egyet rövid kis bajuszán,

- Hű, de remek lenne! - áradozott Zsanett mámoros sze mekkel. - Remélem, magatokkal vinnétek engem is?

- Legalább lenne valaki, aki főzne és mosna ránk - éltem bele én is magam a dologba, s úgy éreztem, akár mindjárt indulhatnék az expedícióra. - Mit szólsz, Nagyokos, ne menjünk inkább az ősvilágba a Bakony helyett?

Zengei egyik keze a hátizsákba mélyedt, a másik pedig úgy támaszkodott az ablak előtti asztallapra, hogy csuklóján előtűnt a bonyolult kvarcóra, mely az idő mérésén kívül még egy sereg más dolgot is tudott.

- Csodálatos lehet az ősvilág - felelte szokott egykedvűségével. - Azt hiszem ...

De nem fejezhette be, amit elkezdett, mert a következő pillanatban eltűnt a fülke, és huppanva ültem földre páfrányszerű növények közt; gyér köd vagy inkább füst szállt valahonnan, és mindent elborított.

- Mi történt? - motyogta Kovács, aki kezében szorítva a turistabotként használt vassforkost, teljesen bambán ült mellettem.

- Hol vagyunk? - suttogta rémulten Zsanett, majd nagyot kiáltott: - Tanár úr! Hahóóóó! Tanár úr!

Aztán a fejét félrefordítva várta, hogy Őszike feleljen.

Nagyokos ugyanúgy ült előttem, akár a vonaton, ugyanúgy tartotta térdein a hátizsákját, s ugyanúgy a zsákban volt a keze, mint akkor.

- Mi történt, Zengei? - kérdeztem rekedten, igyekezve keresztüllátni a fehér gomolygáson.

- Fogalmam sincs róla - dadogta Nagyokos. - Valami rendkívül furcsa, úgyszólván hihetetlenül különös dolog történt velünk.

- Ezt én is látom! - dünnyögte Roland a ködgomoly mélyéről. - De hol van a vonat? ... És hol vagyunk mi?

- Talán átestünk egy másik dimenzióba - találgattam.

Fantasztikus könyvekben gyakran előfordul ...

- De mi nem vagyunk fantasztikus könyvben - dörmögte Kovács. - Ez a dolog az idegen dimenzióval ugyanakkora marhaság, mint az időutazás.

- Tudsz valami jobb magyarázatot? - kérdeztem.

Válaszképpen csak szusszant egy hatalmasat.

2.

Miközben feltápáskodtunk, olyasféle pukkanást hallottam, mint amikor begyűjtanak egy hegesztőpisztolyt. A köd egyik pillanatról a másikra szétoszlott, és szemügyre vehettük végre a körülöttünk burjánzó növényeket.

Páfrányok és pálmászerű fák nőttek mindenütt, hol sűrűbben, hol ritkábban. Voltak csoportosan álló páfránylevelek, melyek alakra nézve nagyjából az erdei pajzsikára hasonlítottak, voltak bokorszerű, másféleképpen szabdalt levelű- páfrányok, és voltak olyanok is; amelyek combvas: tagságú, rövid törzsek tetejéről hajoltak szét. Akadt egészen apró páfránylevél, alig nagyobb a hüvelykemnél, de akadtak méteresek is.

Zengei óvatosan megtapogatta az egyik alacsony papáfrány leveleit.

- Hasonlít a királyharasztra - állapította meg, végigsimítva kezével a fakóbarna törzsön, melyet sűrűn borítottak az elhalt levelek nyelének sötétbarnára száradt csonkjai. - Ha nem tudnám biztosan, hogy ez a fajta már régen kihalt, azt mondanám ...

- Jaj, mi az ott?! - sikított fel Zsanett, a távolban magasló pálmafák felé mutatva.

A sötétzöld, lágyan imbolygó pálmaüstökök között levéltelep, barnászöld törzs ágaskodott.

- Én nem látok semmit - erőltettem a szememet. - Azt a törzset gondolod?

- Törzs a fejed! - suttogetta reszketve. - Az előbb mozgott!

- A fa?

- Mondom, hogy nem fa! ... Nézd!

A „pálmatorzs” megmozdult. Komótos lassúsággal előbb jobbra, aztán balra lendült, majd lefelé hajolt, nekiütközött egy pálmalevélnak, leszakította, és magával vitte a magasba. A karhossznyi levél szilárdan tapadt a törzs végéhez, s tekergő mozgásokat végzett, mintha forgatná valami.

Tátott szájjal figyeltük.

- Levelet pörget a fatörzs?! - hűledezett Roland. Az öregapám sem látott még ilyesmit.

- Óriáskígyó! - suttogetta Zsanett elhűlten. - Ti tudátok, hogy van közöttük növényevő?

Csakugyan élőlény volt! Most már én is felfedeztem a parányi fejet, mely alig volt szélesebb a hozzá kapcsolódó nyaknál.

Nem kígyó - mondta Nagyokos: Nevetni fogtok, ha megmondom, micsoda.

- Mi? - kérdeztük egyszerre.

Egy növényevő dinoszaurusz, pontosabban: egy száuropoda. De hogy melyik családhoz tartozik, azt még nem tudom.

- Na ne nézz madárnak! - vigyorgott Kovács. - Az előbb annyit beszéltünk szauruszokról, hogy az agyadra ment. Nem mondanád meg, honnan került ide egy **eleven** őshüllő?

- Nem ő, hanem mi kerültünk ide - vetette ellen Nagyokos. - Ha nem vetted volna észre, mi most egészen máshol vagyunk, mint percekkel korábban.

Kovács idétlenül felnevetett.

- Szóval ez itt valamilyen szabadtéri múzeum, mint a lengyeleknél, azzal a különbséggel, hogy mozognak is a szobrok!

- Nem hinném, hogy szobor - felelte Zengei. - Ahhoz túlságosan is életszerű.

- Tényleg! - mondta Roland, a homlokát ráncolva. - Ez egy igazi őshüllő. A nagybátyámék rejtegették eddig a tyúkólban, hogy ne keltsen feltűnést, de úgy látszik, valamiképpen kiszökött. Ebből még nagy baj lesz, meglátjátok!

- Szerinted az ott igazi ősgyík? - szegeztem Zengeinek a kérdést.

- Akármibe lefogadom - felelte határozottan, jóllehet sohasem szokott fogadni.

- Úgy érted, fennmaradt valahogyan? - kérdezte Zsanett kissé vacogva. Bátorítólag átöltem a vállát, de nem voltam benne biztos, hogy észrevette, csak nézett a szaurusz felé, kimeredt szemekkel.

- Ha sejtésem nem csal - válaszolt Nagyokos körülpillantva -, akkor még több hasonlóhoz is lesz szerencsénk.

- Nevetséges vagy! förmedt rá Kovács. - Te is tudod jól, hogy a szauruszok hatvanötmillió évvel ezelőtt kihaltak.

- Tévedsz - vetette rá Zengei mindig egykedvű tekintetét.

- Hetvenötmillió? - bizonytalanodott el a kövér, és látszott, ahogy erőlteti agyát a pontos számadatért.

- Egyáltalán nem haltak még ki. Ez a vegetáció itt nagyjából olyan, mint amilyenek a jurakor

növényzetét ismerjük. Időszámításunk előtt körülbelül százötven-kétszázmillió évvel lehetett ilyen a Föld.

- Azt akarod mondani, hogy visszakerültünk a múltba? - Minden jel arra mutat.

- Ez lehetetlen!

Zengei vállat vont.

- A helyzet mégiscsak az, hogy ott áll egy őssálat, ezek itt régen kihalt páfrányfajok, mi pedig itt vagyunk közöttük. Javaslom, menjünk közelebb az állathoz, akkor talán többet megtudhatunk.

- Én ugyan nem! - suttogta Zsanett falfehéren. Inkább próbáljunk hazamenni! Karesz, te olyan okos vagy. Találd ki, hogyan juthatunk haza!

- Ehhez előbb azt kéne tudnunk, hol vagyunk - szólt közbe Kovács. - Mert hogy nem a múltban, az biztos!

- Énszerintem átkerültünk egy idegen dimenzióba - ismételtém. - Ez az egyetlen logikus megoldás. Nem gondoljátok?

- Juj, ezek a dimenziók! - fintorgott Zsanett. - Ezeket csak te érted egyedül! .

- Jön az ősgyík! - nyögte Roland, és futni akart, de Nagyokos elkapta az ingét.

- Ne mozduljatok! - szólt. - Egyáltalán nem biztos, hogy észrevett bennünket. Húzódjunk be a levelek közé!

- Nekünk támad? - ájultozott Zsanett, és annyira elgyengült, alig bírtam megtartani. Óvatosan le akartam ültetni a földet borító, száraz páfránylevelekre, de hirtelen felpattant, mintha rugók lökték volna. - Megörültél?! Ki tudja, milyen ősovarok lapulnak az avarban! Még csak az hiányzik, hogy megcsípjen vagy belém harapjon valami! Bármelyik bokor alatt heverészhét egy mérges kígyó!

- Kígyók állítólag csak a krétában voltak - vigasztalta Nagyokos. - Mérges gyíkok azonban csakugyan lehettek, ezért nem árt az óvatosság. Ami a sauropodát illeti, azt hiszem, nem kell tartanunk tőle különösebben. Lomha mozgású állatnak nézem, és még ha meg is támadna bennünket, valószínűleg könnyen kitérhetnénk előle. Bár, igazság szerint, nem tudom, mi oka lenne bennünket megtámadni.

Erősen reméltem, hogy igazat mond, noha kivételesen nem sok logika volt az utolsó mondatában. Egy növényevő állatóriás ugyanúgy ráronthat minden látszólagos ok nélkül a közelébe tévedő lényekre, mint egy éhes ragadozó. De hát hogyan feledkezett el erről Nagyokos? ... Vagy csupán minket akart megnyugtatni?

Egyenletes, puha léptekkel haladt felénk a dinoszaurusz; hatalmas teste úgy tolt szét a páfrányokat, mintha selyempapírból lennének, s valósággal úgy tűnt, úszik egy zölden hullámozgó tengerben. Lépései alatt egyáltalán nem remegett a föld, s ha nem hallottuk volna a levelek sürögését, talán nem is halljuk, hogy közeledik. Hosszú, zöldesbarna nyaka óriási elefánttesthez kapcsolódott, melyet oszlopszerű lábak tartottak. A háta és az oldalai szürkésbarnák voltak, lábai rozsdaszínűek. Testének hátulsó részét nem láthattuk, mert a növényzet teljesen eltakarta.

- Brontosaurusz! - motyogta Kovács. - Ha nem igazi, akkor bámulatosan megcsinálták.. .

- Igazi - közölte Nagyokos nyomatékkal. - Még mindig nem hiszed el, amit látsz? Mellesleg a brontosaurusz név már nem helyénvaló, helyette az atlantosauruszt kell alkalmazni.

- Pukkadj meg! - felelte Kovács tömören; s szokás szejnt benne a mérge Zengei tudása miatt.

A sauropoda megállt a közelünkben, és rövid szemlélődés után hattyú módon meghajlított nyakkal tépdésni kezdte a páfrányok zsenge hajtásait. Egy-egy nagyobb falattal felegyenesedett, s miközben „bedolgozta” szájába a táplálékot, minden irányban nézelődött, mintha veszélytől tartana ... És ekkor egyszeriben ráébredtem, hogy ahol növényevő őshüllő van, ott a ragadozó sem lehet túl messze, s ettől kivert a verejték.

- Észrevett! - susogta Roland. - Minket figyel!

Az állat abbahagyta a rágást, és mozdulatlanul nézett irányunkba. Ismét olyan volt a nyaka, mint egy pálmának törzse, és akaratlanul arra gondoltam, talán nem is nehéz elrejtőznie így a

kóborló ragadozók elől. Hét vagy nyolc méter magasból tekintettek le ránk a fekete gombszemek, s nem tudom, meddig bámultuk volna egymást, ha Kovács hirtelen nem tüsszent hatalmasat.

A saurusz nyaka kecsesen oldalra lendült, törzse eleje megemelkedett, mellső lábait felrántotta, s olyan sebesen fordult, hogy mire magunkhoz tértünk, már csak távolodó hátát, vízszintesbe hajló fejét láttuk eltűnni a páfránytengerben. Az elsiető óriás állat léptei alatt ezúttal tompán dübörgött a föld, és ropogva törtek szét az útjába került páfránytörzsek.

- Te is a legjobbkor tudsz tüsszenteni! - fortyogott Zsanett. - Mi lett volna, ha felénk jön a húshegy?

- Nem tehetek róla - felelte a kövér. - Annyira csiklandozta az orromat egy levél, hogy nem bírtam megállni.

- Máskor fogd be az orrodát, jó? Azt úgy kell, ha még nem tudtad volna!

Zsanettnak szemmel láthatóan jólesett a pörlekedés, valósággal életre kelt tőle. Arcába visszatért a szín, szeme élénken csillogott, s amikor meglibbentette kislányosan masniba kötött, szőke varkocsait, ugyanolyan szép volt, mint bármikor.

- Szóval ez egy élő brontosaurusz volt! - dörmögte Kovács, alaposan megnyomva a Zengei által elavultnak nyilvánított nevet.

- Inkább kamarasaurusznak vélem - felelte Nagyokos a maga hangsúlytalan egykedvűségével.

- A fejformája legalábbis teljesen olyan, és a bőrét is jellegzetes, hatszögletű pikkelyek fedik. Mindazonáltal nincs kizárva, hogy mégis atlantosaurusz, hiszen, mint tudjátok, annak a fejét még sohasem találták meg; no és természetesen az is elképzelhető, hogy merőben ismeretlen száropoda, amire még eddig nem bukkantak rá az ásatások során.

- Igazi tudós vagy, öregem! - nyájaskodott Kovács. - De ha olyan sok eszed van, azt mondd meg nekünk, hogyan kerülünk haza! Cserébe én meg elhiszem, hogy időutazást tettünk. Jó?

- Nem érdekel, mit hiszel - vont vállat Zengei. - Ami pedig a hazajutásunkat illeti, arról az a véleményem, ugyanúgy fog lezajlani, mint az ideutazásunk.

Öklömnyi bogár zúgott el alacsonyan a fejünk felett, s olyan szelet kavart sebesen pergő szárnyaival, hogy a közeli páfránylevelek meglódultak tőle.

- Na de hogy kertetünk ide? - érdeklődött Zsanett, azzal a gyermeteg aggodalmassággal ráncolva homlokát, amely rendkívül jól állt neki.

- Gondolkoztam a dolgon - felelte lassan Nagyokos. - Egyetlen lehetséges magyarázat van, éspedig az, hogy valaki ideküldött bennünket. Ehhez persze az illetőnek fel kellett találnia a múltba utazás lehetőségét.

- Miért csak a múltba utazását? - firtatta gúnyosan Kovács. - Miért nem mindjárt a jövőbe utazást is?

- Lehet, hogy együtt jár a kettő, bár az is lehet, hogy nem. Mindenesetre a múltba utazást feltalálta, ez tény, csak az a kérdés, mi célja volt vele, hogy ideküldött minket? ... Logikusan végiggondolva a kérdést, nyilván az, hogy megfigyeléseket tegyünk az ősvilágban, és tapasztalatainkat átadjuk majd az emberiségnek visszatérésünk után. Az illető bizonyára számított rá, hogy sohasem egyeznénk bele ilyen örűtségbe, ezért úgy rendezte a dolgot, hogy ne legyen módunkban visszakozni.

- Jó kis vicc! - nevetgélt Roland, idegesen pödörgetve szőkésbarna bajuszkáját. Markáns arcán nagy cseppekben gyöngyözött a verejték. - És ha teszem azt ... meg akar enni minket egy ragadozó?

- Talán azért vagyunk öten, hogy ha néhányan elpusztulunk, olyan is maradjon, aki visszatérhet.

Nyomasztó csend nehezedett ránk. Most tűnt csak fel, hogy nem voltak madarak, melyek a dalukkal vidámságot önthettek volna a tájba. Csak a páfrányok suhogása hangzott, ha szellő borzolta levelüket, meg itt-ott gyanús neszek - alkalmasint rovarok hangja, motozása az avaron.

- Simonfalvi küldött? - kérdezte Roland, öklöbe szoruló kezekkel.

- Bárki lehet az illető. Mindenesetre gyanúsak az idekerülésünk-előzményei.

- Ez közönséges gyilkosság! - mondta Zsanett holtápadtan. - Még ha legalább volna

fegyverünk meg más egyéb, ami kell egy expedícióhoz!

- Nekem van fokosom - jegyezte meg Kovács, és úgy emelte magasba a fémcímkékel teletűzdelt turistabotot, mintha mindnyájunkat kész volna megvédeni vele.

Nekem pedig töröm van! - csapott az oldalán függő gyilokra Kókényes. - Ha Kovács széthasítja a támadók fejét, én majd szíven szúrom őket!

- Puskák kellenének! - fordítottam komolyra a szót. - Nagyvadra való fegyverek, sőt nem ártana néhány kézigránát sem. No meg élelmiszerek, vízhatlan sátor eső ellen, gyógyszer, kötszer, gumicsizma satöbbi. Tulajdonképpen miért nem jött el Őszike, vagyis a rejtélyes illető saját maga ide?

- Többféle magyarázat lehetséges - találgatta Zengei. Az egyik ok az, hogy nem mert eljönni. Úgy értem, fél az őshüllőktől. A másik ok: nem egészen biztos benne, hogy sikerül-e az időutazás. A harmadik ok: kezelnie kell az időgépet, hiszen az most is ott van a XX. században, és bizonyos idő elteltével visszaszippant minket a jelenünkbe. Aztán persze más okok is lehetnek még, például az, hogy mozgássérült az illető, esetleg vak vagy ilyesmi. Mindez azonban teljességgel lényegtelen a mi szempontunkból.

Amit mondott, logikusnak tűnt, némi fejtöréssel mi is rájöhetünk volna. Ám ha Zengei velünk volt, bennünk szünetelt kissé a gondolkozás. Eleven példája volt annak, hogy a magasabb rendű intelligencia nemcsak pozitív hatással lehet a környezetére.

- Én semmit sem árulok el, ha újra otthon leszünk! - húzta ki magát Zsanett villogó szemekkel.
 - Azt ugyan lesheti a gazember! De azt sem teszi majd a kirakatba, amit kap tőlem az utazásért!
 Fecske nagyságú repülőgyík suhant el a fejünk fölött. Meglehetősen hasonlított a denevérhez, szárnya azonban jóval keskenyebb volt, tojásforma feje hosszúkás nyakon ült, és arasznyi, vékony farka a végén lapátszerűen kiszélesedett. A testét borító világoskék prém bársonyosan csillant a ráeső napfényben.
 - Egy eleven Ramphorhynchus! - motyogta Kovács. - El nem hittem volna, hogy világoskék bundájuk van!
 - Lehet, hogy látsz még pepitát is - kanyarintotta hátára a zsákját Nagyokos. - Azt javaslom, nézzünk körül táborhely után, mielőtt beesteledik. Mindenekelőtt vizet kell találnunk valahol.
 A ramforhinkusz visszakanyarodott felénk, szárnyaival sebesen csapkodott, majd feszesre tárta őket, és siklórepülésben suhant tova a növényzet felett. Hirtelen irányt változtatott, nekiröppent egy jókora rovarnak, és szélesre nyíló szájával elkapta.
 - A jurakor fecskéje! - sóhajtott Zsanett. - Vajon látjuk-e még a mi fecskéinket?
 - Biztos lehetsz benne - siettem megnyugtanni. - Zengeinek most is igaza lesz, mint mindig. Ha eleget tapasztaltunk már, szépen hazarántanak bennünket ... Na, gyere!
 Kézen fogtam, és siettünk a többiek után.

3.

Zengei tekervényes útvonalon vezetett bennünket. Hol jobbra tért ki, hol meg balra, minduntalan kézbe vett egy páfránylevelet, utánakapott a felröppenő rovaroknak szemmel láthatóan élvezte a kényszerű expedíciót.

- Izééé... - mondta Zsanett - minek kacsaringózol, Karesz?
 - Semmi értelme átgázolni mindenben - felelte. - A sűrűbb helyeken esetleg rejtőzhet valami, és ki tudja, nem mi húznánk-e a rövidebbet, ha felzavarnánk.

Roland óvatosságból kezében tartotta a törét, Kovács pedig hanyagul lóbálva fókását, pattogó indulót kezdett füttyülni.

- Megörültél?! - szólt rá Nagyokos. - Azt akarsz, hogy idecsődüljenek a vadállatok?
 - Szerintem inkább elriadnak ettől - jegyeztem meg. - Kovács füttyművészete még korántsem olyan fokú, hogy csalogatná a közönséget.

- Az sem jó, ha elriadnak. Akkor hogyan tudjuk megfigyelni őket? Abbahagynád végre?
 - Akkor füttyölök, amikor akarok! - felelte a kövér. - Te nekem nem dirigálsz!... Különbösen pedig inkább riadjon el egy karnivora, mint hogy kedve támadjon megköstölni minket.

Ebben a pillanatban mély hangú üvöltés hallatszott. Olyan volt, mintha egy óriás kutya tutulna valahol - közel-e vagy messze, nem lehetett pontosan megállapítani: Egész mélyen kezdődött a hang, majd fokozatosan vékonyodott, magasodott, s mielőtt túlságosan is magas lett volna, hirtelen ismét mélyebbé vált. Perceken át zengett tőle a levegő, majd vége szakadt, mintha elvágták volna.

- Mi volt ez? - suttogta Zsanett.
 - Valami állat üvöltött - felelte Zengei.
 - Naná, majd sziréna! - dünnyögte Kovács.

Ismét felhangzott a félelmetesen szép üvöltés. Ezúttal határozottan úgy éreztem, közeledik hozzánk, s néhány másodperccel később fel is tűnt egy hordó nagyságú fej a páfrányok fölött. Rézvíz színű élénken elütött a sárgászöld levélzettől, s miközben lassan haladt előre, gyékényjének elől csúcsosra formálta, és látható erőlködés nélkül jött ki rajta az öserejű hang. Mikor az ajkait összezárta, abbamaradt a dal.

- Antrodémusz, ha nem tévedek! - súgta Zengei. - Ne mozduljatok, és legyetek csendben, mert ez húsevő! Szerencsére a szél felőle fúj, így nem kaphat szagot rólunk.

Az őshüllő megállt. Csészényi szemei fölött sötétlila szemöldökívek dudorodtak, s ahogy elfordította kissé a fejét, nyakának laza bőre finom hurkákba gyűrődött. Egy darabig csöndesen ácsorgott, éberen figyelt mindenfelé, aztán orrát a magasba nyomta, hosszúkás, fekete orrlyukai

bezárultak, és kicsúcsosodó ajkai közül ismét előtört az előbbi dallam. Amikor befejezte, újból némán szemlélődött - talán válaszra várt.

- Lehet, hogy a párját hívja - vélekedett Roland. - Mint a szarvasbikák.

Hirtelen tompa bőgés hallatszott messze a hátunk mögül, teljesen hasonló az antrodémuszéhoz. Természetesen az is meghallotta, s a fejét felcsapva ordított egy nagyot, majd futni kezdett felénk, vagyis a hang irányába. Két hátulsó lábán szaladt, mint egy óriási tyúk vagy kakas, a felsőtestét vízszintesen előrenyújtva, kis mellső lábait a törzséhez szorítva. Tompán dobbanó lépéseitől megreszketett a föld.

Alig pár méterre rohant el mellettünk, hosszú, zöldes farkát gerendaként tartva teste mögött, egyensúlyt teremtve így az előredöntött felsőtesttel. Izmos hátulsó végtagjai vastagok voltak, akár az elefánté, alakjukat tekintve azonban ormótlan madárlábakra hasonlítottak.

Lélegzet-visszafojtva vártunk, amíg eltávolodik, s amikor ismét levegőt vettünk, orrunkba émelyítő szag áramlott.

- Püüü, de büdös! - fintorgott Zsanett. - Gyerünk innen; mielőtt visszajön!

Választ sem várva szaladni kezdett. Persze nyomban utána indultam, Roland és Kovács mögöttem, Zengei leghátul. Egy helyen kereszteztük az antrodémusz lába nyomát, és Kovács megjegyezte, hogy vastagabbak az ujjai az ő combjánál.

- Látod, öregem - csapott a vállára Kőkenyes -, nem is vagy te olyan kövér, amilyennek hisznek.

- Egyáltalán nem vagyok kövér! - vágott vissza amaz. Csupán remek a kondicióm, ennyi az egész. Az antrodémusz sokkal nehezebb énnálam.

- Olyan tizennégy, tizenöt tonnával - közölte Nagyokos.

Igaz, magasabb is nálad valamivel.

- Neked is így kellene futnod a randevúidra - vigyorgott Roland, finom célzással Kovács nagyszámú nőgyére. - Egy hét alatt olyan karcsú lennél, mint a lopódarázs!

Miután választ nem kapott, egy ideig szótlanul nyargaltunk. Majd észrevettem, hogy Zsanett kezd elfáradni, mert többször is megbotlott.

Végül megállt, és belekapaszkodva a karomba, kipirult arccal lihegett.

Alaposan megfuttattál minket ebben a hőségben mondtam. Csak úgy szakad rólam a víz!

- Ne ... is ... mondd! - zihálta. - Úgy meginnék egy jó pohár hideg vizet! Zengei, nincs egy kis italod?

- Azt sajnos nem hoztam magammal - felelte Nagyokos: - Álmomban sem gondoltam volna, hogy a Cuha völgyében szomjazhatunk ... Nézzétek csak! Megint egy ramfor- hinkuszféle.

A magasban puha csattogással körözött egy repülőgyík. Legalább háromszor akkora volt, mint az előbbi, a színe azonban rozsdabarna. Ha úgy fordult, hogy eltakarta előlünk a napot, bőrhártyás szárnyain átderengett a fény.

- Hess! - ordított Kovács, fókosával az állat felé suhintva. - Nem mész innen?!

Az állat ijedten megrebbent, csapott néhányat a szárnyaival, hosszú farkát ívben meghajította, aztán sebesen elrepült.

- Na, mit szóltok hozzám? - húzta ki magát elégedetten a kövér. - Így kell bánni ezekkel. Az ember rájuk ordít, és máris eliszkolnak.

- Kétlem, hogy az antrodémusz is eliszkolt volna - jegyezte meg csípősen Zsanett. - Miért kellett elzavarnod? Rengeteg érdekes dolgot megfigyelhettünk volna rajta.

- Eluralkodott benned a tudásvágy? Azt hittem, máson sem jár az eszed, mint azon, hogy minél előbb hazakerülsz.

- Az még nem gátol meg abban, hogy szemügyre vegyem, amit lehet. Van fogalmad arról, micsoda egyedülállóan szerencsés helyzetben vagyunk? Hány tudós odaadná a fél karját, ha láthatná azt, amit mi!

- Zsanettnak igaza van - siettem a támogatására, mikor elhallgatott. - Nekem is az a véleményem, hogy amíg itt vagyunk, igyekezzünk minél többet megtudni mindenről. Más részről pedig az sem elképzelhetetlen, hogy aki ideküldött minket, valamiképpen figyelemmel is tudja kísérni az eseményeket. Ne kérdezzétek hogyan, de a történetek után én már semmit sem

tartok lehetetlennek.

- Csatlakozom az előttem szólókhoz - emelte fel a hangját Roland is. - Zengei, neked mi a véleményed?

- Egyetérték. De most maradjatok csöndben, mert ott elől, ahol a tikászok sűrűbben állnak, valami nagy test mozgolódik. Azt hiszem, növényevő ugyan, de azért nem árt az óvatosság. A szélirány most is kedvező, ezért odalopózhatunk, ha akarjátok.

- Gyerünk! - mondta Zsanett helyettünk is.

Kétségtelen, hogy hajtott bennünket a kíváncsiság, de azt hiszem, mégis Zengei magatartása volt ránk a legnagyobb hatással. A főiskolán az utóbbi hónapban megszoktuk, hogy amit ő mond, az úgy is van, amit javasol, azt érdemes megfogadni, ha pedig kér valamit, ajánlatos teljesíteni a kérést. Egyszerűen mindig igaza volt, mindig rátalált a legjobb megoldásra - feltéve, ha a dolog nem követelt különleges, szakirányú ismereteket. Szigorúan logikus gondolkodásmódja, fantasztikusan széles körű biológiai tudása nemegyszer hozta zavarba a tanárokat, s emiatt nem is volt túlzottan népszerű a körükben.

Állítólag egészségügyi okokból költözött el Pestről a szüleivel, de valójában még azt sem tudtuk, neki volt-e baja, vagy apjának, anyjának. Zengei csak kitérő válaszokat adott, s ha valaki nagyon a sarokba szorította kérdéseivel, egyszerűen faképnél hagyta az illetőt. Az a hír járta róla, hogy már a felvételin elkápráztatta a vizsgáztatókat, és felajánlották neki, hogy kezdheti mindjárt a negyedikben. Számtalanszor az volt az érzésünk, legalább annyit tud, mint a tanárok, és ez a véleményem néha még szerénynek is bizonyult. Különös tulajdonságai is bőven akadtak „Nagyokos”-nak, ahogy az első hét után valaki elnevezte. Így például nem járt szórakozóhelyre, nem ivott, nem dohányzott, a sport és a nők nem érdekelték. Fehér inget hordott mindig, és kezét csak akkor fogott valakivel, ha elkerülhetetlenül szükséges volt. Azt mondta, így akar védekezni bakteriális fertőzések ellen, amiben kétségkívül volt is valami, hiszen köztudott, hogy a náthás ember kézfogása fertőzőbb, mint a tüsszentése - mindazonáltal senki sem veszi jó néven, ha elutasítják felajánlott baráti jobbát influenzás időben ... Ezenfelül senki nem látta még nevetni közülünk. Egyszer nyíltan megkérdeztük, miért nem mosolyog. Azt felelte, komoly az alaptermészete, és már a nagyapja is ilyen volt. Mellesleg a szüleiről sem tudtunk semmit. Bezárkózva éltek a magas kerítéssel körülvett, nagy, családi házban, ahol állítólag kutatómunkát folytattak. „Biológiai jellegűt” - szokta mondani Nagyokos, ha feszegettük előtte a kérdést ... Szóval Zengei olyan volt, akiben meg lehetett bízni, és úgy véltük, ha veszélyesre fordul majd a helyzet, akkor is tudni fogja, mi a teendő.

Megmagyarázhatatlan módon, azt hiszem, egyikünk sem félt annyira, amint azt a körülmények indokolták volna. Itt álltunk magunkban, az ősvilág kellős közepén, százötven vagy kétszázmillió évvel születésünk időpontja előtt, körülvéve óriási vadállatoktól, úgyszólván fegyvertelenül... Talán a buja környezet tomboló őseréje hatott ránk? Talán a roppant méretű páncélos őshüllők bátorsággal vértettek fel bennünket is? Vagy talán a növényosztálytól terhes, a XX. századinál minden bizonnyal tisztább, oxigéndúsabb levegőtől domborodott ki jobban a mellkasunk, húzódtott a gerincünk egyenesebre, feszültek izmaink acélosra? Akármi volt is az ok, úgy éreztem, pusztá kézzel szembe merné k szállni bármilyen támadóval!

- Mit gondoltok, híresek leszünk a visszatérés után? - tudakolta Roland. - Én azt hiszem, ez világraszóló cselekedet, amit végzünk, még ha akarunk ellenére tesszük is. Nem így van?

- Leszünk olyan híresek, mint az úrutazók - jelentette ki Zengei határozottan. - Minden ország tévéje bemutat majd minket, minden újságban benne lesz a képünk.

Fütyülök a hírnévre! - közölte Kovács. - Kapunk pénzt is hozzá?

- Naná! - szóltam. - Nemcsak hogy a napidíjat fogják kifizetni nekünk, de meglátjátok, még veszélyességi pótlékot is kapunk ... Feltéve, hogy nem esznek meg addig az ősgyíkok.

- Elképzelhetőnek tartom - mondta Nagyokos -, hogy a dinoszauruszok esetleg elriadnak a „civilizált” szagunktól. Hiszen ennivalót bizonyára bőven találnak, s azok számukra talán sokkal jobb illatúak, mint mi, de egész biztosan megszokottabbak. Mi sem szívesen ennénk például valami afrikai bennszülött ingyenségét, ha ugyanakkor a kedvenc ebédünket is elének tennék; legfeljebb, ha közel járnánk már az éhhalálhoz.

Ebben csakugyan lehetett némi igazság, bár az sem lenne túlzottan kellemes, ha pusztán véletlenségből ránk lépne valami húsztonnás őshüllő, sőt már egy tíztonnás is elegendő volna a jobblétre szenderülésünkhöz.

- Kiszámítottam - folytatta Nagyokos -, hogy körülbelül kilencven százalék esélyünk van arra, hogy épségben vészeli át ezt a kalandot. A számításnál figyelembe vettem a már említett szagtényezőket és a mi emberi ravaszságunkat a száuruszagyakhoz képest; továbbá minden bizonnyal kifinomultabb, differenciáltabb az idegrendszerünk, s ez gyorsabb ingerválaszt tesz lehetővé a részünkről.

- Hurrá! - mondta Kovács ajkbiggyesztve. - Ezek szerint a száuruszoknak jóformán alig van esélyük a legyőzésünkre. De mégis elárulhatnád, honnan ered az a csekély tíz százalék!

- Mindenekelőtt a roppant méreteik jelentenek veszélyt - magyarázta Nagyokos. - Ha lassan mozdulnak is, egyetlen lépéssel több métert meglehetnek, egyetlen farkcsalással tízméteres körzetben letarolhatnak mindent. Nem szabad elfelejtenünk azt sem, hogy ők itthon vannak, természetes környezetükben, jól ismerik a látható és nem látható veszélyeket, akadályokat, a földet, a vizet, a levegőt. És számolnunk kell a természetes kíváncsiságukkal is, ha van nekik egyáltalán ... Ezért azt javaslom, maradjunk mindig egy csomóban; senki se kószáljon a saját feje után, és általában fogadjátok meg az utasításaimat.

- Egy érted, hogy te akarsz parancsolgatni? Milyen alapon, apuskám?

Kovácsot szemmel láthatóan idegesítette az elképzelés.

- Mivel minden kétséget kizáróan én tudok legtöbbet erről az élettéről, logikus, hogy én legyek itt a vezető - hangzott a felelet.

- Ki mondta, hogy te tudsz a legtöbbet? - fortyogott a kövér. - Lehet, hogy én sokkal többet tudok!

- Tegyé fel néhány kérdést! Akkor majd meglátjuk, kinek van igaza.

Kovácsnak azonban semmi kedve sem volt összemérni a tudását Nagyokoséval. Érthetetlen indulattal inkább izomerejét kívánta összemérni vele, hogy farkasok módján küzdjön meg a vezérségért. Arra persze nem gondolt, hogy győzelme esetén velem, sőt valószínűleg Rolanddal is meg kéne mérkőznie.

- Véd magad! - bömbölte harciasan, és fokosát magasra emelve rontott Zergeire, mintha szét akarná hasítani a fejét.

Zsanett felsikoltott, és Roland meg én egyszerre ugrottunk - segítségünkre azonban semmi szükség nem volt.

Nagyokos boszorkányos ügyességgel félrehajolt, bal kezét a magasba rántotta, s a következő pillanatban a kettétört fokos fele a bozótba repült.

Döbbenet torpantunk meg a váratlan csodától, Kovács pedig annyira meglepődött, hogy a szája tátva maradt, s kimeredt szemmel, mozdulatlanul állt, jobb kezével a fokosnyél fejétlen darabját szorongatva.

- Karate! - csettintett Roland elismerően. - A Marsba is! Ezt remekül csinálta!

- Értelmetlen dolgokon vitatkozunk - igazította el vállán a hátizsák szíjait Nagyokos. - Én leszek a vezető, mert én vagyok erre a legmegfelelőbb. Ede, ha nem akarsz, nem jössz utánam, senki sem kényszerít. De nélkülem, nélkülünk nem juthatsz haza, abban biztos lehetsz.

- Induljunk! - fordult felénk. - Az hiszem, a száurusz észrevett bennünket.

4.

Szótlatlanul baktattunk Zengei nyomában.

A szágópálmák között mozdulatlanul merevedett nyakkal állt a száuropoda, s amennyire meg tudtam ítélni, ugyanahhoz a fajhoz tartozott, mint az előbbi. Határozottan úgy tűnt, minket figyel, ám ha így volt, nyilván az iménti zajongásunk vonzotta rá a tekintetét, mivel most teljesen elrejtőztünk a páfrányok mögé.

- Mikor tanult ez karatézni? - súgtam a mellettem haladó Rolandnak. - Én mindig azt hittem, hogy pingpongütőt sem képes felemelni a nyápic karjaival. Pedig szörnyű erősen üthetett, ha

úgy eltört az a nyél!

- A karatéhoz nem kell nagy erő - felelte. - Csak jól időzítse az ember a maximális erő kifejtést, no és persze nem árt edzeni egy kicsit a kézzel sem.

Roland általában szakember volt minden sportot érintő kérdésben. Dédelgetett álmai közé tartozott, hogy elnyerje egyszer a „világ legtökéletesebben fejlett embere”-nek kijáró Mr. Universum címet, és szabadidejében csakugyan sokat tett e nemes cél eléréseért. A főiskola uszodájában - ahová rendszeresen lejárt edzeni mint a spartakiádkeret oszlopos tagja - jól felszerelt izomképző helye volt, edzőpaddal és mindenfajta emeltyűvel, huzattyúval, rugantyúval. Vitathatatlan, hogy hatalmas izmok duzzadoztak karján, lábán, domború mellkasán - ám, érdekes módon, mégsem indult egyetlenegy hazai szépségversenyen sem. „Most még nem vagyok igazán esélyes - szokta mondogatni. - Biztosra akarok menni, én tudom, mikor lesz itt az ideje, hogy a porondra lépjek!” Talán attól félt, hogy kizsúrízik? Nincs kizárva, hogy nehezen viselte volna el a bukást, mert alapjában véve szörnyen hiú volt. Ha valamit kérdeztek tőle, amire nem tudott válaszolni, zavarában vörös lett, akár a paradicsom, és még órák múlva is duzzogott. Mindazonáltal jó cimborának ismertük, aki benne volt minden diákos huncutságban, és ha a helyzet úgy hozta, szívesen segített bárkinek bármiben. Amikor megkérdeztük tőle, miért nem ment inkább testnevelés szakra, azt felelte, roppantul érdekli a biológia, és nem akarja, hogy a testedzés hobbi helyett kötelességgé váljon számára ... Nekem mégis az volt az érzésem, furcsa ellentmondások feszülnek a lelkében ...

Egy ideig csöndben lopakodtunk, ügyelve rá, hogy lehetőleg halkan roppanjanak a földön fekvő, rothadásra ítélt levelek gerincei. Aztán én törtem meg suttogva a hallgatást:

- Valami nem tiszta nekem Zengei körül. Nem tudnám pontosan megmagyarázni, mit értek ezen, de az a benyomásom, nem viselkedik mindig normálisan.

- Szerintem sohasem viselkedett normálisan - felelte Roland. - Az ilyen szuperokosoknak mindig az agyára megy a rengeteg tanulás. De maradjunk csöndben, mert ha ez a hatalmas barom megneszel bennünket, éppúgy kocoghat felénk, mint másfelé.

Egészen közel jártunk már hozzá, s úgy kellett felnézni rá, mint egy kútágasra. A törzsét a sűrűség miatt nem sikerült megpillantanunk - csak sejtettük, hogy valahol mögötte húzódik, talán tizenöt-húsz méter hosszan. Nyakán a bőr furcsán tekeredett, de mielőtt gondolkozhattam volna ezen a furcsaságon, minden kétséget kizáróan észrevett bennünket, mert a feje hirtelen felénk hajolt, orrlyukai remegve tárultak széjjel, s jól hallható surrogással szívták a levegőt magukba.

Szerettem volna tudni, milyennek érzi a szagunkat! Én az övét a ló- vagy marhaistállóban tapasztalható illathoz tudtam hasonlítani, bár sokkalta erősebb volt annál, és nem nélkülözött bizonyos meleg bőrszagot sem.

Szívdobogva néztünk farkasszemet az óriási saurusszal, és minden elszántságom, új keletű bátorságom ellenére szívem a torkomban dobogott, a homlokomról patakzó izzadság csípte a szememet, s bár szerettem volna megtörülni, mozdulni sem mertem.

Egyszerre csak velőtrázó üvöltés hallatszott. A fölöttünk álló fej hirtelen odébb rándult, eltűnt szemünk elől.

- Utánam! - kiáltott Zengei nekilódulva.

Recsegés, ropogás, dübörgés támadt, horkantás, bögés meg visítás, mintha elszabadult volna közelünkben a pokol. Lélekszakadva igyekeztünk távolodni, ám ez korántsem bizonyult könnyű feladatnak, mert az állat a hátulsó lábaira állt - elefántlábai fölé emelkedtek a páfrányoknak, s amikor leérkeztek, csaknem felborultunk a rázkódástól. Most jöttem rá, hogy az előbb hátulról közeledtünk hozzá, azért tekeredett olyan furcsán a nyaka, mivel hátrafelé fordult.

De még mást is láttunk!

A növényevő hátába egy antrodémusz vágta félelmetes állkapcsait! ... Pillanatig szemlélhettük az ösvilági dráma e részletét, azután a páfrányok eltakarták. A veszély azonban nem múlt el számunkra, mert a szabadulni vágyó állat ismét a magasba lendült, ezúttal éppen abba az irányba, amerre futottunk, és csak a jó szerencse mentett meg attól, hogy nem kerültünk ledobbanó lábai alá. Aztán egy hosszú fark söpört végig a bozóton, néhány arasznyira a fejünk fölött - letarolva, elhajlítva a növényeket, s az ágakkal együtt ellökve bennünket is.

- Gyorsabban! - kiáltott Zengei felpattanva. Felrántotta Zsanettet a földről, engem Roland állított talpra, és rohantunk tovább.

Mögöttünk egyre tombolt a küzdelem. A kamaraszaurusz nem bizonyult könnyű zsákmánynak. Egy kétségbeesett perdülésével csaknem lerázta támadóját, amely foggal és karommal kapaszkodott nyakának tövébe, és azon igyekezett, hogy ledöntse lábairól.

Újra és újra megrendült a föld a soktonnás testek alatt, újra és újra feltört a vékony, fájdalmas bögés a növényevő kigyóként tekergő nyakából, arasznyi szájából.

Jóllehet gyorsan haladtunk, nekem mégis úgy tűnt, alig távolodtunk a küzdőktől, nincs kizárva, hogy az eszeveszetten szökdelő áldozat akaratlanul is utánunk ugrándozott. Nem voltunk már bátrak, elszállt belőlünk a tudományos kíváncsiság, helyet adott a nagyon is emberi, ösztönös félelemnek. Rohantunk, mint akit az ördög kerget, mindegyikünk csak m-agára gondolt, a saját bőrét igyekezett menteni.

Amikor abbamaradt mögöttünk az őshüllő bögése, roppant teste pedig messzehangzó dübbenéssel a földre zuhant, lihegve megálltunk.

- Ez meleg helyzet volt! - zihálta Roland. - Már azt hittem, használnom kell a törömet.
- Hol van Kovács? - nézett szét Nagyokos. Keskeny arcán a kimerültség legcsekélyebb jele sem látszott, homlokán szemernyi verejték sem csillant. - Ki látta utoljára?

Tényleg, hová lett a kövér?

Én csak arra emlékeztem, hogy a páfrányok közé ment a fokosáért ...

- Kovács! - kiáltott bele Zengei az ősvilág csendjébe; melyben most megint csak a levelek suhogása és a rovarok nesze hallatszott.

- Kovács! - sikitott Zsanett.

- Kovács! - ordítottam.

- Kovács! - bömbölte Roland basszus hangon.

Zengei mozdulatlanul állt előttünk, szeme a távolba révedt, de arcáról most sem lehetett leolvasni az érzéseit.

Azt hiszem, mindegyikünkben meghűlt kissé a vér a gondolatra, hogy Kovács Ede Gedeon elveszett! ... Igaz, nem kedveltük túlságosan a rátarti, gyakran modortalan fiút, ám a feltevéstől, hogy esetleg az antrodémusz zsákmánya lett, vagy palacsintává lapította a száuopoda, elfogott minket a borzalommal kevert szájalom.

- Meg kell keresnünk! - jelentette ki Nagyokos. - Lehet, hogy csak eltévedt vagy megsebesült. Ha nem akartok, nem kell velem jönni, de mégis azt javasolnám, maradjunk együtt az újabb balesetek elkerülése végett.

Azzal választ sem várva futni kezdett visszafelé, amerről jöttünk.

Természetesen követtük. Eltekintve attól, hogy Zengeivel nagyobb biztonságban éreztük magunkat, mint nélküle, okvetlenül szerettünk volna Kovácsért is tenni valamit. Páni félelmünk lecsillapodott, felülkerekedett bennünk a józan emberiesség, a segítőkészségnek az a magasabb rendű formája, amely háttérbe szoríthatja adott esetben a saját biztonságot. Nagyokost eddig is tiszteltem tudása miatt, de a tény, hogy halálos veszélynek képes kitenni magát azért az emberért, aki röviddel ezelőtt bántani akarta, még nagyobbra növelte előttem a tekintélyét.

Ahogy előrehaladtunk, különös cuppanások, reccsenések jutottak el a fülünkhöz.

- Vigyázat! - súgta Zengei lelassulva. - Közeledünk a száuruszokhoz. Eddig még nem látta senki Kovács lábnyomát, igaz?

- Milyen a lábnyoma? - kérdezte Zsanett.

- Olyan, mint Rolandé, csak keskenyebbek a recék rajta, a sarok különálló.

Miután megszemléljük Roland nyomait, fogalmat alkottunk magunknak Kovácséról, és kissé fellazított alakzatban folytattuk utunkat a talajt vizslatva.

A különös hangok egyre erősödtek. Kezdem már sejteni, micsodák.

- Reggelizik az antrodémusz - súgta Nagyokos. - Legyetek óvatosak!

Vegyes érzelmekkel folytattuk a kutatást, lassabban mozdulva előre, halkabba fogva minden lépésünket. Végül már szinte nem is mozgottunk, és azt is olyan halkán, hogy az időnként felröppenő, elzúgó rovarok szárnyzörgése ébresztőóra csörgésének hatott. Letaposott páfrányokon lépkedtünk keresztül, derékba tört pálmatorzsek mellett haladtunk el; a földön a növényevő lavór nagyságú lábnyomai látszottak.

Orrunkba mind töményebben áramlott be a sajátos őshűlőszag, mígnem egy bokor mögül elénk tárult a dráma záróképe.

A száuopoda oldalán fekvő testéből csak keveset láthattunk, mert nagyrészt eltakarták a ráhajló levelek, törzse középtája azonban úgy emelkedett ki a bokrok közül, mint rücskös felszínű, szürkésbarna domb, amelyet itt-ott fekete foltok borítottak. A tetem fölött néhány apró repülőgolyó keringett - talán abban reménykedve, hogy kivehetik majd részüket a roppant hústömegből, bár az is lehet, hogy csupán a dögszagra gyűlő rovarokra vadásztak. Hatalmas légyfélék, ököl nagyságú koleszopterák zúgtak el sebesen fölöttünk a terített asztal irányában.

A kimúlt növényevő mellett, háttal felénk fordulva szorgoskodott az antrodémusz. Hatalmas húsdarabot tépett ki éppen a zsákmányából, majd felegyenesedett, és éberén figyelt valamerre. Fogalmunk sem volt róla, mit vehetett észre, ám az mindenestre biztató volt, hogy nem mifelénk nézett. Mikor megunt a szemlélődést, orrát a magasba tartotta, és lecsúsztatta a húst a

torkán. Azt hittem, menten megfullad, mégsem így történt, hanem a torka hatalmasan kiöblösödött, nyakának laza bőrrédei kiduzzadtak, megfeszültek - jókora cuppantás hallatszott, s a húsdarab végleg eltűnt.

- Nézzétek! - suttogta Zsanett. - Ennek még ahhoz sincs esze, hogy megrághja a falatjait! Csakugyan buták ezek a sauruszok.

- Nincsenek zápfogai - magyarázta Nagyokos. - Minden foga hegyes vagy kúpos, ráadásul gyengén vannak beágyazva az állkapcsokba, képtelen megrágni a falatokat.

A ragadozó újból lehajolt, és tépni, szagatni kezdte az előtte heverő húshegyet.

- Na de miért nem tép kisebbeket? - firtatta Zsanett, mintha ez lenne a legégetőbb kérdés a világon.

- Akkorát tép, amekkora sikerül neki - felelte Zengei türelmesen. - Kovácsnak semmi nyoma nincsen erre, azt hiszem, a másik oldalon kell kutatni utána. A szél most éppen arról fúj, ezért javaslom, hogy várjátok meg itt, egy alkalmas helyen. Ugyanis jobb, ha egyedül megyek, mert így kisebb a veszély, hogy az állat észrevesz. Itt teljes biztonságban lesztek tőle, csak ne nagyon mozogjatok, és maradjatok közel egymáshoz... A legjobb volna, ha leülnétek vagy egy helyben állnátok, amíg visszajövök.

Hátrább mentünk, míg a bokrok el nem takartak egészen a húsevő elől, aztán letelepedtünk egy tisztáson - egymásnak háttal, hogy minden irányban figyelhessük a környező páfránybokrokat.

Zengei mellénk tette a hátizsákját, és halltan ellopakodott.

Alig tűnt el a szemünk elől, ismét meghallottam azt a különös pukkanást, amely a hegesztőpisztoly begyújtására emlékeztetett.

- Hallottátok? - kérdeztem suttogva. - Mintha pukkant volna valami!

- Én semmit sem hallottam azonkívül, hogy a saurusz

csámcsogott - felelte Roland; Zsanett is csak a fejét ingatta.

- Érdekes, hogy most nem hallani a csámcsogást - tűnődtem. - Pedig a szél is elállt, és sokkal nagyobb a csend, mint eddig.

- Biztos pihen közben - vélte Zsanett. - Mit gondoltok, nem kéne utána menni Zengeinek?

- Fölösleges - mondta Roland. - Abban tökéletesen igaza van, hogy egy személyt nehezebben vesz észre a gyík, mintha többen lennénk, azonkívül egy ember ugyanúgy körüljárhatja a terepet, mint négy ... Átkozottul meleg van itt!

Eddig is kellemetlen volt a „fiatalkorú” nap heve, s megítélésem szerint sokkal forróbban süttött, mint a XX. század végének egyenlítői vidékein, de itt a tisztáson valósággal megszorult a hőség, nem győztük törölni arcunkról a verejtéket.

Néhány kisebb rovar zümmögött fölöttünk. Időnként meglódtak, nagy iramban elindultak valamerre, majd hirtelen megtorpantak, irányt változtattak, és folytatták tovább a nyugtalan körözést.

„Különös - töprengtem magamban. - Mintha az ég eddig nem lett volna ennyire sötétkék.”

- Vajon mit cipelhet Zengei a hátizsákban? - törte meg Zsanett a hallgatást. - Biztosan van benne kaja is.

- Nagyokos alig szokott enni - emlékeztettem. - Nem hinném, hogy elemőzsiával tölte meg.

- De egy kevés azért akadhat benne, nem?

- Akadhat ... Ha visszajön, majd kérdezd meg tőle - tettem hozzá, látva, hogy igencsak szeretne belenézni a zsákba.

- És ha nem jön vissza? - mondta ki, amire már én is gondoltam.

- Visszajön - feleltem bizakodón. - És magával hozza Kovácsot is.

5.

Kovács azt hitte, megpukkad mérgében! Nem elég, hogy Zengei alaposan megszégyenítette a többiek előtt, de még nyíltan értésére is adta, hogy nem ragaszkodik a társaságához; ez persze nem lett volna baj, csak sajnos ő is úgy sejtette, Zengei nélkül sohasem kerülne haza az

ősvilágból.

Dühtől forttyogva nyomakodott be a páfrányos bozótba fokosa után, de csak nagy sokára sikerült megtalálnia. A méteres akácnyél majdnem a közepén tört ketté, s az ősi kanászszerző, betyárok fegyvere most inkább indián tomahawkhoz hasonlított. Ajkai közt szitkokat mormolva simított végig a fényesre csiszolt, vas fokosfejen, mely állítólag valamelyik ősiüké volt, de hogy kanász vagy betyár volt-e az illető, azt képtelen volt kinyomozni. És az is lehet, hogy igaz sem volt a mendemonda - Kovács nagyapa egyszerűen csak kitalálta az érdekesség kedvéért. Titkát azóta magával vitte a sírba, de unokája mindenkinek azt híresztelte, hogy ő bakonyi betyártól származik. Úgy gondolta, nem árt, ha kissé körülveszi a titokzatosság nimbusza, és kedvtelve furdózott alkalomadtán a szegénylegények kétes dicsőségének fényében. Édesapja kórházi főorvos Volt, és a fiából is sebészt akart nevelni, ám ebből legnagyobb bánatára semmi sem lett; az ifjú Kovács nem bírta elviselni a vér látványát, s az orvosi pályához nem érzett magában elhivatottságot. A természettudományok közül mindössze a zoológia érdekelt, de abból sem minden, így jutott végül a tanárképző főiskola biológia szakára, abban a reményben, hogy a fiatalok tanításához kedvet kap majd, mire tanításra kerül a dolog. Ezidáig azonban a kedv még váratott magára, ő pedig egyre ingerültebb lett amiatt, hogy nem tudta, mit akar igazán. Ingerültségét közvetlen környezetén, csoporttársain próbálta levezetni, és már a második tanév végére sikerült elérnie, hogy kissé mindenki utálta.

Kezében a megrövidült fokossal igyekezett a többiek után, ami nem is volt olyan egyszerű feladat, mert állandóan figyelnie kellett a nyomokat. Még szerencse, hogy a puha humuszban jól látszottak, így aránylag gyors iramban haladhatott. Céljukat, a legelésző ősgyíkot innen nem tudta megpillantani, mert a mélyedés bokrai minden irányban leszűkítették a kilátást.

Egyszerre csak nagyot bödült valahol valami, és Kovács gyorsabb iramra kapcsolott. A bögés, ordítás egyre erősödött, földrengető dobbanások csatlakoztak hozzá, és bár szeretett volna másfelé menni, távolodni a hangoktól, félt, hogy akkor teljesen elveszíti a többieket.

Aztán megpillantotta a hangok okozóit, a növényevő ősgyíkot, hátán a ragadozóval - olyan közel magához, hogy azt hitte, nyomban rázuhannak! A ledobbanó elefántlábak - egy sohasem volt nagyságú elefánt óriás lábai - mellette értek a földre, aztán vaskos, fatörzsszerű száuruszfarkok vágódott feléje, ferdén alulról. Amikor pár pillanattal később magához tért, hatalmas dobbanással ért véget az óriások harca, s a győző elégedett horkantásokkal adta tudtára a világnak örömet.

„Úgy látszik, befejezték - gondolta Kovács, veszettül sajgó oldalát tapogatva. - Most talán észrevétlenül elosonhatnak.”

Óvatosan felemelkedett, hogy körülnézzen, és majdnem ez lett a veszte, mert a növényevő hosszú farka utolsó csapásával ősvényt vágott a páfránytengerben, s a keletkezett nyiladékon át az antrodémusz észrevette a mozduló alakot. Néhány többméteres, páfránytipró lépéssel Kovácsnál termett, és szétvetett lábakkal, toronyként magasodva a bénultan kuporgó, különös lény fölé, kíváncsian megzablászta.

„Bárcsak igaza lenne Zengeinek!” - fohászkodott a fiú, miközben az öklömnyi szemek, a hosszú, hegyes fogak láttán csak úgy patakozott róla a hideg verejték.

Idegenkedett-e vagy sem a civilizált szagtól az antrodémusz, ezt bajos lett volna megmondani, mindenesetre úgy döntött, megízleli vagy legalábbis megnyalogatja "a kuporgót. Bűzös szájából rózsaszínű nyelv leffent Kovács felé, mire az halálmegvető bátorsággal, „nekem már úgyis mindegy” alapon, belevágta a fokos élet a nyelvbe.

Szisszenő horkanással hőkölt vissza a meglepett ragadozó, a fokost a szájába rántotta, és pillanatokig azon tanakodott, lenyelje-e vagy sem; aztán az utóbbi mellett döntött, s a kemény, hideg tárgy messzire röpített kinyíló szájából. Orrát a magasba tartva, mérgesen bögött egyet, csapkolódó farkával letarolta háta mögött a páfrányokat, s már-már rárohant a vakmerő lényre, hogy a földbe tapossa tíztonnás testével, széjjeltépje apró darabokra, amikor pillantása a növényevő hullájára tévedt. A tetemen buzgón mászkált néhány esetlen mozgású repülőgyík, és hegyes orrú fejüket a roppant sebekbe fúrva, mohón itták a még mindig csordogáló vért.

Iszonyú haragra lobbant a ragadozó, és Kovács iránti dühét feledve, rekedt bögéssel rontott a

dögevőkre, hogy megvédje tőlük a zsákmányát, ám azok idejekorán szárnyra kaptak, és méltatlankodó vartyogással kezdtek körözni pár méternyire a feje fölött.

Aztán a ragadozó lakmározni kezdett, de közben szemmel tartotta az embert is; talán azt tervezte, visszatér majd hozzá, ha éhségét elverte kedvenc csemegéjével. Bár az is lehet, egyszerűen csak haragudott rá, s az éhe elmúltával a haragja is elszállt volna. Kovács mindenesetre a poklok kínját szenvedte végig az elkövetkező percekben, s noha szeretett volna menekülni, minél távolabbra jutni az antrodémusztól, moccanni sem mert attól való félelmében, hogy az menten végez vele. Amíg élet van, addig remény is van, jutott eszébe a bölcsesség, így hát mozdulatlanul hevert a széttaposott növények közt, várta a kedvező alkalmat a szabadulásra, és közben gazdag tapasztalatokat gyűjtött az őshüllők táplálkozási módját illetően.

Váratlanul hangot hallott a bokrok közül:

- Kovács! - súgta valaki. - Ha legközelebb megint eltűnik a ragadozó feje a tetem mögött, én a lábaddal fogva idehúzlak mellém. Érted?

Biccentett, hogy érti, aztán várt, és amikor az antrodémusz feje eltűnt egy pillanatra, érezte, hogy megmarkolják a bokáját, és berántják a sűrűbe.

A lakmározó nem vett észre semmit.

Ismét felhangzott a különös pukkanás; ezúttal alighanem a többiek is hallották, de mégsem tárgyaltuk meg a dolgot, mert a bozótból Zengei lépett ki Kováccsal együtt.

- Minden rendben? - kérdezte fojtottan.

Felpattantunk.

- Hát te hol bujkáltál., Ede? - kérdezte Zsanett, szokatlan kedvességgel a hangjában.

- Meg akart enni az antrodémusz - felelte a kövér sápadtan, és elbeszélte, mi történt vele, mióta nem láttuk.

- Lassan fordul a szél - mondta Nagyokos, amikor Kovács befejezte. - Ajánlatos távoznunk innen.

Hátára kanyarintotta a hátizsákot, és elindult.

- Nincs egy kis kajád, Karesz? - kérdezte Zsanett, miközben felzárkóztunk hozzá. - Kezdek már éhes lenni.

- Csak egy kis ropit hoztam. Tudjátok, hogy nem eszem sokat.

A hátizsák egyik zsebéből előszedett egy átlátszó tasakot, és odanyújtotta Zsanettnak.

- Tessék! Akár mindet is megeheted. Majd aztán keresünk valami komolyabb harapnivalót.

- Köszí szépen. Igazán rendes vagy... Tulajdonképpen mit cipelsz a hátizsákodban, ha sem enni- sem innivaló nincs benne?

Zengei egy ideig nem felelt, csak lépdelt tovább az imbolygó páfrányok, bökös levelű tikászfélék, bennettiteszek között, és már azt hittük, nem is hallotta a kérdést, amikor mégiscsak megszólalt:

- Bocsáss meg, elgondolkoztam kissé. A fotócucaimat hozom, meg a rovargyűjtő dobozt, néhány apróságot, azonkívül egy tekercs kötelet és a zseblámpámat. Azt hallottam ugyanis, hogy van egy barlang a Cuha völgyében, és okvetlenül be akartam mászni oda ... Kielégítettem a kíváncsiságodat?

- Igen - felelt Zsanett kissé elpirulva, mert félreérthetetlenül kihallatszott a szavak közül a rosszallás. Aztán rágesálya tovább a sós rudakat, és minket is megkínált. - Tudjátok, én sajnálom azt a szegény növényevőt.

- Lehet, hogy nem is halt meg - dünnyögte Kovács különös hangszállal.

- Hogyhogy? - kérdezte Roland. - Élve ette meg az antrodémusz?

- Ugyan, dehogy, nem erről van szó. Csak azon gondolkozom, vajon, ha visszamennénk a jelenünkbe, a XX. századba, és ismét elutaznánk ide, láthatnánk-e újra ezt a növényevőt meghalni ennek a ragadozónak a fogai közt. Mert ha látnánk, akkor hogyan halhatott meg most? Ha viszont nem látnánk, akkor miért nem látnánk?... Ezért nem tudom felfogni az egész időutazást. Hiába látom a szememmel az ősvilágot, hiába érzem a kezemmel, a lábammal, még ha megették

volna, akkor sem hinném el igazán.

- De hát miért? - ámult Zsanett, mintha ő a világ legtermészetesebb dolgának tartaná mindezt.

- Csak egy példát mondok - felelte a kövér, szakállát sodorgatva. - A klasszikusat. Az is lehet, hogy valaki már ismeri közületek. Tegyük fel, hogy visszautazol a múltba, találkozol önmagaddal, és megölnöd magadat. Ha viszont megölted magad, nem élhetnél a jövőben, és nem is tudnál visszautazni, hogy megöld magad. Ha viszont nem ölnöd meg magad, akkor élhetnél a jövőben, és vissza is tudnál utazni. Értitek? Ezt úgy hívják, időparadoxon, vagyis olyan feloldhatatlan ellentmondás, amely lehetetlenné teszi az időutazás megvalósulását.

- Ez mind logikusan hangzik - szólalt meg Roland. Csak egyetlen bökkenője van.

- Micsoda?

- Az, hogy mi mégis itt vagyunk. Márpedig a gyakorlat minden elméletnek a végső próbája, tehát valahol az elméletben lesz a hiba mégiscsak.

- Meglátjátok, az történt, amit már először is mondtam - szóltam bele a vitába. - Egy idegen dimenzióba kerültünk, egy a miénkhez roppantul hasonló bolygó őskorába. De semmi esetre sem tettünk paradox időutazást.

- Szerintem van még egy másik lehetőség - mondta Zengei. - Tegyük fel, hogy rövid távra valóban érvényes az időparadoxon. De ki tudná megmondani, vajon hosszú távra is érvényes-e? Ezt csak az tudná, aki megpróbált már hosszú távot utazni az időben. Néhány millió, esetleg száz-, kétszázmillió év olyan borzasztó nagy idő az egyed fejlődése szempontjából, hogy az illető úgyszólván kívülállóként térhet vissza a saját múltjába. Persze ez csak feltételezés, egyfajta magyarázat arra nézve, hogyan lehetünk mégis a Föld őskorában.

- Nem nagyon meggyőző - mormogta Kovács, tőle szokatlan finomsággal. Úgy látszik, még nagyon hatása alatt volt az elmúlt félóra eseményeinek, s a Zengei iránt érzett új keletű hálája egyelőre elfojtotta az irányában régóta táplált ellenszenvét.

- Én meg azt mondom - zárta le Zsanett a vitát -, teljesen fölösleges hülyeségeken vitatkoznunk. Itt vagyunk; ahol vagyunk, és kész. A végén majd úgyis hazajutunk, és akkor minden kiderül, igaz, Karesz?

- Pontosan így van - felelte Nagyokos.

Alig észrevehetően lejtett a talaj előttünk, fejünk fölött pedig mintha magasabbra nyúltak volna a páfrányok levelei. Szágópálmát már egy ideje nem láttunk; a cikászfélékhez tartozó bennettiteszek közül csak néhány hordótörzsű példány került elénk, törzsükön a jellegzetes, sokszirmú, sárga és rózsaszín virágokkal, tetejükön a hosszan szétterülő, fésűfogú levelekkel. Ugyanakkor megszorodtak kissé a páfrányfák, törzseik négy-öt méter magassáig nyúltak. A talajt változatlanul sűrűn fedték a lehullott levelek, a napsütötte tisztásokon pedig bokáig érő mohában gázoltunk.

Az élen haladó Zengei egyszer csak megtorpant, és ujját a szájára téve intett csendre bennünket.

- Óvatosan gyertek! - tette hozzá súgva. - Nagy testű herbivorák.

A bozótot széthajtva egy jókora tisztásra láttunk, melyen különös állatok mászkáltak, legelték a mohát meg a páfrányok zsenge hajtásait. Négy rövid lábon álltak, a törzsük közepe több méter magasra púposodott, s a legnagyobbak talán kilenc méter lehetett a hossza. Háromszögletű gyíkfejük aránylag közel volt a földhöz, vaskos farkukon négy óriás csonttüske meredezett. Gerincük mentén két sor szögletes lemez vonult végig, melyek a hát közepén nőttek legnagyobbra, míg a fej és fark felé fokozatosan kisebbedtek. Természetesen azonnal rájuk ismertünk.

- Sztegoszaurosok! - suttogta Kovács áhítattal. - A legkedvesebb őshüllőim!

- Meg is csókolhatod őket, ha akarod - ugratta Roland, ám a kövéret ez sem hozta most ki a sodrából. Csak nézte a hatalmas barmokat, mintha régi ismerősei lennének, s a szája üdvözült mosolyra húzódott.

A növényevők élénkzöld oldalát sárga és fekete ábrák díszítették, fejük és farkuk barnásszürke volt, hátlemezeik pedig - melyek az óriás test hőszabályozását segítették rendkívül gazdag vér-édénynálzatukkal - halvány zöldessárgán virítottak. Rejtőszínük segítségével oly pompásan il-

lesztek a páfrányok közé, hogy egyiket-másikat akkor vettük csak észre, amikor megmozdult.

Zengei elővett egy kis fényképezőgépet a hátizsákjából, és készített róluk pár felvételt. A csettintésre többen is felkapták a fejüket, de hiába tekingettek sötét szemükkel, nem sikerült megpillantaniuk.

Vagy mégis?

Egyikük hirtelen erőteljes, brekegő hangot hallatott, miközben szája alatt bőrhólyag képződött. A hangra a csoport gyorsan összefutott, s a fejüket egymáshoz dugva, nagyjából szabályos kört alkottak, tüskés farkukat vészjóslón himbálva a levegőben.

A riadót azonban nem mi okoztuk.

- Oda nézz! - súgta Roland, megmarkolva a karomat, de már én is láttam a közeledőt.

6.

Jókora, két lábon járó ragadozógyík lépett ki a páfrányok közül. Alkatában hasonlított az antrodémuszokhoz, de mégsem az volt, mert hegyes kis szarvat viselt az orrán. Egészen más volt a színe is: halványzöld alapon fekete, hosszanti irányban futó csíkokkal, melyek a fejen egyesültek.

Óvatosan lépdelt a megriadt növényevők felé, mintha meglepetéstől kéne tartania; félig eltátott szájában hegyes fogak sorakoztak, ajkáról csöpögött a nyál, a torka alatti bőrlebeny ütemesen lüktetett.

- Keratoszaurusz - súgta Zengei. - Maradjatok szorosan mellettem, bármi történjék is!

Aztán lefotózta az orrszarvúgyíkot.

A csettenésre ez is felfigyelt, de nem tulajdonított jelentőséget a dolognak. Szemlélődve lépegetett a herbivorák körül - talán azt latolgatva, melyiket válassza ebédre. Bár az is lehet, hogy az ütésre emelt farkakon meredő, méteres tüskékre gondolt, melyek a testébe fúródva meglehetősen kellemetlenséget okoznának.

- Miért nem ugrik a hátukra? - kíváncsiskodott Zsanett. - Ott teljesen védtelenek.

- Nem hinném, hogy tudna akkorát ugrani - feleltem. - Az legalább öt métert jelentene.

- Az is távolság egy ekkora állatnak? Maga is megvan annyi, ha nem több.

- Egyáltalán nem képes ugrani - magyarázta Nagyokos. - Olyan izmok nem léteznek a földön, amelyek képessé tennének ugrásra ekkora hús- és csonttömeget. Láttatok ti már elefántot ugrani? Ez minimum kétszer olyan nehéz, mint a súlyosabb elefánt.

A keratoszaurusz egyre idegebben kerülgette a lemeztaréjos hullőket, de úgy látszott, semmiképpen sem tud hozzájuk férközni. Valószínűleg nem így akart eredetileg zsákmányt ejteni, hanem lesből - észrevétlenül megrohamozni a kiszemelt példányt -, valahogy azonban elügyetlenkedte a dolgot.

Nem tudni, végül mi történt volna, ha Zsanett kezére a pillanatban nem mászik rá egy nagy bogár, s ő nem sikít emiatt szívdermesztőt.

Az orrszarvúgyík előbb mozdulatlanná vált a váratlan sikolytól, majd többméteres léptekkel felénk szaladt.

- Ne mozduljatok! - kiáltott Zengei. - Maradjon mindenki szorosan mellettem!

Máris odaért hozzánk a ragadozó, és úgy torpant meg tőlünk vagy másfél méternyire, mintha orron csapták volna.

Csakugyan ennyire riasztó hatása a „civilizált” szagunk - ötlött az eszembe, miközben vadul vert a szívem, és a fülemben zúgó vértől szinte semmit sem hallottam. Tekintetemet képtelen voltam elfordítani az előttünk magasló szörnyetegről, a hátamon a félelem jéghideg hulláma futkosott, lábaim erőtlenül megroggyantak.

A keratoszaurusz fekete csíkos feje egy méterre lehetett a miénk fölött. Érdeklődve szemlélte bennünket zöldes szemeivel, húsos, kerekded orrlyukai szimatolva tágtak, szűkültek, négyujjas kezei groteszk emberi kéz benyomását keltették.

Nem tudom, meddig tartott a kölcsönös szemlélődés, de nekem úgy tűnt, sohasem lesz vége ...

A száurusz acsakodón mutogatta felénk ujjnyi fogait, félméteres száját néha eltátotta, s olyankor mélyen a torkába láttunk. Szétnyílt ujjú kezeit úgy tartotta felénk, mintha nyugalomra akarna inteni bennünket.

Aztán egyszerre csak meggondolta magát, és nagyokat csapva a farkával, eltűnt a sűrűben.

A sztegoszauruszok még mindig kört alkotva álltak a tisztáson, s ahogy pillantásom az égre kalandozott, úgy láttam, ismét sötétebb a szokottnál.

- Nem jön vissza? - kérdezte Zsanett reszketve. - Nem fog ránk lesni?

- Nem hinném - felelte Nagyokos. - De majd résen leszünk. Láttátok, hogyan elriadt a száunktól? Pedig éhes volt, hiszen vadászat közben figyelt fel ránk.

- Véletlen is lehetett a viselkedése - szállt vitába Kovács. - Engem az antrodémusz kis híján megevevett!

- Talán csak megkóstolt volna. Esetleg meg akart nyalogatni kissé.

- Azt hitte, marhasó vagy ! - vigyorgott Roland. - Biztosan izzadtál, mint egy ló.

- Van egy javaslatom - mondta Zengei. - Ha legközelebb megint ragadozóval találkozunk, én hajlandó vagyok egészen közel menni hozzá, és ti messziről megfigyelhetitek, nem fog bántani.

- Mi értelme van ennek? - idegeskedett Zsanett.

- Az, hogy lássátok, mennyire igazam van. Mellesleg, ha együtt vagyunk, úgy értem, ha szorosan egymás mellett állunk, akkor még intenzívebben riaszt a száunk. Az is elképzelhető, tekintettel a száuruszok butaságára, hogy valami ijesztő, sokfejű, soklábú lénynek látnak minket, ha összetömörülünk. Emlékeztek arra a történetre, amikor bizonyos legények kézen állva mentek be az idegen udvarba, és a kutyák elriadtak tőlük? Szóval ilyesmire gondolok, azért is mondom mindig veszély esetén, hogy maradjunk szorosan egymás mellett. De most már induljunk, mert különben estig sem találunk vizet, és enni is akartok valamit, igaz?

- Te nem akarsz? - kérdezte Kovács gúnyosan.

- Én még bírom egy darabig - felelte.

A sztegoszauruszok tisztását megkerülve, nagyjából ismét egyenes irányban folytattuk utunkat. Rejtély volt előttem, honnan tudja Nagyokos, merre kell keresnünk a vizet - pedig tudta, mert egyszerre csak cupogni kezdett alattunk a talaj, s a lábnyomainkba nedvesség szívárgott.

- Nemsokára odaérünk egy tóhoz vagy folyóhoz - közölte, mintha már többször járt volna erre-felé, de nem volna egészen biztos benne, tó vagy folyó van itt. - Gyertek szorosan mögöttem, mert vízenyős a talaj, és könnyen lehetnek gödrök, hirtelen mélyedések.

Időnként jókora békák tértek ki szökkenve utunkból; vagy a posványban ülve, mozdulatlanul bámultak ránk. A levegőben rovarok röpködtek, és megismerkedtünk az első szúnyogokkal, melyek ugyanúgy tudtak már csípni, mint későbbi leszármazottaik, és termetre is nagyjából akkorak voltak. Csak a számuk volt léglepően kevés ahhoz képest, hogy a mocsaras hely valójában szülőtalajuk lehetett. Azt hiszem, ennek az a magyarázata, hogy nem bővelkedtek annyira táplálékban, mint az évmilliókkal későbbi utódaik, hiszen az őshüllők érdes bőrét nem lehetett könnyű átdöfniük, ha ez egyáltalán lehetséges volt. Legfeljebb az egész fiatal egyedeknél járhattak szerencsével, meg a szőrrel fedett repülőgyíkoknál és az egérnél nem sokkal nagyobb ősemlősöknél.

A tikászfélék, fapáfrányok szinte teljesen elfogytak körülöttünk, gyérebbé váltak a páfránybokrok is, a növényzetben fokozatosan a zsurlók lettek uralkodók. Ezek több méter magas, egyenes törzsű növények voltak, némileg a közönséges nádhoz hasonlóak, azzal a különbséggel, hogy nem nőttek rajtuk levelek, és a messziről füzöldnek ható színüket sötét- meg világoszöld gyűrűk váltakozása alkotta. Meglehetősen kemény volt egy-egy zsurlószár, jó darabig lehetett ruganyosan hajlítani, de ha túlerőltettük, megroppant, és nem tudott visszaegyenyedni; amikor egyet kettétörtünk, látszott, hogy üreges a belseje.

- Azt beszélük, finom a békacomb - mondta az élen haladó Nagyokos. - Én ugyan nem kívánom, de ha igazán éhesek vagytok, ez most remek alkalom, hogy táplálékhoz jussunk.

Rövid hallgatás után Zsanett közölte, hogy ha már csirkét vagy párizsi szeletet nem ehet, hallal is beéri, és mindjárt meg is kérte Nagyokost, fogjon majd néhányat, ha a vízhez érünk. Pedig lehet, hogy ízletes csemegéről mondtunk le mindannyian, de úgy látszik, még nem voltunk annyira

éhesek, hogy vállalkoztunk volna olyan ínycsemegetésnek való éledelekre, mint az ősbéka-comb.

- Az ősmadarat már megennétek? - évődtem. - Valamikor ez idő tájt jelenhettek meg, ugye, Karesz?

- Azt hiszem, igen - válaszolta. - Most már egészen biztos, hogy a jurában vagyunk, pontosabban a felső vagy fehér jurában, a maimban; a növényzet képe meg az eddig látott állatok mind erre utalnak. Születésünk előtt körülbelül százötvenmillió évet írhatnak, ha naplóban akarnánk rögzíteni az eseményeket.

Furcsa módon az ég újból világosabb kék volt most felettünk, mint amikor a keratoszaurusz szemügyre vett minket, és sehogy sem tudtam szabadulni a gondolattól, hogynem véletlenül van így. Továbbá a rejtélyes pukkanó hang sem akart kimenni a fejemből, amely az árnyalatváltozást általában kísérni szokta. Igaz, legutóbb nem hallottam, ám ez korántsem bizonyítja, hogy nem is hangzott fel, mert hisz a félelemtől jóformán süket lettem.

- Mit gondolsz, Emil - kérdezte Zsanett -, mikor fogunk hazautazni?

- Zengei azt mondta, ha már eleget láttunk, tapasztaltunk - adtam meg a választ diplomatikusan.

- Jó, de mikor lesz az? - kapcsolódott be Roland a témába. Fojtott hangon beszéltünk, mintha nem akartuk volna, hogy más is hallja rajtunk kívül.

- Zengei talán tudja. Bizonyára kiszámította már, mikor következik be az az időpont, amikor még nagy valószínűséggel életben van egyikünk-másikunk, és amikor már kellő számú megfigyelésre tettünk szert. Ha a XX. századból csakugyan szemmel tartanak bennünket, akkor ...

- Ez butaság, Emil, ne is haragudj! - mondta ki Zsanett kerekén. - Ha onnan látnának minket, azt is látnák, amit mi látunk. Sokkal jobban jártak volna, ha valami robotgépet vagy androidot - mit-tudom-én-mit! - küldtek volna helyettünk. Ráadásul, ha így volna, mi értelme lenne akkor visszajuttatni minket?

- Nem sok - ismertem be. Majd sietve hozzátettem, látva, hogy ez kissé megrendíti: - Mellesleg szerintem is hülyeség ez a távolról történő megfigyelés. Azt hiszem, egészen másként van minden, mint ahogy gondoljuk.

- Hogyan? - kérdezték egyszerre.

- Nem tudom - feleltem habozva. - De nem tartom kizártnak, hogy Zengei többet tud nálam erről a kérdéssel. Úgy értem, valamit eltitkol előlünk? - suttogta Zsanett, felhúzott szemöldökkel.

- Ez igazán nem lenne szép tőle!

Szerintem ... - kezdtem, de nem fejezhettem be, mert Nagyokos ebben a pillanatban harsány kiáltással jelezte, hogy célhoz értünk.

A mohlepte, süppedékes talajról széles víztükörre láttunk, melynek lágyan fodrozott felszínén néhány tavrózszerű növény ringatózott. Két hófehér bundájú repülőgép szállt lomha szárnyalással közvetlenül a víztükör fölött, miközben nagyra tátott, csőr alakú szájuk alsó állkapcsa a vizet szántotta, és V-formán széfutó barázdát húzott. Csak annyit tudtunk így messziről megállapítani róluk, hogy a pterodaktilus alrend tagjai, mivel hiányzott náluk a ramforhinkuszokra jellemző, hosszú farok.

- Halásznak - mondta Nagyokos teljesen fölöslegesen. -» Ez egyben azt is jelenti, hogy a víz minden kétséget kizáróan alkalmas a fogyasztásra. Ígyunk tehát, amennyi belénk fér, mert edényünk az nincs, amiben vihetnénk magunkkal.

- Na és nem maradhatunk itt a közelben? - kérdeztem: - Mindegy, merrefelé gyűjtjük a tapasztalatokat, nem?

- Tulajdonképpen igazad van - bólintott. - Eredetileg magam is így gondoltam. Éjszakára azonban okvetlenül biztonságosabb helyre van szükségünk, mint ez a mocsár, ahol valószínűleg nagy testű ragadozók, krokodilfélék is tanyáznak. Épp ezért az a javaslatom, hogy kíséreljük meg elérni a távolban látszó dombokat. Ott védősáncot építhetünk, sőt talán még barlang is akad, ahová behúzódhatunk. Néhány óra alatt könnyűszerrel odaérhetünk.

A zsurlók fölött - nem is olyan messzire tőlünk - sziklás dombok rajzolódtak ki; ott csakugyan lehettek alkalmas búvóhelyek.

Miután a lehetőség határáig teleítettük magunkat, Roland boszorkányos ügyességgel kihalászott két jókora halat az átlátszóan tiszta vízből - oly módon, hogy kezével két oldalról óvatosan alájuk nyúlt, és egy hirtelen mozdulattal kihajította őket a partra.

- Így csinálják ezt mifelénk, a Kis-Rábán - vigyorgott. Többet azonban nem tudott kifogni; úgy látszik, okultak az uszonyos vízlakók.

De talán jó is, hogy nem próbálkozott tovább, mert nem túl messzire hatalmas, pikkelyekkel fedett hátat láttunk kivillanni a vízből, s amikor közöltük Rolanddal a felfedezést, kissé elsápadt tőle.

Zengei nem tartotta tanácsosnak, hogy itt a vízparton süssük meg a halakat, mert úgy vélte, bármikor partra mászhat egy ragadozó, és már éppen indulni akartunk visszafelé, amikor Zsanett óriási állatokat vett észre a túlsó parton. Növényevő száuopodák voltak, Zengei szerint diplodokuszok. Mozdulatlanul álltak a növények közt, csak vékony nyakukat billeggették néha - valószínűleg minket figyeltek apró fejük parányi szemeivel.

- Böhöm nagy barmok! - mondta Kovács elismerően, a szakállát cirógatva. - Úgy látom, valóban megnöttek harminc méteresre!

- Kár, hogy nem érünk rá megfigyelni őket - szólt Zengei elindulva. - A tudósok még ma sem tudnak megegyezni abban, mivel táplálkoztak. Egyesek szerint a fogazatuk kagylóevésre tette őket alkalmassá, mások szerint inkább lágy szárú vízinövényeket rágsáltak.

- Én is szívesen rágsálnék valamit! - sóhajtott a kövér, és nem lehetetlen, hogy titokban a főiskolai menzára gondolt.

Az első alkalmas helyen letáboroztunk, megsütöttük a halakat, és egész tűrhetően jóllaktunk belőlük. Zengei alig evett pár falatot, és mihelyt befejeztük az étkezést, máris felpattant.

- Indulhatunk?

- Nem pihennék egyet? kérdezte Zsanett szemrehányón. - Igazán, Karesz! Hová sietsz úgy?

- Oda kell érnünk a dombokhoz alkonyatig - felelte egykedvűen, és ebben tökéletesen igaza volt, mert pihenni ráértünk akkor is, ha már biztonságban vagyunk a fenevadaktól.

Elindultunk tehát, én azonban lemaradtam kissé, hogy megcsodáljak egy tenyérnyi koleopterát, melynek aranylő fedőszárnyai voltak, és hosszú, tekergőző csápjai. Már éppen kiáltani akartam Zengeinek, hogy helyezze el a bogarat a dobozában, amikor valami derékon kapott, és futni kezdett velem ...

7.

Társaim később azt állították, ordítottam, mint akit nyúznak, bár ez szerintem merő kitalálás a részükről. Én csak arra emlékszem, hogy a derekamat erős kar fogta át, s mi közben sebesen haladtunk előre, arcomba egyre-másra csapódtak a páfrányok levelei.

Másfél méterre lehetett fejem a föld fölött, s ha lefelé néztem, és megkockáztattam, hogy kinyissam résnyire a szememet, háromujjas, rücskös bőrű sauruszláb bukkant fel szabályos ütemben alattam - két lábon járó őshüllő hátulsó végtagja. A fejemet elfordítva kissé, megpillantottam a másik lábat is, majd némi fészkelődés után a durva, barna bőrrel fedett törzset s a tojásforma, karhosszúságú ragadozófejet.

Undorító bűz áradt elrablóm testéből, bár erről csak úgy mellékesen szereztem tudomást, mert agyamat jóformán megbénította a rémület, az ismeretlen cél felé való rohanás, melynek elérésekor egész biztosan szétmarcangolnak, megölnek majd.

Ernyedten kókadtt le a fejem, és szinte hipnotizáltan figyeltem a vaskos combokat, melyeken hol megfeszültek, hol ellazultak a hatalmas izmok, attól függően, melyik lábra nehezedett a súly.

Képtelen voltam bármiféle használható menekülési tervet kovácsolni. Kezemet szorosan testemhez préselte a körém fonódó kar, erőtlenül lógó két lábammal semmit sem tudtam kezdeni. Abban bíztam csupán, majd csak történik valami, ha előbb nem, akkor utazásom végén, és eltökéltem magamban, hogy nem hagyom kihasználatlanul, bármilyen parányi lehetőség nyíljon a menekülésre.

Úgy éreztem, gyorsvonati sebességgel száguldunk, bár ez korántsem lehetett így, tekintettel az

ősgyík hatalmas méretére. Nem volt ugyan akkora, mint az antrodémusz - úgy becsültem, öt vagy hat méter lehet a hosszúsága, feje pedig három méter magasan állhat a föld fölött, ha a törzse függőleges. Most persze vízszintes helyzetben volt, a kétlábú sauruszok jellegzetes, egyensúlyzó módján.

Egyszerre csak megtorpant, és olyan hirtelen fordult meg, hogy majdnem elszedültem. Réveteg pillantásom Zengei alakjára esett, aki szélvészfért tört felénk a bokrok között.

Nagyokos csöppet sem látszott ijedtnak, és minden bajom ellenére titokban kalapot emeltem vitézsége előtt, amiért pusztá kézzel a segítségemre siet - szembe mer szállni az ősvilági fenevaddal, hogy megkíséreljen kimenteni a biztosnak tűnő halál torkából.

A közeledő Zengei láttán dühös hörrenést hallatott a karnivora, majd a száját eltátva, rekedt böféssel rárohant.

„Milyen esélye lehet a fiúnak egy ilyen ellenféllel szemben?” - ötlött az eszembe akaratlanul, de Nagyokos szokott egykedvűségével fogadta a rohamot. Sebessége mintha tovább fokozódott volna, s amikor csak néhány méterre volt elrablómtól, hűvös arckifejezéssel felugrott, és mind a két lábával egyszerre oldalba rúgta.

A sauruszt lábemelés közben érte a nagy erejű rúgás, melynek következtében elveszítette egyensúlyát, megingott, és támaszt kereső karja ösztönösen kiengedett a hóna alól.

Nagyot huppanva zuhantam a földre, és begurultam a páfrányok közé.

- Menekülj, Vág! - hallottam tompán, távolian, mialatt kóválygó fejjel igyekeztem talpra állni.

Két lehetőség kínálkozott a számomra. Az egyik: megbújni a páfrányok alatt, megvárni, míg Nagyokos győz, aztán szépen előmászni, ha szól, hogy jöhetek; ha azonban nem ő lesz a győztes, akkor az egyben a mi halálunkat is jelenti, mert abban most már teljesen biztos voltam, hogy Zengei nélkül semmiképpen sem juthatunk haza. Sejtésemhez ugyan hiányoztak még a kézzelfogható bizonyítékok, de úgy reméltem, ha ezt a kalandomat élve megúszom, kiszedhetjük belőle a teljes igazságot. A hátizsákot ezúttal sem hozta magával - ugyanúgy, mint amikor Kovács keresésére indult -, s noha ezúttal természetesnek tűnt, ha megszabadult a felesleges súlytól, mást is gyanítottam a dolog mögött. Kérdés persze; hogy Zsanették mit tapasztalnak, amíg távol vagyunk, illetve tapasztalnak-e valamit egyáltalán.

A másik kínálózó lehetőség az volt, hogy segítek Nagyokosnak. Rövid habozás után ezt választottam, és torkom szakadtából üvöltve lódultam arrafelé, ahol a bozót mozgása heves küzdelemről tanúskodott. Sejtelmem sem volt ugyan, mihez kezdek, ha nekem támad a karnivora, de semmiképpen sem hagyhattam, hogy Zengei egyedül vívjon élethalál-küzdelmet a becses személyemért.

- Erre! - kiáltott Zengei, és a hangjától útbaigazítva; melléje kanyarodtam.

Alig néhány méterre állt tőlünk a karnoszaursz, és félelmetes meg szálnalmas látvány volt egyszerre. Félelmetes a hatalmas termete, vicsorgó fogazata miatt, szálnalmas pedig azért, mert orrából csöpögött a vér, mellkasa behorpadt, ahol a rúgás érte, bal karja bénán, törötten lógott lefelé. Sípólva, hörögve szedte a levegőt, vérpermetet fújva szét időnként, s valami érthetetlen okból kifolyólag úgy forgatta a fejét jobbra-balra, mintha keresne valakit.

Zengei megfogta a kezem, és csendben elosontunk.

- Mit csináltál vele? - kérdeztem, mikor már kellőképpen eltávolodtunk.

- Határozottan szerencsém volt a rúgással - felelte. - Alig mertem remélni, hogy sikerül kilyukasztanom a tüdejét az eltört bordáival. A karja természetesen attól törött el, hogy a teste alá került esés közben.

- Mi a neve, nem tudod?

- Ha nem tévedek, a megaloszauridák családjának egyik kevésbé vagy egyáltalán nem ismert tagja, de közelebbit sajnos nem mondhatok. Észrevetted, mennyire hasonlít mellső végtagja az emberi kézhez?

- Nem értem rá megfigyelni - vallottam be. - A fejét viszont elég jól megnéztem magamnak, és mondhatom, hogy a majom és az ausztráliai hidasgyík fejének valami egészen furcsa keveréke. Még egy kis taraja is van, akár egy fiatal csirkének!

- Igen ... Határozottan különös faj. És ráadásul magas a homloka, ami kivételes nagyságú agyvelőt sejtet ... Már az a tény is, hogy nem evett meg helyben, hanem elrabolt, bizonyos célirányú gondolkozást, magasabb rendű agymunkát jelenthet, noha ösztönös cselekvést sem tarthatunk kizártnak.

Kitöröltem szememből a verejtéket, és Zengei száraz homlokára nézve azt kérdeztem

- Mitől van az, hogy te sohasem izzadsz?

- Észrevetted? - kérdezte. - Ha nagyon kíváncsi vagy rá, elmondhatom ...

Néhány másodpercre elhallgatott, s miközben válaszára vártam, egyik hideg hullám a másik után futott végig rajtam, mert egyszeriben úgy éreztem, korai volt ilyen nyíltan támadást kezdenem, még hozzá rögtön azután, hogy megmentette az életemet. Mindenképpen várnom kellett volna, amíg együtt vagyunk valamennyien.

- Három évvel ezelőtt - kezdte Zengei - szenvedő alanya voltam egy tüzesetnek. A felsőtestem bőrfelülete szinte teljes egészében elégett, bőrátültetéssel mentettek meg a haláltól. A verejtékmirigyek azonban nem indították meg a működésüket, és azóta nem tudok izzadni ... Ha másra is kíváncsi vagy, elárulhatom, hogy a hajam sem az enyém, hanem igen jól sikerült vendéghaj, ugyanúgy a szemöldököm és a szempillám is. Meg vagy elégedve?

És miért nem mosolyogsz soha? - tettem fel a következő kérdést, látva, hogy beszédes kedvében van.

- A mimikai izmaid megbénultak a tűzben.

Hosszú hallgatás telepedett közénk. Nem tudtam, mi igaz abból, amit mondott; lehet, hogy minden, ám az is lehet, hogy egy szó nem sok, annyi sem. Mindenesetre elfogadható magyarázatot kaptam.

- Kösz, hogy megmentettél - mondtam egy idő után. - Igazán hősies volt tőled ... A többieket miért nem hívtad segítségül?

- Jobbnak véltem, ha egyedül jövök. Mint látod, sikerrel is jártam.

- Szerencsére... Nem is tudtam, hogy ilyen jó futó vagy.

- Egyáltalán nem vagyok az, a saurusz futott lassan. Mit gondolsz - kérdeztem -, hová akart vinni? Vállat vont.

- Talán a kölykeinek szánt. Vagy egyszerűen csak nyugodt körülmények között akart elfogyasztani.

- Szokatlan viselkedés egy karnoszaurusztól, nem?

- Lehet, hogy nem is szokatlan ez náluk. Hiszen jóformán semmit sem tudunk az életmódjukról.

Ez csakugyan igaz volt. Az út hátralévő részét gondolatokba merülten tettem meg, hallgatott Zengei is, de persze semmiképpen sem akadályozhattam meg, hogy akkor szólaljon meg, amikor akar.

- Itt vagyunk - mondta jóval hangosabban a kelleténél, amikor a páfrányok közül kilépve megpillantottuk a többieket a tábornút maradványai meg az ő hátizsákja körül. Kitörő örömmel fogadtak bennünket.

Tüstént indultunk tovább, mert Nagyokos nem tartotta lehetetlennek, hogy több „tarajos” is leselkedik a környéken, és minél hamarabb szeretett volna biztonságba jutni a dombok sziklái közt. Ahogy közeledtünk feléjük, fokozatosan megváltozott a táj: egyre több lett a tömzsi, félresikerült pálmára hasonlító Williamsonia meg a hordó formájú bennettitesz, és szép számmal nőttek a pálma alakú, osztatlan levelű őscikászok, a Bjuviák. Itt-ott kisebb cserjék, korcs növésszerű araukariafenyők is felütötték a fejüket.

Helyenként tekintélyes nagyságú kötömböket kerültünk meg, melyek egyikén-másikán apró gyíkokskák sütkéreztek, vadásztak a megpihenő, napozni vágyó őselegyekre, rovarokra. Ha nem kellett volna szüntelenül tartanunk attól, hogy ránk tör valami ragadozó, bizonyára élveztük volna a menetelést az ember nem járta ősvilági tájon, a burjánzó növények közt - melyek üdezőld tömegéből talán szentelepek képződnek egykoron.

Röviden elmeséltem a többieknek, mi történt, és nagyon csodálkoztak, amikor azt is elmondtam, miért nem izzad Zengei.

- Már én is észrevettem - közölte Zsanett, halkabbra fogva a szót. - De, nem mertem megkérdezni tőle az okát.

- Hallottatok valamilyen pukkanást, amikor Zengei utánam jött? - tudakoltam.

- Miféle pukkanást? bámult Kovács értetlenül.

Roland azonban bólintott.

- Én azt hiszem, hallottam. Egészen halk pukkanás volt, mintha dugót húztak volna ki egy üvegből a közelünkben.

- Ugye? És te, Zsanett? Te nem hallottál semmit? - folytattam a faggatózást.

- Lehet, hogy hallottam - felelte habozva. - Valami rémlík, bár nem vagyok egészen biztos benne.

- Mikor kellett volna hallani? - érdeklődött Kovács.

- Amikor Zengei már kissé eltávolodott tőletek. Nyilván a lelketekre kötötte, hogy maradjatok szorosan egymás mellett, a tábornút helye körül.

- Ez igaz - felelte homlokát ráncolva. - De én semmi mást nem hallottam.

- Biztosan azért, mert nem mondta senki, hogy figyelj a pukkanásra - világosítottam fel. - Zsanettel és Rolanddal egyszer már beszélgettem erről... És azt nem vettétek észre, hogy az ég

hirtelen sötétebb lett Zengei távozása után?

Tagadólág rázták a fejüket, és úgy néztek rám, mintha kételkednének az épelméjűségemben. Pedig a java még hátravolt. Zengeire pillantottam, aki éppolyan egykedvű nyugalommal baktatott az élen hátizsákja alatt, mint korábban.

Egyszerűen elképzelhetetlen volt, hogy meghallja szavaimat, és mégsem bírtam szabadulni a feltételezéstől, hogy esetleg mégis meghallhatja.

- Figyeljete! - súgtam, tekintetemet Nagyokos hátára szegezve. - Jól gondoljátok meg, mit válaszoltok, mert nagyon sok függ ettől. Amikor egyedül maradtatok, nem láttatok rovar a levegőben? Olyat, ami fölöttetek körözött volna huzamosabb időn keresztül.

Néhány másodpercnyi szünet után Kovács elmondta, hogy csakugyan röpdösött fölöttük valami, alig egy méterre a fejtől.

- Hártáásszárnynak néztem, és még gondoltam is rá, hogy nem árt, ha szemmel tartom, mert nagyon darázs formája volt. Szinte egész idő alatt fölöttünk szállt; hol kisebb, hol nagyobb köröket írt le, és azt hiszem, attól riadt el, hogy felkiáltottunk, amikor megérkeztetek. Legalábbis nem emlékszem, hogy azután láttam volna.

- És amíg fölöttetek volt, mindig csak körözött? Nem csinált olyat, hogy egyenesen megindult, majd hirtelen lefelé csapódott?

- Nem végzett műrepülést, bár azt hiszem, csinált ilyesmit egyszer vagy kétszer, de leginkább csak körözött, mintha meg akarna támadni bennünket.

- Aha! - mondtam, nehezen palástolva izgalmam. - És a csend is nagyobb lett, ugye? Meg a szél sem fűjt egész idő alatt, amíg vártatok ránk?

- Ez igaz - felelte Roland. - Sokkal tikkasztóbb volt s hőség, mint máskor. És csakugyan, mintha a csend is nagyobb lett volna, de annyira aggódunk miattad, hogy szinte egész idő alatt arról tárgyaltunk, mi lesz a sorsod, megúszod-e élve a kalandot. De így utólag visszagondolva rá ...

- Tulajdonképpen miért érdekel mindez? - szegezte nekem Zsanett a kérdést. - Gyanakszol valamire?

- Csodálkoznék, ha mindez véletlen volna - kezdtem habozva, de nem folytathattam, mert Zengei ebben a pillanatban megperdült, és villámgyorsan nekünk rontott.

8.

Mielőtt felocsúdhattunk volna, már be is lőkött minket egy sziklatömb mögé, melynek kiugró felső része ereszként fölénk hajolt.

- Szaupodák! - közölte. - Egy egész csorda. Ne mozduljatok, és egy hangot se!

Néhány másodperccel később megpillantottuk az első elefántlábú, hattyúnyakú közeledőt. Aránylag sebesen jött, érfás teste valósággal úgy úszott elő a sűrűből - méter méter után -, mintha sohasem akarna véget érni. Aztán egy második bukkant fel, majd egy harmadik, negyedik, tizedik, egész csordára való. Voltak köztük kisebbek és nagyobbak; a legkisebbek alig ütötték el a hat métert, a legnagyobbak a harmincat is meghaladták. Fejük, nyakuk és törzsüknek első harmada halvány szürkés-kék volt, mellső lábuk sötétzöld, néhol fekete pontokkal, törzsüknek másik kétharmadát sötétzöld alapon alaktalan sárga foltok meg csíkok díszítették csakúgy, mint hátulsó lábaikat. Puhán leérkező talpaikkal korántsem okoztak olyan mennydörgő robajt, mint nagyságuk után vártuk volna - csak valami enyhe remegést, morajlást éreztünk, mintha vonat húzna el mellettünk.

Mikor a leghátsó is eltűnt a növények közt, elő akartunk jönni rejtekünkéből, de Zengei nem engedett, és kisvártatva felbukkant még egy utolsó csordatag, sietősen igyekezve a többiek után.

- Most már kijöhetünk - mondta Nagyokos, mikor a lemaradt herbivora is eltávozott. - Igyekeznünk kell, mert rövidesen lemegy a nap, és még jó darab út van előttünk. Mennyi időt mutat az órátok?

- Háromnegyed hét - feleltem.

- Az enyém is - bölintott. - Akkor még a vonaton ültünk. Azóta órák teltek el, de a mutatók, illetve a számok nem mozdultak. Úgy, látszik, az óráink nem tudnak mit kezdeni a megváltozott

időviszonyokkal.

- Azon egy csöppet sem csodálkozom - mondta Zsanett, és összeráncolt homlokokkal tanulmányozta a nyakában lógó kvarcórát. - Nélküled, azt hiszem, agyontapostak volna ezek a ... Mik is voltak?

- Majdnem biztos, hogy atlantoszaurosok.

- Miért nem a mocsárban találkoztunk velük? - dűnyögte Kovács, és odébb rúgott egy útjába került kődarabot. - Azt tanultuk róluk, hogy ezek mind mocsárlakók.

- Valóban ez volt a vélemény kezdetben - felelte Nagyokos. - Sőt azt hitték a nagyobb száuopodákról, hogy nem tudtak kijönni a vízből, meri a csontjaik nem bírták volna el a roppant megterhelést a víz felhajtóereje nélkül. Újabban viszont más felfogások is napvilágot láttak, s ezeknek szerzői már abban is kételkednek, hogy mentek-e vízbe valaha ezek az őshüllők.

- Miért ne mentek volna? - csodálkozott Zsanett. - Mivel indokolták ezt az elméletet?

- Az állatok testalkatával. A száuopodák sokkal inkább hasonlítanak elefántra, mint vízilóra, ebből arra következtettek, hogy valószínűleg az életmódjuk is inkább elefánt- mint vízilószzerű. Mellesleg nekem is ez volt a véleményem. Gondoljátok csak el, milyen könnyen besüppedne a puha, vizenyős talajba egy ilyen ötven-hatvan tonnás dinoszauros! A lábai úgy belemennének a posványba, hogy mozdulni sem tudna. Szerintem a hosszú nyakuk nemcsak arra volt jó, hogy aránylag kevés mozgással nagy területről legelhessék a növényeket, sőt elérjék a fák magas ágait, hanem iváskor is remekül használhatták, mert így sohasem kellett néhány méternél közelebb menniük az esetleg mocsaras, süppedékes parthoz, és a magasan fekvő partrészekről is könnyűszerrel vízhez juthattak. Az a felfogás pedig, hogy a mélyebb vizek. fenekén állva csupán a fejüket dugták ki légvétel céljából, teljességgel hibás, mert a nagy nyomástól nem tudtak volna lélegezni; ezt ki is mutatták kísérletileg.

Zengei hosszú percek alatt fejtegette véleményét, és a tudomány által jelenleg képviselt álláspontokat a dinoszaurosokkal kapcsolatos témakörökben, és természetesen mindnyájunkat messze lepipált ősvilági ismeretek terén. A dinók után a pteroszaurosokat vette sorra, kétségeket ébresztett bennünk, hogy jogos-e egyáltalán hullőknek tekinteni e szőrbundás és minden kétséget kizáróan melegvérű állatokat; legvégül pedig a száuurosok krétakor végi nagy kihalásához kanyarodott, és valóságos vitát folytatott önmagával.

Mindez csakugyan hallatlanul érdekes volt, és még érdekfeszítőbbé tette, hogy szemtanúi lehettünk a kérdéses állatoknak, ámde mégsem tudtuk igazán élvezni a témát.

Én a magam részéről nem bírtam szabadulni a gondolattól, hogy Zengei mégiscsak meghallott egyet-mást, és azért tart most szóval bennünket, hogy ne mondhassam el, amire rájöttem. Ha így volt, ez egyben azt is jelentette, hogy Zengei tudja, tisztában vagyok kisdéd játékával, és ha nem akarta, hogy ezt a többieknek is elmondjam, akkor a dolog titkos jellegű. Na de hogyan remélhette, hogy az elkövetkező órák, napok során nem lesz majd alkalmam elmondani mindazt?... Vagy erre nézve is kész mára terve?

Előttött a forróság, amint elképzelttem, hogy az éjszaka leple alatt Nagyokos csendesen eltesz láb alól, és a többieknek egyszerűen azt hazudja majd, elrabolt megint a tarajos megaloszauros; valószínűleg keservesen bánja most már, hogy kimentett a karmai közül ...

Gyanút ébresztő megjegyzéseim a többieket sem engedték szívvel-lélekkel bekapcsolódni a beszélgetésbe, s bizonyára mindegyikük azon rágódott, mit vehettem észre, és miért nem beszélek Zengei jelenlétében. Minduntalan kérdő, sürgető pillantásokat küldözgettek felém. Különösen Zsanett viselte nehezen a kényszerű hallgatást, és láttam, többször azon a ponton volt, - egyenesen megkérdi tőlem, amire kíváncsi, de aztán nem tette mégsem.

Közben kikövetkeztettem, hogy Zengei semmit sem nyerne a halálommal, hiszen a többiek előbb-utóbb ugyanúgy rájönnének a dologra, mint én ... „Lehet, hogy túl sok krimet nézek a tévében, és kezdenek az agyamra menni? - tűnődtem magamban. - Zengei viselkedésének logikusabb magyarázata, hogy időt akar nyerni. Alighanem szeretné még titokban tartani az ügyet, és ha kettesben leszünk megkísérel majd rávenni, hogy ne áruljak el semmit. És ha megteszem, amit kér, semmi bajom sem esik...”

- Itt, azt hiszem, jó helyünk lesz - nézett szét Nagyokos a tájon.

Egy jókora, sziklás domb tövében álltunk. Pontosan előttünk katlanszerű mélyedés volt, mintha csak nekünk készítették volna. Rögtön láttam, hogy elegendő néhány hatalmas sziklatömbbel elzárni a bejáratot. és máris biztonságban vagyunk minden olyan élőlénytől, amely nem képes repülni, a sziklákon átmászni, vagy az akadályt elgördíteni útjától. De vajon nem képesek-e mindegyikre a száuruszok?

- Jó helynek látszik - dűnnyögött Roland körülszemlélődve. - Kár, hogy nem lehet zuhanyozni lefekvés előtt.

- Vacsorázni sem ártana - morogta Kovács.

- Itt biztonságban lesztek - ismételte Nagyokos. - Ha egyvalaki őrt áll közületek, az már messziről észreveheti a közeledőt, és szükség esetén felkapaszkodhattok a meredek sziklafalra is. Ha elég magasra másztok, semmiféle állat nem érhet el alulról.

- Te nem akarsz itt maradni? - csodálkozott Zsanett.

- Engem roppantul érdekel az éjszakai fauna - magyarázta. - Halálos vétek lenne kihagyni ezt a lehetőséget, azonkívül az sincs kizárva, hogy aki ideküldött, ezt is elvárja tőlünk. Vág Emil elkísérhet, ha van hozzá mersze - tette hozzá ravaszul -, de ti csak aludjatok.

A távolból dallamos bőgést sodort felénk a lágy alkonyi szellő, s valahonnan két másik hang felelt neki - mintha három hajó köszöntené egymást kürtjelekkel. Fölöttünk ismét megjelent egy hosszú farkú repülőgyík, szakasztott mása a legutóbb látottnak, majd néhány körözés után sietve elrepült ... Természetesen eszem ágában sem volt kettesben maradni Zengeivel az ösvilági éjszakában, és már éppen nyitottam a számat, hogy megmondjam neki, de Zsanett megelőzött:

- És mi lesz, ha valami mégiscsak ránk tör éjjel? - kérdezte aggodalmasan: - Ki tudja, nincsenek-e olyan repülő. gyíkok, amelyek pont miránk fenik a fogukat? Azok elől hiába másznánk akárhová!

- A pteroszauruszok rovarokkal, hallal, más apró lényekkel és legfeljebb dögökkel táplálkoznak - felelte Nagyokos. - Ami pedig a karnoszauruszokat illeti, tapasztalhattátok, mennyire riasztóan hat rájuk a szagunk.

- Az ellenkezőjét is tapasztaltuk - mondtam. - Ha nem tetszett neki a szagom, miért vitt magával a tarajos?

- Ez volt az a bizonyos kivétel, amely erősíti a szabályt.

- Ne is haragudj, de ez nevetséges! - csattant fel Zsanett. - Úgy beszélsz a száuruszokról, mintha tökéletesen ismernéd őket, holott nyilvánvalóan nincs így, mert Emilt és Kovácsot is megtámadták. Nem tudom, miért nem jött nekünk az az orrszarvúgyík, de az legalább annyira véletlen lehetett, mint Emil elrablása. És ha már itt tartunk, elárulhatnád, mitől olyan borzasztó nehéz a hátizsákod, hogy felemelni sem bírtam, miközben vártuk, hogy visszagyertek az Emillel.

- Már mondtam, mi van benne - válaszolt Zengei.

- Részben igazat mondtál - biccentett Zsanett. - Utólagos engedelmeddel belekukkantottunk a zsákba. Csakugyan van benne kötél meg zseblámpa és néhány apróság, de az állítólagos rovardobozt ketten bírtuk csak kiemelni; mintha ólomból lett volna. Kinyitni pedig egyáltalán nem lehetett.

Zsanett várakozásteljesen elhallgatott, és Nagyokos szemmel láthatóan zavarban volt. Szenvtelen arcán ugyan most sem tükröződtek érzelmei, szobormerev tartása, hallgatása azonban világosan elárulta tanácsalanságát.

- Jobb lesz, ha szépen elmondasz nekünk mindent - szóltam, közelebb lépve hozzá. - Gondolom, sejtet már, hogy nem vagyunk olyan hülyék, amilyennek hittél minket.

A másik oldalról Kovács lépett mellénk, Roland pedig elszánt mozdulattal húzta ki tőrét a tokjából, és a hegyével piszkálni kezdte a körmeit.

Zengei egykedvűen nézett végig rajtunk.

- Ne felejtsetek el - közölte -, hogy kiváló karatéző vagyok. Ha megtámadtok, könnyűszerrel elbánok valamennyiőtökkel.

Ebben nyilvánvalóan igaza volt, de a magam részéről nem gondoltam komolyan, hogy harcra kerülhet közöttünk a sor. Zengei szerepe, akármilyen volt is, nem lehetett olyan jellegű, hogy

megverjen, netán megöljön bennünket, legalábbis ez volt a véleményem.

Zsanett hirtelen közöttünk termett, és arcával szinte Nagyokos arcához érve, jéghideg hangon ráripakodott:

- Zengei Károly! Ha nem vagy teljesen alávaló, bitang gazember, aki arra sem méltó, hogy embernek nevezzék, akkor követelem, mondj el mindent, most, rögtön, amit csak tudsz!

- De hát mit akartok. tudni voltaképpen?

- Elsősorban azt, hogy miért vagyunk itt - feleltem. Azután pedig arra is kíváncsiak volnánk, hogyan jutunk haza, és mikor. Az a mese a rejtélyes, múltba küldő személyről az elején csakugyan megtévesztett minket, de azóta már sokkal többet tudunk. Szóval ne húzd az időt, hanem gyérünk, ki vele!

Zengei bólintott.

- Rendben van. Végül is csakugyan semmi értelme titkolni előttem a dolgot, hiszen úgysem tehetek ellene semmit... Javaslom, helyezzük magunkat kényelembe. Hol kezdjem?

- Akár az elején, ha nem túl hosszú - mondtam.

Leültünk a katlan közepe táján, és Zengei belefogott a hihetetlennek hangzó történetbe.

9.

Nem valószínű, hogy hallott rólam már valamelyikőtök, annál is inkább, mert az igazi nevem nem ez a mostani. Ötéves koromban csodagyerekként tartottak számon matematikus körökben, képességem azonban nem jutott a nagyközönség fülébe, mert szüleimtől hallgatást kértek bizonyos távolabbi célok titokban tartása érdekében. Rövidre fogva: azt remélték az illetékesek, hogy pár éven belül, megfelelő előzetes képzés, irányítás után tovább tudom majd fejleszteni Einstein relativitáselméletét, és többek között sikerül bebizonyítanom, hogy a világűrben nem a fénysebesség az elérhető legnagyobb sebesség. Még sok mást is reméltek tőlem, de egy szerencsétlen tüzeset folytán olyan súlyos sérüléseket szenvedtem, hogy csaknem belehaltam. Felépülésem után egy darabig úgy látszott, minden rendben van a kivételes adottságom körül, ám egyszerre csak tompulni kezdett az agyam, és rövideken már nem tudtam folytatni a kutatómunkát. Ez ugyan nem azt jelenti, hogy idióta lettem, hiszen továbbra is első hallásra vagy olvasásra mindent megjegyzek, és soha többé nem felejttem el.

Néhány hónappal ezelőtt felkerestek az Időkutató Intézettől, amely tizennégy éve alakult meg a legnagyobb titokban. Minden készen állott náluk egy múltba történő expedícióhoz, amelynek egyetlen résztvevője lehetett csak, a gép kapacitása miatt. A világraszóló kísérlet vezetője, egy Cecil Bedford Mulligan nevű tudós azonban érthetetlen okból eltűnt az indulás előtti napokban. Úgy volt, hogy ő utazik a múltba, és évekig dolgoztak a felkészítésén. Helyettesről hallani sem akart Mulligan, így aztán ott álltak most, indulásra készen, csak éppen nem volt, aki elinduljon. Ekkor jutottam eszébe valakinek, és rájöttek, hogy amihez másnak évekre, de legjobb esetben is hónapokra lenne szüksége, azt én néhány hét alatt megtanulom. Ekkor sajátítottam el a karate művészetét is, mint olyan önvédelmi eszközt, amelyet nem veszíthetek el, amely nem mehet tönkre mindaddig, amíg élek és mozdulni tudok. Persze fegyvert is adtak, meg energiaharangot a védelmemre, és így már aránylag biztonságosan felszerelve indulhattam az ősvilágba. Hosszas tanácskozás után a felső jurakor mellett döntöttek, noha először a krétakor végéről volt szó, ahol talán választ kaphatunk arra a kérdésre, mitől haltak ki a szauruszok és egy csomó más állatfaj. Bizonyos okokból Magyarországról kellett indulnom, ezért hipnózisban megtanultam gyorsan magyarul, és egy hónappal ezelőtt bejuttattak a főiskolákra; ma pedig sor került az indulásra - egy vasúti fülkéből.

- Miért éppen onnan? - kérdezte Zsanett.

- Az időutazásnak nélkülözhetetlen feltétele - folytatta Zengei -, hogy bejusson a gépbe egy különleges energia, amely katalizátorként működik a kronoszizáció, a negatív időeltolás kezdete-kor. Ez az érzületnek nevezett bioenergia célirányú lelkesedéskor keletkezik az emberi szervezetben, rendszerint csak harmincéves kor alatt. Nagyon fontos, hogy az illető vagy illetők ne tudjanak róla, hogy kísérletről van szó, mert akkor nem képesek azt az őszinte lelkesedést pro-

dukálni, amely szükséges az emócióum létrejöttéhez. Én közben kiderítettem, kiket érdekelnek közületek az ősgyíkok. Sajnos Küllő és Sárközi esetében alaposan melléfogtam, mert ők csak megjátszották az érdeklődést - ma sem tudom pontosan, miért, csak sejtem, hogy imponálni akartak nekem. Az induláskor Simonfalvit az Időkutató munkatársa helyettesítette, tökéletesen utánozva a docenst, aki pillanatnyilag máshol tartózkodott. Úgy terveztük, titeket az ál-Simonfalvi elkábit majd egy gyorsan ható gázzal, miután én eltűntem a fülkéből, és ha magatokhoz tértek, egyszerűen azt mondja, nem tudja, mi történt, és azt sem, hová mentem. A dolog azonban másként sült el, mint ahogy terveztük. Érthetetlen módon ti négyen velem jöttetek, mintha egygyé váltatok volna a lelkesedéskor létrejött emócióummal.

- Észrevettük - dühnyögte Kovács. - Hát a Küllő meg Sárközi? Ők miért nincsenek itt?

- Ők nem lelkesedtek őszintén.

- Az ördög vigye ezt az egész marhaságot! - dühöngött a kövér. - És most mi lesz? Itt maradunk?

- Pontosán hat hónap múlva beindítják az intézetben az időgépet, és visszarántanak minket a XX. századba.

- És addig itt leszünk?

- Erről van szó. Ezért is találtam még korainak, hogy felfedjem előttetek a tényállást. Talán nem tűnt volna olyan hosszúnak számotokra az idő, ha közben abban is bízhattok, bármikor lejár a küldetésünk. De végül is, azt hiszem, jobb, hogy így történt. Úgysem tudtam volna sokáig titokban tartani az energiapajzsot, hiszen Emil már az első alkalommal felfigyelt a pukkanásra, közvetlenül megérkezésünk után. A keletkező vékony energiafelület ugyanis hirtelen kitaszít egy sereg levegőmolekulát a helyéből, és az pukkanó hangot eredményez.

- Az időparadoxon ezek szerint nem létezik? - kérdezte Kovács.

- Csupán rövid távon érvényesül. Nagyjából tízezer év az az idő, amelynél rövidebb távot nem lehet megtenni az idősíkon. Tulajdonképpen arról van szó, hogy minden cselekvésnek kell bizonyos idő, amíg érezteti hatását a jövőben. Hasonló ez a rádió- vagy fényhullámok terjedéséhez. Ha tízezer évnél többet utazol a múltba, nyugodtan megölheted például azt az embert, akitől később leszármaznál. Ebben az esetben újjáformálódik az idősíknak az a része, amelyet addig az élő ősőd alakított ki, és néhány perc múlva egyszerűen eltűnsz te is; szaknyelven úgy mondják, „a hatás begyűrűzik”. Ha viszont ennél rövidebb időre utaznál, olyan hamar történne a begyűrűzés, hogy esetleg nem is lenne időöd elkövetni a gyilkosságot, szóval itt már érvényesülne a paradoxon. Százötvenmillió éves utazás esetén pedig még egészen nagy disznóság elkövetése után is valószínűleg évekig élhetnél, amíg a hatás elérne hozzád.

- Lehet, hogy így van - vakarta meg Kovács a feje búbját. - De én ezt az egész időügyet képtelen vagyok felfogni. Nem fejtenéd ki pár szóban, miképpen lehet visszatérni rég elmúlt időkbé, régen meghalt állatok közé?

- Ezt a legegyszerűbben úgy értheted meg, ha az egész világmindenséget egyetlen óriási, kör alakú sík lapnak tekinted, amelyen minden rajta van, ami valaha történt és történni fog. Nevezük ezt a síkot idősíknak, és képzelj el a középpontjában egy lassan forgó mutatót, amely a síkot végigéri, és képzelj el a mutatón egy - a középponttól a csúcsa felé mozgó - kis tűt. A tű, hasonlóan egy lemezjátszó tűjéhez, spirálvonalban halad, a sík minden pontját érinti, és az érintési ponton van mindig a nagybetűs Jelen. A tű jelenleg a XX. században van, mi azonban végigsiklottunk visszafelé a mutató mentén, és százötvenmillió évvel korábbi helyen megállapodva, mi töltjük be most a tű szerepét, vagyis újraéljük a már egyszer, a nagybetűs Jelenben megtörtént eseményeket. A mostani helyzetünket nevezhetjük kisbetűs jelenben történő létezésnek.

- Tegyük fel, hogy értem - hűmmögött Kovács. - Na és mi van a mutató csúcán?

- Elméletileg azt is meg lehet nézni. Gyakorlatilag azonban eddig még nem sikerült.

Mialatt Zengei beszélt, észrevétlenül besötétedett, és most alig láttunk tovább a kezünknel. Mélységes csend honolt a tájon, csak a rovarok neszei hallatszottak, meg egy-egy bőrhártyás szárny puha csapkodása, ha elszállt fölöttünk egy éjjel aktív pteroszaurusz.

- Előbb is elmondhattad volna mindezt - vettem a szemére. Határtalan megkönnyebbülést

éreztem amiatt, hogy Zengeit „rendes” cél hozta a múltba, és nem egy örült időutazó szeszélyei-
nek vagyunk kiszolgáltatva, akiről nem tudni, milyen sötét tervet forgat az agyában. - Különösen
jó lett volna, ha az energiaharangot felfedez előttünk ... Nem gondoltál arra, milyen rémületes
percektől kímélhettél volna meg bennünket?!

- Lehet, hogy igazad van - ismerte be. - Mentségemül csak azt hozhatom fel, hogy a legjobb
belátásom szerint cselekedtem. Kérlek, bocsássatok meg!

- Most már úgyis mindegy! - legyintett Roland. - Hol van azaz energiapajzs?

Zengei az órájához nyúlt, igazított rajta valamit, mire felhangzott a már többször hallott
pukkanás.

Fölöttünk van - felelte, a hirtelen megsűrűsödött csendben szokatlanul erősen csattant a hangja.
- A működési elvét nem részletezem, a lényege pedig az, hogy az égvilágon semmi sem tud át-
hatolni rajta. Maximális alapterülete öt méter átmérőjű kör, a magassága közepén három méter,
de ezeket az értékeket csökkenteni lehet a szükségesnek megfelelően. Színtelen, szagtalan ener-
giaréteg, ha megtapintjátok, sima és ruganyos; csupán az ég színét változtatja meg kissé, amint
azt Emil észrevette. A zseblámpának álcázott készülékkel gerjesztem az erőteret. Egyetlen hát-
ránya, hogy mivel semmit sem enged át, a belsejében elhasználódik a levegő, és időnként meg
kell nyitni, a vádállatok ellen azonban így is megfelelő védelmet nyújt. Ezért mondtam annyi-
szor, hogy maradjatok szorosan egy csomóban, mert csak így férhettek be a harang alá. Az
időgép részét képező indikátort magammal kellett hoznom, az van a dobozban, különleges bur-
kolattal védve. Még akkor sem esne baja, ha lezuhanna egy szakadékba, vagy rálépne egy száz-
tonnás brachiosaurusz.

- Most tehát az a helyzet - összegeztem a hallottakat -, hogy hat hónapot el kell itt töltenünk,
akár van hozzá kedvünk, akár nincs, ugye?

- Pontosan. De azt hiszem, nem fogjátok unalmasnak találni az időt.

- Ebben biztos vagyok - felelte Zsanett megborzongva. - És vannak gyógyszereid arra az
esetre, ha történik velünk valami, ha megbetegszünk, megsebesülünk?

- Van nálam egy elsősegélykészlet. De bízzunk benne, hogy nem lesz semmi bajunk.

- Mi mást tehetnénk? - kérdezte Kovács, fellengzősen tárva szíjjel a karját. - És mondd csak,
kapunk ezért valami fizetséget? Úgy értem, kártérítést, amiért hat hónapra kikölszönzött minket
az Időkutató?

- Szégyellj magad, Gedeon! - ripakodott rá Zsanett. - Ahelyett hogy örülnél ennek a nagyszerű
alkalomnak, fizetségen jár az eszed!

- Valószínűnek tartom, hogy kaptok kártérítést - közölte Nagyokos. - ígéretet sajnos nem
tehetek erre nézve; de arra mérget vehettek, hogy híresek leszünk valamennyien, minden újság
leközi a fényképünket, és minden ország tévéje bemutat.

Elhallgatott, mi pedig csendben emésztettük egy ideit a hallottakat. Kezdünk ráébredni,
micsoda világraszóló tudományos vállalkozás részesei lettünk a legcsekélyebb előképzés,
fáradás nélkül. Az időutazás legalább olyan szenzáció, mint az űrutazás, következésképpen a
mi érdemeink is legalább olyan nagyok lesznek, mint az űrpilótáké - még ha potyautasként
kerültünk is az időgép sodrába. Bevallom, jóleső érzéssel töltött el a tudat, hogy igazi híresség
lehetek. Úgy gondoltam, a pedagógusi pályán semmiképpen sem árthat a dolog. A híres embert
könnyen fogadják be a kollégák maguk közé, bárhova is kerül, a gyerekekkel pedig sokkal
könnyebben elboldogul az, akinek eleve tekintélye van valamely nagy jelentőségű cselekedet
folytán. Azóta már tudom, hogy mindez nem egészen így van, és többek közt a tekintély is úgy
ér csak valamit, ha szívós munkával érte el az ember, nem pedig az ölébe pottyant, akár egy
főnyeremény.

- Ami engem illet, én szívesen körülnéznék itt - mondta Roland. - Ha csakugyan nem kell attól
félünk, hogy bármelyik pillanatban elpusztulhatunk, akkor én elkészülök néhány hónapig. Hát
te, Emil?

- Maradhatunk - bölintottam beleegyezően. - Annál is inkább, mivel úgysem tehetünk mást.

- És mit fogunk enni? - fortyogott Kovács. - Ösgyíkpecsenyét?

- Ha nem ízlik, legalább lefogysz egy kicsit - nevetett Zsanett. Ez volt az első nevetés, amit

ideérkezésünk óta hallottam tőle, és mondhatom, úgy hatott rám, mintha az éjszaka kellős közepén váratlanul kisütött volna a nap.

- Milyen fegyvered van? - firtatta kövér. - És hol tartod, hogy eddig nem vettük észre?

Zengei benyúlt a dzsekije belső zsebébe, és előhúzott onnan egy aprócska pisztolyt, amely kényelmesen elfért a tenyerében.

- Lézer - mondta. - Ugyanúgy kell kezelni, mint a hagyományos pisztolyokat: előbb ezzel a kis szögfejjel itt kibiztosítani, aztán meghúzni a ravaszt. A becsapódó lézerimpulzus lángra lobbantja a célt, vagy felforralja, lyukat üt rajta, aszerint hogy milyen anyagból van.

Kovács elkérte a fegyvert, minden oldalról megvizsgálta; majd hirtelen eltolta rajta a biztosítószög fejét, és felfelé fordítva csövét, meghúzta a ravaszt.

Az energiaharangba ütköző lézerlövedék lavór nagyságú zöldeskék fényfoltta futott szét a kupolán, s valóságos szikraesőként hullott vissza a nyakunkba. Szerencsére nem okozott nagyobb fájdalmat néhány szúnyogcsípésnél. A levegő megtelt klórszagú ózonillattal.

- Megőri-tél?! - pattant fel Zengei. - Miért pocsékolod az energiát? Azt hiszed, örökké tart, ami benne van? Harminc-negyven lövésre elég mindössze, és ha elfogyott, itt állunk fegyvertelenül! Csak végszükség esetén szabad használni!

Kikapcsolta az energiaernyőt, és arcunkon végigsimított a szél, orrunkba tiszta levegő áramlott, fülünk megtelt az éjszaka neszeivel.

Kovács hátraugrott, bár ezt inkább csak hallottuk, mint láttuk, mert a szemünk még káprázott az erős fénytől.

- Ede! - csattant Nagyokos hangja. - Azonnal gyere vissza!

Kovács után lódult, de az rákiáltott:

- Állj ! Ha nem maradsz ott, ahol vagy, kilyukasztom a lábadat! Akkor aztán nem marad más választásod, mint szépen hazavinni bennünket. Azt hiszed, beadhatod nekem a mesét a hat hónapról? És ha az ötödik hónapban történik veled valami? Ha súlyosan megsebesülsz? Biztosra veszem, hogy tudod értesíteni az otthoniakat, és-kérheted a hazautazást. Sőt azt sem tartom kizártnak, hogy te is haza tudnál utazni velünk, ha akarnál.

- Tévedsz - felelte Nagyokos. - Úgy van minden, ahogy mondtam. Gyere vissza ide, mert ha a sötétben valami neked támad, el vagy veszve!

Időközben hozzászózott annyira a szemünk a sötétséghez, hogy láttuk vagy inkább sejtettük Kovács fejét a katlan egyik oldalánál, a bekanyarodó sziklák mögött.

- Kiváló fegyverem van - közölte magabiztosan. - Nem félek semmitől. Ismétlem: ha nem egyezel bele, hogy abbahagyjuk ezt az utazást, olyat teszek, hogy magam is meg ... áááááá! Segítség!

Szavai rémült, artikulátlan ordításban folytatódtak.

A sötétség megtelt mozgással, nyüzsgéssel ... Ormótlan alakok rohantak felénk a katlan bejáratán át, melyet elmulasztottunk kövekkel bezárni.

10.

Ne mozduljatok! - kiáltott Nagyokos. - A zseblámpa alján van egy pöcök, ha elfordítjátok, megszűnik a harang.

Miközben beszélt, láttuk, hogy elrohan a katlan hátulsó fala felé. Ismét felhangzott az ismerős pukkanás - Zengei távirányítással működésbe hozta az energiapajzsot, s ilyenformán egyelőre teljes biztonságban voltunk.

Két lábon járó óriáshüllők voltak a támadóink, és bár alakjukat nem tudtam tisztán kivenni, fejformájukból arra következtettem, hogy ahhoz a fajhoz tartoznak, mint a tarajos megalosaurusz. Másodpercek alatt körülvettek minket. Ijesztő volt a roppant testek tömör fala, s a mozgulataikat kísérő tökéletes némaság csöppet sem tette barátságosabbá őket - mintha fekete kísértetek hada kelt volna rohamra ellenünk. Természetesen tudtuk, hogy az energiaréteg nyeli el a hangot, a látvány hatása alól azonban korántsem volt könnyű kivonni magunkat. Azt hiszem, mindegyikünk fejében megfordult a gondolat, mi történne, ha elromlana a védőernyő előállító készülék, ha az energiaharang hirtelen megszűnne.

- Mi van Kováccsal? - kérdezte Zsanett remegő hangon. - Meg ölték?

- Nem biztos - véltem. - Lehet, hogy elrabolták, mint engem akart a tarajos. Azt hiszem, ezek ugyanolyan megalosauruszok. Zengei pedig minden bizonnyal azért maradt kívül, hogy megpróbálja kiszabadítani.

- Gondolod, hogy sikerülhet neki? Ebben a sötétségben? Fegyvertelenül?

- Talán van még egy pisztolya ... De ha nem azért ment, akkor miért? Hiszen itt a harang alatt teljes biztonságban volna, semmi értelme, hogy a futásban keressen menedéket.

- Nemhiába Nagyokos! - dühögte Roland. - Nyilván arra gondolt, hogy a harangot időnként meg kell nyitni levegőért. És ha megnyitjuk, ezek egy szempillantás alatt a nyakunkon lesznek ... Szerintem egész egyszerűen a bőrért akarta menteni!

Ez csakugyan elképzelhető volt, habár Zengei eddig nem olyanak mutatkozott, mint aki meghátrál a veszély elől. A magam részéről sokkal valószínűbbnek tartottam, hogy azért menekült el, mert úgy reméli, kívülről nagyobb hasznunkra lehet, mint ha itt volna bezárva velünk együtt. Azonkívül Kovács sorsa is aggaszthatta, és arra nézve szintén semmi felvilágosítást nem nyerhetett, ha a harang alatt kuksol. Amikor Rolandnak elmondtam a véleményemet; belátta, mindez nagyon valószínű, ám azért jobbnak látta várakozó álláspontra helyezkedni.

- Majd meglátjuk! - mondta. - Ha elkergeti a sauruszokat, és visszajön, mielőtt megfulladunk,

akkor igazat adok neked. Őszintén remélem, hogy így lesz!

- Persze az az eset is előfordulhat - mondtam óvatosan -, hogy igazam van ugyan, de Zengei mégsem tér vissza ...

- Erre jobb nem gondolni - borzongott Zsanett. - De azt hiszem, Karesz tud vigyázni magára ...

E pillanatban előbukkant a domb mögül a hold, és halovány fénnel ragyogta be a tájat. Támadóink csakugyan a "tarajosok" voltak, és kíváncsian figyeltek minket - pofájukat a láthatatlan energiarétegnek nyomva, mellső lábaikkal a sima falat tapogatva, nyomogatva, fogaikkal igyekezve lyukat rágni bele.

- Az biztos, hogy Zengei nem tud visszajönni, amíg ezek itt vannak - tűnődtem. - Valamiképpen el kéne csalogatnia őket, hamis nyomra vezetni, azután visszatérni ide, és velünk együtt kerekét oldani. Azonkívül Kovácsot is meg kell mentenie, vagy legalábbis bizonyosat tudni a sorsáról.

- Csekélység! - legyintett gúnyosan Roland. - Mi ez egy Nagyokosnak?!

A tarajosok egy része közben megunt a bámulásunkat, és céltalanul ténfergett körülöttünk. Többen kis csoportokba álltak, és úgy mozgatták szájukat, karjaikat, mintha beszélgetnének egymással.

Próbáljunk meg szót érteni velük! - humorizált Roland. - Talán ha megmagyarázzuk nekik utazásunk célját, akkor eltekintenek attól, hogy felfaljanak minket.

Mit gondoltok, tényleg beszélnek egymással? - kíváncsiskodott Zsanett. - Lehet, hogy haditervet főznek?

- Kétlem, hogy tudnának főzni - feleltem. - De hogy valamiféle kommunikációt folytatnak, arra mérget vennék. Az agykoponyájuk alapján eddig általában butának tartották az őshüllőket, ezeknek azonban az átlagosnál jóval fejlettebb lehet az agyuk. Szerintem olyasfajta információközlésről van szó, mint a méheknél, amelyek szigorúan meghatározott tánclépekkel adják tudtára egymásnak, merre lehet virágport, nektárt találni. Azt hiszem, arról vitatkoznak, őrizzenek-e bennünket továbbra is vagy sem.

- Bár így lenne! - sóhajtott Zsanett.

Kisvártatva a csorda egy része mozgolódni kezdett.

- Elmennek! - kiáltott Roland. - Oda nézzetek!

- Csak egy részük - állapítottam meg rövid szemléldés után. - Nincs kizárva, hogy észrevették valahol Zengeit, és üldözésére indulnak. Ezzel nem sokat javult a helyzetünk.

A mintegy hatvan főt számláló csordának legalább a fele kiszaladt a katlanból, és rövidesen eltűnt a szemünk elől. Az itt maradtak is eltávolodtak kissé, úgy, hogy köztük és a harang között pár méteres hézag keletkezett.

- Valamit határozottan terveznek - mondtam, összevont szemöldökkel nézegetve őket. - Mi a véleményetek, ne nyissuk meg most az erna, hogy kiszellőzzön?

- És ha nem tudjuk visszacsukni? - kérdezte Roland. - Zengei csak azt közölte, hogyan kell kinyitni.

- Becsukni nyilván úgy kell, hogy visszafordítom a kart, amivel kinyitom.

- Egyáltalán nem biztos! Nem kockáztathatjuk meg, hogy védőpajzs nélkül maradjunk. Ha jól értettem, Zengei mindig távirányítással működtette a gerjesztőt. Lehet, hogy a pöcök afféle biztonsági nyitó, végveszély esetére ... Vagy mernéd vállalni a felelősséget, hogy nem így van?

- Elképzelhető, hogy neked van igazad - láttam be magam is. - Nincs más hátra, várunk kell, amíg Zengei visszajön, és a nyitást elhalasztani egészen addig, amíg nem marad választásunk. Feltételezem, hogy a harangot bármelyik pillanatban megnyithatjuk, és ha valóban sikerül bezárni, akkor azt olyan gyorsan elvégezzük, hogy a száruszok észre sem veszik, van-e harang vagy nincs. Mire táraadásba lendülnének, már régen ott lesz újra előttük. A pukkanástól talán még el is ijednek majd!

- Nem látszanak különösebben ijedősnek - vette őket szemügyre Zsanett. - Szerintetek mennyi időre elég a levegőnk?

- Néhány órára ... legfeljebb - válaszoltam bizonytalanul. - Azalatt rengeteg mindent történhet ... Mellesleg nem hinném, hogy ezek fel akarnak falni bennünket. Sehogy sem tudok

szabadulni a gondolattól, hogy valami más szándékuk van velünk ... Fogalmam sincs, micsoda, de valami rendkívüli. Láttatok ti már olyan ragadozót, amelyik nem az erős fogaival ragadja meg a zsákmányát, hanem pusztán a karjaival, és szinte vigyáz rá, nehogy valami baj érje? Ez szerfölött furcsa, nem gondoljátok?

- Nem vagyok biztos benne - vélte Roland. - Ki tudja, nem valami ivadékgondozói ösztön parancsára cselekszenek-e így, ha bennünket is élve akarnak elfogni és elszállítani... Lehet, hogy a kicsinyeknek eleven, még meleg táplálékra van szükségük ...

- Igazán megható szülői gondoskodás lenne - ismertem el. - Nézzétek, mit csinálnak ezek!

Mialatt beszélgettünk, a sauruszok a katlan faláig távolodtak tőlünk, és most ismét visszatértek, jókora kötömböket cipelve mellső végtagjaikkal. A katlan bejáratán át is kezdtek szállingózni köveket hozó tarajosok, és mindegyik lerakta terhet az energiaharang lábánál. Újabb sziklákat halmoztak az alsókra úgy, hogy a fal egyre magasabbra emelkedett körülöttünk; egyszerre csak ott találtuk magunkat egy kupola alakú kőrákás belsejében - élve eltemetve.

A tarajosok ránk bízták a döntést, megfulladni kívánunk-e, vagy inkább a kövek általi agyonnyomást választjuk, ha az energiapajzsot megszüntetnénk. Ráadásul valószínűnek tartottam, hogy ha a kőrákás hirtelen összeomlana, az állatok késedelem nélkül megkezdhenék a kiszaba-dításunkat - természetesen nem azért, hogy megmentseék közülünk azt, akiben még pislákol az élet ...

Úgy látszik, mégsem akartak mindenáron élve elfogni bennünket; ha másként nem megy, beérnék a holttestünkkel is. Lehet, hogy az én elrablóm egyénien cselekedett, ami egyúttal azt is jelentheti, Kovács talán már halott ...

Elhessegettem magamtól a szörnyű föltevést.

- Ha Zengei távirányítással megnyitja a harangot, agyonütnek a kövek - mondtam. - Remélhetőleg megszemléli előbb, hogyan állnak a dolgok errefelé!

- Lassan szellőztetni kéne - vélte Zsanett. Irtó rossz már a levegő! Érzitek?

- Talán negyed óráig bírjuk még - feleltem. - Oda kéne mennünk a harang széléhez, ott talán nem nyomnak össze a kövek. Árkot is áshatnánk Roland törével, olyan lövészárokfélét. Úgy esetleg azt is elkerülhetnénk, hogy ránk bukkanjanak a sauruszok!

- Túlságosan optimista vagy, Emil - mondta Zsanett. De bárcsak neked volna igazad!

- Ne vesztegessük az időt! - szóltam. - Roland kezdjen ásni, én meg addig idehozom a hátizsákokat.

A vaksötétben még a kezemet sem láttam az orrom előtt; ám ez most nem jelentett semmi nehézséget. Könnyűszerrel meglettem a zsákok, elmozdítani azonban hasztalan, próbáltam.

„Csakugyan nehéz az időgépnek ez a tartozéka - villant át az agyamon a magyarázat, és sehogy sem tudtam elképzelni, miképpen vihette Nagyokos az iszonyú terhet.

Nincs más hátra, itt kell hagynom szégyenszemre; még jó, hogy a szakadékba esést is kibírná, s így a lezuhanó sziklák sem tesznek kárt benne."

Benyúltam a zsák száján, kitapogattam ujjaimmal a zseblámpát, de legnagyobb megrökönyödésemre azt sem bírtam elmozdítani!

Olyan volt mindez, akár egy lidércnyomásos álomban; semmi normális cselekedet nem sikerült... Szerencsére vízszintesen feküdt a lámpa, és ujjaimmal kitapogathattam az alján lévő kis kart, melynek elfordítása ugyanúgy a halálunkat jelentheti, mint az, ha változatlanul a helyén hagyjuk ... Most már nagyon nehezen ment a lélegzés, a levegőben rendkívül sok volt a széndioxid, s kezdtem érezni, hogy a fejem elnehezül.

- Nem bírom elvinni a gerjesztőt - mondtam bele a sötétségbe. - Ti csak ássátok az árkot, és bújjatok bele, talán így sikerül megmenekülnötök! Én az utolsó pillanatban, ha már egyikünk sem bírja tovább levegő nélkül, elfordítom a kart. .. És legfeljebb nem fulladás lesz a hallálom oka.

- Miféle ostobaság ez?! - dühöngött Roland. - Az a zseblámpa nincsen fél kiló sem! Néhány órája én vettem ki a hátizsákból!

Hallottam, hogy közeledik, de mert tudtam, hogy hiába; ráripakodtam, ásson csak tovább, egyikünknek a lámpát kell kezelni, ez természetes. Roland azonban máris mellettem volt, s

éreztem, amint a kezemet félrelökve megmarkolja a gerjesztőt. Egy ideig hallottam, hogy erőlködik, nagyokat szusszant, végül feladta.

- Nem bírom - lihegte. - Egyszerűen érthetetlen!

- Menj és áss! - vezényeltem, ellökve a zsáktól. - Mondtam, hogy fölösleges idejőnnöd.

- Sziklás a talaj - felelte csüggedten. - Képtelenség ásni.

Azzal visszalépdelt Zsanetthez, és valószínűleg mindketten hozzásimultak az energiapajzs aljához.

Kapkodva szedtem a levegőt, és másodpercenként úgy éreztem, kiszakad a tüdőm ... A bányászok jutottak eszembe, akik nap nap után a föld mélyébe szállnak, hogy életük kockáztatásával juttassák felszínre a szénét, amely nélkül civilizált életformánk elképzelhetetlen; ők érezhetnek hasonlóan, ha a bányamolás elzárja őket a külvilágtól, és lámpáik gyengülő fényénél vagy teljes sötétségben várják, hogy elérjen hozzájuk a megfeszített erővel dolgozó mentőosztag, vagy elfogyjon az életet adó oxigén. Míg azonban a bányászoknak lehet reményük a szabadulásra, számomra ez teljesen reménytelennek látszott. Kizárt dolognak tartottam, hogy ne sújtsanak halálra a kövek, ha a harangot megszűntetem. Márpedig meg kellett szüntetnem, mert Zsanettnak és Rolandnak így némi esélye lehetett a menekülésre - abban az esetben, ha nem nyomódnak agyon, és a sauruszok nem állnak neki a romeltakarításnak, hanem szépen elvonulnak.

Sípolva szedtem a levegőt, mellkasain görcsösen süllyedt és emelkedett.

„Mi történt Kováccsal? ... Mi történik velem, ha itt a múltban meghalok?” - hasítottak belém a kérdések egymás után.

Ujjaim reszketve tapogatták végig a kapcsolókart a lapos zseblámpa alján - olyan volt, mint egy parányi hajócsavar -, de sehogy sem tudtam rászánni magam, hogy elfordítsam.

Valami csodában reménykedtem, és borzasztóan szerettem volna még élni egy kicsit. A szüleim, a barátaim jutottak eszembe, egy pillanatra Zsanett arca villant fel előttem, aztán a terveim, melyeket most már nem valósíthatok meg.

- Megfulladok ... - nyögte Zsanett sípolva, hörögve. - Emil ... kérlek ...

- Mire vársz?! - fuldokolta Roland. - Nyisd ki!

Hogyan mondhattam volna nekik, hogy csodára várok? De hogyan hihettem egy percig is, hogy léteznek csodák?

„Talán nem ölik meg őket a tarajosok” - tűnődtem, kibújva ingemből, nadrágomból. Bal karommal a fejemre szorítottam ruháimat, hogy amennyire lehet, védve legyek a szikláktól, majd hirtelen elszántsággal megnyomta a kart.

Nem mozdult!

„Mi az, már ennyi erőm sincs? - rémültem el. - Vagy ugyanabból a rejtélyes okból kifolyólag nem mozdul, mint a zseblámpa?”

A fülemben zúgva dörömbölt a vér.

„Én hülye!” - közöltem magammal, és hirtelen ellenkező irányban. próbáltam mozdítani.

Simán elfordult.

11.

Amikor a karmos ujjak megragadták, felrántották a levegőbe, és arcára bűzös leheletet fújt egy hordónyi sauruszfej, Kovács úgy érezte, elérkezett a halál pillanata. Jóllehet kezében görcsösen szorította a lézerpisztolyt, semmi hasznát sem vehette, mert a karja a testéhez préselődött, és legfeljebb a saját lábába lőhetett. Aztán vízszintes helyzetbe billent, s az ütemes zökkenésekből rájött, hogy többméteres léptekkel viszik valamerre.

Az ő szemét nem viselte meg úgy az előbbi villanás, mint a többiekét, mivel hasonló jelenségre számítva, behunyta a ravasz elhúzásakor, ám a szemhéjakon átszűrődő fény is elegendő volt ahhoz, hogy ne vegye észre a sötétben lapuló állatokat, melyek a legnagyobb csöndben közelítették meg a táborhelyet. Fokozatosan javuló látása mindenütt mozgó alakokat észlelt, s amikor a fejükön díszelgő tarajfélét felismerte, már biztosan tudta, ilyen fogta el Vág Emilt néhány órával ezelőtt.

„Talán engem sem akarnak megölni!” - éledt újjá benne a remény, bár sehogy sem tudta elképzelni, miért tartanak életben. És különben is: mi értelme volna az életben maradásnak őshüllők fogságában?

Egyenletes, hosszú szökkenésekkel haladt a saurusz, törzsét hol jobbra, hol balra fordítva el kissé aszerint, hogy bal vagy jobb lába került előre. Kovács fejét, vállát szüntelenül csépezték a nekivágódó ágak és levelek - emiatt a szemét becsukva tartotta, és csak időnként nyitotta meg résnyire, hogy lássa a környéket. Természetesen tisztában volt vele, ez kevés a tájékozódáshoz, és ha sikerül valamiképpen megszöknie, egyáltalán nem vette biztosra, hogy visszatárlana a többiekhez.

Pedig meg kellett találnia őket, ehhez kétség nem fért, na, de hol volt ő még ettől? Elsősorban elrablóját kellett megölnie vagy legalább harcképtelenné tenni a kezében szorongatott fegyverrel. Arra számított, hogy a céljukhoz érkezve valószínűleg elengedi majd a ragadozó, s ekkor, ha a körülmények kedvezőek lesznek, néhány jól irányzott lövéssel végezhet vele.

Épp azon tűnődött, fejbe löje-e az állatot, vagy inkább a szívét vegye célba, amikor szempillái alól másik futó alakot pillantott meg. „Itt van Zengei!” - cikázott át rajta az öröm, de nagyobbra nyitva a szemét látta, hogy tévedett: ugyanolyan saurusz futott mellettük, mint amilyen őt vitte a hóna alatt, sőt valamivel hátrább még egy harmadikat is észrevett. „Ezek szerint Zengei nem nagyon tudna megmenteni - elmélkedett. - Akármennyire ügyes karatéző, pusztá kézzel nem ölheti meg a három őshüllőt, feltéve, hogy csak háromról van szó, hiszen az is lehet, hogy többen jönnek még utánunk... Egészen más lenne a helyzet, ha Zengeinél fegyver is volna...” A lézerpisztoly minden bajának oka - azonban az ő ujjai között vesztegelt...

Kovácsnak úgy tűnt, órák óta rohannak már a véget nem érő páfránydzsungelben, amikor fogvatartója hirtelen megtorpant, és torkából mély hangú hörrenés tört föl. Megállt a másik két saurusz is, szintén fenyegető hördülést hallatva.

Időközben feljött már a hold, és fényében élesen rajzolódott ki az előttük nem nagy távolságban álló hatalmas karnosaurusz, melynek magassága csaknem két méterrel múlta felül a tarajosokét. Ismeretlen fajtájú ragadozó volt, a XX. század paleontológusai legfeljebb csak töredékekben találták meg a csontjait, és éppúgy lehetett korai zsarnokgyík, mint egy megaloszaurida; pontos hovatartozását csak alapos vizsgálattal lehetett volna eldönteni. Testhossza majdnem kétszerese volt a tarajosokénak, s azok szemmel láthatóan megrendültek méreteitől.

Az útonálló rettenetes hangon felüvöltött. Hangjában fékezhetetlen vadság zengett, gátlástalan követelőzés, felszólítás arra, hogy engedjék át neki a magukkal hurcolt különös élőlényt. A nagyobb nyomatek kedvéért hegyes fogait is odamutatta a három ősgyíknak, és akkorákat csapott a farkával szilaj dühében, hogy halomra dőltek mögötte a bokrok.

A tarajosok nem szándékoztak felvenni a küzdelmet. Talán nem érezték elég erősnek magukat, talán sietős volt az útjuk, vagy talán nem akarták kockára tenni foglyuk épségét. Éles oldaltkanyarodással indultak tovább, és oly hirtelen tűntek el a sűrűben, hogy a hoppon maradt ragadozó másodpercekig fel sem fogta, mi történt. Amikor azonban tompa kis agyában létrejött a felismerés, iszonyatos bögés közepette lódult a menekülők után.

Hosszú perceként tartott a versenyfutás, ám az eredmény nem lehetett kétséges; az üldöző a maga nagyobb lábaival majdnem még egyszer akkorákat lépett, mint az üldözöttek, s bár azok fűgében szedték végtagjaikat, fokozatosan veszítették az előnyükből.

Az élen haladó saurusz, amelyik Kovácsot vitte a hóna alatt, egyszerre csak éleset füttyentett, és ugyanakkor még jobban meggyorsította iramát; orrlyukai sípólva szívták a levegőt, megnyíló szájából habos nyál fröccsent szerteszét. A másik kettő elmaradt mögöttük, horkantásaik egyre messzebből hangzottak.

Az emberrabló néhány percig bírta csak a megfeszített iramot, aztán kifulladásra megállt és visszanézett, hogy lássa, mi történik.

Az óriás termetű karnosaurusz ekkor érte utol a két tarajost, és nyomban rávetette magát az egyikre. Támadása azonban nem érte őket készületlenül; ügyes taktikát követve úgy tettek, mintha nem lenne tudomásuk róla, milyen közel van már hozzájuk a fenyegető veszély, és

látszólag gyanútlanul ügettek a páfrányok közt. Amikor a roham bekövetkezett, a megtámadott ősgyík hirtelen elkanyarodott, és torkából ugyanolyan figyelmeztető füttyjel röppent ki, amilyent a társa hallatott percekkel ezelőtt.

A karnoszaurszt váratlanul érte az irányváltoztatás. Félelmetes fogak pikkelyes bőr helyett növények levelébe martak, hatalmas testét a lendület továbbvitte métereken át, mielőtt sikerült megtorpannia.

A másik tarajos azonban nem késlekedett. Vértagyasztó hörgéssel ugrott a nála jóval nagyobb ellenfélnek, s mivel annak magasba ránduló nyakát, puha torokbőrét nem tudta elérni, oldalába mélyesztette fogazatát, hogy rohamával a földre kényszerítse. Ott már könnyű lett volna elbánniuk vele, de sajnos nem vált be a terv. A karnoszaursz nagyot vágott a testén, megperdült a tengelye körül, s mielőtt a meglepett tarajos felocsúdhatott volna, tarkója mögött már összezárultak állkapcsai, és a hatalmas fej rántásától roppanva tört szét a nyakában néhány csigolya.

Am a győztes nem ért rá örvendezni győzelme felett, mert a vékonyába hatoló fájdalom eszébe juttatta második ellenfelét. Dühösen kapott a vakmerő felé, hogy annak is kioltsa életét, szándéka azonban nem járt sikerrel. A kis termetű, fürgébb karnivora gyorsan félreszökött, és kihívóan nézett farkasszemet vele, mielőtt eltűnt a bokrok sűrűjében.

Az ősragadozó utánalódult, és szabályos macska-egér harc kezdődött, melynek kimeneteléhez kétség sem férhetett, s amely egyedül csak arra volt jó, hogy közben a harmadik tarajos minél messzebbre juthasson zsákmányával...

Sebesen futott tovább az őshüllő, s a hóna alatt tartott Kovács fülében fűjtatóként zengett lihegése. Jól hallható dobogással dolgozott az óriás szív, messzire kürtölve tiltakozását a szokásosnál jóval nagyobb igénybevétel miatt; a súlyos testű karnoszauridák nem születtek versenyfutónak; noha gyakran csak futva tudtak zsákmányt szerezni a növényevők köréből, melyek minden lomhaságuk ellenére néhány ügyes mozdulattal, fordulattal másodpercek alatt felvehettek olyan testhelyzetet, amely eleve kizárta a támadás sikerét. Ilyen esetekben hasznos volt a futás, hosszú távon viszont határozottan megerőltető.

A nagy termetű saursz is jóval többet szaladt ezúttal; mint amennyit egyébként szokott, s miután végzett a második ellenfelével, úgy döntött, nem folytatja tovább az üldözést, hanem beéri a már meglevő áldozatokkal. Fogai nagy erővel martak az előtte heverő tetem húsába, és pillanatokkal később jökora falatot erőltetett le a torkán.

A két tarajos önfeláldozása tehát nem volt hiábavaló; Kovács elrablója nyugodtan folytathatta útját, s úgy tűnt; tisztában is van a megváltozott körülményekkel, mert észrevehetően lassított a haladás ütemén. Lába alatt cuppogni kezdett a talaj, a páfrányok és araukariák közé zsurlók vegyültek, a táj mocsaras jelleget öltött.

A saursz megállt, körülszemlélődött, majd rövid habozás után megindult egyenesen előre egy alig észlelhető, kanyargós, lápi ösvényen.

A légszavár formájú kapcsoló elfordítását követő másodpercben mindkét kezézz a fejemre kulcsolva igyekeztem összehúzni magam, amennyire lehet, és halálra szántan vártam a sziklák ütését. Az oxigénhiányról egészen megfeledkezve, visszafojtott lélegzettel várakoztam, a halál azonban késett; amikor már nem bírtam tovább, hatalmasat lélegeztem a felfrissült levegőből, majd kinyitottam a szememet, és feltekintettem.

A fölöttünk lévő sziklakupolán tekintélyes lyukak, rések tátongtak, néhol méteres körzetben szabadon hagyva a változatlanul fölénk boruló energiapajzsot - melynek ottlétéről semmi kétségem nem volt, különben a kövek ránk zuhantak volna. Ámde kisebbnek tűnt az egész kupola, s ez korántsem bizonyult érzéksalódásnak, mert felállva, kezemmel könnyedén elértem a sima, ruganyos falat ott, ahol korábban hasztalan ágaskodtam utána.

- Minden rendben! - szólalt meg valaki. - A harang a helyén van, a levegő két tizedmásodperc alatt türethetően kicserélődött, és azt hiszem, senki sem sérült meg.

Zengei volt a beszélő! Ott állt néhány lépésnyire tőlünk, s a beszűrődő fényben még azt is ész-

revettem, hogy a dzsekije pár helyen elszakadt, neki azonban nem történhetett komolyabb baja, mert néhány az arcát csúfító piszokfolttól eltekintve épnek, egészségesnek tűnt.

- Karesz! - szakadt ki belőlem az örömteli felismerés. - Honnan kerülsz te ide? ... És miért nem estek ránk a sziklatömbök? Igazán megmondhattad volna, hogy az energiaharang automatikusan bezárul, ha megnyitjuk levegőfrissítés céljából!

- Egyáltalán nem zárul be automatikusan – felelte. - Ezt a harangot már én gerjesztettem távirányítással, közvetlenül azután, hogy ti megszüntettétek az előzőt. Egyidejűleg persze aktivizálnom kellett az időgépet is, hogy bejöhessek ide. Ha nem így teszek, akkor továbbra is el lettünk volna szakítva egymástól, és várhatnánk, míg a sauruszok elkotródnak. Ám azok semmi hajlandóságot nem mutatnak az ostrom feladására.

- Úgy érted, még mindig itt vannak? - kérdeztem hökkenten, magamra húzva az inget és a nadrágot, melyeket az imént levetettem. - De akkor miképpen tudtál bejönni ide?

- Én sem értek egy kukkot sem ebből! - mondta Zsanett panaszos hangon. - Miről beszélsz, Nagyokos? Átjöttél az energiafalon? De hiszen azt mondtad, lehetetlen! Vagy olyan gyorsan beugrottál a köveken át, hogy nem volt idejük leesni?

- Így is mondhatjuk - rejtélyeskedett Zengei. - És téged meg Rolandot is arrébb kellett húznom a harang szélétől.

- Te voltál? - fortyant föl Zsanett. - Azt hittem, minden porcikám széjjelmegy, akkorát rántottak rajtam!

- Pedig roppantul vigyáztam. El sem tudod képzelni, milyen óvatosan mozdítottalak ki a veszélyzónából. Ha nem teszem, akkor most a kövek közt feküsztek odakint, valószínűleg holtan.

- Elmondanád végre, mi történt?

- Szívesen. Amikor elhagytalak benneteket, a katlan hátulsó falához rohantam, mert messziről láttam, hogy ott fel tudok kapaszkodni ...

- Állj! - szólt közbe Roland. - Csak nem azt akarod állítani, hogy abban a sötétségben képes voltál látni?

- De még mennyire! A szemeimen egy-egy speciális kontaktlencse lapul, s ezek segítségével kitűnően látok még a legteljesebb sötétben is. Szóval ott hagytam abba, hogy felkapaszkodtam a falon, és indultam arrafelé, ahol Kovácsot elkapták. Mellesleg azt már az előbb is észrevettem, hogy nem a fogukkal támadtak rá, hanem ugyanúgy, mint Emilt, őt is a hóna alá vette egy tarajos, és elvágtatott vele. Néhányan utánamentek, de közelebbit nem figyelhettem meg, mert a szikla eltakarta előlem az eseményt. Amikor pedig sikerült olyan helyre érnem, ahonnan láthattam volna őket, addigra már eltűntek a sűrűben, így hát azt sem tudom pontosan, merre vitték Edét, és azt sem, hányan mentek vele.

- Életben van? - tudakolta Zsanett aggodalommal teli hangon.

- Egyelőre még minden bizonnyal. A kérdés csak az, hogy meddig. Ha nem vesztette el a lézert, talán legyőzheti vele a támadóit, ha nincsenek túl sokan, és ha ügyesen céloz. Miután egy darabig hiába próbálkoztam kinyomozni a hollétét, eszembe jutott, hogy nem hagyhatlak órákra egyedül benneteket, mert a harangban gyorsan elhasználódik az oxigén, ezért óvatosan visszapakodtam, és azon kezdtem törni a fejem, miként jöjtek be hozzátok. A dolog korántsem volt egyszerű, annak ellenére, hogy rendelkezem egy készülékkel, amely képes meggyorsítani testemben a kronoszok áramlási sebességét. Ez annyit jelent, hogy ha működésbe hozom, a környezet csaknem teljesen mozdulatlaná válik számomra, vagyis akadálytalanul jöhetek, mehetek, nem vesz észre senki, és véghezvihatok sok mindent, ami különben lehetetlen volna. A bökkenő csak ott volt, hogy a készülék, amely része az időgép nálam lévő egységének, a hátizsákomban van, és a működtetéséhez szükséges impulzusok nem juthattak át a védőpajzson. Ahhoz tehát, hogy aktivizálhassam, meg kellett volna szüntetnem egy pillanatra a harangot, ami kívülről is lehetséges, mert a jelet közvetlenül az energiafelület kapja, és onnan tevődik át a gerjesztőbe. Sajnos azonban ennek is akadálya volt; a tarajosok időközben olyan magasra rakták a köveket, hogy nem láttam tőlük, mit csináltok. Sejtettem, hogy nem meritek megnyitni attól való félelme-
tekben, hogy esetleg nem képződik újra, aminthogy valóban nem is képződött, ámde mégiscsak

volt egy parányi valószínűsége, hogy megnyitjátok - természetesnek véve, hogy automatikusan újrameglehet. Ezt a kérdést nem tárgyaltuk meg eléggé, ezért nem mertem kockáztatni a kívülről történő nyitást. Ha ugyanis egybeesne a mechanikus hatás az impulzus hatásával, a generátor meghibásodhatna, és használhatatlanná válna, ami pótolhatatlan veszteséget jelentene. Természetesen számítottam rá, hogy végül is megnyitjátok majd a levegő miatt, tehát nem kellett mást tennem, mint az impulzusküldőmet összekapcsolni a kronoszgyorsító aktivizátorával, minek következtében nyitáskor a gyorsító automatikusan működésbe lép. Mikor aztán a gyorsítás-bekövetkezett, egyszerűen elsétáltam ide, leszedtem pár követ, átbújtam a résen. A sziklák ezalatt végtelen lassan ugyan, de mégiscsak mozdultak, estek lefelé, és kénytelen voltam Zsanettet meg Rolandot elhúzni a kupola széléről, mielőtt túlságosan rájuk nehezednének a kövek, no meg azért is, hogy az új, a szükségszerűen kisebb energiaerő alá beférjenek. Mikor mindezzel megvoltam, újrageneriztettem a harangot, és egyidejűleg megszüntettem a gyorsító működését.

- Tegyük fel, hogy értem - mondta Zsanett a homlokát ráncolva. - Na és most mi lesz? Itt maradunk örökre? Kovácsot a sorsára hagyjuk?

- Elszökünk - felelte Nagyokos. - Ismét működésbe hozom a kronoszgyorsítót, azzal a különbséggel, hogy a hatását rátok is kiterjesztem, aztán szépen átsétálunk a saurusok között, s azok az egészből annyit vesznek észre, hogy valami elsűvít mellettük. A nyomunkban kisebb forgószél támad majd, de ez bennünket nem zavar.

Miközben beszélt, fél kézzel könnyedén kiemelte a hátizsákjából a fekete dobozt, kinyitotta valamiképp, és babrálni kezdett a belseiben. Csak egy pillantást vetettem a szerkezetre, de majdnem elsédültem a hihetetlenül bonyolult áramkörök, billentyűk, különböző színű, alakú és nagyságú alkatrészek láttán.

A nehéz dobozról eszembe jutott valami.

- Mondd csak, miért nem bírtuk megmozdítani ezt a zseblámpaforma generátort az előbb? Roland szerint nem több fél kilónál, de szerintem száz is megvan.

- A gerjesztő szilárd egységet képez a haranggal, melynek pontosan a centrumában van - magyarázta. Az energiapajzs önmagában véve súlytalan, ezért, ha egyszer létrehozta, nyugodtan sétálhatsz kezében a gerjesztővel, miközben a harang is veled sétál. Ha falnak ütközik, és olyan erős vagy, hogy be tudod dönteni a falat, akkor az leomlik, amikor a harangot nekinyomod. De ha a fal az erősebb, akkor nem bírsz közeledni hozzá, mert a lámpa nem hagyhatja el a centrumot. Ha ilyenkor elengeded, súlytalanul lebeg a föld fölött. A harangra helyezett sziklákat persze egyikőtök sem tudta elnyomni a helyükről.

Befejezte a babrálást, becsukta a dobozt, és visszahelyezte a hátizsákba.

- Borzasztóan vigyázni kell majd a mozdulatokra - közölte, hátra véve a zsákot -, mert azok óriási sebességgel zajlanak a normális környezethez képest. A zsebetekbe ne nyúljatok, egyáltalán a ruhátokhoz sem, mert nyomban foszlányokra szakad. Beszélni sem tudunk, mert a lassú hanghullámok nem közvetítik érthetően a hangot, ezért okvetlenül maradunk mindig látótávolságra egymástól. Az energiaharangot megszüntetem, mielőtt a gyorsítás bekövetkezett, mert semmi szükségünk rá. Ismétlem: óvatosan mozogjatok, puhán tegyétek földre a lábaitokat. Kezdem a visszaszámlálást, zéruskor indítok. Öt, négy, három, kettő, egy, zérus!

A következő pillanatban furcsa melegség áradt el körülöttem, mintha kemencébe kerültem volna. A forróság tovább fokozódott, mikor megmozdultam, noha így sem volt elviselhetetlen.

Lélegezni azonban nem tudtam. A forró közeg sehogy sem akart bejönni a számon, az orromon, miközben Zengei után botorkáltam.

„Megfulladok!” - hasított belém a rémület; egy pillantás Roland és Zsanett arcára tudatta velem, hogy ők is ugyanígy érznek.

12.

- Karesz! - kiáltottam, helyesebben csak szerettem volna kiáltani, torkomból ugyanis mély hangú, tompa nyögés tört fel értelmes szó helyett.

Szerencsére Nagyokos így is meghallotta, s felénk fordulva rögtön értette, miről van szó.

Mozdulatlanná merevedett, mindkét kezét az orra, szája elé kapta, mintha a tenyerébe fújna, ugyanakkor pedig mellkasa szélesen kitágult - mutatva, hogy levegőt vesz.

Sietve követtük példáját, és kimondhatatlan megkönnyebbülésünkre a mutatott módszerrel aránylag könnyen lehetett lélegezni. .. Azt hiszem, állapotunk hasonló lehetett ahhoz, amikor a nagy sebességgel zuhanó ejtőernyős az őt körülvevő légtenger ellenére alig kap levegőt, mert olyan gyorsan száguldanak el arca előtt a molekulák, hogy képtelen beszívni őket. Ezért hát nekünk is álló helyzetben kellett lélegeznünk, hiszen már csekély mozdulatunk is örült sebességű haladást jelentett a tér két pontja között. Sőt még akkor is kimelegítette testünket a levegő surlódása, ha azt hittük, mozdulatlanul állunk egy helyben, mivel mindig végez apró, öntudatlan mozgásokat az ember.

Miután meggyőződött róla, hogy most már nincs velünk semmi probléma, Zengei elfordult, és kezét maga elé nyújtva nekiment a körénk emelt sziklafalnak; érintésétől a kövek megrepedtek, szétrobbantak, és valóságos meteorfelhőként libbentek előre - látszólag nem túl gyorsan ugyan, de tisztában voltam vele, hogy iszonyú sebesen haladnak. A keletkezett résen kiléptünk a szabadba - lassú, komótos mozdulatokkal, mintha vízben lépkednénk -, és megdöbbszünk az elénk táruló látványtól.

Kövérdermedt őshüllők mindenütt, a legkülönbözőbb helyzetekben: volt, amelyik két lábon állt, fejét az ég felé nyújtva, egy másik éppen oldalra hajolt, a harmadik eltátotta a száját, a negyediknek az egyik lába levegőbe emelkedett. A szétrobbant kövek szilánkjai nekiütöttek egy-két állat bőrpáncéljának, néhányukba lassan befürödtek - a legtöbb azonban ártalmatlanul szállt a sűrű közegben, s pár méter után végtelenül lassan ívelt a föld felé.

Miközben verejtékezve vánszorogtunk, azon törtem a fejemet, miként feledkezhetett meg Zengei arról, hogy tájékoztasson bennünket a lélegzéssel kapcsolatos nehézségekről. Hisz nyilvánvalóan neki sem ment könnyebben a dolog, sőt a pórustalan bőre miatt még a hőségtől is jobban kellett szenvednie, mint nekünk. Vagy a bőre nem közvetített fájdalomérzetet sem? Elhatároztam, hogy megkérdem majd tőle, ha ismét beszélni tudunk.

Különös járás esett a „lassú-idejű” talajon. Az apró kavicsok, homokszemcsék lassan tovalebbentek érintésünktől, és méterekkel odébb pottyantak a földre; elérkező lábunk több centi mély nyomokat hagyott, gondolom, a nagy sebességű ütközés miatt. A mogyoró nagyságú kavicsokat már nem volt ajánlatos elrúgni, mert amikor Roland meg próbálta, elröppent ugyan a kő, ám a cipője orra is kilyukadt.

„Ha akarnánk, könnyűszerrel megölhetnénk az összes tarajost - fordult meg a gondolat a fejemben, de elhessegettem magamtól, mint csupán elméleti lehetőséget, és biztos voltam benne, hogy a többiek sem lennének hívei az esztelen vérontásnak, mellyel rátennénk névjegyünket a jurakor földjére.

A katlanból kiérve fokozatosan sűrűbbé vált a növényzet köröttünk, és valóságos mesebeli lényekként vágtunk utat köztük. Az ágak és levelek ahelyett, hogy szépen elhajoltak volna előlünk, ízzé-porrá foszlottak, s ami megmaradt belőlük, látszólag súlytalanul függött a levegőben. Pusztán kíváncsiságból szétvágtam egy alacsony williamszonia derékvastag törzsét, de ilyet sem tennék többet, mert noha a mozdulat alig igényelt erőfeszítést, alig éreztem a törzs ellenállását, a kezem annyira kipirult, mintha forró vízbe mártottam volna, s ugyanakkor veszettül lüktetni kezdett. A ruháinkon egyre-másra keletkeztek a szakadások, lévén ugyanolyan érzékenyek minden érintésre, mint a környezet gyengébb anyagú tárgyai, és csakhamar úgy festettünk, mintha rongyosbálba igyekeznénk.

Nem tudom, mennyi ideig haladtunk előre a bokrok között, amikor Zengei megállt, és kinyújtott kézzel mutatott maga elé. A talajon csillogó üvegút húzódott - csak pillanatokkal később jöttem rá, hogy valójában patak, melynek csörgedező habjai, köveken megtörő fodrai érdekesen gyűrődött, áttetsző üvegfelületté, lehetőleg üvegcsipkévé váltak a lassú-idő birodalmában.

Nagyokos intett, hogy várjunk, majd rálépett a vízre, és ment rajta egy keveset; a felület térdig szakadt be a súlyi alatt, de láthatóan nem esett neheze a járás.

Jöhettek! - intett a kezével, s azontúl a vízen mentünk jó darabig; bizonyos jelekből arra követ-

keztetem, hogy a folyással egyező irányban. Aztán ismét a szárazra léptünk, és Zengei visszaál-
lította a normális időmúlást.

Egyszeriben élet költözött mindenbe. A patak csobogva megindult, testünknek hűs szellő
csapódott, a növények levelei meglódultak, különféle éjjeli rovarok zúgtak el mellettünk, innen
is, onnan is neszek hallatszottak.

Kimondhatatlanul jó érzés volt ismét teli tüdővel szívni az ősvilág oxigéndús, ezerillatú
levegőjét. Ruháink cafatokban lógtak. Különösen Zsanett nézett ki cudarul, és alig bírta rendbe
szedni magát - úgy-ahogy eltakarni testéből, amit nem szánt nyilvánosság elé.

- Gondolod, hogy leráztuk őket? - kérdeztem Zengeit, verejtékes arcomat törölgetve. Nem
fogják követni a nyomainkat?

- Ezt nem állíthatom teljes biztonsággal - felelte. - Tovább azonban nem mozoghatunk a lassú-
idejű térben, mert már így is jelentős mennyiséget használtam el a rendelkezésre álló energiából,
és ha újabb veszélyhelyzet adódik, esetleg nem tudunk majd kilábalni belőle energiahiány miatt.

- Egészen érdekes volt! - csevegett Zsanett, miután sikerült összecsomóznia szétszakadt ingét a

melle előtt. Képzelték, milyen képet vághattak a tarajosok, amikor egyik pillanatról a másikra eltűntünk előlük!

- Nem biztos, hogy csodálkoztak - világosítottam fel.

Ők valószínűleg csak annyit láttak, hogy a kövek leomlanak, és azt hitték, ott vagyunk alattuk. Legfeljebb azokat érthette kellemetlen meglepetés, amelyeket eltalált egy-két kőszilánk.

- Magam is úgy vélem - bólintott Nagyokos. - Mivel óriási sebességgel jöttünk ki a kövek közül, nem vehettek észre minket, s talán nyomban nekifogtak széthányini a kőhalmot utánunk. A nyomainkat persze mindentől függetlenül felfedezhetik, csupán az a kérdés, elég intelligensek-e ahhoz, hogy meginduljanak rajtuk. A biztonság okából ezért mentünk vizen.

- Mi lehet Kováccsal? - firtatta Zsanett. - Életben van még?

- Sejtelmem sincs róla. Meglehetősen sok idő telt el; mióta elragadták, és annyi az ismeretlen tényező, hogy teljesen fölösleges becslésekbe bocsátkozni.

Ezek szerint éppúgy lehet életben is, mint holtan, igaz? Szó sem lehet arról, hogy magára hagyjuk, amíg nem tudunk teljes bizonyosat a sorsáról! Azonnal induljunk utána!

Természetesen igazad van. Miközben jöttünk, alaposn nyitva tartottam a szememet, de sem a lézert nem találtam, sem pedig olyan jelet, amiből Kovács halálára lehetne következtetni. Sajnos az elrabló nyomát sem tudtam felfedezni, bár ez nem jelenti azt, hogy egy kellő alapossággal végzett kutatás nem vezethetne eredményre. A magam részéről egyébként valószínűnek tartom, hogy arrafelé vitték, amerről ők maguk érkeztek. Azt hiszem, ez teljesen logikus, hacsak nem valami kóborló csordával van dolgunk.

Hatalmas, pillangóforma rovar libbent egy mellettünk hajlongó páfránylevélre, és rágóival harapdálni kezdte a kunkorodó hajtás zsege levélkéit. Arasznyi széles szárnyai voltak, karcsú lepketeste, és bundás lábaival ügyesen mászott tovább újabb és újabb falatokért.

Önkéntelenül nyeltem egyet, azt hiszem, éhségemnél csak az álmoságom, fáradtságom volt nagyobb, és amikor ránéztem Zsanett karikás szemére, láttam, hogy ő sem bírja, már sokáig a megerőtletést. Annál inkább csodáltam benne azt az elszántságot, mellyel mindenáron Kovács után akart hajszolni minket, mintha az volna a legfontosabb tennivalónk a világban.

És úgy is volt. Bármennyire szerettünk volna aludni egy jót, fogni egy-két halat a patakban, vagy más ehető dolog után nézni, mindez szóba sem jöhetett. Szüntelenül Kovács sorsa lebegett előttem, s noha megközelítőleg sem bírtam elképzelni, milyen viszontagságok közé került, bármely percben eldőlhetett számára az élet vagy halál kérdése. „Ki tudja - gondoltam -, sikerült-e elmenekülnie a tarajosoktól? És ha sikerült, milyen állapotban van, merre bolyong a páfrányos, tikászos dzsungelben? Ha még életben van is, nem változhat-e meg ez a helyzet egyik pillanatról a másikra?”

- Induljunk! - mondtam csendesen. - Nagyokos lát a sötétben, így nem lesz nehéz megtalálni Kovács elrablóinak a nyomát, ha visszatérünk oda, ahol befutottak a sűrűbe.

- De akkor éppen a tarajosok keze közé mennénk! - sápadt el Zsanett, rádöbbenve, hogy nemcsak mi szeretnénk megtalálni valakit, de talán minket is keresnek. Minden hősiecs segítőkézsége ellenére képtelen volt eltitkolni félelmét az ősvilág e két lábon járó szörnyetegeitől. - Nem tudsz valami más megoldást, Karesz? Olyant, amely kevésbé veszélyes a számunkra?

- Én is gondolkoztam ezen - felelte Nagyokos. - Mint említettem, már a katlanból történt szökésünk alkalmával igyekeztem rábukkanni a nyomukra. Akkor vettem észre azt is, hogy abból az irányból érkeztek a sauruszok, amerre -Kovács elrablóját láttam eltűnni. Egy darabig mi is követtük a csapájukat abban a reményben, hogy talán felfedezek néhány visszafelé mutató lábnyomot, de miután ez nem sikerült, jobbnak láttam, ha letérünk, és elkanyarodunk a patak felé. A patakot még a dombról figyeltem meg, amikor Kovács után szemlélődtem. Nem tudom, észrevették-e, hogy meglehetősen kemény talajon tértünk le, s így megvan a reményünk arra, hogy a sauruszok nem veszik észre a cselt. Természetesen sokkal jobb nyomolvasók nálunk, a kérdés csupán az, rendelkeznek-e a szükséges értelemmel, hiszen nem biztos, hogy az lát többet, aki jobban lát. Szerencsére egész a patakig kemény talajon jöhettünk, így bízom benne, hogy egerutat nyertünk. Most tehát azt javasolnám, induljunk abba az irányba, amerre a csapa fekszik.

Ha beválik a számításom, akkor a megaloszaurosok azon jönnek visszafelé, és ha jól időzítünk, már el is haladtak, mire mi odaérünk. Ilyenformán előttünk lesznek majd, és nemcsak az utat mutatják meg, de áratlan támadástól sem kell tartanunk. Ha viszont nem a nyomaikon haladnak, az több dolgot jelenthet. Az egyik az, hogy észrevették, amikor letértünk, és követnek minket. A másik, hogy még nem végeztek a kövek eltakarításával, bár azt hiszem, erre elég idejük lesz, míg a nyomhoz érünk. A harmadik az, hogy egészen másfelé vették az útjukat. Ez utóbbi feltevésnek azonban ellentmond az a tény, hogy Kovácsot a már megtett út irányában vitték. Szerintem elegendő rábukkannunk a csorda nyomára, bármerre vezet és biztosan eljutunk rajta a fiúhoz.

- Feltéve, ha még szüksége lesz ránk, mire megtaláljuk! - dühnyögte Roland.

- Na valamelyikőtöknek jobb ötlete van, nyugodtan közölheti - mondta Nagyokos, kifejezés-telen szemét Rolandra emelve. - Én ennél jobbat nem tudtam kitalálni.

- Én sem tudok jobbat - vallotta be Kőkényes. - Egyszerűen csak idegesít, hogy nem juthatunk gyorsabban előre. Persze nem tehetünk másként, ezzel magam is tisztában vagyok.

A feltámadó szél megmozgatta a bokrok leveleit, s a magasba tekintve gomolygó felhőket láttam a hold elé úszni. A levegő még melegebb, még füledtebb volt, mint napközben, s ez alighanem készülő zivatart jelentett. Néhány nagy termetű repülőgolyó húzott el felettünk. Egyikük hirtelen elkanyarodott, és egyre szűkülő köröket írva, fokozatosan fölénk ért, majd rövid egy helyben lebegés után csattogó szárnyakkal eltűnt az éjszakában.

- Indulás! - vezényelt Zengei. - Ha a zivatar elmossa a nyomokat, akkor csak véletlenségből találhatunk rá Kovácsra. Csekély vigasz, hogy a mi nyomunkat is elmosná a saurosok elől.

Miután jót ittunk a patakból, gyors iramban indultunk a Nagyokos által megadott cél felé. A szél a szemünkbe fújt, egyre jobban erősödött, és rövidesen olyan vadul táncoltak és zúgtak a bokrok körülöttünk, hogy csupán ordítva értettük egymás szavait; ezért a társalgást mellőzve, inkább minden figyelmünket a környező bozóra összpontosítottuk.

„Talán nincs a közelben ragadozó! - reménykedtem magamban. - Vagy ha van is, talán nem éhes éppen... és talán rosszindulatú növényevők sincsenek...”

Nagyokos egyre sebesebb iramot diktált, alig bírtunk lépést tartani vele. Nyilvánvalóan szeretne volna megtalálni a csapát az eső előtt, de kételkedtem benne, hogy ez sikerülni fog, mivel mindnyájan kezdtünk kifáradni. Különösen Zsanett viselte már nehezen az ébrenlétet; szüntelenül megbotlott, elcsúszott, s ha nem karoltunk volna bele Rolanddal, két oldalról támogatva, már bizonyára régen összeesik. Így azonban mi is hamarabb fáradtunk, és lassan-lassan kezdtem fontolóra venni, nem kéne-e mégiscsak pihennünk. Teljességgel érthetetlen volt, hogyan bírja Zengei, hátán a nehéz zsákkal; bizonyára fantasztikus tréningben lehetett része a felkészülés alatt.

Már éppen elhatároztam, hogy a lányt Roland gondjaira bízom, utána szólok Nagyokosnak, és ráveszem egy rövid pihenőre, amikor több dolog történt egyszerre.

Az égen vakító villám cikázott keresztül, nappallá téve az éjszakát, fülsiketítő mennydörgés kíséretében. Egyik pillanatról a másikra eleredt az eső, mintha abból a közmondásos dézsából öntötték volna, ugyanakkor pedig a bokrok szétváltak mögöttünk, és nagy termetű őshüllők rohantak ránk. Mielőtt védekezésre akár gondolhattunk volna, mindegyikünket elkapott legalább két vaskos sauruszkéz...

13.

Az ősgyík mozdulatlanná merevedett.

Kovács újabb veszélyt sejtve jártatta körül a tekintetét, s a hirtelen támadt forróságtól elöntötte a verejték. Lélegzetét visszafojtva, mozdulatlanul nézegetett a kényelmesnek csöppet sem mondható helyéről, a tarajos megaloszaurusz hóna alól, de nem látott semmi riasztót. Óvatosan kiengedte tüdejéből az elhasznált levegőt, és amikor újat akart szívni, nagyjából az a tapasztalata támadt, mint a társainak ugyanebben a másodpercben: a forró levegő alig akart behatolni orrába, szájába. Talán meg is fulladt volna, ha mozgás közben tör rá a változás, de

mert fogva tartója nem mozdult, ő is mozdulatlanságra volt kárhoztatva, s ily módon minimumra csökkent az arca előtt lévő levegőmolekulák viszonylagos áramlási sebessége.

Ha üggyel-bajjal is, tátott szájon át, de végül sikerült lélegeznie.

„Valami történt a világgal!” - vélte, és eszébe sem jutott, hogy netán övele történt valami. A látszólagos változások közül az volt a legjobban szembeszökő, hogy elrablója olyan helyzetben állt, amelyre normális körülmények közt nem lehetett képes: egyik lába a levegőben, nyaka előrenyújtva, mintha nyomban hasra esne.

„Lehet, hogy a többiek hazautaztak, engem meg itthagytak? - rémült el a fiú. - És a Nagyokos említette rejtélyes összeköttetés miatt engem is magával rántott az időgép egy kicsit? ... Most talán itt vagyok az »időtlenységben« valahol, ha egyáltalán létezik ilyesmi. Márpedig létezik, mert különben hol lennék? ... Na de mi lesz majd ezután ?”

Sejtelve sem volt róla, hogy Zengei a kronoszyorsító aktivizálásakor olyan kódot alkalmazott, amely a berendezés hatását az expedíció minden tagjára kiterjesztette, tartózkodási helyüktől függetlenül.

Fészkelődni kezdett, hogy kiszabaduljon szorult helyzetéből - térdével a saurusz combjába rúgott, nagyot csapott a kezével, egyet rándult, egyet fordult, s a következő pillanatban puhán huppan a földre, jó fél méterig beszakítva az ingoványos talajt. Nedvességet nem érzett, annak ellenére, hogy redvesen csillogott minden, és csodálkozva tapasztalta, hogy nem is olyan egyszerű a feltápáskodás, mert amiben meg akart kapaszkodni, nyomban porrá vált ujjai között.

Végül nagy nehezen mégis feltérdelt, és elszörnyedve nézett a ragadozóra, melynek felső karja csonkán meredt a világba, mintha egy borotvaélű fegyver lemetszette volna az alkart, és rögtön el is tűntette volna: „elpárolgott” a comb is azon az oldalon, csak az első lábszár állt a földön, látszólag ugyanolyan szilárdan, mint egy perccel ezelőtt.

A rettentő sérülések láttán Kovácsnak apja sebészeti könyvei jutottak eszébe, melyeket gyerekként néha fellapozott, hogy a különböző képekben, anatómiai metszetekben borzongva gyönyörködjön.

A kutyafáját! - akarta mondani. Az ámulat fohász helyett azonban mély hangú bögés tört elő a száján, mire hökkenten elhallgatott.

Aztán megindult visszafelé, amerről jöttek, remélve, majd csak történik valami - hátha mégsem utaztak el Zengeiek, hanem csak beindították valami okból az időgépet, és a végén még minden jóra fordul.

A nedves földön könnyűszerrel haladt elrablója nyomain, nem győzve csodálkozni, miért válik porrá minden, amihez hozzáér, miért süllyed be olyan mélyre a lába, s általában minden, amin a többiek is csodálkoztak.

A sűrűsödő sötétségben egyre nehezebbé vált a nyomkövetés. Egy idő után végleg el is veszítette a csapást, és találmomra indult tovább. „Még mindig jobb, ha megyek, mint ha egy helyben ücsörögve várom az eseményeket” - szögezte le magában, és már éppen kezdte megszokni a lassú-idő körülményeit, amikor rajtaütésszerűen visszatértek a dolgok a rendes kerékvágásba.

Kovács szívében újjáéledt a remény, hogy Zengeiek mégsem távoztak el, ismét bízott benne, hogy sikerül visszatálmnia hozzájuk, vagy ők találmnak rá - mert abban most már egy percg sem kételkedett, hogy a keresésére indulnak. Ugyanakkor azonban ismét számolnia kellett a dinoszaurusz-veszéllyel, ezért a zsebébe nyúlt, hogy elővegye a pisztolyt, melyet a lassú-idő első perceiben zsebre dugott. Rémulten tapasztalta, sem a zseb, sem a lézer nincs sehól, és gondosabb vizsgálódás után azt is megállapította, hogy jóformán minden ruhadarabja szétszakadt; csak a füledt meleg miatt nem érezte eddig a hiányosságokat. A feltámadó szél azonban hideg volt, s a hirtelen beállt sötétség alapos vihart jelzett, valószínűleg esővel. Az elveszett fegyvert keresni reménytelen vállalkozás lett volna, így inkább azon törte a fejét, hová bújjon az eső elől. Még javában kutatót valami elfogadható fedezéket, amikor hatalmas villámlással, dörgéssel elkezdődött az égiháború. Egy terebélyes bjuvia alá húzódott, melynek méter hosszú, olajzöld levelei némiképp felfogták a lezúduló vizet. A törzshöz simulva úgy

vélte, aránylag biztonságban vészelteti át a vihart, ám ekkor eszébe jutott, hogy korántsem ajánlatos fa alá bújni vihar elől, ezért inkább elhasalt a nedves moha között, és betakarozott néhány levéllel.

Szerencsére nem tartott tovább félóránál a zivatar. Amilyen gyorsan jött, oly hirtelen el is takarodott, a felhők továbbcsúsztek, s a hold újra teljes fényével tündökölt.

A bőrig ázott fiatalember rosszkedvűen dörzsölgette áthűlt végtagjait, és különféle bakugrásokkal, tornamutatványokkal igyekezett feljebb pumpálni lecsökkent vérnyomását és életkedvét. Mikor ez nagyjából sikerült neki, határozott léptekkel indult meg abban az irányban, amelyről úgy vélte, egyenest a sziklás domb felé vezet, s ezért valószínűnek látszott, hogy Zengeiek arról érkeznek majd. A valóságban egyre távolabb került áhított céljától, és hatalmas vargabetű megtétele után végül ugyanazt az útirányt folytatta, amerre elrablója vitte.

Hajnalhasadtáig több kilométerre távolodott Zengeiek feltételezett helyétől, s ekkor már maga is kezdte sejteni, hogy nem jó felé halad, mivel a táj képe feltűnően megváltozott körülötte. Mind gyakoribbak lettek a szúrós, tülevelű araukariacserjék, néhol már kisebb fává is cseperedtek, és itt-ott ginkófák emelkedtek ki az örökös páfránybozótból, magasra nyúlva koronájukkal a páfrányfák, cikászok, bennettiteszek fölé. Helyenként kisebb csoportokká álltak össze a fenyők és ginkófélék - ilyenkor apró erdőségen kellett áthaladnia.

„Teljesen biztos, hogy erre még sohasem jártam - állt meg egy idő után, s feltekintve az ágak közt áttűző nap felé, megvakarta a fejét. - Ha továbbmegyek, még jobban eltávolodom Nagyokostól, és esetleg sohasem talál rám. Ha visszafelé megyek, még jobban eltévedhetek, bár nem tudom, van-e ennek jelentősége. Azt hiszem, már csak a csoda segíthetne rajtam ... Vagy talán van valami készüléke Zengeinek, amellyel képes megtalálni engem? Mert ha nincs, akkor itt kell leélnem azt a hátralévő néhány órát, ami még maradt számomra a földi életből. ..."

Magába roskadva álldogált, majd nekitámaszkodott egy ginkófa széles törzsének, és ujjai közt szórakozottan pödörgette egy orra elé hajló *Nilssonia* sárgászöld, szabdalt leveleit. Sehogy sem tudta eldönteni, mihez kezdjen, és egyre növekvő aggodalommal figyelt az ősvilág idegen csendjére. Minden bokor mögött vadállat rejtőzhetett, minden fatörzs fedezékül szolgálhatott egy fenevadnak, s amikor hirtelen felpattant előtte egy hatalmas összecske, elsápadt ijedtében. Kevéssel később tekintélyes nagyságú szitakötő zúgott el a feje mellett, és Kovács támadó pterozaurusznak gondolva, rémült ordítással vetette magát a legközelebbi bokor alá. Miután rájött tévedésére, szívdobogva lapult a kétes értékű fedezékben. „Nyugi, öregem! - próbálta higgadt-ságra inteni magát. - Ha így folytatod, rövidesen megkezdődik nálad a szellemi leépülés fázisa, és beutaltól kaphatsz az idegostályra ... Apád talán még azt is elintézi, hogy különszobád legyen, speciális kezeléssel. ...” Nagyot sóhajtott, és arra gondolt, milyen jó is lenne hirtelen otthon találnia magát.

Sejtelmes, tompa dübbenések riasztották fel a borongásból, mindjobban közeledtek, mindjobban sokasodtak, mintha újból vihar készülődne. Rosszat sejtve kapkodta a fejét, de képtelen volt megállapítani, merről jön a hang, noha már egészen közről hallatszott, sőt a föld is remegett kissé a talpa alatt. Amikor végül észrevette a közeledőket, már szóba sem jöhetett, hogy elfusson előlük.

Vízszintes helyzetű, fatörzs nagyságú nyak jelent meg a bozót fölött, ám a nyakon ülő parányi fej, az aprócska szemek láthatóan tudomást sem vettek a dermedten figyelő emberről. Dübörgő léptekkel sietett el az óriás szauropoda, s a nyomában újabb nyakak és fejek bukkantak fel, újabb szauropodák igyekeztek.

Brachiosauruszok voltak, kifejlett állat valamennyi; a legkisebbnek a súlya is meghaladta a negyven tonnát, de akadtak köztük nyolcvan-száz tonnás óriások, és a legnagyobbak feje magasabbra ért, mintha két zsiráfbika állna egymás feje búbján. Láruk alatt földre nyomódtak a páfránylevelek, szétroppantak a cikászok és páfrányfák törzsei, reccsenve törtek le a ginkó- és fenyőágak, messzehangzó ropogással szakadtak el egy-egy kidőlő fa gyökerei.

Az elkerülhetetlen veszély láttán Kovács hirtelen lehiggadt; édesapja érezhette így magát műtét előtt, amikor a szívnek nyugodtan kell dolgoznia, amikor nem rezdülhet a sebész kezében a kés. „Ha rám taposnak, végem! - szögezte le a tényt. - Nem valószínű hogy ez a normális mozgási

sebességük, inkább úgy tűnik, megijedtek valamitől, vagy megvadultak, de valószínűleg ez lehet a legnagyobb gyorsaság, amellyel haladni képesek. Ilyen körülmények között nyilvánvalóan nem törődnek azzal, hány kisebb élőlényt taposnak agyon, ezért kétlem, hogy a lábuk alá néznek, hiszen útjukban csaknem minden akadályt legázolhatnak. Ha meglapulok, bizonyosan nem vesznek észre, bár ettől még agyontaposhatnak, éppen ezért azt is el kell érnem, hogy ne lépjenek rám ... Talán, ha nagyot ordítva eléjük ugranék, megriadnának, kitérnének előlem, de sokkal valószínűbb, hogy figyelemre sem méltatnának, sőt még ha akarnák, sem tudnák oly gyorsan másik irányba terelni testüket, hogy elkerüljenek. Következésképpen nekem kell kikerülnöm az óriás talpakat!"

Mindez másodpercek alatt futott végig az agyán, s mikor az első szauropoda följe magasodott, halált megvető elszántsággal ugrott be lábai közé. Olyan jól választotta ki a pillanatot, hogy az egyik láb már túl is lépett rajta, a másik pedig most emelkedett csak a magasba - attól tehát nem kellett tartania; viszont villámgyorsan kellett elgurulni a leérkező bal hátsó láb elől, gondosan ügyelve arra is, hogy ne kerüljön túl közel az emelkedő jobb hátulsó lábhoz, mely végzetesen megrúghatta volna. Elég nagy hely volt a brachiosaurusz hasa alatt, és az igazat megvallva, nagyobb biztonságban érezte magát ott, mint amikor alóla kikerülve ismét kapkodni kényszerült a fejét. Az állat fatörzsnyi farka nem jelentett veszélyt, mert méterekkel a talaj fölött suhant, a nyomában viszont ott volt már az újabb őshüllő, és Kovács rögtön beugrott alája.

Ezúttal kissé nehezebb dolga akadt, mert az állat hátsó lába gödörbe lépett, a hatalmas test térdre rogyott, és haj-, szálon múlt a tragédia. Megtépett farmernadrágjának egy faszlánya fél méterre nyomódott földbe a sok ezer kilós tömeg alatt, combját azonban csak súrolta a szauruszláb, s végül baj nélkül került ki szorult helyzetéből.

A többi húshegy mellette futott el, s amikor robajuk lassan elhalt a távolban, nagyot sóhajtva tápáskodott fel.

- Ámokfutó banda! - dühöngött, és kirázta hajából, szakállából a port. - Vajon mi ütött beléjük, hogy ennyire sietnek?

Magában mormogva tépte le jobb lábáról az immár teljesen szétszakadt nadrágszárat, majd rövid habozás után a másik szárral is hasonlóképpen cselekedett. Lehasította még a cafatokban lógó ingujjat is, aztán elgondolkozva vette szemügyre a lyukas cipőorrból kikandikáló lábujját. A cipőtől nem szívesen vált volna meg, úgy vélte, ráér akkor lerúgni őket, ha szinte már maguktól leesnének - addig legalább a talpát védi a bőr tüskétől, bogártól, éles kövektől. Fém pántos karórája aránylag épségben vészelte át a megpróbáltatásokat, csak az óraüveg karcolódott össze annyira, hogy felismerhetetlenné váltak alatta a számlap jelei; ennek azonban most nem volt semmi jelentősége, és pusztá megszokásból emelte arcához az órát alaposabb szemrevétele végett, amikor mozgást észlelt a közelben. Arra fordulva nagy termetű teropodát látott kilépni egy óriási ginkófa alól.

Mintegy három méter magas volt az *Eustreptospondylus*, és lapos gyíkfejét leszámítva, hasonlított kissé a korábban látott antrodémuszokra, bőrpáncélja színe azonban kékeszöld volt, piszkosfehér - helyenként sárgás - mintákkal. Már korábban észrevehette Kovácsot, mert késedelem nélkül feléje lépdelt, miközben szemét mereven rászegezte.

„Alighanem ettől rémültek meg a növényevők” - gondolta a fiatalember, és sehogy sem tudta elképzelni, hogyan küzdjön meg az újabb ellenféllel. Ha fokosa megvolna, talán sikerrel szállhatna szembe vele, s két jól irányzott ütéssel talán megvakíthatná. Pusztá kézzel azonban teljesen reménytelennek látszott a küzdelem, és most először villant át agyán az a hihetetlen, szinte emberfeletti erőt tanúsító cselekedet, amellyel Zengei egy másik, hasonló nagyságú fenevadat tett harcképtelenné előző nap.

Halvány reménysugár gyanánt derengett fel agyában a lehetőség, hogy tán nem is éhes az állat; csak a kíváncsiság hajtja előre, mivel nem látott még embert sohasem. Ennek azonban ellentmondott a tény, hogy a szaurusz vészjóslóan vicsorogva közeledett, s amikor már csupán hat vagy hét méter lehetett a távolság kettejük között, mélyről jövő, rekedt hörrenéssel támadásba lendült. Megvadult bika volt, elefánt és tigris, páncélos krokodil egy személyben - nagyobb és vérengzőbb mindegyiknél!

14.

Amikor a sauruszok rájuk rontottak, Zengei első gondolata volt létrehozni az energiapajzsot, de rögtön belátta, elkésett ezzel, mert a hátulról támadó fenevadak már meg is ragadták társait, három másik pedig őfeléje rohant. Ha nem akart hasonló sorsra jutni, mint a többiek, cselekedni kellett - hirtelen elhatározással bekapcsolta kronoszgyorsítóját, és eltűnt a támadók szeme elől.

Nyugodtan sétált a megdermedt hüllők között, s a levegőben sűrűn lógó esőcseppek semmivé váltak teste érintésétől anélkül, hogy ruháját bevizezték volna. Ezúttal is a tarajosok támadtak rájuk. Nyilván hamar rájöttek, nincs senki a leomlott kövek alatt, és nem vesztegették hiábavaló rakodással az idejüket, hanem nyomban utánuk indultak.

Elgondolkozva lépdelt, és külön-külön megszemlélte az állatokat. Itt volt az egész csorda - ötvenhét kifejlett állat, jóval több, mint amennyi az ő elfogásukhoz szükséges, Nagyokos előtt értelmetlennek tűnt, hogy ennyien vadásznak rájuk, bár a dolognak természetesen lett volna egy logikus magyarázata, mely azóta foglalkoztatta, hogy a nagy szárnyú pteroszauruszt először észrevette. Újra és újra rápillantott az órájára, mintha tőle várná a megoldást, majd lassan továbblépdelt.

Természetesen mozdulatlanok voltak a társai is, mert ezúttal nem terjedt ki rájuk a gyorsító hatása; a lány arca sikolyba dermedt, a fiúk ábrázatán döbbszerű rémület tükröződött. Miután körüljárta őket, meggyőződött róla, hogy egyiket sem fenyegeti közvetlen életveszély. Támadóik változatlanul élve akarták elfogni őket, ezért nem a fogakkal ékes szájukat használták megragadásukra, hanem izmos, ötujjú kezüket. Ha nyílt is itt-ott egy félelmes hüllőszáj, a mozdulat célja nyilvánvalóan ijesztés volt, a leendő foglyok megfélemlítése.

És egyszerre csak földbe gyökerezett a lába, mert a csordától kissé különváltan, alig észlelhetően a mozdulatlan üvegcsépek sűrű függőnye mögött újabb alakot fedezett fel. Ugyanolyan tarajos saurusz volt, mint a többi, de volt valami furcsa a tartásán, alakján, és Zengei sietve lépett közelebb hozzá, mert úgy érezte, elérkezett a titok nyitjához.

Meglepetten vette tudomásul, hogy a saurusz bal karja szabályos háromszögműködésben pihent, mely a nyakába akasztva, nyilvánvalóan eltört karja nyugalma szolgált. Ezenkívül vastag kötés díszlett a mellkasán is, olyan, amilyent bordatörés esetén szoktak alkalmazni a XX. század első évtizedeinek orvosai.

Bal csuklóját a sokprogramos kvarcórával lassan a szoborrá dermedt állathoz közelítette, s alig pár centire a rücskös, barna bőrtől elváltatta egész teste fölött. Kinyújtott karjával a hóna aláig ért fel a hatalmas törzsnek, ezért lendületet véve a magasba szökött, és a levegőben úszva közelítette kezét a nyakhoz és a fejhez. Az óra most sem mutatott semmit, ám Zengei keze hirtelen megdermedt, s egy pillanattal tovább időzött az agykoponya mellett, mint a test-többi részeinél. Aztán a nehézségi erő visszahúzta a földre, s noha roppantul elégedett volt, kifejezéstelen arcáról ezt nem lehetett leolvasni.

Gondosan eltűntette nyomait a talajon, visszament oda, ahonnan elindult, majd a nyomokat továbbra is eltörölve, egészen más irányban eltávozott. Mikor kellően messzire jutott a csordától, kikapcsolta a gyorsítóberendezést, felkapaszkodott egy őscikászra, s a tömör leveleket úgy igazította, hogy minden oldalról elrejtse.

Most már teljesen bizonyos volt benne, társainak egyelőre nem esik bántódásuk, csupán el akarják hurcolni őket - ugyanúgy, mint Kováccsal tették. Egykedvűen figyelte az eső függönyén át homályosan látszó alakokat, amint ide-oda rohangászva igyekeztek megtalálni őt. Nyilván sehogy sem értették, hová tűnt, a felhőszakadás azonban végképp elmosta nyomait, s így be kellett érniük azokkal, akiket elfogtak.

Rolandot, Zsanettot, Vág Emilt egy-egy természetes saurusz kapta hóna alá, és fűgőn elügetett velük. A csorda többi része közvetlenül mögöttük futott - leghátul a felkötött karú őshüllő két másik állat között, amelyek úgy viselkedtek, mintha feladatuk a sebesült támogatása lenne.

Zengei várt még egy ideig, majd leugrott a fáról, és gyors léptekkel indult a sauruszok után. Valószínűnek tartotta, hogy Kovácsot is arra a helyre vitték, ahová a társait szándékoztak, ezért jónak látta, ha nem lép most közbe, hisz a csorda vezetése nélkül talán sohasem bukkanna rá a

fiúra.

Amikor a karnivora villogó fogakkal rárontott, Kovács elszánta magát a végső küzdelemre. Józan esze azt súgta ugyan, hogy semmi esélye sincs, ám az életösztön nem engedte harc nélkül elpusztulni. Villámsebessen ugrott egy hordótörzsű bennettitesz mögé, s a lecsapódó fogak célt tévesztve szálkás növényi rostokba mélyedtek. A ragadozó féktelen dühében egyetlen rántással kitépte a fát, majd fejét rázva, mérges horkantások kíséretében öklendezte ki a szájába került növénydarabokat.

„Hol lehet Zengei?” - villant át a fiú agyán a kérdés, miközben alakját meghazudtoló fürgeséggel tűnt el a páfrányok közt. Kimondhatatlanul örült volna, ha Nagyokos előlép valahonnan, és néhány jól irányzott karateütéssel elkergeti a fenevadat.

Zengei késett, a saurusz azonban nem, és karhossznyi feje ismét feléje kapott, mire a kövér tigrisugrással vetette magát egy terebélyes páfránybokor alá. Mögötte éles csattanással zárult a hatalmas állkapocs, nyálcseppeket fröcskölve a levelekre.

Az ösgyík egyensúlyát veszítve megingott kissé, és csapott egyet a farkával, nehogy térdre bukjon. Kevésbé gyors áldozatokhoz szokott eddig - olyanokhoz, mint a lomha sauropodák, melyeknek különösen a védtelen fiataljait kedvelte, bár az időseket sem vetette meg, ha a helyzet úgy hozta magával. Ez a furcsa külsejű és még furcsább szagú prédajelölt fürgeségében azokra a szörmés lényekre emlékeztette, amelyek utolérhetetlen sebességgel cikáztak néha a lába előtt. Azokat apró termetük miatt nem volt érdemes üzőbe venni, ezt a nagy termetűt viszont szívesen megízlelte volna - tehát ismét utána lódult.

Kovács előtt jókora lyuk sötétlett az enyhén emelkedő földben; magassága csaknem egy méter lehetett, és förtelmes bűz áradt ki belőle. „Valami sauruszféle odúja - állapította meg, s pillanatnyi habozás után becsusszant a levelektől takart nyíláson. - Ha itthon van a lakó, akkor rögtön végez velem, és semmivel sem leszek rosszabb helyzetben, mint odakint, ha viszont nincs a barlangban, akkor talán megmenekülhetek, mert ez a nagy dög nem tud bejönni ide.”

És úgy tűnt, a szerencse kedvez neki, mert az odú mélyéről semmi nesz sem hallatszott.

De vajon csakugyan nem tudja követni a ragadozó?

A bejáratnál éppen most jelent meg az állat rettentő feje, és rekedt bögést küldött az elszökött préda után. Hét méter hosszú, két lábon járásra való termetével sehogy sem bírt bemászni a lyukba, és esztelen dühében nagyokat harapott a földből, mígnem rájött, így sem érhet célt. Akkor megfordult, és kapirgáló tyúk módján, hátulsó lábaival kezdte rugdalni a talajt - fél méter széles barázdákat hasítva, emberfejnyi rögöket szórva szerteszét. Az odú gazdája azonban alapos munkát végzett, kellő körültekintéssel vájta ki lakását, és a bejáratí folyosót megfelelő hosszúra hagyta; ahogy a járat falairól leszakadt a föld; úgy szűkült maga a folyosó - az omladék egyre jobban betemette.

A feldühödött ragadozó csalódottan látta, hogy minél többet fáradozik, annál kisebb a nyílás. Háromujjas lába nem volt alkalmas lapátolószerszám, s emiatt egyre kisebb lelkesedéssel folytatta a kaparást. Kezdte fontolgatni; hogy inkább másik zsákmány után néz, és amikor a bokrok közül mocorgás zaja ért a füléhez, egyetlen ugrással ott termett.

A barlang lakója volt az újonnan kiszemelt áldozat. Itt legelészett a közelben, s a félelmetes hűsevő feltűnésekor csöndben meglapult a lehajló levelek alatt, melyek pompásan összeolvadtak páncélja piszkoszöld színével. Látni ugyan nem sokat látott, de a hangokból és a felé szüremelő szagokból nagyszerűen összerakta az eseményeket, s azok végül csaknem olyan tisztán állottak előtte, mintha szemével is tanújuk lett volna. Tudta jól, hogy nem neki szól a látogatás, ám ugyanakkor nem értette, miért az ő lakásánál zajlik a küzdelem, s amikor meghallotta a leomló föld zaját, az óvatosságról megfélelkezve, izgalmaiban csapott vagy kettőt ormóttan farkával.

Ámde meg is bánta tüstént, mert a veszedelem most már őt fenyegette! Arról természetesen szó sem lehetett, hogy felvegye a harcot a karnosaurusszal; csupán a páncélja védelmében bízhatott - abban, hogy azt nem bírják átharapni a tépésre szolgáló fogak. Hosszú, lapos törzse valósággal

elsüllyedt az avarban, kurta nyakú, tömpe fejét, amennyire lehetett, behúzta, rövid, karmos lábaival, vastag, tömzsi farkával szinte a földbe kapaszkodott, és minden porcikáját megfeszítette.

A ragadozó fogai nekivágódtak a négyméteres őshüllő domború hátának, és bántó csikorgással csúsztak el a kemény göcsörtőkön. Aztán az oldalába akart belemarni, de ott is páncél védte a gyíktestet, csakúgy, mint a fején vagy a farkán. A tudósok előtt ismeretlen őssálat hasonlított a sztegoszauruszfélékre, bár a szakavatott szemlélő nyomban felismerte volna benne a későbbi ankiloszauridák egy primitív példányát. Fejletlenebb volt, mint alsó krétabeli unokája, a polakan-tusz, melynek oldalain, hátán, farkán már félelmetes erős tüskék meredeztek, nagyapjánál, az alsó jurabeli szkelidoszaurusznál azonban kissé bökösebb ruhát tudhatott magáénak.

Mindazonáltal mégsem volt tökéletes ez a vértet.

A ragadozó rövid szemlélődés, tanácstalan toporgás, bokorzúzó farkcsapkodás után lehajolt a lapuló testhez, hegyes fogaival óvatosan átfogta farka tövét, s bár keresztülharapni nem tudta, fejének hirtelen rántásával hátára billentette a páncélgyíkot. A következő pillanatban fogai a gyengébben védett hasba martak, és hatalmas darabot téptek ki belőle.

A dermedten figyelő Kovács elérkezettnek vélte az időt a menekülésre. A tőle telhető legnagyobb csendben kecmeggett ki a félig beomlott barlangból, és éppen körül akart nézni, hogy a távozás legbiztosabb útját válassza, amikor tompa szúrást érzett a nyakán, tagjai hirtelen megbémultak, és szeme előtt összefolyt a táj. Az utolsó hang, amely elért kihunyó tudatáig, egészen olyan volt, mintha egy levesesfazékra határozottan rátenné a fedőt valaki.

15.

Az első másodpercek meglehetősen ijesztőek voltak, de miután felismertük támadóinkban a tarajosokat, és tapasztaltuk, hogy nem törnek rögtön az életünkre, félelmünk kissé alábbhagyott. Az ellenkezésnek persze semmi értelme sem volt, így hát minden reményünket Nagyokosba vetettük, és hagytuk, tegyenek velünk, amit akarnak.

Nagyokos azonban késlekedett. Pillanatonként vártam, hogy előbukkan a semmiből, szélvészféleg kiragad a sauruszkezekből, egyetlen csapással megöli fogva tartóinkat, de csak annyit láttunk, hogy eltűnt a támadók közül. Helyesebben ezt sem láttuk, erre is csak az állatok viselkedéséből következtettünk, melyek rövid, izgatott horkantásokkal forgolódtak azon a helyen, ahol nem sokkal ezelőtt még Zengei állt. Nyilvánvalóan aktivizálta a kronoszgyorsítót, a hatását azonban elfelejtette kiterjeszteni ránk.

- Nagyokos szabad! - kiáltottam, hogy a többiek is értesüljenek róla, ha nem-vették volna észre. - Ne félj, Zsanett, rögtön szabadok leszünk mi is!

A várva várt szabadulás helyett azonban az történt, hogy mindegyikünket hóna alá fogott egy tarajos, és dőcögve megindultak velünk. Az eső szakadt, fejünknek, testünknek szüntelenül ágak és levelek csapódtak. A sötétséget csak rövid időközökre oszlatta el egy-egy villám vakító fényessége, s ilyenkor nagy erejű mennydörgések reszkettették meg a levegőt.

Sejtelmünk sem volt róla, merrefelé visznek, de ha tudtuk volna, annak sem vehettük volna hasznát. Csak annyi látszott bizonyosnak, hogy utunk végén előbb-utóbb a halál vár ránk - s ha még eddig nem kezdte el fenni a kaszáját, hát biztosan hamar belefog.

Most már én is osztottam a véleményt, hogy talán ivadékeadelnek szánnak bennünket, csak azt nem értettem, miért éppen ránk, az ismeretlen szagú és küllemű lényekre fáj úgy a foguk, amikor minden valószínűség szerint bőven találhatnának megszokott formájú és szagú zsákmányt. Sehogy sem tudtam szabadulni a gondolattól, bármilyen esztelenségnek tűnt is, hogy ezek kifejezetten minket akarnak!

Sebesen futottak velünk a tarajosok, egyik óra telt a, másik után, a sötétség eloszlott, feljött a hold, majd egyszerre csak megéreztem fejemen a nap melengető sugarait, és vége lett az éjszakának. Amikor néha megkockáztattam egy pillantást félig hunyt szempilláim alól, azt tapasztaltam, hogy a növényzet megváltozott körülöttünk: a páfrányok közt egyre gyakoribbak lettek a törpefenyőcserjék, s itt-ott egy hatalmas ginkófa ágaskodott a cikászok, páfrányfák társaságában.

A sauruszok gyakran horkantottak haladás közben, meg különféle füttyöket hallattak - egészen úgy, mintha társalognának egymással, bár az is lehet, hogy csak a hangulatuknak adtak ily módon kifejezést.

A talaj egyre meredekebb lett. Fogva tartóink itt már lépésben, nehézkesen mentek, aztán az útjuk szabályos, kitaposott ösvénnyé alakult, és szalagszerűen kígyózva vezetett mind magasabbra. Helyenként meggyérült kissé a bozót, s ilyenkor messze elláthattam a zöldellő síkság fölött - egész a távoli dombokig, amerről jöttünk.

És egyszerre csak odaértünk az őshüllők tanyájára.

A kis termetű páfrányokkal és araukariacserjékkel benőtt domboldalban kerekded lyukak sötétlettek vagy száz-százötven méteres körzetben. A lyukak több, egymás fölötti sorban helyezkedtek el, s a szomszédosak közt különböző nagyságúak voltak a távolságok.

Egyik-másik odúból tarajosok bújtak elő - kisebbek, nagyobbak -, fejfelé csusszantak ki, hátsó lábukat és a farkukat mereven hátranyújtva. Természetesen ez volt az egyetlen-helyes módszer, mert hisz állva bajosan tudtak volna közlekedni az alacsony nyílásokon. Nagy előnye

lehetett azonban a szűk bejáratnak, hogy egy idegen ragadozó kétszer is meggondolhatta, mielőtt hasra fekvé bemászik - teljesen kiszolgáltatva magát ily módon a barlang lakójának.

Lépésben haladtunk el az alsó lyukak előtti ösvényen, majd felkanyarodtunk a második lakóisor elé, de csak a harmadik soron álltunk meg, ahol elfogóink minden teketória nélkül belódítottak az egyik odúba. Miközben vártuk, hogy ránk törjön a szörny, amelynek hoztak, Zsanett egyre azt suttogetta, nem érti, hol késik Zengei, hiszen százszor, ezerszer is nyílhatott már alkalma kiszabadítaná minket.

- Mit gondoltok, miért nem jön? -- tette fel újra meg újra a kérdést. - Talán megsebesült? Elfogták őt is?

- Vagy elromlott a kronoszgyorsítója találgatta Roland. - Mást nem tudok elképzelni, mert ha működne, akkor gyerekjáték volna megmenteni bennünket. Akár úgy, hogy megöli a sauruszokat, akár úgy, hogy kiragad a kezükből, vagy még egyszerűbben, hogy kiterjeszti ránk is a szerkentyű hatását.

- Nagyokos azt mondta - emlékeztettem -, kevés az energiája, és csak végszükség esetén akarja használni a gyorsítót.

- Na és ez nem végszükség?

- Ő valószínűleg nem látta annak.

- Lehet, hogy igaza van, de ha kíváncsiak vagytok a véleményemre, akkor közlöm veletek, hogy elérkeztünk az utunk végére. Ezek nem jókedvükből cipeltek idáig minket, hanem azért, mert határozott céljuk volt velünk. Ha nem rabszolgának akarnak megtenni, amin mellesleg ropant csodálkoznék, akkor csak egyetlen dolog van, amiben hasznukra lehetünk: a személyes bioenergiájuk növelésére, vagyis megesznek bennünket ... Nem tartom kizártnak, hogy azért hoztak pontosan ide, ebbe a barlangba, mert itt lakik az, akinek vagy akiknek szántak bennünket...

Szemünk időközben alkalmazkodott a szegényes fényviszonyokhoz, és kutatón néztünk szét, igyekezve áthatolni a sötétségen. A barlang magassága három méter körül volt, tehát éppen akkora, hogy egy tarajos felállhatott benne, Nagobbik része beláthatatlan maradt számunkra, a kisebbik rész falain viszont olyasféle nyomok látszottak, mintha ásóval vagy más hegyes szerzővel vájták volna ki az üreget a hegy homokkőszerű talajából.

„Nevetséges! - torkoltam le magam gondolatban. - Honnan lenne a sauruszoknak ásójuk? Nyilván a tíz körmükkel kaparták ki, mi mással tehették volna? Mindenesetre sok időbe telhetett, amíg elkészültek, de hát az idő nem játszhat szerepet náluk.”

- Ott áll a nyavalyás a kijárat előtt! - suttogetta Zsanett felemelkedve kissé a földről. - Igazán elmehetne már valahová, hogy kiszökhessünk innen!

- Gondolod, csak ennyi eszük van? - kérdeztem. - A többiek persze valószínűleg lepihennek az éjszakai műszak után, és az is biztos, hogy az őrünk is fáradt lehet, de ha nem siet az elalvással, akkor esetleg mi alszunk él előbb ...

Hatalmasat ásítottam, és minden halálveszély ellenére borzasztóan szerettem volna aludni egy jót.

- Szerintem - szólt Roland - Zengei rövidesen akcióba lép. Ha a tarajosok elalusznek, és csak az őr marad ébren, akkor a lassú-idő leple alatt másodperceken belül végezhet vele, alig kell elhasználnia egy kis energiát. Aztán füttyent nekünk, mi pedig kimászunk, és úgy elszáguldunk innen, hogy mire felébrednek, bottal üthetik a nyomunkat!

- Csak el ne késsen a megmentésünkkel! - sóhajtott Zsanett, és igyekezett letörölni arcáról a rátapadt földet, piszkot. - Szerintetek csakugyan rejtőzhet valami ebben a barlangban?

- Ostobaság! - mondtam. Ezt Roland sem gondolta komolyan, csak mint elméleti lehetőséget jegyezte meg. - Ha lenne itt valami, az már régen felfalt volna minket, vagy legalábbis elkezdte volna a műveletet. Nincs itt semmi. . . „Legalábbis egyelőre” - tettem hozzá gondolatban, mert én sem bíztam benne, hogy a végtelenségig egyedül maradunk.

- És Kovács? Ővele mi lesz? - igyekezett elterelni Zsanett a szót saját sanyarú sorsunkról. - Mit gondoltok, életben van még?

- Ha él, akkor talán ő is itt van a közelben valahol - véltem. - Persze az sem lehetetlen, hogy máshová vitték. Nincs kizárva, hogy Zergei előbb őt akarja megmenteni, azért késik ilyen soká!

Ez csakugyan elképzelhető volt, és ettől mindnyájan megnyugodtunk kissé. Elviselhetetlen lett volna a tudat, hogy Nagyokos cserbenhagyott minket, vagy baja történt, és sebesülten fekszik az ősvilág dzsungeljében, netán eltávozott az élők sorából. Azon túlmenően, hogy rendkívül sajnálnánk őt, a dolog számunkra is egyet jelentett volna a biztos halállal, hiszen mindenképpen itt kellene maradnunk a múltban - még ha sikerül is megszöknünk a tarajosoktól.

- Ide nézzetek! - szólt fojtott hangon Roland, aki tett néhány lépést a falak mentén, és felemelt valamit a földről.

A világosság felé fordítva szemlélte a méteres tárgyat - egy jókora csontdarabot, melynek egyik vége ásóformán kiszélesedett. Az egészet rátapadt földdarabok borították.

- Szerintem lapockacsont - mondtam némi fontolgtatás után. - Egy irdatlan nagy állat lapockája, és úgy tört széjjel, hogy ilyen alakja lett. Valószínűleg itt szopogatta le róla a húst a ragadozó.

Roland hosszasan forgatta a csontot, majd hirtelen odaillesztette szélesebbik végét a falban lévő kaparásnyomokhoz; megdöbbenve tapasztaltuk, hogy pontosan illik bele.

- Gondolod, hogy ezzel áshatták ki a barlangot? - kérdeztem elhűlten.

- Magad is láthatod, ugyanolyan nyomot hagy - felelte, végighúzva a falon. - És ez azt jelenti, a száuruszok képesek eszközhasználatra, sőt az sem lehetetlen, hogy maguk készítették az eszközt, vagyis olyan fejlettek az észbeli képességeik, mint az előembereknek. Nem igaz?

- A csimpánzok is készítenek eszközt - vettem ellen. - Ha mély üregből akarják kiinni a vizet, összerágnak egy csomó levelet, amíg szivacszerű nem lesz a szerkezete, és azzal felszívják. Meg a hangyák kipiszkálásához is készítenek eszközt. Lehet, hogy már az őseik is csináltak hasonlót évmilliókkal ezelőtt.

- Meglehet, egyszer még olyan fejlettek lesznek a csimpánzok is, mint az emberek - tűnődött Roland. - És az is elképzelhető, hogy ezek a száuruszok is olyan okosak lesznek...

- Szerencsére a kréta végén kipusztultak - jegyeztem meg. - Szépen néznénk ki odahaza, ha a világ egyik részét értelmes dinoszauruszok lakták.

- Nagyon érdekes, amiről csevegték - közölte Zsanett durcásan -, de nem lenne jobb, ha inkább azon törnének a fejteket, miként szökhetnénk el innen?

- Nem biztos, hogy van értelme a szökésnek - vettem ellen. - Ugyanis, ha nem sikerül, a feldühödött tarajosok nyomban felfalnak, ha viszont sikerrel jár, akkor nem biztos, hogy Zengei ki tudja deríteni, hol vagyunk. Ez pedig annyit jelentene, hogy örökre itt kell maradnunk a jurában.

- És ha mégis közbejött valami, és Zengei nem tud megmenteni minket?

- Akkor előbb vagy utóbb úgyis meghalunk, tehát fölösleges nyugtalankodni - mutattam rá az igazságra, bölcs nyugalmat színélve, noha belül minden voltam, csak éppen nyugodt nem. Azok a halálraítélték érezhettek hozzám hasonlóan, akiket igazságtalanul ítélték el, de megengedték nekik, hogy kegyelmi kérvényt intézzenek a legfelsőbb hatalomhoz. Ők várhatták így az idő múlását, számíthatgatták magukban, mikorra lesz esedékes a válasz, amely eldönti sorsukat.

- De hát én egyszerűen beleörülök ebbe a várakozásba! - panaszkodott Zsanett. - Legalább egy korty vizet adhatnának!

- Talán ha szépen megkéred az őrt, hoz majd a szájában - kedélyeskedett Roland, de nem volt kedvünk nevetni. Az biztos, hogy ennünk, innunk is kell, viszont ha nem hoznak enni-innivalót, az azt is jelentheti, nem szándékoznak sokáig életben tartani ...

A beállott csendben furcsa, sűrűlődesz ütötte meg a fülünket. Valahonnan a barlang sötétbe vesző, távoli részéről eredt, s miközben visszafojtott lélegzettel figyeltük, találgattuk, mi lehet az, mély hangú bömbölés reszkettette meg alattunk a földet. Amikor vége szakadt, ismét hallottuk a különös sűrűlődeszt, de most már egyfajta szuszogó, fújató hang is csatlakozott hozzá.

Nagy test mozgolódott, sőt haladt felénk, mert a zaj egyre közeledett.

- A barlang lakója! - motyogtam akaratlanul. - Ezért hurcoltak hát ide a tarajosok, hogy friss, eleven húshoz juttassák az itt élő vén szörnyeteget, amely bizonyára nem képes már zsákmány után járni ...

Éreztem, hogyan hül ki a szívem, s mintegy varázsszóra indultunk a kijárat felé - hátrálva, botladozva, pillanatra sem véve le szemünket a sötétségbe burkolt barlangrészről.

Nem tudtam, a többiek milyen látványra számítanak, de az én lelki szemeim előtt egy óriási sárkánykígyó rettentő formái ködlöttek fel - egy sárkánykígyóé, melyet érthetetlen okból bezártak ide, és életben tartottak ahelyett, hogy hagyták volna nyomorultul elpusztulni. Talán valamilyen tiszteletet éreztek iránta, talán egy kezdetleges vallási kultusznak voltunk a-tanúi? Esetleg egyezséget kötöttek egymással a tarajosok és a sárkánykígyó, hogy az utóbbi békében hagyja az előbbieket, amíg azok ellátják táplálékkal; talán nem is volt ide bezárva, csak egyszerűen jól érezte magát ezen a helyen.

Most megmozdult a sötétség széle, és vaskos tömeg csúszott előre lassan, ormótlan, felismerhetetlen valami: a szörnyeteg feje vagy a lába, nem tudtuk.

Zsanett velőtrázón felsikoltott, mire élet költözött zsibbadó tagjainkba, megperdültünk, odaugrottunk a kijáráthoz, és ... kétségbeesetten hőköltünk vissza, mert a tarajos örünk változatlanul ott strázsált, és kíváncsian nézett befelé, mintha érdekelné az elkövetkező események. Mikor látta, hogy mindenáron ki akarunk menni, közelebb hajolt a nyíláshoz, a száját fenyegetően eltátotta, és rekedt hörgés tört fel a torkából; rózsaszínű, rücskös nyelve kissé felkunkorodott, majd visszafeküdt a kisujjnyi fogak közé.

A barlang sötétjéből lassan bontakozott ki a szörnyeteg! Most már halkan mozgott, és jóval gyengébb volt a szuszogása is - mintha elhatározta volna, hogy csöndben, finoman ér hozzánk, s minden különösebb ijesztgetés nélkül fog felfalni ...

16.

Zengei szaladt.

A tarajosok gyorsabban haladtak, mint feltételezte, de nem kellett attól tartania, hogy elveszti a nyomot, és arcán az örökös egykedvű kifejezéssel követte őket. A biztonság okából ötvenhatvan méterre maradt le mögöttük, és ezt még tovább növelte, amikor a domb lábához ért. Az ösvényen különösen veszélyes volt számára az előrehaladás, ezért inkább a bozótban törtetett, s így jócskán a sauruszok után ért a tanyájukat övező erdő szélére.

A telep meglehetősen elhagyatott benyomást keltett, mert a lakói behúzódtak odúikba, vagy zsákmányszerző úton jártak; a lakások előtt húzódó ösvényen csak néhány apró őshüllő mászkált, heverészett.

Zengei már-már azon tűnődött, nem vonult-e tovább innen is a csorda, amikor az egyik odú előtt szunyókáló felnőtt tarajos hirtelen felpattant, és száját kitátotta a bejárat jelé. Nyilvánvaló volt, hogy odabentről valaki ki szeretne jönni, sőt Nagyokos mintha sikolyt hallott volna kiszűrődni onnan.

„Alighanem ott vannak” - állapította meg, és nagyon sajnálta, hogy nincsen röntgenszeme, amivel beláthatna a föld alá.

A sikoly után újabb hang nem hallatszott, s idővel a saurusz is megnyugodott, visszafeküdt a földre. A szemét azonban nem hunyta le, sőt éberen pislogott mindenfelé, mintha meglepetéstől kéne tartania.

„Vajon mi történhet odabent? - tépelődött Nagyokos. Újból fontolóra vette a kronoszgyorsító alkalmazásának lehetőségét, de végül is elvetette. - Ha kiszabadítom őket nem tudok meg semmit arról, akinek a parancsára fogságba estek, aki bekötözte a sérült tarajost. Márpedig ez most mindennél fontosabb...”

Szeme kutatva járta be a tájat, orra vizsgálódva szívtá a levegőt, füle a leggyengébb neszt is felfogta; biztosra vette, hogy élőlény nem képes észrevétlenül közeledni hozzá.

Annál nagyobb volt a meglepetés, amikor érezte, hogy valami a nyakába fűrődik ...

Egy pillanattal később teljes hosszában elvágódott a földön, és mozdulatlanul fekvé maradt.

Zsanett a fülszaggató sikoly után kezébe temette arcát, én viszont képtelen voltam levenni szememet az előbukkanó szörnyről, és pillanatokig azt hittem, elment az eszem, mert elrabolt társunkra ismertem rá; gúzsba volt kötve alaposan, és kötés feszült a szája elé, de semmi kétség

sem fért a kilétéhez.

- Kovács! - suttogta Roland kimeredt szemekkel. - Hogy kerülsz ide?

Miután feloldoztuk, és kissé magához tért, elmesélte a történeteket.

- Amikor valami a nyakamba szúrt, elsötétült előttem a világ, és azt hittem, meghalok - fejezte be az elbeszélést. - De úgy látszik, mégis életben maradtam, és itt tértem magamhoz, ebben a lyukban. Később hallottam, hogy valakik beszélnek, de csak hosszabb idő után ismertem meg a hangokat. Kiáltani természetesen nem tudtam, a kötelek pedig a mozgásomat akadályozták. Nagy nehezen azért mégis rájöttem. miképpen tudok haladni a testem ide-oda mozgásával, kígyó módra tekergőzve. Meglehetősen fárasztó volt, ráadásul alig kaptam levegőt ettől a kavicstól, amit pecek gyanánt a számba dugtak... Azt reméltem, meghalljátok a közeledésemet, mert elég nagy zajt csaptam.

Kissé szemrehányón tekintett ránk, mi pedig zavartan néztünk egymásra.

- Ööö ... izé ... - magyaráztam - olyan szörnyűséges hangokat adtál mászás közben, hogy azt hittük ...valamilyen nagy *állat* közeledik... .

Kovács elvigyorodott.

- Ezért sikoltott Zsanett akkorát?

- Hát persze! Van fogalmad arról, milyen iszonyú hangok voltak azok? Még igazi bömbölést is hallottunk!

- Az nem én voltam - sietett a válasszal. - A bömbölést már egyszer én is hallottam, akkor még bizonyára nem is voltatok itt ... Mellesleg a hangjaim azért mégsem lehettek olyan borzasztóan félelmetesek, hiszen csak másztam meg szuszogtam egy kicsit.

Rolandhoz fordultam, mert eszembe jutott valami.

- Menj csak oda hátra, ahol Kovács volt, és üssél egy kis zajt! Azt hiszem, az akusztika ludas a dologban.

Nem sok kedve volt a sötétbe menni, de végül rávettük, és csakhamar hasonló hangokban gyönyörködhattunk, mint amilyeneket Kovács közeledése okozott. Amikor Roland a közelünkbe ért, a hangok elhalkultak, s noha pontos magyarázatot nem tudtunk adni, a tünemény elvesztette rejtélyes mivoltát.

- Szóval titeket is elkaptak - nézett szét a kövér. - De hol van Zengei? Csak nem ölték meg? Vagy máshová vitték?

- Elmenekült - mondtam. - Valószínűleg aktivizálta a kronoszgyorsítót, de a hatását elmulasztotta kiterjeszteni ránk. Most nyilván alkalomra vár, hogy kiszabadítson bennünket ... Bár eddig azt hittük, azért késlekedik, mert téged akar előbb megkeresni ...

- Lehet, hogy keres is, nem?

- Lehet ... De ha máshol keres, akkor nehezen fog megtalálni.

Én a legjobban azon csodálkozom - mondta Zsanett Kovácshoz fordulva -, hogyan bírtak így összekötözni téged ezek a tarajosok ... Egyáltalán, honnan vették a kötelet?

- Nem kötél - feleltem. - Valamilyen kúszónövény indája, de rendkívül erős. Amivel pedig bekötözték a száját, az egy bőrdarab, alighanem pteroszaurusz repülőhártyája, amit megszabadítottak a prémtől.

- Igen? - húzta fel a szemöldökét Zsanett. - És én már azt hittem, igazán értelmes lények is vannak a közelben... Sőt még most is azt hiszem, ugyanis egyáltalán nem tartom valószínűnek, hogy az őshüllők tudnának csomót kötni! Na és mivel kábították el az Edét? Kloroformmal?

- Mondtam már, hogy szúrást éreztem a nyakamon - felelte bizonytalanul Kovács. - Nézzétek meg, látszik-e valami rajta!

Elénk tartotta a nyakát, és valóban: a mutatott helyen apró folt pirosodott, akár egy tűszúrás.

- Fogalmam sincs róla, mi lehet - vont a vállát Roland.

Nekem viszont volt egy elképzelésem a dolgok állásáról; és úgy véltem, nem hallgathatom el tovább a felfedezésernet.

- Lehet, hogy ki fogtok nevetni - mondtam lassan -, de akkor is meg kell hallgatnotok, mert egyre kevésbé hiszem már, hogy a szemem káprázik ... Miközben a tarajosok cipeltek minket, egy alkalommal láttam köztük egy felkötött karú állatot, melynek ráadásul a mellkasa is be volt

pólyázva, mintha bordatörést szenvedett volna nemrég. Tudom, hülyén hangzik, de tisztán láttam egy villám vakító fényénél, amint botladozva igyekszik lépést tartani a csordával, és ketten támogatják.

- Ez tényleg hülyén hangzik - vélte Roland. - Persze ha képesek voltak Kovácsot elkábítani és összekötözni, akkor az is elvárható tőlük, hogy a sebesültjeiket gyógyítsák .. Lehet, hogy ez volt az a tarajos, amelyet Zengei intézett el?

- Nekem is az a véleményem. -De, teljességgel valószínűtlennek tartom, hogy ennyire értelmesek lennének. Meggyőződésem szerint más, a sauruszoknál sokkal értelmesebb lények vannak a háttérben, akik egyelőre nem szándékoznak felfedni magukat előttünk; ezért bízták az állatokra, hogy elfogjanak minket, és - talán - megfigyeléseknek vessenek alá, mielőtt szóba állnának velünk.

- Értelmes lények a jurában?! - tamaskodott Roland. - Ha ekkor már éltek volna, akkor a XX. századig sokkal fejlettebbé válnak, mint az emberiség.

- Talán Földön kívüliek, idegen bolygó tudósai, akik a Föld őskorát tanulmányozzák - találgattam. - És ha így van, ez azt jelenti, Zengei sokkal nagyobb veszélyben forog, mint gondolná. Ki tudja, nem ejtették-e foglyul máris, sőt az sem lehetetlen, hogy lehallgatnak minket, mialatt beszélgetünk.

- Akkor legalább megtudják, hogy békés a szándékunk! - emelte fel Zsanett a hangját, és kutaton nézett széjjel. Zengeit pedig nem kell féltetni, tud ő vigyázni magára!

- Bízunk benne! - bólogatott Kovács. - Mellesleg mondtam is valamit, amíg eszméletlen voltam, helyesebben most már egyáltalán nem vagyok benne biztos, hogy álom volt. Egy különös, bogárszerű alakot láttam homályosan, mintha ködön át szemlélném, és ez a lény mindenféle kérdéseket tett fel, én pedig értettem a nyelvét, és válaszoltam neki: Sajnos nem emlékszem, miket kérdezett, és az is lehet, hogy mégiscsak álmodtam ... De mindenesetre különös, nem?

- Talán éppoly kevésbé volt álom, mint a felkötött karú tarajos - tűnődtem. - Nincs kizárva, hogy rövidesen velünk is elbeszélgetnek ... Persze ha értik a beszédünket, és valóban kihallgatnak, akkor már nagyjából mindent tudnak rólunk, és tudnak Zengeiről is, arról, hogy ki akar szabadítani mindnyájunkat.

- Karesz eljön, meglátjátok - mondta Zsanett határozottan. - Ebben egészen biztos vagyok. És valóban neki lett igaza, mert a következő pillanatban becsusszant egy test a nyíláson, és a lábunk előtt állapodott meg.

Zengei Károly volt; ájultan vagy holtan, ezt nem tudtuk rögtön megállapítani, csak azt láttuk, hogy a szeme csukva van, tagjai mozdulatlanok. Elmaradhatatlan hátizsákja, melyben a számunkra létfontosságú indikátort hordozta, nem volt sehol.

17.

Másodpercekig mozdulatlanra dermedtünk mindannyian. A nyíláson át bekémlelt az őrt álló saurusz, talán azért, hogy megállapítsa, milyen hatást tett ránk az újraegyesülés, majd apró horkantások kíséretében visszahúzódott.

- Karesz! - súgta Zsanett tágra nyílt szemekkel. - Csak nem ölték meg ezek a vadállatok? Megérintette a homlokát.

- Már egészen hideg! - mondta riadtan. - Tennünk kell valamit!

Elsősorban elhúztuk Nagyokost a bejáratától, aztán Kovács kezelésbe vette. Megállapította, hogy a pulzusa normálisan ver, és pofozni kezdte, előbb gyengéden, majd egyre erősebben.

Zengei egyszer csak kinyitotta a szemét, és körülnézett. - Hol vagyok? - kérdezte. - Foglyok vagyunk? Nincs semmi bajod, Gedeon?

- Nekem semmi - felelt a kérdezett. - És neked?

Azt hiszem, nekem sincs ... Lapultam a bokrok között, és hirtelen szúrás érte hátul a nyakamat, többre nem emlékszem ... A zsebeimből viszont mindent kiszedtek - simított végig a ruháin. - És úgy látszik, a hátizsákomat is elvették... Egyedül vagyunk ebben a barlangban?

- Azt hiszem, igen - válaszoltam. - A hátulsó, sötét részt még nem derítettük fel egészen, de nem valószínű, hogy ott lapulna valami, mert Kovács onnan jött.

- Maradjatok, és figyeljétek a bejáratot! - mondta Nagyokos. - Én gyorsan körülnézek hátul.

Néhány perc után visszatért és közölte, hogy semmiféle élőlényt nem fedezett fel egy-két apró izeltlábún kívül.

- A barlang egy folyosóban vezet tovább - magyarázta -, úgy tíz-tizenöt méterig, de ott vége szakad. Egyelőre talán nem fenyeget veszély. Kovács, mondd el, mi történt veled. Minél részletesebben, mert a legkisebb dolognak is jelentősége lehet!

Mialatt Kovács beszélt, Zengei az ujjja hegyével szaporán írt a homokba, s a háta mögé kerülve, növekvő érdeklődéssel olvastuk a kikerekedő szavakat. A kövér is abba akarta hagyni a szövegelést, de Nagyokos intett, hogy folytassa - olvasni ráér majd azután is.

„Lehet, hogy a beszélgetésünket valamilyen módszerrel lehallgatják - közölték a homokba rótt sorok. - Semmi körülmények között ne beszéljétek erről, amit most ide írtam, mert nagyon sok függhet attól, hogy titokban tartunk, amire rájöttem. Okvetlenül hallgassatok arról, hogy el kell itt töltenünk néhány hónapot, és a hazautazást ne is hozzátok szóba! Remélhetőleg nem árultunk el erre nézve semmit. Bízatok rám mindent, és ha olyasmit mondok vagy teszek, aminek nem látjátok az értelmét, ne tegyetek fel kérdéseket. Arról se beszéljétek, hogy a bőröm nagy részét átültetéssel kaptam, és jól tudok látni a sötétben. Rendkívül fontos dologról van szó. Csak akkor beszélhetek nyíltan, ha én engedélyt adok rá. Az életünk múlik a hallgatásotokon!”

Miután Kovács is végigolvasta, Zengei eltörölte az írást.

- Azt a bogárszerű lényt nem álmodtad - közölte. - Legalábbis furcsa lenne, hogy mindketten egyformát álmodtunk, mert nekem is úgy rémlik, láttam egy ilyen alakot. Tőlem is kérdezett egyet-mást, de én sem emlékszem rá, micsodát ... Egy felkötött karú tarajost nem láttatok?

- De igen! - mondtam felvillanyozódva. - Én láttam!

- Én is - bólintott. Mivel pedig a sauruszoktól nem telne ki ilyesfajta betegellátás, ez is megerősíti azt a feltevést, hogy más, értelmes lények vannak a háttérben. Sőt biztonsággal állíthatom, bogárszerű az alakjuk, képesek szempillantás alatt elkábítani az embert, és nyilvánvalóan fejlett technikával rendelkeznek - akár más bolygóról utaztak ide, akár a saját jövőnkől.

- A saját jövőnkől? - ízlelgettem a feltevést. - Végül is miért ne? ... Csak az a különös, hogy éppen ide jöttek ők is, ahová mi.

- Talán nem is véletlen. A fehér jura több szempontból is érdekes földtörténeti kor. Természetesen az sem lehetetlen, hogy minden pár millió évet tanulmányoz egy-két tudós az egész földtörténeti kor folyamán. Hiszen mi csak elkezdtük a kutatást, de ezek, ha valóban időutazók, úgyszólván a mi utódaink, és ki tudja, hány évszázad óta foglalkoznak már a múlt kutatásával.

- De ha tudósok, akkor miért támadtak meg bennünket? - mordult fel Kovács. - És legfőképpen miért raboltak ki téged?

- Hogy ne mehessünk haza - adta meg a választ röviden Zengei. - Ha nem adják vissza az indikátort, gyakorlatilag halálraítéltek leszünk, mert ez a kor nem alkalmas emberi életre. Előbb vagy utóbb zsákmányul esünk az őshüllőknek, akármilyen elszántan igyekszünk is védeni magunkat ... Jó lenne, ha végre nyíltan kapcsolatot teremtenének velünk, és elbeszélgethetnénk a céljainkról. Ki tudja, talán azt hiszik, gonosztevők vagyunk, és fel akarjuk robbantani a Földet, vagy ilyesmi.

- Gondolod, hogy tudunk velük beszélgetni? - firtatta Zsanett. - Megértjük majd egymást?

- Biztos vagyok benne. Akár fordítógéppel, akár máshogyan, de képesek érteni a beszédünket, mert hiszen a tudunk nélkül már kérdezősködtek tőlünk, legalábbis tőlem és Kovácstól. Ha pedig megtudták, amire kíváncsiak, akkor valószínűleg most tanácskoznak arról, mihez kezdjenek velünk a továbbiakban.

- És szerinted mit csináljunk addig, amíg megszületik a döntés? - kérdeztem. - Üljünk itt nyugodtan, és malmozzunk az ujjainkkal?

- Én alszom egyet - jelentette ki Zsanett, és máris lehevert a homokfal tövébe. - Emil, légy

szíves, keltsél fel majd, ha indulni kell!

- Okvetlenül szólok - nyugtattam meg, azzal magam is letelepedtem melléje.

- Okos gondolat - vélte Roland, és ő is elnyújtózott.

- Elég, ha egyikünk örködik - mondta Nagyokos. - Feküdj le te is, Ede! Majd ha elálmosodom, felébresztem valamelyiteket.

Hazudnék, ha azt mondanám, nem voltam álmos, és nem esett volna jól egy kiadós alvás. Tudtam, hogy Zergeiben immár tökéletesen megbízhatunk, és ha rejtély is volt számomra, miért pont ő bírja legjobban a megerőltetést a dögnehéz hátizsák ellenére, szívesen elfogadtam ajánlatát, s a többiekkel együtt mély álomba merültem ...

Amikor felébredtem, még mindig ugyanott voltunk a barlangban - határtalan csalódásomra, mert álomban hazalátogattam, ismerős utcákon jártam, és a „Kocsis tanszék” becenevű vendéglőben teleettem magam túrós csuszával, és teleittam magamat sörrel.

Tökéletes sötétség vett körül bennünket, a bejárati nyílás ugyanolyan sötét volt, mint a barlang többi része; valójában azt sem tudtam megállapítani, merre van a nyílás. Valahol odakint - bár az is lehet, hogy idebent - egy östücsökféle halk nótába kezdett; hasonló volt e nóta az őszi dalához, melyet nyár végén annyiszor hallgattam nagyapámék szőlőlugasában. Emlékszem, nem volt könnyű kinyomozni, merről jön a hang. Nagyapám a ház sarkára mutatott mindig, az ott magasló tőkék közé, én pont ellenkezőleg, a krizantémok irányába, nagyanyám viszont kitarított amellett, hogy az almafán szól. És rendszerint neki lett igaza; legtöbbször éppen fejünk fölött dalolt a pirregő tücsök ... Nagyapám, nagyanyám régen meghaltak már, az őszi másnak nótáz. Én legfeljebb vendégségbe mehetek csak az új tulajdonosokhoz. Azt hiszem, jót nevetnének rajtam, ha egyszer megkérném őket, engedjék hallgatnom este a tücsökciripelést! Bizonyára örülnék néznének, és talán - éppen ezért - teljesítenék is a kívánságomat. Kérdés, eljutok-e még valaha az öregek házához? Látom-e még egyszer a csendes, hársfáktól ékes utcácskát, a virágok illatát újra beszívhatom-e? ... Hazajutunk-e valamikor?

- Nem érdemes aggódni - szólalt meg halkan Zengei. - A végét sohasem láthatja az ember a dolgoknak, és ha minden jóra fordul, akkor úgyszólván fölöslegesen aggódott, ha pedig rosszra fordul, akkor fölösleges a hátralévő percek, órák, hónapok aggodalomban tölteni ...

Kétségtelenül most is igaza volt, csak hát ez mégsem megy ilyen egyszerűen. Ha valaki aggódik, annak még nem múlik el az aggodalma attól, ha bebizonyítják neki, hogy nem nyer semmit az aggodással. Az aggodalom legtöbbször csak attól múlik el, ha megszűnik az ok, amely kiváltotta ... Vajon megszűnik-e a mi esetünkben?

„De hát honnan tudta Nagyokos, hogy ébren vagyok? - villant fel agyamban a kérdés. - Honnan tudta, mire gondolok? Lehet, hogy gondolatolvasásra is megtanították?”

- Látom, csodálkozol! - suttopta. - Említettem, hogy jól látok sötétben is. Olyan savanyú arcot vágta, mikor felébredtél, hogy szinte biztosra vettem, a saját sorsodon elméledsz.

- Történt valami? - motyogta Kovács álomittasan. - Zengei, itt vagy?

- Minden rendben - felelte Nagyokos. - Eddig még nem jelentkezett senki, de közben gondolkoztam, és azt hiszem, tudom, mi a teendőnk.

- Mi? - kérdeztük egyszerre.

Zsanett és Roland is felébredtek, és kíváncsian vártuk Nagyokos választ, mely természetesen ezúttal is szigorúan logikus lesz, minden tekintetben helytálló, és a lehető leghelyesebb. Úgy látszik, amíg mi aludtunk, ő elmélkedéssel ütötte agyon az időt. Azt ugyanis nehéz lett volna feltételezni róla, hogy elaludt örökös közben ... Szerettem volna megkérdezni tőle, mitől bírja úgy az álmatlanságot, de eszembe jutott az esetleges lehallgatókészülék, s így jobbnak láttam, ha elodázom a kérdést egy megfelelőbb időpontra.

- Ennyi idő alatt - magyarázta Nagyokos - már bőven volt idejük eldönteni, mit akarnak. Ha mégsem teremtettek kapcsolatot velünk, az azt jelenti, nem is szándékoznak. Továbbá a száuruszokat sem utasították, hogy bejöjjenek ide, és felfaljanak. Így csak az a lehetőség marad, hogy nem kívánnak foglalkozni velünk, vagyis ránk bízák, elmegyünk-e innen, vagy maradunk.

- Naná, hogy megyünk! - horkant föl Kovács. - És mi lesz az őrt álló tarajossal?

- Ha sejtésem nem csal, akkor már nem örködik, mivel az egyenlő lenne a halálos

ítéletünkkel ... Én most kinézek, és ha nem látom sehol, akkor kimászom, ti pedig kövessetek, ha szólok.

Hallottuk, amint a nyíláshoz megy, és ráfekszik a széles küszöbre. Kisvártatva közölte, hogy nem látja a sauruszt, aztán kimászott. Egy darabig csönd volt, csupán izgatott lélegzésünk hangzott. Az elkövetkező másodpercekben dől el, véget ér-e mindjárt az életünk, vagy még tart egy kis ideig.

- Jöhettek - suttogta Zengei odakint.

Hatalmas sóhaj szakadt fel mindegyikünkől, és egymás után kiszánkáztunk a nyíláson. A hold még nem kelt fel, de azért annyira világos volt, hogy elláttunk néhány méternyire.

Nagyokos egészen a közelünkben állt, s a lábánál ismerős batyu gömbölyödött.

- A hátizsákom - mutatott rá.

- Visszaadták? - örvendezett Zsanett. - Az indikátor benne van?

- Igen. De egy apróságot elrontottak rajfa: _ezentúl nem tudom működtetni a kronoszgyorsítót ... És a védőharanggerjesztőt is elrontották.

Elgondolkozva forgatta kezében a zseblámpa alakú készüléket.

- De hát mi céljuk lehetett mindezzel? - tűnődött Roland. - Ha egyszer visszaadták a holmikat, akkor miért rontották el őket?

- Egyetlen magyarázat lehetséges. Nevezetesen az, hogy arra számítanak, megijedünk, mivel nincs semmi védőfelszerelésünk, és szépen hazautazunk. Talán nem akarják bemocskolni a kezüket a meggyilkolásunkkal, és így akarnak megszabadulni tőlünk... Mindenesetre csöppet sem tudósokhoz méltó viselkedés.

- Lehet, hogy nem is tudósok - elmélkedtem. - Ha a jövőből jöttek, akkor lehetnek gonosz

szándékaik is, nem? És ha nem akarnak megölni bennünket, annak meg az lehet az oka, hogy félnek tőle, talán valamely ösüket pusztítják el a személyükben, ami az ő halálukat is maga után vonná ... Mit gondolsz, itt nem érvényesülne a paradoxon? Úgy értem, ha ezek a ... lények, mellesleg nehéz elképzelni, hogy a jövő emberei bogárszerűek lennének, szóval ha ezek a lények nincsenek tízezer évre a XX. századtól, akkor mi történne, ha csakugyan el akarnának tenni láb alól?

- Sejtelmem sincs róla - vallotta be. Erre nézve alighanem csak tapasztalati úton lehetne biztos választ adni, és éppen ez lehet az, amit nem mernek kockáztatni, ha valóban a jövőből jöttek. Szerintem azonban idegen bolygó lakóival állunk szemben. Na, induljunk, mielőtt meggondolnák a dolgot!

Hátára kanyarította a zsákot, és szaporán megindult. A fáradtságnak nyoma sem látszott rajta, éppen olyan friss volt, mint amikor két nappal ezelőtt a vonatra szálltunk. Egyre nehezebben tudtam elhinni, hogy mindez valamely különleges tréninggel magyarázható. Inkább hajlottam a feltevésre, hogy titokban valami doppingeszt vesz magához.

- Lehet, hogy máris meggondolták - mormogta Zengei megállva. - Azt hiszem, ezúttal igazán harcra kerül a sor.

Hatalmas alakok árnyai közeledtek felénk, két lábon járó, fekete rémek, s hosszú, harcias fütyöket küldöztek egymásnak, aztán a fütyögetést abbahagyták, a szájukból vérszomjas hörrenések törtek elő.

18.

- Ne mozduljatok! - kiáltott Nagyokos a karját felemelve, és pillanatokig nem tudtam, nekünk szól-e a felszólítás, vagy a fenevadaknak.

A kiáltással egy időben éles füttyszó is zendült, és a sauruszok megtorpantak. Magasba tartott fejjel figyelték a fütyöt követő horkantásokat, majd hirtelen ellépdeltek tőlünk.

- Futás! - vezényelt Nagyokos, és megindultunk a nyomában.

Nem tudtam pontosan, mi történt, de homályosan mintha láttam volna a bekötött mellkasú tarajost az egyik barlang előtt; úgy tűnt, a füttyszó és a horkantások tőle erednek.

Libasorban rohantunk, és borzasztóan szerettünk volna túllenni már a telepen. Egyik-másik odúból mocorgás, horkantás hallatszott, itt-ott kikukkantott egy sauruszfej, sőt ki is csusszant néhány állat, de nem támadtak ránk. Valószínűleg most kezdődött számukra a vadászat ideje, minket azonban - hála a vezér utasításának - nem tekintettek zsákmánynak.

A „lakósr” végére érve Zengei nem követte tovább az ösvényt, hanem felkapaszkodott a meredek hegyoldalra, és bekúszott a páfrányok közé. Egy ideig lépésben haladtunk, majd egy kisebb tisztáson megálltunk. Zengei további csendet parancsolt, és ujjával írni kezdett a puha földbe, miközben áradt belőle a szó:

- Itt, azt hiszem, megpihenhetünk kissé - darálta -, idáig már nem látnak el a tarajosok, azonkívül az a véleményem ...

Összevissza beszélt mindenféle lényegtelen dolgot - azt a csekély zajt kívánva elnyomni, amit ujjá keltett a talajon. Mivel a hold feljött időközben, nehézség nélkül kibetűzhettük a sorokat:

„Most is lehallgatnak. A zseblámpában elrejtettek egy rádióadót, melynek segítségével minden szavunkat hallhatják, s egyúttal a hollétünket is pontosan meghatározhatják. Nagyon vigyázatok a szavaitokra! A legjobb, ha csak keveset beszéltek, egészen hétköznapi dolgokról. Majd egy alkalmas helyen megszabadulunk az adótól.”

Miután elolvastuk, Zengei gondosan eltörölte a szöveget, és ugyanabban a mederben beszélt tovább, mint eddig:

- Azt javasolnám, menjünk le a patakpartig. Ott ihatunk egy jót, és talán akad valami harapnivaló is. A tarajosoktól egyelőre nem kell tartanunk, de a jövőre nézve tanácsosnak vélném, ha messze elkerülnénk ezt a helyet. Úgy látszik, valóban nem akarnak eltenni minket láb alól, de ki tudja, nem kerekedik-e felül valamelyikükben a vérengzési ösztön, ha néhány nap múlva ismét összeakad velünk? Valójában teljesen mindegy, hol, merre végezzük a tudományos

kutatásainkat, így hát semmit sem veszthetünk, sőt csak nyerhetünk a dolgon, ha máshová tesszük át a táborunkat. Ami pedig a rejtélyes idegeneket illeti, szemmel láthatóan ők az erősebbek, vagyis értelmetlen volna ellenkezni velük, mert úgyis-mi húznánk a rövidebbet ... Na, induljunk!

Az utunkból félrehajló levelek és ágak suhogásán kívül apró, surranó neszek hangzottak újra meg újra. Láthatatlan kis testek motoztak az őszdunsungel talaján - talán parányi emlősök, melyek állandó éjszakai létre kárhoztatva a korszak urai, a száuruszok által örök várakozásban töltik életüket, várják azt a percet, amikor kiléphetnek a világosra, emelt fővel nézhetnek a napba, és kóbor szellő nem sodor feléjük rettegett őshüllőszagot ... Addig azonban még pár millió évet várhatnak ökelmek, s ha közben kimerészkednek néha a napfényre, állandóan résen kell lenniük, szüntelenül figyelniük minden gyanús neszre, mely kis termetű karnivorák közeledtét jelentheti. Mellesleg most sem lehettek túl nagy biztonságtól, hogy egyikük-másikuk áldozatul esett holmi kicsiny teropodának vagy más éjjeli rablónak.

A nagy termetű ragadozóktól nem kellett tartaniuk patkányküllemű őseinknek; azok legfeljebb véletlenségből taposhattak rájuk, de semmiképpen sem vették maguknak a fáradságot, hogy értük lehajoljanak. Miránk viszont épp a nagyok jelentettek veszélyt, s valahányszor erősebb hangok értek a fülünkhöz, valahányszor nagyobb testet jelzett az ágak ropogása, mindannyiszor összerezettünk, s a szívünk a torkunkban kezdett dobogni. Egy közelünkben elzúgó éji bogár, egy arcunkba vágódó hatalmas lepke, egy hajunkat borzoló pteroszaurusz ugyanolyan félelmes hatással volt ránk, mintha egy nekünk támadó óriási őshüllő lett volna - azzal a különbséggel, hogy az utóbbi távoztakor nem tudtunk volna megkönnyebbülten fellélegezni.

Igyekezve elterelni gondolataimat a leselkedő veszélyekről, megpróbáltam magam elé képzelni a Zengei által magyarázott idősíkot, ahol egyidejűleg létezik a XX. század a XXX.-kal és az ősalattokkal, körülöttünk meg az apró emlősökkel, amelyek vagy százmillió év múlva kialakítják az első főemlőst, hogy az újabb évmilliók elteltével ősemberré, majd emberré fejlődjön ... Teljességgel felfoghatatlan volt számomra az egész, de néhány pillanatra azért felködlött előttem a világegyetem végtelensége - az egymásba fonódó, egymásban lüktető dimenziók, melyekből mi csak egyet érzékelünk; a rajtunk áthaladó kronoszfolyam révén pedig tudatunkban folyamatként jelentkeznek az állapotok, s belőlük mindig csak a jelen állapota elérhető ...

A patakhöz érve nekihasaltunk a kövek közt csobogó víznek, és úgy szüröcsöltük, mintha ki akarnánk inni az egészet.

- Enni is lehetne valamit? - tudakolta Kovács. Úgy látszik, minden megpróbáltatás, halálos veszedelem ellenére az étvágyával szerencsére nem volt semmi baj. Szó, ami szó, én is éhes voltam, és valószínűleg a többiek is el tudtak volna fogyasztani egy-egy sült csirkét vagy más nyalánkságot.

- Hát... - mondta Zengei - éppenséggel van itt ennivaló. Rengeteg a zsenge páfrányhajtás, tápláló a ginkgógyümölcs magja, sok az ízeltlábú, őssváb, lepke, bogár és hártványasszárnyú, a patakban néhány apró rákocskát láttam, vagy foghatunk gyíkokat és egérszerű emlősöket, ha elég ügyesek vagyunk, sőt elejthetünk egy fiatal, növényevő száuruszt is.

- Brrrr ... - közölte Zsanett a fejét rázva. - Hal nincs ebben a patakban?

- Eddig még nem vettem észre... De némi szerencsével találhatunk tojásokat, és megsüthetjük. Csak a tűzcsiholással lesz baj, mert az öngyújtómat is elvették.

- Szaurusztojást? - fanyalgott Roland. - Ahhoz előbb krokodiltojásból kellett volna edzeni magunkat.

- Miért? - vettem ellen. - A teknősbéka tojása nagyon finom, és nem sokban különbözik a száuruszok tojásaitól.

- Sebaj! - mondta Nagyokos. - hegfeljebb diétázunk egy kicsit. Reggel aztán majd jól kinyitjuk a szemünket, és előbb-utóbb Találunk is valamit, abban biztosak lehetnek. Csodálkoznék, ha ebben az élettől nyüzsgő, buja világban az éhhaláltól kellene tartanunk leginkább Csak legalább ne rontották volna el a gerjesztőt! Akkor most szépen leheverhetnénk alatta, és alhatnánk regge-

lig ... Add csak ide a késed, Roland! Kiszerelem a csavarokat, és megnézem, mi baja van. Talán nem is készakarva rontották el, hanem csak meghibásodott.

Amikor megkapta a kést, szétszerelte a lámpát, s a részeit óvatosan kirakosgatta egy lapos körre, melyet előzőleg letakart az ingével.

- Nézzétek! - mutatott egy mogoróforma valamire. - Ez az alkatrész korábban nem volt itt. Helyén egy kocka alakú energiatár volt. .. Na de mi lehet ez?

Figyelmeztetőleg szája elé tette az ujját, majd így folytatta:

- Azt hiszem, sejtem, hogy mi lehet! Biztosan egy időzített vagy távirányítású bomba arra az esetre, ha mégis meggondolnák magukat irányunkban!

Kezével mutatta, hogy zajongjunk egy kicsit, amit meg is tettünk, különböző kifejezésekkel adva hangot az aljas tett fölötti felháborodásunknak. Jól odamondogattunk a távoli fülelőknek, s bizony néhány egészen súlyos becsületsértés is akadt mondataink között.

- Gondolom, egyetértetek velem - állított le bennünket Nagyokos -, ha azt javaslom, süllyesszük el ezt a patakba, egy jókora kő alá, nehogy rálépjen, valami, és véletlenül felrobbanjon.

Azzal meg sem várva a válaszukat, pontosan úgy tett, amint mondta.

- Ezzel megvolnánk - egyenesedett fel. - Most pedig igyekezzünk minél messzebbre jutni innét, mert hátha mégiscsak felrobban!

Sietve összerakta a szétszerelt zseblámpát, beletette a hátizsákba, és rohantunk. Úgy kétszáz métert tehattunk meg, amikor megállt, és a kimerültség legcsekélyebb jele nélkül így szólt:

- Most már nyugodtan beszélhetünk. Úgy vélem, elég meggyőzően hitettük el a hallgatózókkal, hogy nem tudunk a rádióujkról, bár lehet, hogy mégis gyanút fogtak.

- Es akkor mi van? - kérdezte Kovács, kidüllesztve roppant mellkasát, mintha nem győződött volna meg már többször is róla, száuruszokkal szemben kevés az emberi izomerő.

Hacsak nem Zengeinek hívják az illetőt ...

- Akkor valószínűleg mégiscsak megkísérlik, hogy elpusztítsanak bennünket. És ebből rögtön következik a második feltevés: ha mindenáron el akarnak pusztítani, akkor tartanak tőlünk, úgy vélik, hatalmunkban áll keresztezni a terveiket, bármik legyenek is azok. Ha pedig a terveik sikere érdekében képesek volnának megölni minket, az azt jelenti, hogy nem éppen dicséretes, jóra való terveik ehethetnek. Nektek nem ez a véleményetek?

- Logikus - bólintottam. - Teljesen logikusan hangzik. Ebből szükségszerűen az is következik, kötelességünk megakadályozni az illetőket tervük kivitelezésében, mert az nyilvánvalóan káros lehet a Földre, talán az egész emberiségre, igaz?

- Tulajdonképpen igazad van - mondta Nagyokos. - Magam is éppen ezt akartam javasolni.

- Sejtettem. Természetesen ez a feladatunk. Azt azonban nem szeretem, ha hülyének néz valaki, és azt hiszem, a többiek sem szeretik.

- Mit értesz ezen? - kérdezte egykedvűen.

- Mindenekelőtt arra válaszolj: honnan tudad, hogy a zseblámpában rádióadó van elrejtve?

- Van nálam egy készülék, amely érzékeli a rádióhullámokat. Ebben igazán nincs semmi csodálatos.

- Hol ez a készülék?

- De hát miért fontos ez? - kérdezte válasz helyett.

- Majd megtudod. Tehát hol van?

- A karórámban - felelte rövid habozás után.

- Mulasd! - nyújtottam felé a kezemet, de már tudtam, hogy hazudik.

Közönyös mozdulattal húzta el csuklójáról inge foszlányait, majd ámultan így szólt:

- Az órá! Elvesztettem az órámat!... De hisz a pataknál még megvolt.

- Nem volt meg - feleltem. - Amikor az ingedet levetted, mindenki látta, hogy nincs meg az órád. De én már akkor sem láttam a csuklódon, amikor a barlangok előtt felénk jöttek a száuruszok. Te akkor felemelted a karodat, az inged ujjá könyékig visszacsúszott, de az óra nem volt rajtad. Tehát még egyszer kérdezlek: honnan tudad az órád nélkül, hogy leadó van a zseblámpában?

A ginkófa lombjai közt áttűző holdsugár egyenest Zengei arcára esett, és az olyan lett tőle, mint egy ezüstszobor.

Tekintete könnyösen siklott egyikünkről a másikra.

- Ezt - felelte - nem árulhatom el.

19.

Néma, döbbszent csend nehezedett ránk.

A magam részéről számítottam valami hasonló válaszra, ám a többieket teljesen váratlanul érte.

- Mi az, hogy nem árulhatod el? - sziszegte Kovács, és látszott rajta, mindjárt dühbe gurul. - Azt hiszed, jogodban áll bármit is eltitkolni előlünk azok után, hogy belerántottál minket ebbe az örült expedícióba? Lehet, hogy mindnyájan meghalunk a végén, te meg itt ostoba titkokat akarsz őrizgetni? Ha nem mondasz el mindent de tüstént, én biz' isten neked megyek, és szétverem azt a tudós képedet!

- Kovácsnak igaza van - szóltam- én is határozottan. - Követeljük, mondj el mindent, vagy nem megyünk veled egy tapodtat sem.

- Itt akartok maradni örökre? - kérdezte. - Nélkülem sohasem juttok haza.

- Valószínűleg veled sem - mutattam rá. - Ha éppen tudni akarod, már nem is hiszem, hogy csakugyan tudományos céllal jöttél ide. Meglehet, egészen mást forgatsz a fejedben. Sötét, alávaló terveket. Talán éppen egy olyan világgraszoló disznóságra készülsz, amilyent egyszer említettél. Mi a bizonyíték rá, hogy nem így van? Aki hazudik, arról sok minden feltételezhető, de az biztos, ha tiszta a szándékod, akkor nem kellene eltitkolnod semmit sem előlünk.

Farkasszemét néztünk egymással. Bennünk forrtak az indulatok, ő azonban ugyanolyan egykedvű volt most is, mint máskor.

- Karesz! - mondta Zsanett keményen. - Ha egy csöpp emberség lakozik benned, akkor most mindent elmondasz, érted? Ha viszont nem beszélsz, akkor minden erőnkkel azon leszünk, hogy megakadályozzuk, amire készülsz.

Nagyokos habozni látszott.

- Bízhatok bennem! - mondta egy idő után. - Higgyétek el, a legigazibb szándék vezérli minden tetteimet, és ha valamit elhallgatok előletek, a saját érdeketekben teszem. Ha ugyanis nem tudtok valamiről, akkor azt nem is árulhatjátok el senkinek, semmilyen körülmények között..., Nem hallottatok még soha illegális csoportokról? Sejtekről? Ahol az egyes tagok csak minimális információval rendelkeznek, elfogatásuk és vallatásuk esetén nem árulhatnak el sokat, nem árthatnak végzetesen az egész csoportnak, nem akadályozhatják meg a készülő akciót.

- Úgy érted - kérdeztem -, ha elárulnál nekünk bizonyos titkokat, akkor egy esetleges kínvallatás során kiszednék belőlünk azokat, és ezzel a te célkitűzésed meghiúsulna?

- Nem éppen kínvallatásra gondolok - felelte -, a dolog lényegét azonban jól látod. Az a vallatási módszer, amelynek kettőnk már alávetettek, sokkal célravezetőbb a közönséges kínzásnál, mert az utóbbi esetben erős akarattal meg lehet tagadni a vallomást, de az ereinkbe fecskendezett igazságszérum éppen az akaratunkat bénítja meg, és mindent elmondunk, amit csak kérdeznek tőlünk ... Az a tény, hogy eddig jóformán semmit sem tudtatok, végül is azt eredményezte, hogy nem árulhattatok el semmit, ezért még most is életben vagyunk.

- De ha te tudsz mindent, és téged is kivallattak, akkor miért nem tudták meg tőled az igazat? - szegeztem neki a kérdést.

- Engem otthon immunissá tettek a szérummal szemben. Így csak annyit árultam el nekik, amennyit feltehetően Kovácsról már amúgy is megtudtak, és egy picivel többet, hogy ne legyen feltűnő.

- Honnan tudjuk, igazat beszélsz-e? - firtatta Zsanett. - Bizonyítsd be valamivel!

- Csak úgy bizonyíthatnám be, ha elmondanék néhány dolgot vagy akár az egészet is. Akkor viszont az előbb említett helyzet állna elő.

Ezt egy darabig csöndben emésztettük, majd én szólaltam meg:

- Tegyük fel, igazad van. De a kérdés most már az, hogy gyanakodnak-e ránk. Ha nem gyanakodnak, akkor nem is szándékoznak újra elfogni minket, tehát nem kell tartani a vallatástól. Ha viszont gyanakodnak és elfognak, akkor úgyis megtudják majd tőlünk, hogy vannak dolgok, amiket csupán te tudsz egyedül, és ez egyben azt is jelentheti számukra, nem érdemes tovább kímélni bennünket. Nincs igazam?

- De, azt hiszem, igen - felelte Nagyokos. - Ha egy szót sem szoltam volna, akkor talán még lenne értelme a hallgatásomnak, de így már valóban nincs ... Figyeljete! Kevés az időnk, mert lehet, hogy az ellenfél máris a nyomunkban van. A leadó eltüntetése valószínűleg arculcsapásként érte őket még abban az esetben is, ha elhitték a bombáról szóló mesét. Ha nem tévedek, a támaszpontjuk valószínűleg itt van a hegy túloldalán, és a felderítők már bizonyára felszálltak, és nyomoznak utánunk. Aránylag nem is nehéz a feladatuk, mert a fémkereső szenzor érzékenysége rendkívül jó, és hiába állunk egy fa lombjai alatt, már tekintélyes távolságról felfedezhetnek. Akkor pedig egy-kettőre nyakunkon lesznek a tarajosok, és nincs kizárva, hogy ezúttal engedélyezik nekik az elfogyasztásunkat.

- Miféle felderítőkről beszélés? - horkant fel Kovács. - Repülőgépeik vannak?

- A ramforhinkuszok érdeklődése irántunk kezdettől fogva kissé túlzottan tűnt előttem, és amikor ugyanazt a példányt kétszer viszontláttam, alaposan szemügyre vettem. Sikerült is felfedeznem a mellkasán lévő szőrök között egy parányi szerkezetet, mely minden valószínűség szerint fémérzékelővel egybeépített rádióadó volt, bár az sem lehetetlen, hogy alkalmas miniatűr fényképek készítésére is. Nekem is rejtett az órámban egy szenzor, de ezt az apró tárgyat csak egészen közlelől tudtam volna érzékelni vele, annyira pedig nem jött közel a hordozója. Most már természetesen tisztában vagyok vele, hogy éppúgy elektródák vannak a felderítő ramforhinkuszok fejébe is beépítve, mint az eltört karú tarajoséba. Ezek az elektródák nem nagyobbak egy-egy lencsénél, és az agy megfelelő helyeire beágyazva kiváltják azokat az ingereket, amelyekre a távolból, rádióan át utasítják őket. Így tehát ezek az értelem nélküli állatok valósággal értelmes bábjaivá váltak készítőiknek, amennyiben értelmesnek látszó cselekvéseket is képesek elvégezni, ha a dolog fizikailag nem lehetetlen a számukra. Mellesleg időközben meggyőződtem róla, hogy a tarajos megaloszaurosok magas fokon járnak az értelemi fejlődés lépcsőjén, ami roppant veszélyes csordává teszi őket azáltal, hogy egymás közt fejlett kommunikációra képesek.

- Még nem feleltél a kérdésre, honnan tudtál a leadóról emlékeztettem, amikor elhallgatott.

- Láttam, amikor beletették a készülékbe, és felismertem, hogy micsoda - felelte. - Ugyanis egy percig sem voltam öntudatlan a szérum behatolása után. Sajnos az injekció beadását nem tudtam megakadályozni, mert aki beadt, az kronoszgyorsítóval közeledett hozzám, és mire szenzoraim jelezték a veszélyt, addigra már elkéstem a védekezéssel. Utólag gondolva, jó is, hogy ez történt, mert így legalább megtudtam egyet-mást. Túlságosan szép lett volna, ha mindent megtudok, ami kapcsolatban áll az üggyel, de ez, sajnos, nem sikerült. A legfontosabb kérdés, amire nem kaptam választ, hogy hányan vannak. Több jel mutat arra, egyetlen személyről van szó csupán, de ez még korántsem biztos. Gyerekjáték lett volna ártalmatlanná tenni foglyul ejtőmet, ha biztosan tudom, nincsen segítőtársa, ám ha így cselekszem, és kiderül, hogy ketten, sőt többen vannak, úgy jóvátehetetlen hibát vétettem volna, mert a szabadon maradt társak örökre megakadályozhattak céloim végrehajtásában. Márpedig a parancs úgy szól, biztosra kell mennem, és semmilyen körülmények között sem szabad vállalnom a legcsekélyebb kockázatot sem - a tét túlságosan nagy. Ezért inkább hagytam, hogy végigcsinálják velem az ártalmatlan kérdezősködést. Sajnos nem akadályozhattam meg a felszereléselem egy részének eltulajdonítását, hiszen ellenkező esetben kiderült volna, hogy nem vesztettem el az eszméletemet. Amikor láttam, hogy az illető beszereli a leadót, akkor már majdnem biztosra vettem, amit egyébként az előzmények is jócskán alátámasztottak: egyelőre életben kívánnak hagyni bennünket. Természetesen nem közölhettem veletek még írásban sem, mert ha valamelyikőtök elszólja magát, akkor minden kiderült volna.

Zengei ismét elhallgatott, s mialatt tekintete valahová a messzeségbe révedt, egymás szavába vágva zúdítottuk rá a kérdéseinket:

- De hát miről van szó?
Miféle rejtélyes ügy ez?
- Szó sincs tehát tudományos expedícióról?
- Nem is igaz, hogy mi véletlenül jöttünk veled?
Milyen veszélyről beszélsz?
- Kik ezek az idegenek?
- Honnan tudtak róluk odahaza?
Zengei egy kézmozdulattal csendet parancsolt, aztán így szólt:
- Arról van szó, hogy az emberiség borzalmas veszélybe került, és engem ennek az elhárítására küldtek ide. Az akció neve: „Veszedelem az ősvilágból” ...
E pillanatban vad szélroham tört ránk, váratlan erejével hanyatt lökött minket, s ahányan voltunk, annyi felé estünk, majd vakító fény villant, és tompa csattanás hallatszott.
Zengei eltűnt, mintha a föld nyelte volna el.

20.

Nem hiszem, hogy az egész dolog tovább tartott volna két-három másodpercnél, s amikor feltápáskodtunk, mindnyájan meggyőződünk róla, hogy Nagyokosnak nyoma veszett.

De hát nem szállhatott el a levegőben!

Vagy igen? Mindenesetre látnunk kellett volna az érdekes eseményt, mi viszont egyszerűen semmit sem láttunk. Ugyanúgy eltűnt, mint a tarajosok támadásakor az esőben, csakhogy ott a kronoszgyorsító működtetése váltotta ki a folyamatot, míg most erről nem lehetett szó, mert Zengei szerint azt elrontották ... Vagy nem is rontották el, csak ő állította ezt?

Az éjszaka sötétje jócskán megnehezítette a nyomkeresést, melyben amúgy sem nevezhattük mesternek magunkat, de néhány rejtélyes, csizmatalpra emlékeztető lenyomatot mégis felfedeztünk. Arasznyira mélyedtek a földbe, s nyilvánvalóan súlyos testű ősalat hagyta őket maga után. A különös csak az volt, egészen frissnek tündek, és olyan közel állottak egymáshoz, hogy semmi esetre sem származhattak nagy termetű élőlénytől; ennek viszont a mélységük mondott ellent.

Önkéntelenül saját lábnyomaink jutottak eszembe, mikor a kronoszgyorsító hatására rendkívüli sebességgel ütdött talpunk a földnek. ... „Lehet, hogy a rejtélyes idegenek egyike ily módon férközött most a közelünkbe?” - tündtem magamban. - Az érkezését kísérő szélvihar mindenesetre megmagyarázná hirtelen hanyatt vágódásunkat ... Na de mi történt Zengeivel? Talán magával vitte az idegen? ... Vagy egyszerűen megsemmisítette, mint ahogy mi semmisítettük meg az ágakat, leveleket, amikhez hozzáértünk? Bármilyen iszonyú volt is a föltevés, nem tudtam szabadulni a gondolatától, hogy valószínűleg éppen ez történt. Ha az idegenek valamit tervelték a Föld ellen, akkor valóban nem engedhették meg maguknak, hogy kesztyűs kézzel bánjanak velünk.

Nagyokos váratlan és megmagyarázhatatlan eltűnése egy csapásra értelmessé tette a múltban való időzésünket. Ha az emberiséget csakugyan borzalmas veszély fenyegeti, akkor mindegyikünknek kötelessége megtenni minden tőle telhetőt a veszély elhárítása érdekében.

De hát mi volt ez a veszély? Kik részéről fenyegetett? Zengei szavaiból arra lehetett következtetni, nem ismeretlen lényekkel vette fel a harcot. Tulajdonképpen az sem volt lehetetlen, hogy emberekkel álltunk szemben – holmi örült tudósokkal vagy elvetemült gengszterekkel, akik fantasztikus nagyságú pénzt követelhetek azért, hogy ne váltsák valóra fenyegetésüket; terroristák lehettek az illetők...

Hallgatásba merülten ácsorogtunk, ténferegünk a növények között, és egyszerűen nem tudtuk, mihez kezdjünk. Azt hiszem, titokban mindegyikünk tartott tőle, hogy hirtelen ránk tör valami ismeretlen veszedelem, és ugyanúgy semmivé változtat bennünket, mint Zengeivel tette. Az ilyenfajta támadást nem tudtuk volna kivédeni, és - azt hiszem - mindegyikünkön eluralkodott a lemondás, a beletörődés a megváltoztathatatlanba, az elkerülhetetlen pusztulásba. . .

Amikor felhangzott Zsanett sikolya, pillanatokig nem tudtam, hol vagyok, és értetlenül néztem,

hogyan rántja be a lányt valami láthatatlan erő a páfrányok sűrűjébe!

Kövér meredten álltak a többiek is. Kovács szeme kidülledt, szája kinyílt kissé, Roland előrehajoltan figyelt, mintha ugrásra készülne - foszladozó ruhájából kidomborodtak hatalmas izmai, kezében fenyegetően csillant a széles pengéjű vadásztőr. Most egészen olyan volt, mint egy életre kelt, bosszúálló római istenség, és szinte lenyűgözött a belőle áradó erő.

„Mire vársz? Miért nem rohansz utánuk?” - akartam kérdezni, már-már elindulva, hogy pusztá kézzel vegyem fel a küzdelmet a ragadozó fogai, karmai ellen, ám egy pillantás Roland arcára megértette velem mozdulatlanságát.

Halálos félelem tükröződött a vonásain; szeme szinte kiguvadt a rémülettől, homlokán patakokban folyt a verejték, és nehéz csöppekben hullott álláról a földre, kanyargott végig a nyakán, boltozatos, hevesen ziháló mellkasán.

Roland félt! ... Ezért vetette hát bele magát az izomképző gyakorlatokba, hogy erejének pusztá látványával elriassza magától a támadó kedvű egyéneket. Most azonban, amikor nemcsak erejét, de bátorságát is tanúsítania kellett, kiderült, a gyávaság volt számos tettének mozgató rugója ...

Nem várhattam tovább. Kiragadtam kezéből a törst, és arrafelé rohantam, amerre Zsanett elrablója nyomában mozogtak a bokrok.

Nem tudtam, ki lehet az alattomos rabló, nem tudtam, mit teszek, ha utolérlem őket, csak azt az egyet tudtam, hogy nem hagyhatom a sorsára Zsanettet.

Egy kis, holdfényben fürdő tisztáson végre megpillantottam őket - egy tarajos karnoszaurszt s a hóna alatt élettelen bábuként himbálódzó lányt. „Meghalt vajon?” hasított belém a fájdalom, s egyszeriben ráébredtem arra, mennyire esztelen dolog lenne feláldozni magam egy halottért. De ha mégsem halt meg? Ez esetben hősies magatartásom megmenti talán a rettenetes végtől, mely a saurusz fogai közt vár rá. Vagy csak szeszélyből vitte most is a hóna alatt? Talán ez a zsákmányhordási mód - valóban bevett szokás náluk. Zengei elpusztítása után az idegenek már irántunk sem lehettek kímélettel, és nyilvánvalóan tájékoztatták a hüllőket a dolgok megváltozott állásáról.

Már egészen a közelükben jártam, alig néhány méter volt a távolság köztem s az állat farka hegye között, amikor észrevette, hogy üldözöm. Hirtelen megfordult, Zsanettet ellökte magától, és furcsa, sziszegő hörgéssel nekem támadt.

Azzal tisztában voltam, hogy csak igen nagy szerencsével tehetem harcképtelenné a sauruszt, és még nagyobb szerencsére lenne szükségem a küzdelmet épségben átvészelni. Józanul szemlélve, hitvány kis fegyver volt a kés, de mert a józanság e pillanatban távol állott tőlem, rekedt kiáltással ugrottam félre a támadó elől, és mikor azt a lendület továbbvitte, s a hatalmas test elzúgott mellettem, máris utána szökkentem, s a ledobbanó, háromujjas láb feszes térdinára csaptam a tőrrel. Minden erőmet beleadtam a csapásba. Tervem azonban nem sikerült. Vagy az erőm volt kevés, vagy az őshüllő pikkelyes bőre túl kemény, az inat nem bírtam átvágni - az állat nem rogyott le bénán a földre, hanem vaskos farkát felém lódította, és arra volt csak időm, hogy kezemmel tompítsam az ütését.

Bukfenceket vetve gurultam néhányat.

A tarajos nyomban felém lépett, s amikor fölöttem tornyosult, éreztem: számomra minden elveszett. A harcot azonban mégsem adtam fel, mert reméltem, hogy azalatt Zsanett egérutat nyerhet, és hármasban talán sikerül befejeznünk Zengei küldetését, elhárítani az emberiséget fenyegető veszélyt, elkergetni vagy elpusztítani a bogár külsejű gazfickókat. Tulajdonképpen nem is volt más választásunk, mint felvenni a küzdelmet, hiszen győzelmünk esetén nemcsak fegyverek birtokába juthatnánk, hanem kezünkbe kerülne az idegenek úrhajója vagy időgépe is, ami talán azt jelenthetné, az életünk tovább folytatódna - esetleg ugyanott, ahol abbamaradt.

Fehéren villantak a fogak a felém lendülő szájban; a kétségbeesés adta erővel és fürgeséggel ismét felpattantam, s kikerülve a fogakat, odaugrottam az állat oldalához, és mélyen a mellébe döftem a törst - ott, ahol a szívet sejtettem. A fegyvert kihúzni azonban nem tudtam, s abban a hiszemben hagytam ott, hogy a halott testből majd ismét kiszedhetem.

Optimizmusom túlságosan korai volt, a saurusz egyáltalán nem kapott halálos sebet. Dühösen nyúlt a mellébe fúródott törthöz, s amint megpróbálta kitépni kezeivel és fogaival, elszörnyedve

döbbsentem rá, tévedésből a jobb oldalába szúrtam a bal helyett. Csekély vigaszomul szolgált, hogy a szívet valószínűleg eltaláltam volna, ha nem cserélem fel az oldalakat.

Természetesen több érv is szólt a mentségemre, melyek közül talán az volt a legnyomósabb, hogy soha életemben nem szúrtam még szíven senkit és semmit, noha a szív helyzetét tanulmányaim során megtanultam felismerni. p, hiba azonban végzetessé vált számomra, s amikor a Szarusz abbahagyva a tör kihúzását célzó meddő próbálkozásait, tátott szájjal újból rám rohant, már tudtam, pusztá kézzel semmilyen esélyem sincs.

A fogak egyre nagyobbakká váltak, a száj hatalmassá tárult. Úgy éreztem, teljes egészében elérnék benne.

„Nem vagyok hős - villant át az agyamon. - Egy halálraítélt nem követ el hősiességet, ha feláldozza az életét egy nőért, akit szeret. Mindazonáltal, ha egy csöpp eszem lett volna, azt kellett volna tennem, hogy Zsanett helyett a gazemberek felkutatására indulok, s egy ember helyett az egész Föld lakosságát igyekszem megmenteni. Lehet, hogy Zsanett már halott, és most én is elpusztulok, teljesen céltalanul, értelmetlenül, megbocsáthatatlan könnyelműséggel, mert hisz hár-

man könnyebben úrrá lehattünk volna az előttünk lévő feladaton, mint Kovács és Roland kettesben.

De hát ezen már kár volt gondolkoznom, s amikor a ragadozó szája csak centiméterekre volt a fejemtől, elszedültem kicsit ...

21.

Óriás méretű bogárra vagy középkori páncélos lovagra emlékeztetett a támla nélküli széken ülő lény; zöldesbarna, fémesen csillogó, merev anyag fedte a testét, s ahol a szemlélő az arcot kereste volna, egyetlen gigászi, rovarszemre hasonlító felületre lelt. A sisakforma fej tetején két rövid csáp ágaskodott acélos merevséggel.

Előtte, az alacsony asztalon különféle készülékek sorakoztak - kapcsolókkal, gombokkal, beosztással teli mindegyik -, s az apró jelzőlámpák kísértetiesen villogtak a mennyezetről szüremelő gyenge, sárga fényben.

A helyiség nagy részét sötétben hagyta a fényforrás; csak az asztal melletti hatalmas ketrecet ragyogta be kissé, melynek komor rácsai mögött denevérszerű árnyak gubbasztottak.

Egy készülék hangszórójából monoton géphangok szűrődtek, Zengei és társai beszélgetése, melyet fordítógép alakított az idegen számára érthetővé. Aztán a beszéd hirtelen abbamaradt, mintha késsel elvágták volna, s az emberszerű lény mérgében az asztalra csapott.

- Kijátszottak! - csikorogta. - Most nemcsak azt nem tudom, mit akarnak a továbbiakban, de kereshetem őket újra, hisz a rádió elvesztésével az irányjelzés is megszűnt. Márpedig egyszerűen nem kockáztathatom a Tervet azáltal, hogy ezek itt szabadon mászkálnak ...

Töprengve dobolt páncélos ujjával az asztallapon, s amíg gondolatban lejátszotta maga előtt a közelmúlt eseményeit, egyre inkább megérlelődött benne a gyanú, hogy tudatosan rászedték! ... Amikor a csapat először állt meg, a homoszauruszok telepét elhagyva, az a Zengei nevű sok mindent beszélt fölöslegesen, és ez egyáltalán nem indokolta a megállásukat olyan közel a veszélyes helyhez. Ráadásul közben szüntelenül hallatszott valami furcsa mellékszörej, mintha kaparnának valahol valamit. A zörej néha pillanatokra elhallgatott, aztán újra tovább folytatódott, és kissé előbb ért véget, mint a monológ... Most egyszerre eszébe jutott, már korábban is hallotta ezt a rejtélyes, kaparászó zörejt - a barlangban, nem sokkal azután, hogy Zengei magához tért. .. Hátha közben írt valamit a földre? Egy utasítást arra nézve, miként viselkedjenek ... Sejtette, hogy lehallgatják őket - ami persze nem is csodálni való; sokkal érdekesebb viszont, hogy odakint, a szabad ég alatt is ugyanehhez a taktikához folyamodott, amiből logikusan következik, a zseblámpába rejtett leadóról is tudomása volt. Valójában persze ez is különös, miért írt már a barlangban a földre Zengei, hiszen a társai, de ő maga is kifejezték, hogy valószínűleg lehallgatják őket. Nyilvánvalóan már ekkor gondolt az elkövetkezőkre..

„Na, de honnan tudta, mi fog következni? - tépelődött. - Honnan tudta, hogy szabadok lesznek? És legfőképpen honnan tudott a leadóról? És miről tud még?”

Felpattant az asztal mellől, odalépett a ketrechez, és kinyitotta az ajtót.

Sziszegő brekegés tört fel néhány gubbasztó állat torkából, majd egyikük bőrvitorlás végtagjain ügyetlenül előremászott, és hegyes orrú fejével a kéz felé nyúlt, amely arasznyi, döglött halat tartott.

Miután megkapta, orrát a magasba emelve lerázogatta bőrzacskós nyakába a zsákmányt, és elégedett böffentéssel nyugtázta.

Az idegen óvatosan kezébe fogta a pteroszaurusz törékeny testét. Az állat kíváncsian tekingetett jobbra és balra, de aránylag nyugodtan tűrte, hogy kiemeljék a ketrecéből, s miközben hosszú farkát a páncélos karra tekerte, bőrhártyás szárnyával a csillogó mellvértnek támaszkodott.

- Akció! - mondta az idegen. - Egy kis felderítés.

Ügyes mozdulatókkal felcsatolt a kicsi, szőrfedte mellkasra egy apró hámot, melynek alsó részén parányi szenzor lógott, majd a terem ajtajához ment. Most nem vesződött azzal, hogy elrejtse a készüléket a repülőgép bundájában, erre már semmi szükség sem volt.

Fekete, ösvilági éjszaka honolt odakint, melyet a hold sápadt fénye csak gyengén oszlatott el. Hatalmas ginkófák lombjai suhogtak, páfrányok, tikászok lengették hajlékony leveleiket.

- Keress! - parancsolta az idegen, és magasba emelte karját.

Az állat kiterjesztette félelmetes szárnyait, lapát alakú farkvégével elrugaskodott a karról, és dülöngélő csapkodással felröppent. A közeli hegytető felé vette az útját pontosan ellenkezőleg azzal az iránnyal, amerre az utolsó rádiójel tanúsága szerint Zengeiek tartózkodtak.

A páncélos megnyomott egy gombot az övére szerelt ki, kapcsolótáblán, egy másikat pedig forgatni kezdett; a se besen szárnyaló pteroszaurusz úgy lódult meg odafönn mintha oldalba vágták volna, majd széles ívben arrafelé kanyarodott, amerre a távirányítóból érkező impulzus uta sította az agyába ültetett elektródát.

Az idegen visszalépett a helyiségebe, becsukta az ajtót és az asztalhoz ment. A tévé alakú készülék képernyőjén piros foltként világított a távolodó szenzor ... Egyszerre csak lüktetni kezdett a jel, s a színe fokozatosan megváltozott. Az ember formájú lény ismét az övéhez nyúlt, & egészen lassan tekerni kezdte a keresőgombot. Tudta, hogy a pteroszaurusz híven követi minden mozdulatát, s amikor a lüktetés megszűnt, és a piros fényből zöld lett, a szenzor egyenes vonalban közeledett a távoli fém felé. Közben a zöld egyre jobban sárgult, s a páncélos köröz mozgásra készítetve a felderítőt, gyorsan meghatározta- a célpont helyzetét.

- Errefelé tartanak! - dörögte. - Ez a Nagyokosnak nevezett veszélyesebb, mint gondoltam!

Kikapcsolta a készüléket, megszüntette a repülőgépre irányított impulzusokat, és kiviharzott az ajtón. Légpárnás járműve a közelben vesztegelt, de sajnos, nem használhatta, mert néhány napja váratlanul meghibásodott, és sejtelve sem volt, hol keresse a bajt. Gyalog vágott hát neki a hegyoldalnak, őrrítő iramban, mert minden perc számíthatott.

Egyáltalán nem tartotta kizártnak a lehetőséget, hogy Zengei már az ellenakción munkálkodik.

„Megölöm mindegyiket! - határozta el magában. - Már régen ezt kellett volna tennem, de talán még nem késtem el vele!”

Újjai kitapogatták a kapcsolótáblán a „riasztógombot”, s miután megnyomta, néhány szót szolt a csuklóján lévő kis mikrofonba - kezdetleges, torokhangú, sziszegő szavakat, melyek a tarajos szauruszok primitív nyelvén kicsi kétlábút, öljt és domboldalt jelentettek. Lelki szemeivel szinte látta a domb túloldalán lévő telepet, a valószínűleg otthon ténfergő, felkötött karú vezérállatot, mely az üresen álló barlangból előmennydörgő hangra riadtan kapja fel a fejét, s az agyába ültetett elektródák parancsára a többiekkel is közli az utasítást.

„Kár, hogy csak ezt az egyet operáltam meg eddig - elmélkedett. - De az a legnagyobb kár, hogy Zengei úgyszólván harcképtelenné tette; bár azt hiszem, akkor még ő sem tudta, kivel is áll szemben ... Remélhetőleg a többi homoszauroszt szót fogad a vezérének! ...”

Ismét azon tűnődött, honnan tudta Zengei, hogy leadó van a gerjesztőben. Vagy nem is tudta, csak sejtette? És miért nem fejtette ki a hatását nála az igazságszűrő? Lehet, hogy még az öntudatát sem veszítette el, csak úgy tett, mintha eszméletlen volna? És ha így van, miért nem indított támadást egy alkalmas pillanatban? ... Persze akkor még nem tudta, Kovács merre van, és addig nem akart cselekedni, amíg nincsenek együtt. Talán Kovács is hazudott.

„Zengeit egyelőre életben hagyom - változtatta meg korábbi döntését. - A többieket majd elintézik a szauruszok, de Zengei a legveszélyesebb, és fontos, hogy magyarázatot adjon a felmerült kérdésekre. Meglehet, mások is vannak még itt ezen a csoporton kívül!”

Megfontoltan nyúlt az oldalán függő fegyvertokhoz, előhúzta különös alakú pisztolyát, és lecsatolta róla a biztosítóláncot, mely a derékszíjához rögzítette. Aztán visszadugta a pisztolyt, és a láncot a kezére tekerte.

Karóra formájú érzékelője hirtelen jelezte, fém van a közelben. Leolvasva a szükséges adatokat, megállapította a pontos irányt, majd bekapcsolta kronoszgyorsítóját. Környezete egy csapásra mozdulatlanná vált, lábai mélyebben süppedtek a földbe, a levelek porrá omlottak érintésétől, testét körülfogta a lassú-idő állapotának süket csendje. Mint már annyiszor, most is nehéz volt elhinnie, hogy a normális idejű létezési formák számára iszonyú sebességgel suhanó tömeget jelent.

Egyre közelebb ért mit sem sejtő áldozatához, és néhány perccel később már csak húsz-har-

minc méterre lehetett tőle. Infravörös látásával a tárgyak hőképét érzékelt; a föld színe rókaszín és fekete közt váltakozott, a növényeké, lomboké rózsaszín és kék volt, csakúgy, mint a fák törzsei.

A különböző hőfokot mutató színeképek általában élesen váltak el egymástól, bár az is előfordult, hogy összemosódtak a széleken.

A háttér hűvös foltjaitól jól elkülönültek az emberek melegebb formái. A fedetlen testrészeken egyfajta sötétsárga uralkodott, mely az arcon és a felsőtesten néhol pirosra vált, sőt néhány helyen a legmelegebbet jelentő fehér is előfordult. A csupasz végtagokon a sárga fokozatosan zöldült a csuklók és bokák felé, a kéz s a lábfej egyeseknél már-már halványkék volt, a hajak színe pedig kék és zöld közt ingadozott. A ruhák általában kéken jelentkeztek, noha ez sem volt jellemző, mert Zsanett fekete blúza ugyanolyan sárgáspiros hőképet mutatott, mint Kovács pucér felsőteste - azt a benyomást keltve, hogy az övé is fedetlen.

Arcvonást, apróbb részleteket nem bírt megkülönböztetni az idegen, de Zengeit a hátizsák sötétrózsaszín foltjárói, könnyedén felismerte, míg a haja, lábai, karjai világoskéken izzottak a zsák mögött. A véletlen úgy akarta, hátulról látta meg Nagyokost, ami a céljainak tökéletesen megfelelt. Keze végtelenül lassan mozdult előre, s remélte, hogy sikerül komolyabb sérülés nélkül elfognia; bár azzal is tisztában volt, körülbelül olyan feladatra vállalkozik, mintha markológéppel akarna felemelni a földről egy gyufaszálat. A „gyufaszál” könnyen megsérülhetett, de úgy gondolta, mégsem szabad visszakapcsolnia a normál-időt a Sebesülés kizárása érdekében. A Terv sikere mindennél előbbrevaló volt, és pillanatnyilag Zengei jelentette a legnagyobb veszedelemet.

Ujjai megérintették az ember ruháját, s noha az menten porrá vált az érintés helyén, úgy vélte, kellően lassúak a mozdulatai. A két alsókart szándékozott megragadni, hátrahúzni, s a kezében tartott biztosítólánccal egymáshoz kötni.

Zengeit csak az utolsó pillanatban figyelmeztette különleges szenzora a rátörő veszélyre, és ekkor már majdnem késő volt.

Reakciósebessége azonban felülmúlta a támadóét, s az hőkkelten tapasztalta, hogy a biztosnak hitt áldozat kisiklik a keze közül.

„De hisz elrontottam a gyorsítójukat! - cikázott át agyán a gondolat. - Vagy rendelkeztek egy tartalék készülékkel, és azt elrejtették?” Más magyarázatot nem talált a tüneményre, de nem is nagyon volt ideje magyarázatokon töprengeni, mert ellenfele máris támadásba lendült.

Nagyokos parancsa úgy szólt, habozás nélkül pusztítsa el az ősvilági rémet - vagy rémeket -, ha ez nem veszélyezteti az akció sikerét; mivel nem látott fegyvert a páncélos kezében, karateütéssel próbálkozott, a sűrű közeg azonban sokat elvett a lendület erejéből, és a másíknak sikerült elugrania.

A lény előrántotta fegyverét, Zengei előreszökkenő lába azonban kezének ütközött, s a veszedelemes tárgy széles ívben repült a bozótba.

A páncélos torkából dühödő bögés áradt a lassú-idejű levegőbe, de senki sem tudta volna megmondani, panaszos kiáltást hall-e, vagy dühös szitkozódást. Miközben hátraszökött, megbotlott, és teljes hosszában elzuhan - ízzé-porrá zúzva egy fiatal bennettiteszarjat.

Zengei már éppen mozdulni akart, amikor észrevette, hogy az idegen keze az övén lévő kis dobozhoz kap, felnyitja tetejét, és az előbukkanó gombokhoz nyúl. Rosszát sejtve megváltoztatta szándékát az utolsó pillanatban, és előre helyett hátrafelé ugrott egy hatalmasat - semmivel sem előbb a kelleténél, mert alig hagyta el lába a földet, tökéletes körvonal jelent meg a talajon, melynek középpontjában a páncélos helyezkedett el. Néhány környező bokron és fán is változások keletkeztek, mintha valaki éles pengével beléjük metszett volna - teljesen szétvágva a különböző növényi részeket.

Nagyokos tudta, mi történt, és minden egykedvűsége dacára elszörnyedt a gondolattól, hogy ha egy kicsivel lassabban mozdul, akkor borotvaként vágta volna ketté a keletkező energiaharang.

Az idegen részéről pillanatnyilag semmi veszély nem fenyegette, csak az volt a kérdés, meddig

tart ez az állapot; A harang megszűntével azonban újra kezdődik kettejük között a harc, és Zengei eltökélte magában, ezúttal nem fogja kímélni ellenfelét.

Már éppen felkészült egy hosszabb várakozásra, amikor vakító villanás és mély hangú dördülés kíséretében eltűnt a védőernyő a páncélossal együtt.

Először semmilyen magyarázatot nem talált a folyamatra, de analitikus problémamegoldó módszerével villámgyorsan kikövetkeztette, hogy az idegen - ismeretlen eljárást. használva - kimozdult az idősíkből. Célja ezzel nyilvánvalóan az volt, hogy új, a számára kedvezőbb kiindulási pozíciót vegyen fel, s egy nem várt pillanatban orvul támadást indítson. Nem tudta, vajon képes-e új helyéről figyelemmel kísérni az ő mozdulatait, de mindenesetre jobbnak látta, ha szintén helyet változtat. Röpké pillantást vetett a pár méter távolságban lévő társaira, akik végtelen lassú zuhanás után most készültek letottyanni a szétnyomódó növények közé, és remélte, nincsenek veszélyben.

A támadás elsősorban öneki szólt, s amíg ő sértetlen és szabadon van, addig ő marad a célpont. Ha mégis tévedne, az rendkívül szomorú lenne, azonban most nem lehetett tekintettel senkire; elsőrendű fontosságú volt a borzalmas tervet megghiúsítani, ha kell, áldozatok árán.

Hatalmas szökkenésekkel indult útnak, és percek alatt jókora távolságra jutott a küzdelem színhelyétől. Ha az idegen nem láthatta, merre ment, ha nem tudta követni, akkor most ismét egyenlő eséllyel vehetik fel a harcot. Fegyvere talán már nem volt a páncélosnak - bár nem lehetett kizárni azt a feltevést sem, hogy időközben szerez másikat az elveszített helyett, és Zengei elhatározta, megteszi a szükséges óvintézkedést.

Ehhez azonban vissza kellett kapcsolnia normál-időre, mert a lassú-idő viszonyai között túlságosan kockázatos lett volna elvégezni. Keresett hát egy alkalmas mélyedést, bebújt a páfrányok közé, és megszüntette a gyorsítást.

Az ősvilági éj számtalan hangja felcsendült körülötte, ruháján érezte a feltámadt szellőt. Lekenyarintotta válláról a hátizsákot, kibontotta, és kiemelte belőle a súlyos indikátort meg a használhatatlan gerjesztőt. Aztán elkezdte kifordítani a zsákot, ám ekkor a távolból rémült síkoltás hallatszott.

Zsanett hangja! ... Vagy az idegen, vagy valamilyen őszállat támadta meg!

Gondolkodás nélkül kiugrott rejtekéből, és eszeveszett iramban száguldott a hang felé. Úgy hallotta, nagyjából a küzdelem helyéről jött, ami egészen természetes volt hisz a többieknek nemigen lehetett még idejük eltávolodni onnan. Mivel számíthatott a páncélos jelenlétére, a biztonság kedvéért bekapcsolta ismét a kronoszgyorsítót, s mozdulatlaná dermedt világban szélvészkként tört a célja felé.

22.

A páfrányokból, podokarpuszcserjékből álló bozót szélén Kovács és Roland állt furcsa, lehetetlen pózban: egyik talpuk a földön, a másik a levegőbe nyújtva látszott, hogy éppen megtorpanni szándékoztak. Előttük mintegy tíz méterre tarajos megaloszaurosusz ijesztő alakja sötétlett, eltátott szájjal; fogai már csak centiméterekre voltak Vág Emil arcától. A bozót túloldalán az idegen hajolt mélyen a földre keze és feje eltűnt a levelek közt, nem lehetett látni, mit csinál.

Habozásra nem volt idő - tüstént cselekedni kellett, és Zengei teste beleremegett a szörnyű dilemmába. Kitűnő alkalom kínálkozott a mit sem sejtő páncélos elpusztítására, talán soha többé elő nem forduló alkalom, és agyában heves fájdalommal lüktetett a parancs, azonnali akciót sürgetve. Ámde közben a saurosusz fogai odaérhettek Emilhez, s ha egyszer belemélyedtek nyakába, végzetes sérülést okozhattak még az esetben is, ha, ő gyorsan végezne az idegennel, és utána megakadályozná, hogy a félelmes állkapcsok összezáruljanak.

„Nem érdekes a Vág Emil! - sürgette a parancs. - Az emberiség a fontos. Azonnal támadj, amíg nem késő!”

„Még nem vett észre - nyugtatta meg magát Nagyokos. - Talán nincs is a lassú-időben, és akkor bőven van időm mindenre. De még ha működik is a kronoszgyorsítója, akkor is óriási

előnyben vagyok vele szemben: én *tudom*, hogy ő ott van, ő viszont semmit sem tud rólam, hiszen nem láthatott meg, a szenzorai pedig jóval lassabban működnek a mostani körülmények közt, semhogy értesíthetnék jelenlétéről, mielőtt elbánnak vele."

Hatalmas lendülettel szökött a levegőbe, neki egyenesen a szárusznak, s miközben ellenállást alig érezve továbbshant, az őállat nyakának egy része semmivé lett az ütközés erejétől - mintha valamilyen szerszám kikanyarított volna onnan egy darabot, és mindjárt el is tűntette volna.

Lassú huppanással ért földet a túloldalon, s a szétporladt páfránybokor néhány ép darabja kísérteties mozdulatlansággal állt a levegőben körülötte.

Rövid gurulás után Zengei máris talpon volt, és kétrét görnyedve szaladt az idegen felé, aki most már távolodott, karjában tartva az ájult Zsanettot. Bal kezének összehzárt ujjai a lány orra és szája elé hajoltak, lehetővé téve számára így a lélegzést. Mivel aránylag kemény talajon haladtak, lábuk alatt normális mélységű nyomok keletkeztek, és meglehetősen gyorsan jutottak előre.

Nagyokos egyre közelebb ért gyanútlan prédájához, és megnyugodva fedezte fel annak oldalán az üres pisztolytokot. „Ezek szerint most teljesen fegyvertelen” - állapította meg, és fontolóra vette, ne kísérelje-e meg elfogni ahelyett, hogy rögtön megölné, de aztán belátta, az idegen védőpajzsa szükség esetén fegyvernek is jó, és ha ráadásul megint kimenekül az idősből, hát botlathatná a nyomait.

Amikor öt méterre szűkült a távolság közöttük, Zengei beszüntette a közeledést, aztán türelmesen várt, míg egy tisztásra nem értek, ahol semmi sem takarta a páncélost. Ekkor a karját célzásra emelte, és arcán a szokásos egykedvű kifejezéssel lézerimpulzust küldött feléje.

A becsapódó energianyaláb millió szikrára hullott szét a célba vett hátán, és Nagyokos azonnal tisztában volt vele, hogy lézervisszaverő bevonattal látták el a páncélt.

Az idegen villámsebesen megperdült, és anélkül, hogy a lányt elengedte volna, a kezében rejtőző pisztolyból fénysebességű energiát lőtt Zengeire, mely pontosan a szívénel fúródott mellkasába. Az elsuhant lézerlövedék útján ionizálódott légrészecskék másodpercekig látszottak a lassúidejű térben - halványzöld, bolyhos zsinórként feszülve a mellkas és a pisztoly csöve között.

Aztán a zsinór szertefoszlott, és Nagyokos lassan hátrazuhant...

Mialatt Zengei a lassú-idő fedezékében várta az idegen felbukkanását, az a hipertérben lebegett, tojás alakú energiaerő védelmében. Körülötte narancsvörös színben izzott és kavargott a folyékonyak tűnő energia, mely a hipertér azon részein tömörült, ahol atmoszférával rendelkező bolygóval érintkezett a normál térben. Úszó mozdulatok segítségével hajtotta előre a „tojást”, tekintetét pillanatra sem véve le a csuklóján lévő műszerről; hol erre fordult, hol arra - egészen úgy, mintha keresne valamit. Egyszerre csak megállt, fordított kicsit az energiaburkon, majd megnyomott egy gombot az övére szerelt dobozon, és máris újra a földön volt - pár száz lépésre kiindulási helyétől, egy ginkófa ágai közt. A tekintélyes nagyságú fa koronája meglepően hasonlított egy óriási tojástartóra, mintha éles ollókkal, fűrészekkel olyan mélyedést vágtak volna az ágak közé, hogy egy több méter átmérőjű óriás tojás pontosan beleférjen. A dolog magyarázatát az adta, hogy a visszaérkező - materializálódó - energiaburok minden akadályt megsemmisített maga körül.

A bogárra emlékeztető lény szitkozódva tekergett a harang középpontjában, de képtelen volt elmozdulni onnan, mert a testéhez rögzített gerjesztő nem engedte. Csak egyféleképpen szabadulhatott: ha megszünteti a harangot, és engedi magát lepottyanni. Kikapcsolta tehát, majd rögtön bekapcsolta újra a gerjesztőt, s ily módon fél métert zuhant csak lefelé. Ezt az eljárást többször ismételte, miközben az újra képződő burok borotvaként vágta szét egyre lejjebb az ágakat, a törzset. Az ernyőbe kerülő hulladék végül nem tudott olyan gyorsan kihullani, mint kellett volna, de ekkor már tömegével annyira fűkezte a zuhanást, és a talaj is annyira közel volt, hogy az idegen véglegesen kikapcsolta készülékét, és különféle átkokat mormolva kecmergett a

földre.

A hatalmas ginkófából csak pár méteres tönk maradt; a levágott ágak és levelek, a ringlóforma gyümölcsök feldaraboltan heverték mellette, rajta és körülötte, kusza tömegükkel eltakarva magát a tönköt is.

Az idegen megszüntette a kronoszgyorsítást, hogy szenzorai normálisan működhessenek, és alapos felderítést végzett a terepen. A Zengei nevű egyént sehol sem találta, de némi keresgélés után felfedezte a társait, akik nagyjából most is azon a helyen tartózkodtak, mint a küzdelem idején. Elégedetten állította vissza a lassú-időt, s amikor a helyszínre ért, elsősorban a pisztolyát kutatta fel, nem feledkezve meg közben ellenfeléről sem, aki bármelyik pillanatban rátámadhattott. A pisztoly birtokában már sokkal nyugodtabbnak érezte magát, mert úgy tudta, Zengei fegyvertelen.

Igaz, a kronoszgyorsítóval kapcsolatban tévedett, ezért nem lehetett figyelmen kívül hagyni azt a lehetőséget sem, hogy mégiscsak van valami fegyvere, amit korábban szintén elrejtett valahol.

Néhány másodpercre ismét visszatért a normál-időbe, de Zengeinek most sem lelte nyomát; csupán a többiek hallotta zajosan távolodni, még hozzá meglehetősen gyors iramban, s ebből arra következtetett, összekerültek Nagyokossal, vagy pedig most támadtak rájuk az általa Homosaurusnak keresztelt tarajosok - esetleg más ragadozók.

Alapjában véve nem kedvelte a vérontást, de már régen rájött, az éppolyan szerves része az életnek, mint a lélegzés. Minden húsevő élőlény életének fenntartása csak vérontással, áldozataik vérének kiontásával valósulhat meg, és könyörtelen szemléletmódja most az emberek lemészárlását, zsákmányul esését is effajta szükségszerűségnek próbálta tekinteni - mely egyszerűen semmi jelentőséggel sem bírt a nagyszabású Tervhez képest. Okvetlenül tudni akarta, hányan vannak még életben, ezért gondosan meghatározta a távolodók irányát, majd aktivizálta a gyorsítót, és utánuk futott.

Éppen akkor ért a helyszínre, amikor a tarajos saurusz Zsanettet eldobva, a magas, vézna fiatalemberre rontott, aki egy szál törrel készült megmérkőzni vele. „Micsoda esztelenség!” - gondolta.

Aztán figyelmét a levegőben úszó alakra fordította, akit a saurusz eldobott. Az alak oldalát mutatta feléje, és a keblek formái sárgán rajzolódtak ki a hőképen.

„Nem is tudtam, hogy van közöttük nő!” - hökkent meg, kiiktatva az infravörös érzékelést, hogy a hold természetes fényénél vehesse szemügyre a lányt. A ronggyá feslett blúz és nadrág alig takartak már valamit testéből, rövid farkoccai csápokként úsztak a levegőben, karcsú végtagjai különös pózokba tekeredtek. Csukott szeme elárulta, nincsen eszméleténél.

Az idegen alája nyúlt a veszélyesen földközelpől erő derékna, és ugyanakkor visszaállította a normál-időt: Lábai megroggyantak a hirtelen ránehezedő súlytól, de aztán karjába emelte az öntudatlan lányt, és átkapcsolt lassúidőre.

Néhány pillanatig hallotta a támadó homosaurusz rettenetes bömbölését, és tudta, a küzdelemnek mindjárt vége szakad, az eredmény pedig egy percig sem kétséges. Most már az sem érdekelte, elpusztulna-e a többiek is, vagy beéri egy áldozattal a karnivora. Mivel Zengei közellétét még mindig nem jelezték a szenzorai, sietősen elindult a lánnyal. Fegyverét óvatosságból nem tette bele a tokjába, és hogy előrelátása mennyire helyénvaló volt, azt a rövidesen hátának csapódó energialövedék igazolta.

Természetesen nyomban megfordult, és mesteri lövéssel találta szíven ellenfelét.

Ebben a pillanatban tért magához Zsanett, és a telihold fényénél jól látta az eldőlt Nagyokost, kinek mellkasán borzalmas lyukat ütött a lézer. „Segítség!” - akarta kiáltani a lány, de a torkából tompa nyögés tört fel, és ekkor ébredt csak rá, hogy a lassú-időben van, és egy bogárfejű rémalak tartja a karjában.

Egyetlen rántással kiszabadította magát, s oda akart rohanni Nagyokoshoz, noha tisztában volt vele, hogy nem tehet semmit sem érte, mert neki már minden segítség késő.

Az idegen azonban nem engedte. Jól látta ugyan az ember mellében ütött halálos sebet, mégis várt néhány percet, mielőtt lövésre kész fegyverrel közelebb lopózott. Zengei tökéletesen halottnak tűnt, ám ő csak akkor nyugodott meg, amikor visszaállítva infravörös érzékelését,

látta, hogy a fekvő arca ugyanolyan hideg világoskék, mint a ruhája.

„Ettől már nem kell félnem!” - állapította meg elégedetten, és a lányt magával vonszolva, elsietett a tragédia színhelyéről.

Zsanett kábultan hagyta, hogy vezessék, miközben szabad kezét az arca elé téve, nehézkesen szívta a sűrű levegőt. „Karesz halálával a mi sorsunk is megpecsételődött - áradt el benne a kétségbeesés. - De nemcsak a mi sorsunk, hanem az egész emberiség is, hiszen most már senki sincsen, aki útját állhatná e páncélos szörnyetegnek, aki megghiúsíthatná borzalmas tervét, bármi legyen is az ... Hacsak nem mi! Kovács, Vág Emil és én!” Villámként cikázott át rajta a gondolat, és máris tudta, ez az egyetlen megoldás. A Föld hiába várja Zengei személyében a megmentőt, Zengei halott, ők azonban életben vannak, és... De vajon életben vannak-e csakugyan a többiek? ... Hátha a gyilkos övelük is végzett!

Kimondhatatlanul elszörnyedt a lehetőségtől, hogy talán ő maradt egyedül életben, és talán ő az egyetlen, aki tehet még valamit az emberiségért. „Nincs más hátra - határozta el -, úgy látszik, nekem kell befejeznem azt, amit Zengei elkezdett. A gyilkos engem szerencsére életben hagyott, de nagyon fog csalódnai, ha azt hiszi, ezért hálás leszek neki. Ha a szükség úgy kívánja, az első

adandó alkalommal megölöm, és ha vannak társai, azokat is!" Hidegborzongás futott végig a hátán, miközben a fogadalmat tette, és csak azt kívánta, legyen ereje majd beváltani az ígérteét. Rápillantott a mellette lépkedő alakra, s mert a látványtól ismét előmlött benne a rémület, erőnek erejével kihúzta magát, lábát keményebben tette le a földre, az állát dacosan előreszegte.

„Helytálló, mindenáron! - fogadkozott. - Megmentem az embereket!"

23.

Puha földbe süppedt az arcom, bőrömet korhadó levelei tették nedvessé, orromba a rothadás szaga áramlott. Feküdtem. Kezemre, lábamra roppant súly nehezült - úgy tűnt, képtelen volnék mozdítani őket.

„Meghaltam? Végzett velem a tarajos?... Semmi kétség: ez a halál!" - röpködtek bennem a gondolatok. . . Gyermeckorom óta nem hittem a pokolban, mennyországban; nem hittem, hogy a rossz emberek az előbbibe, a jók az utóbbiba jutnak - annál is inkább, mivel véleményem szerint szörnyen nehéz lehetne megállapítani, ki jó és ki rossz igazán. Előfordulhatnak helyzetek, mikor egy közmondásosan jó ember kénytelen rosszat cselekedni, és olyan eset is lehet, midőn a rossz ember jót tesz; arról nem is szólva, hogy ami az egyik embernek jó, az talán rossz egy másiknak. Zavarosnak éreztem ezt a kérdést mindig, amit csak tovább bonyolított, hogy volt egy idő a történelem során, amikor Istennek három földi helytartója létezett egyszerre, s mindegyik ugyanannak az Istennek a nevében kívánta pokolra küldeni a többi, mondván, kizárólag ő az igazi. Ketten közülük sereget is állítottak, s az emberek ugyanazon Isten nevével az ajkukon, ugyanazon hit nevében ölték halomra egymást. Vajon kik voltak közülük a jók és kik a rosszak? Isten talán tudja ... A középkor folyamán emberek ezreit vetette alá kínvallatásnak a papok vezette inkvizíció, emberek ezreit égették el máglyán, törték kerékbe, húzták karóba, és állítólag nemcsak gonosztevők voltak a halálra kínzottak között, hanem gyakran teljesen ártatlanok, boszorkánysággal, csodatevő ördögi képességgel és más egyéb esztelenséggel vádolt személyek is - gyermekek éppúgy, mint felnőttek. Mindez Isten nevében történt, csakúgy, mint a keresztes háborúk, amikor is a Szentatya hadai Jeruzsálem elfoglalásakor a város egész mohamedán lakosságát lemészárolták - férfit, nőt és gyermeket egyaránt ... Vajon az idegen hitű, ártatlan gyermek nem jó? És hová kerültek addig az emberek, amíg nem találták fel a kereszténységet; a mennybe vagy a pokolba? Mondom, régóta nem hiszek a túlvilági életben, de most úgy érzem, talán mégis lehet valamilyen folytatása az életnek, s ha átlépte az ember a halál küszöbét, nem huny ki még a tudata azonnal, hanem bizonyos rejtett csatornákon át egy ideig érzékelni képes a környezetét. Bár azt sem tartottam elképzelhetetlennek, hogy tudatom talán függetlenítette magát a testemtől, és anyagtalanul, asztrálest formájában létezem valahol - noha ennek ellene szólt, hogy arcomon éreztem a leveleket.

Egyszerre csak megszűnt rajtam a nyomás, és hanyatt fordítottak. Fejem fölött a csillagos ég látszott, imbolygó páfrányok meg Roland és Kovács feje. Tágra nyílt szemmel meredtek rám, a szájuk pedig mozgott, de hangot nem hallottam.

Kovács keze hirtelen felém lendült, és tompa ütést éreztem a képemen, aztán a másik keze lendült, majd ismét az első - és váltott kézzel pofozott, mintha kedvét lelné benne, vagy fizetnének ezért a tevékenységért. Még vigyorgott is hozzá a nyomorult!

Olyan mérges lettem, szerettem volna ordítani, felugrani, lekeverni neki egy hatalmasat, aztán még egyet, még egyet és még egyet - amíg csak bírom. A rettentő méregtől, a vágtyól, hogy mozdulhassak végre, csakugyan meg moccant a fejem, a karom, a lábam és felülhettem.

- Te! - szóltam erőltlenül. - Most én is ... megpofozlak!

Felálltam, és rogyadozva neki akartam menni, de könnyedén lefogtak.

- Ne butáskodj! - mondta Roland. - Inkább köszönd meg, hogy eredményes volt a kezelés, és visszatértél az életbe!

- Mi történt? - kérdeztem bambán. - Az ősgyík ...?

- Szerencsére nem evett meg. Már majdnem hozzád ért, amikor váratlanul eltűnt a fél nyaka, és összerogyott. Egy kicsit alája kerültél, és egy kevés vér is folyt rád, de azt hiszem, semmi bajod

sem lett ... Hacsak nem szenvedtél belső sérülést a roppant súlytól.

- Nem hinném - feleltem bizonytalanul. - Azt mondtad, eltűnt a fél nyaka?

Döbenten néztem szét, s amikor megpillantottam az alig pár lépésre fekvő őshüllőt, nyomban láttam, igazat beszélt. Félig a hasán, félig az oldalán hevert az ormótlan test, kar formájú mellső végtagja furcsa szögben hajlott, mintha eltörött volna, vaskos hátsó lába a földnek feszülten nyúlt hátrafelé - a fatörzsszerű farok mellett. A feje mögött jókora darab hiányzott a nyakából, mintha borotvaéles szerszámmal kihalítottak volna belőle. A föld csillogott a kiömlött vértől, és most vettem csak észre, hogy csupa vér vagyok én is. Letéptem egy marék páfránylevelet, és törölni kezdtem magamról.

- Ezt csak Zengei tehetné - magyarázta Kovács. - Miután átkerült a lassú-időbe, bizonyára harcolnia kellett a támadókkal, de közben észrevette, hogy halálos veszélyben vagy, és mellékesen odacsapott egyet a tarajosnak.

- Szerintem is így történt - bólogattam. - De hová lett Zengei? Legyőzte a támadókat?

- Ha legyőzte volna, akkor már régen itt lenne mivelünk - vélte Roland. - Lehet az is, hogy megsebesült, és nem tudja beindítani a gyorsítót ... Vagy talán Zsanettot keresi.

- Hol van Zsanett? - kaptam észbe, és máris odaszaladtam, ahol emlékezetem szerint a száurusz a földre dobta.

Tüzetesen átvizsgáltuk az egész környéket, de sehol sem bukkantunk rá, sőt a kemény földön még a nyomait sem fedeztük fel, bár a hold elég fényesen világított. Találtunk viszont néhány arasznyi mély nyomot, melyek pontosan olyanok voltak, mint azon a helyen, ahol Nagyokos eltűnt.

- Úgy látszik, elrabolták - vontam le a következtetést. - Méghozzá az rabolta el, aki Zengeit eltűntette. . Azt javaslom, menjünk egyenest a domb túloldalára, keressük meg az idegenek tanyáját, mert ha Zsanett és Zengei életben vannak, akkor nem lehetnek máshol, csak ott.

- Ezt miből gondolod? - firtatta Kovács, ujjáival a szakállát gребlyézve.

- Abból, hogy ha Zengei győz, bőven lett volna ideje értesíteni minket még akkor is, ha most Zsanettot próbálja, megmenteni. De bármi történt is velük, szerintem előbb-utóbb eljutnak az idegenek bázisára.

- Nekem is ez a véleményem - közölte Roland. - Add vissza a törömet, aztán induljunk!

- A törödet? - szoltam zavartan. - Azt én beleszúrtam a tarajosba. Ha nem tépte ki magából, akkor még mindig a mellében van.

Visszamentünk a dőghöz, és megkíséreltük a hátára fordítani, le hiába erőlködünk; a többtonnás test minden kísérletünknek ellenállt.

- Emelőrúd kéne! - nézett széjjel vizsgálódva Roland, és tekintete egy közelben magasló ginkófán állapodott meg. - Talán a fa alatt van néhány letört, erős ág, amit felhasználhatunk. Nézzük meg! Nem szeretném elveszíteni a kést, mert azon túlmenően, hogy emlék apámtól, szükségünk lehet rá bármelyik percben.

Éppen azt akartam mondani, egy puskával sokkal többet érnenk, amikor zölden világító szempárokat vettem észre a közeli bozótban.

- Gyorsan! - kiáltottam előreszökkenve. - Fel a fára! Jönnék!

Szerencsére pár méterre voltunk már csak a ginkófától, és elég alacsonyan kezdődtek az ágai ahhoz, hogy könnyűszerrel felkapaszkodhassunk. Bízunk benne, hogy ellenfeleink nem tudnak követni oda.

Négy-öt méter magasra juthattunk, mikor az első őshüllő aláért, és felágaskodva megpróbálta elkapni a lábunkat. Néhány arasszal alacsonyabb volt a kelleténél, de mert nem lehetett tudni, a következő nem nőt-e nagyobbra, sietve másztunk feljebb az ágak között.

Hárman voltak az újabb támadók, tarajos mindegyik, és erősen gyanítottam, kifejezetten a mi elfogásunkra, illetve elfogyasztásunkra mozgósították őket az idegenek. A fára azonban nem akaródzott feljönniük, s néhány perces dühödött bögés, sziszegő morgás után ketten odakocogtak a közelben heverő dőghöz, és mohón falni kezdték a húst. A harmadik tarajos nyilván azért maradt a fa alatt, hogy vigyázzon ránk, és eleget is tett ennek a feladatnak, noha láttuk, amint vágyakozva pislog a zabálókra, s időnként panaszos nyögés, szűkülés szüremlett torkából. Aztán

két újabb tarajos jött - bizonyára a dögszag csalta ide őket -, sőt kicsivel később még kettő, és hatan tépték, nyelték pórul járt társukat.

Őrünk egyre nehezebben viselte a várakozást, végül megsokallta a dolgot, s attól való félelmében, öneki semmi sem marad, dühös morgással odanyargalt a többiekhez, kivenni a részét a prédából.

Most talán lemászhattunk volna, de nem mertük vállalni a kockázatot, mert a közelben más tarajosok is lehettek, azonkívül bármelyik pillanatban visszatérhetett az őr. Ha nem lát a fán bennünket, minden bizonnyal felfedezi a nyomainkat, akkor pedig egykettőre utánunk erednek. Jobbnak láttuk, ha teljesen elrejtőzünk, egy pissenést sem adunk - abban a reményben, hogy megfélemedeznek rólunk, és ha teletömték a hasukat, dolgukvégezetten eltávoznak.

Így is történt. A hajnal első sugarai alig áradtak még el a tájon, amikor a sauruszok degeszre tömött hassal elbaktattak otthonuk irányába. A tetemből jóformán semmi nem maradt néhány összetört bordán, csonton kívül, melyeken egyre nagyobb számban gyülekeztek a dögevő izeltlábúak meg a különböző nagyságú és fajtájú pterosauruszok.

Vártunk még egy kis ideig, de mert sehol sem láttunk ragadozót, óvatosan leereszkedtünk a magas fedezékből, és amilyen csöndben csak tudtunk, elindultunk a sűrűsége át a tetem túlsó oldalára, hogy megkíséreljük fellelni Zsanett nyomait.

Errefelé szép számmal nőttek az alacsony ősfenyőcserjék, melyek levelei nem szúrtak annyira, mint a mai fenyőtűk, de azért elég kellemetlen volt az érintésük, és egyáltalán nem örültünk, amiért felváltották a puha páfrányokat. Nem is tudom, miképpen juthatott eszembe ez az apró kellemetlenség, amikor minden pillanatban az életünk forgott kockán, sőt talán még annál is több: az egész emberiség élete!

- Kár, hogy Zengeinek nem maradt ideje befejezni, amit mondani akart - szóltam, miközben megfeszített figyelemmel kutattunk nyomok után. - Valójában azt sem tudjuk, milyen veszély fenyegeti az emberiséget.

- Borzalmas! - dünnyögte Roland. - Azt mondta, „borzalmas” veszély.

- De ha Zengei meghalt - szóttem tovább a gondolatsort -, akkor ki fogja elhárítani a veszélyt?

- Természetesen mi! - felelte Kovács.

- Természetesen - bólintottam. - Legalábbis megkíséreljük.

- Nem elég. megkísérelni - nézett rám szigorúan a szakálla mögül. - El kell hárítani a veszélyt, érted? Elhárítani! Ha kell, az életünket is feláldozzuk érte, de mindenképpen meg kell mentenünk az embereket. Világos?

- Persze hogy világos! - biccentett Roland ingerülten.

Minek erről annyit beszélni? Mi így is, úgy is halálra ítélték vagyunk, ezért semmi választási lehetőségünk sincs. Ha gyáván elbújunk valahol, akkor felfalnak a sauruszok, ha pedig harcba szállunk a bogár formájú idegenekkel, még az is lehet, hogy legyőzzük őket, és találunk náluk időgépet vagy hasonlót, amivel hazautazhatunk. Szóval nem hősiesség kérdése, ha a harcot választjuk, csak ezt akartam leszögezni.

- Ide nézzetek! - rikkantott hirtelen Kovács. - Itt van, ni!

A puha, barna talajon Zsanett cipőjének a nyomain látszottak, meg az a másik nyom, amely csak nagyjából hasonlított cipőtalp okozta mélyedésre. Jó darabon sikerült követnünk őket, de aztán ismét kemény lett a talaj, s ezután már csak taláломra haladtunk előre, igyekezve tartani az irányt, amerre a nyomok korábban mutattak. Most már egészen biztosra vettük, hogy valahol a hegynék azon a részén van a bázis, amely ellentétes a tarajosok telepével. Úgy látszott, Zengeinek ezúttal is igaza volt.

„Veszedelem az ősvilágból” - ízlelgettem magamban az akció fedőnevét. Vajon miféle veszedelem lehet az, amely százötven millió évvel az első Homo sapiens megjelenése előtt fenyegeti a világot? . . .”

Sajnos nem maradt időm elmélkedni a témán, mert egyszerre csak megmozdult előttünk egy páfránybokor, s a tetejénél tarka őshüllőfej bukkant elő - akkora, mint egy lónak a feje.

Döbbsen álltunk meg, és szétnéztünk alkalmas fa után, de mindenütt csak cserjéket láttunk.

Aztán jobbról is, balról is megzörrent a bozót, itt is, ott is felbukkant egy karhosszúságú

szauruszfej, és rövidesen vagy fél tucat két lábon járó szörnyeteg nézett velünk farkasszemet.

24.

Miután visszakapcsolt normál-időre, egymás mellett mentek, mert a páncélos rájött, kényelmesebb, ha vezeti a lányt, mintha mögötte jár, és a kezével lökdösi a követendő irányba. Óvatosságból azonban Zsanett jobb oldalán haladt, nehogy annak eszébe jusson rátámadni egy alkalmasnak vélt pillanatban, és megkísérelje elragadni a jobbájában tartott fegyverét ... Nem szívesen ölte volna meg a lányt, és remélte, nem fogja kihívni a sorsot maga ellen.

Zsanettnak egyelőre csakugyan nem állt szándékában ellenállást tanúsítani. Úgy gondolta, az a legfontosabb, hogy megtudjon mindent az idegenről, kikémlelje, vannak-e társai, és pontosan mit akarnak. Hiszen elképzelhető volt, hogy például időzített bombával akarják felrobbantani a földgolyót, és ha a gépezet önműködő, akkor hiába végezne velük, az még korántsem hátránát el a katasztrófát. Na de honnan tudott a tervükről Nagyokos? És miért nem a XX. században készültek megvalósítani pokoli tervüket? És ha mindenáron a múltban akarták, miért kellett ilyen távoli múltban? Néhány millió évvel az időszámítás előtt nem lett volna ugyanolyan megfelelő? Vagy teljesen mindegy volt?

Sehogy sem tudott szabadulni a gondolattól, hogy a mellette lépkedő alak egyáltalán nem idegen bolygó szülötte, hanem közönséges ember, aki bizonyos okokból ilyen bogár formájú páncéltöltőzékét vett magára. Ez egyúttal azt is megmagyarázta volna, honnan tudott létezéséről az Intézet, amely Zengeit küldte ide az elfogására - sajnos nem a legjobban felszerelve.

Lopva kitörölt egy könnyecseppet a szeme sarkából, majd emelt fővel lépkedett tovább az idegen oldalán, aki alig volt magasabb nála.

Hirtelen eszébe jutott, hogy Zengei szerint lehallgatta őket, ami azt jelenti, érti a nyelvüket. Elhatározta, megpróbál beszédbe elegyedni vele, s ily módon talán sikerül megtudnia valamit.

- Hová megyünk? - kérdezte, a holdvilágos ösdzsungelben furcsán, idegenül hatott a hang.

- Satap! - felelte a lény, s a hangsúlya kissé lelohasztotta Zsanett beszélgető kedvét.

De aztán erőt vett magán mégiscsak, és újból kérdezett:

- Maga *ember*, ugye?

- Gón! - csattant fel a lény, s intett a pisztolyával, hogy beszéd helyett igyekezzen inkább.

Majd hozzátette: - Áj dont szpik jur lengvidzs.

Zsanett előtt ismerősnek tűntek a szavak, nemhiába tanult angolt pár év óta.

- But I can speak English a little! - mondta nekibuzdulva.

- Well ... - felelte a másik. - That makes it easier. ... Tudja, nem hoztam magammal a fordító-készüléket, mert nem gondoltam, hogy szükség lesz rá.

Úgy látszott, nem ellenzi a beszélgetést, és Zsanett eltökélte, haladéktalanul kihasználja a helyzetet.

- Please! - szólt, elővéve legkedvesebb mosolyát. - It is too fast for me. Beszéljen lassabban, mert alig értek valamit!

- Maga az asszisztensem lesz - közölte lassan az idegen. - Egyedül akartam intézni mindent, de be kell látnom, ketten sokkal könnyebben boldogulnánk. Rengeteg a tennivaló még, és ugyanakkor az idő rohamosan fogy... Amikor megláttam magát, rögtön arra gondoltam, éppen megfelelő. A férfiak sajnos roppantul agresszívek, és kétlem, hogy bármelyiket is a csoportjuk tagjai közül megnyerhetném a nagyszabású Tervnek, amin munkálkodom. A nők azonban mások. Ők tudnak alkalmazkodni, ők az életet elfogadják olyanak, amilyen, és ha mégis lázadni akarnak, könnyebb őket megfélekezni, mint a férfiakat ... Talán csodálkozni fog, ha elárulom: sejtelmem sem volt róla, hogy nő is van a társaságban egészen addig, amíg magát meg nem pillantottam.

- Nem tudott rólam? - kérdezte Zsanett, és valóban csodálkozott. - De hiszen lehallgatott bennünket többször is.

- Az igaz, de a fordító azonnal fordítja a kimondott szöveget, és én mindent géphangon hallok, így aztán fogalmam sem volt róla, öregek vagy fiatalok, férfiak vagy nők a beszélők. Csak azt tudtam, nem véletlenül jöttek ide. Az igazságszérumon azonban kifogtak valamiképp, és erre

még most sem találok magyarázatot. Talán ön a segítségemre lesz!

Várakozásteljesen elhallgatott, de Zsanett nem tudta, mit mondjon. Azt, hogy Zengei immunis volt, nem akarta elárulni, mert ezzel hátha olyan titkot mond el, amiről jobb volna hallgatni.

- Mi valóban nem tudunk semmiről - közölte. - Fogalmunk sem volt róla, hogy ön is itt van. Egyáltalán, mi célja van az ittlétének?

- Komolyan azt állítja, hogy nem tudja? - kérdezte a férfi. - Maguk kezdettől az orromnál fogva vezettek engem. A tagadásnak most már nincsen értelme. Tehát mi a magyarázata annak, hogy nem volt hatással a szérum?

- Higgye el, fogalmam sincs! - erősködött a lány. - Talán csak Zengei volt tisztában azzal, mi történik itt, de már nem maradt ideje elmondani nevünk. Éppen akkor kezdett bele, amikor megtámadták. Még azt sem tudta, egyedül van-e ön, vagy vannak társai is.

- Úgy vélte, megbízom valakiben? - horkant fel a páncélos. - Szóval ez a magyarázata, miért nem próbált meg eltenni láb alól, amikor azt hittem, a szérum elkábította! Biztosra akart menni a nyavalyás!

Egy darabig csendben lépdelt, aztán megszólalt:

- Nos, ha valóban érdekli, elmondhatóm, mire készülök: ki fogom irtani az embereket!

Jóllehet szörnyűségre számított a lány, a válasz mégis ökölcsapásként érte, és szinte megtántorodott a súlyától.

Kiirtani az embereket! Micsoda gonosz lénynek kell lennie, aki ilyesmire vetemedik! Hiszen még a legnagyobb népirtók, háborús bűnösök sem akartak mindenkit megölni még azok is tisztában voltak vele, hogy mindenki halála egyben az ő pusztulásukat is jelentené. ... „Aki ilyet akar tenni, az természetesen örült - állapította meg. - Elsősorban meg kell kísérelnem lebeszélni a tervéről, és csak ha semmiképpen sem sikerül, akkor szabad erőszakhoz folyamodnom...”

Zsanett egyetlen gyermeke volt a szüleinek, akik a Külső-Somogy egy eldugott kis falujában nevelték féltő gonddal, szeretettel. Apja a téészen dolgozott traktorosként, anyja a ház körül gazdálkodott, és mindketten a lányukban látták almaik megvalósulását. Azt remélték, belőle lesz majd valaki - orvos, tanár, mérnök vagy más efféle. Már a névadásnál erre törekedtek, más legyen a lányuk, és a faluban szokásos Margit, Erzsi, Mária helyett a fülükben érdekesen hangzó „Zsanett”-ot ruházták rá. Csúfolták is emiatt a kislányt pajtásai a hagyományörző faluban, és egyelőre annyi eredménye lett csak a névnek, hogy Zsanett elhidegült a többiektől, s míg azok közösen játszadoztak, mókáztak, ő inkább a könyvek közt kutatót, a televíziót nézte. Később náluk lett elsőként térhatású készülék a faluban, és ez egy csapásra szerzett neki egy csomó kis barátot, akik mind roppantul kíváncsiak voltak a technika eme legújabb vívmányára. Ekkorra azonban Zsanettban már megérlelődött az elhatározás, hogy tanítani fog, visszajön ide a faluba, és mindazoknak a csemetéit megbuktatja, akik őt valaha csúfolni merésztették. Terve érdekében szorgalmasan tanult, úgyhogy végül csakugyan felkerült a tanárképző főiskolára, ahol egy szép napon hőkkenetén ébredt rá: a gyermekkori bosszúvágyból semmi sem maradt. Már réges-régen más cél lebegett előtte: tanítani, nevelni akarta a gyermekeket - igaz, továbbra is a falujában, ha ott szükség volna rá ... Jelenleg azonban úgy módosult a kérdés: visszatér-e valaha még a faluba, láthatja-e még az otthoniakat?

Szüleinek az álma mindenesetre teljesültnek látszott: e pillanatban a lányuk az egyetlen *valaki*, aki megmentheti az emberiséget a pusztulástól.

- Bocsásson meg - szólt remegő hangon -, de miért akarja elpusztítani az embereket?

- Mert nem érdemlik meg, hogy éljenek, és kiirtsanak minden életet a Földön; sőt talán magát a földgolyót is elpusztítsák - hangzott a felelet. - Ön persze úgy véli, örült vagyok. Meglehet. De higgye el, nálam sokkal nagyobb örültek szaladgálnak a XX. század végén, és tulajdonképpen ez az oka annak, hogy én itt vagyok ... Elhatároztam, véget vetek az egész örültségnek, és megmentem, ami még menthető.

- Megmenteni? - suttogetta Zsanett. - Mit akar megmenteni?... Hiszen most mondta, hogy ki akar irtani mindenkit!

- Csak az embereket. De a nagybetűs Életet megmentem. Élőlények milliárdjait, billióit óvom meg a biztos haláltól ...

Galamb nagyságú, de a galambnál hosszabb lábú, madárszerű lény ugrott fel előttünk, és rekedt rikácsolással, hosszú farkát ferdén feltartva, keresztülfutott egy kis tisztáson. A holdfényben jól látszott, hogy egész testét, farkát tollak fedik, mellső végtagjai pedig szárnyra módosultak, és azokkal csapkodva próbálta növelni sebességét.

- Íme, az ősmadár - mutatott rá a páncélos. - Képtelen a levegőbe emelkedni, mert túl gyenge a vállöve ehhez, nem elég széles a mellcsontja, hogy megtapadhasson rajta a repüléshez szükséges izomtömeg. A tollai is gyengén vannak beágyazva, nem bírnák el a repüléssel járó igénybevételt. Talán néhány évmillióra lesz szüksége ahhoz, hogy megtanulja a siklórepülést, megtanuljon leugrani a földre, a magasabban fekvő ágakról anélkül, hogy földre érésakor szétroppanna a most még gyenge medencecsont. Az *Archeopteryx* hosszú fejlődés eredménye, és hosszú fejlődés vezet még az első repülni tudó madárhoz... Van fogalma róla, hány madár pusztul el a XX. század utolsó éveiben nap nap után? Tisztában van vele, hogy a Földön már óránként hal ki egy állatfaj? És tudja, mi az oka ennek? Vízszennyezés, levegőszennyezés, földszennyezés; a tengerbe ömlő szennyvizek, a megsérült tankhajók olaja, a gyárak és autók füstje, a mezőgazdasági vegyszerek mérgei; az emberi vadász- és gyűjtőszennvedély, gondatlanság és felelőtlenység. Egyedül Anglia évente ötezer tonna radioaktív szemetet dob a tengerbe. Pusztul a növényzet, sorra irtják ki az erdőket, sorra csapolják le százmilliárd életet bölcsőit, a mocsarakat; a vegyszertartalmú, úgynevezett savas esők pedig azokat az erdőket is elpusztítják, amelyek kivágása egyelőre még nincsen tervbe véve. Minden élőlényt, növényt és állatot kipusztítással fenyeget az emberiség, és azt hiszem, fölösleges hozzátennem, ez egyúttal az emberek kipusztulását is jelenti ...

Kétségtelen, szerte a világon történnek kísérletek a környezet védelmére, természetvédelmi területeket létesítenek, itt-ott felszerelnek víztisztító, légtisztító berendezéseket. De sajnos mindez elenyészően kevés, alig pár csepp a tengerben. .. És ha ez még nem volna elég, ott vannak a világpusztító fegyverek is. Elegendő néhány gombnyomás, hogy elinduljon egy hatalmas rakéta, és még ha nem is ér a célba, ha útközben robban is fel, akkor is elpusztulhat egy egész kontinens, és lehet, hogy akkor még keveset mondtam ... Szóval az emberiség mindenképpen halálra van ítéelve, és én nem teszek mást, mint megakadályozom, hogy vele együtt minden élet kipusztuljon. Az idő azonban sürget, mert a jelenünkben, ahonnan jöttünk, már olyan fokon vannak az események, hogy bármikor bekövetkezhet a baj: az a bizonyos gombnyomás. Ha nem sietek, talán már nem lesz időm elhárítani a totális katasztrófát, de félek, egyedül nem bírom. Ezért van szükségem a segítségére.

Az idegen elhallgatott, és egy ideig csendben haladtak, majd Zsanett szólalt meg:

- Az emberiség évtizedek óta él az atombomba árnyékában. A közvélemény nem sokáig fogja már tűnni, hogy...

- Közvélemény! - legyintett a páncélos. - Ezerkilencszáznolcvanháromban még folytak Genfben a leszerelési tárgyalások, amikor már megkezdték az új amerikai rakéták betelepítését a nyugat-európai országokba. És tudja, hol volt a közvélemény? Az utcákon. Tüntetések. És tudja, mit ért el vele? Semmit. Megmondjam, mit kellett volna tennie a közvéleménynek? Megakadályozni, hogy elhelyezzék azokat a rakétákat ... És én éppen arra szeretném rávenni őket, hogy pusztítsák el az összes fegyvert, és a természetet megóva termeljék az élelmiszert, gyártsák a bútorokat, gépeket és mindent, amire az embernek igazán szüksége van ... Csak akkor fogom kiirtani az embereket, ha ők nem hajlandók teljesíteni ezt a javaslatomat.

A páncélos úgy torpant meg, mint akit a villám sújtott.

- Várjon csak! ... Ha ön semmit sem tud erről, akkor ez azt jelenti, hogy mások sem tudnak semmit? Úgy értem, az emberek, a Föld lakossága!

- Nem hinném, hogy tud róla valaki - felelte a lány. - Azokon kívül, akik Zengeit ideküldték. Én legalábbis nem hallattam még erről semmit sem.

- Nyomorult gazfickók! ... Nem hozták nyilvánosságra az ultimátumomat, nehogy a népek kényszerítsék belőlük a döntést! Nem hiszik el, hogy valóra váltom a fenyegetésemet, talán abban is kételkednek, sikerrel járhat a Terv! Hát jó, ha így akarták, legyen így! Roppantul fognak csodálkozni, ha egy szép napon arra „ébrednek”: megszűntek létezni. Én igenis megmentem a Földet, és nem engedem elpusztítani a Természetet!

Dühödten hadonászott pisztolyával a lány arca előtt, s az minden pillanatban attól tartott, meghúzza a ravaszt.

- A barátait is elpusztítaná? - tudakolta. - A szüleit? A testvéreit? Gyermekeket, csecsemőket?
- Senkinek sem fogok fájdalmat okozni - válaszolta az idegen. - A halál mindig csak azok számára fájdalmas, akik életben maradnak, ha tehát nincsen életbenmaradó, senki sem érez fájdalmat ... Ami a barátaimat illeti, nos, volt idő, amikor azt hittem, vannak, de aztán sorra csalódtam bennük. Mindenki csak addig tekintett a barátjának, amíg szüksége volt rám, amíg valamiképpen hasznot remélt belőlem. Apám erdész volt, néhány éve halt meg, amikor bejött a városba meglátogatni engem. A járdán sétált, egy autó pedig felszaladt véletlenül, és halálra gázolta. Anyám nem sokkal utána halt meg a bánattól ... Az öcsém három éves korában meg-evett egy mérgezett tojást, amit a mezőgazdák raktak ki az úgynevezett dúvadak pusztítása céljából a földekre. A nővérem egy farmerhez ment feleségül, ikreik születtek, és pár hónapos korukban meghaltak. Kiderült, hogy nitráttartalmú lett a kútvizük a talajba kerülő mezőgazdasági vegyszerektől. A nővérem felakasztotta magát ... Tudja, én valójában senkit sem fogok megölni, én csupán megakadályozom, hogy bárki is megszülessen. Egyszerűen nem engedem meg, hogy kialakuljon az emberiség - már csírájában elfojtom ... Nézze! - mutatott hirtelen egy bokor tövéhez, ahol halkán motozott egy apró állatka. Zsanett nagy termetű egérnek vagy pocoknak vélte.

A következő pillanatban elsült a lézerpisztoly, és az ősemlős lángoló gombóccá változott; nem maradt belőle mást, mint egy fekete, füstölő kupac.

- *Tricodon* volt - közölte a páncélos. - Hetven-nyolcvanmillió év múlva, mikor az utolsó dinoszauruszok kihaltak, az emlősök elkezdték birtokukba venni a megüresedett élettereket, környezeti fülkéket, és újabb harminc-negyvenmillió év után megjelent az első előember ... Legalábbis így történt eddig, ennek azonban most vége!

Megállt, és lassan, csaknem szótagolva mondta:

- Nem lesznek megüresedett életterek, szabadon álló környezeti fülkék ... a dinoszauruszok nem fognak kihalni!

Zsanett hátán végigfutott a hideg.

- Hogyhogy? - kérdezte vacogva.

- Úgy, hogy nem engedem kihalni őket! - Én, Cecil B. Mulligan, nem engedem kihalni azt az állatfajt, amely képes volt kétszázmillió éven át uralni a Földet anélkül, hogy a legcsekélyebb mértékben is károsította volna a természetet!

- De ... ha nem jön létre az emberiség... - dadogta a lány - akkor mi sem ...

- Így igaz. És mégis élni fogunk. A megváltozott körülmények hatása persze idővel begyűrűzik, de előbb végig kell szaladni az egész idősíkon, és mire elér hozzánk, addig még eltelik néhány év ... Megérkezünk!

A meredek domboldalból, girbegurba ösfenyőktől, páfrányoktól övezve, egy ház bejárati része domborodott ki - ajtóval, kicsi ablakokkal. Olyan volt, mint egy óriás levélszekrény, és rögtön látszott, a nagyobbik rész föld alatt van, talán egész mélyen, a hegy gyomrába süllyesztve. A falakat valamilyen tompa fényű bevonat borította, az ajtóhoz vezető útdarabon rengeteg apró kő hevert.

Az ajtó egyszerű gomb elfordításával nyílt; bonyolultabb zárra nyilván nem volt szükség az ősvilágban, de Zsanett gyanította, hogy szükség esetére más, hatékonyabb zárószervezetről is gondoskodott Mulligan. Egyelőre azonban csak annyit bírt felfedezni, hogy belül volt egy rezesz, melyet a férfi eltolt, miután beléptek.

„Talán mégsem haltak meg Rolandék?” - éledt fel a lányban a reménység. Mert mi más értelme lehetett volna különben az ajtó elrekeszelésének? Vagy pusztán megszokásból tette? Esetleg félt, hogy mások is lehetnek még a környéken, akiket szintén azért küldtek, hogy az örült tervet meg-
hiúsítsák?

Csupasz falak és elképesztő rendetlenség fogadta a belépőket.

A kocka alakú helyiség padlója ugyanolyan műanyagyszerű volt, mint a falak, és a legkülönbözőbb limlomok, berendezési tárgyak, készülékek, gépek heverték szanaszét, konzervdobozok és italosüvegek társaságában.

Az egyik sarokban, barokkos ernyőjű állólámpa alatt ízléstelen, csövéz fotel terpeszkedett. Mulligan ide vezette Zsanettet, és felkapcsolta a villanyt.

- Még nem értem rá rendet csinálni, Miss... Hogy is hívják?

- Lábi Zsanett vagyok - felelte a lány, erősen remélve, hogy nem fogja Zsanettnak szólítani. - Mi van a társaimmal? Őket is megölte?

Keményen nézett a férfit, noha legszívesebben elbőgte volna magát.

- Foglaljon helyet, Miss Lábi - felelte Mulligan a fotelra mutatva. - Nem öltem meg a barátait. Erre semmi szükség, mert a száuruszok úgyis végeznek velük, előbb vagy utóbb, nem számít. Az ő részükről semmi veszély sem fenyeget.

Odahúzott egy ládát az asztalhoz, és szintén leült.

- Mivel kínálhatom meg? Whisky? Konyak? Bor? Dobozos sör? Vagy valami extra?

Kristály poharakat rakott az asztalra, és színiültig töltötte mindegyiket drága Hennessy konyakkal.

A ronda, ám határozottan kényelmes fotel, a meghitt, sárga fényű állólámpa néhány másodpercre azzal a csalóka érzéssel töltötték el a lányt, hogy túljutott mindenén, és otthon van újra. Egyszeriben ólmos fáradtság lett úrrá a tagjain, s arcát a kezébe temetve görcsösen sírva fakadt. Aztán valamiképp erőt vett magán, s a könnyeit letörölve, gépiesen nyúlt az asztalon álló pohár felé. Mulligan most vette le a sisakot fejről, és Zsanett lopva ráemelte a tekintetét.

A következő pillanatban velőtrázón felsikoltott, és ájultan csuklott össze.

Mulligan arca helyén csillogó fémszerkezet látszott, melynek felső harmadában két, egymástól ujjnyi távol lévő lyuk sötétlett, mint egy kétlencsés sztereó fényképezőgép objektívjai.

25.

Fejüket előrenyújtva, csaknem vízszintes helyzetű testtel lépkedtek felénk a száuruszok, miközben rövid mellő végtagjukat könyökben kissé meghajlítva lógatták, holmi nehézsúlyú birkózók módján. Fejformájukat leszámítva, nagyjából olyanok voltak, mint a korábban látott ragadozók, bár annyira vadak mégsem lehettek, mert nem mutogatták fenyegetően a fogaikat. Zöld-feke te-sárga mintás fejükhöz kékes nyakkal kapcsolódott a halványszürke törzs, majd a vaskos hátsó lábak térde alatt ismét sötétre változott a szín, mintha térdzoknit hordanának. A bőrük rücskös és durva volt, szabálytalan alakú pikkelyekkel.

Dermedten álltunk a közelgő ősgyíkok gyűrűjében, és azt hiszem, a többiek szíve ugyanúgy kezdett kihűlni, akár az enyém. Egy kicsit olyan volt az egész, mintha kívülről szemlélném a dolgot, mintha egy filmet néznék; amelynek én vagyok az egyik szereplője. Hallottam, amint egymáshoz súrlódnak a testek, hallottam nehéz lélegzésüket, szimatoló horkantásaikat, különös szaguk beáramlott az orromba.

Talán egy teljes percig meredtünk egymásra, és nem tudom, mi történt volna, ha nem jut az eszembe valami, és nem kurjantok egy hatalmasat.

- Hé! Hő! Vissza! - ordítottam, ahogy a torkomon kifért.

A száuruszok megtorpantak, majd egyikük felkapta a fejét, nagyot horkantott, mire az egész társaság hátrahőkölt. És szép sorjában faképnél hagytak bennünket. Némelyik a páfrányok zsenge hajtásait kezdte harapdálni, mások a fenyők tűlevelű csomóit kapták el ügyesen hosszúra kinyújtott nyelvükkel, és berántották a szájukba; lassú, tempós mozdulatokkal rágták a növényeket.

Növényevők voltak, és egyszerűen csak kíváncsiak ránk!

Végteleenül lassan mozdulva elkezdtek a visszavonulást. Ötven méterrel odébb már összehasonlíthatatlanul jobban éreztük magunkat.

- Jó ötlet volt rájuk kiabálni - mondta Roland. - Honnan tudta, hogy növényevők? Azt hittem, csak a krétában éltek kétlábú herbivorák.

- Rosszul tudod - magyaráztam. - Egyes *Iguanodon*-félék már a jurában megjelentek, és ha nem csalódom, ezúttal éppen ilyenekhez volt szerencsénk. Meglehetősen hasonlítanak arra a rajzra, amit egy kamptoszáuruszról láttam valahol. Persze attól még lehet, hogy egészen mások.

- Nem lényeges - zárta le a témát Kovács. - Az a fő, hogy nem ettek meg minket, és nem akartak sétálni sem rajtunk.

- Ami késik, nem múlik! - kedélyeskedett Roland, mintha nem is ő lett volna megrémülve az imént. - Még annak is eljön az ideje.

Miután kissé kifűjtük magunkat, továbbindultunk arrafelé, amerre Zsanettet sejtettük. A nyomait nem bírtuk meglesni, de mégiscsak jófelé mehettünk, mert egyszerre csak előttünk állt egy domboldalba mélyedt épület, és ezt senki más nem építhette, mint a rejtélyes idegen és társai.

Odalopakodtunk a falhoz, Kovács bakot tartott Rolandnak, aki bekémlelt az ablakon. Közben én megpróbáltam kinyitni az ajtót, de mint várható volt, nem sikerült.

- Raktárféle - súgta le Kökényes. - Borzasztó nagy az összevisszaság odabent... És mintha Zsanett lábait látnám kilógni egy kupac mögül! Valami lámpa is ég mellette.

- Ki tudod nyitni az ablakot? - kérdeztem, és megdobbant a szívem a gondolatra, hogy Zsanett életben van, és talán megmenthetjük.

- Nem lehet felelte némi próbálkozás után. - Szabályosan bereteszelték.

- Akkor törd be! - szóltam rá dühösen. Nem állhatunk itt ölbe tett kézzel, amíg megölik a lányt.
- Nem lenne jobb várni, amíg előjönnek? - aggodalmaskodott. - Akkor lesből rájuk támadhatunk, és némi szerencsével lefűlelhetjük az egész bandát. De ha most bemegyünk és elkapnak, mindennek vége.

Kétségtelenül sok érv szólt mellett, amit javasolt, azonban úgy gondoltam, minden perc számíthat - talán már elindították azt a bizonyos pokoli tervet, akármi legyen is; azonkívül most még bizonyára nem vártak bennünket; és ha nem is zárták ki a lehetőséget, hogy elmenekülünk a tarajosok elől, talán nem tételezték fel rólunk, hogy ilyen hamar megtaláljuk a bázisukat.

- Törd be! - ismételtam, felnyújtva egy jókora köveit. Miután bezúzta, beugrott a helyiségbe, kinyitotta az ajtót, és mi is bemehettünk.

Csakugyan raktár volt, teli mindenfajta holmival, de nem nagyon jutott idő a szemlélődésre, mert bármelyik pillanatban észrevehettek.

Egyenesen Zsanetthoz futottunk, és megkönnyebbülve láttuk, hogy nem halt meg, csak alszik. Miután nagy nehezen felébresztettük, közölte velünk, egy Mulligan nevű robotember, egy android az elrablója, aki megölte Zengeit, és arra készül, hogy megakadályozza az emberiség kialakulását. Terve végrehajtásához még sok időre volt szüksége, így nem kellett elhamarkodottan cselekednünk. Ügy határozotunk, elrejtőzünk az erdőben, aztán majd meglátjuk a továbbiakat. Gyorsan körülnéztünk valamilyen fegyver után, de sehol sem találtunk. Hogy mégse távozzunk üres kézzel, mindegyikünk felragadott egy-két doboz konzervet, és rohantunk.

Mikor kellően eltávolodtunk a háztól, egy terebélyes gini kőfa árnyékában, páfrányok között nekiestünk az élelemnek; szerencsére egyik dobozon rajta volt a nyitókulcs. Sonka, löncshús, májpástétom volt bennük, és mondhatom, soha életemben nem ettem olyan finomat, mint akkor. Felfaltunk mindent. aztán elnyúltunk a hűvös mohaszőnyegen, de egy fokkal derűsebb színben láttuk a világot. Zsanett röviden elmesélte, mi történt vele, mióta nem láttuk, és miért akarja elpusztítani az android az embereket. Zengei halála mindannyiunkat megrázott, de azt hiszem, nem árulok el titkot, ha bevallom, nemcsak azért, mert szerettük Nagyokost; a dolog egyben azt is jelentette, végképp le kell mondanunk a hazautazásról.

- Mit gondoltok - kérdezte Zsanett -, rávehetnénk az androidot, hogy álljon el a tervétől?

- Kétlem - felelte Kovács ásitva. - Egy géppel nem lehet vitatkozni. Szerintetek mi módon kívánja elérni, hogy ne haljanak ki a sauruszok a krétaidőszak végén?

- Fogalmam sincs - dörmögte Roland. Szerintem teljesen képtelenség a dolog, és az a véleményem, nem is érdemes foglalkoznunk vele. Az emberiséget fenyegető borzalmas veszély egyszerűen nem létezik. Keressük meg az indikátort, menjünk el jó messzire innen, és ha eljön az idő, talán sikerül hazaröppennünk. Az android meg csak maradjon itt, a múltban, itt sokkal jobb helyen van, mint odahaza lenne. Gondoljátok csak el: ha a kezébe kaparintana egy atombombát, sokkal hathatósabb ultimátumot intézhetne az emberekhez, mint ez az ösvilági marhaság!

- Ha ilyet tenne, akkor nem lenne külön a terroristáknál - szóltam tünődve. - Lehet ugyan, hogy a fenyegetésének kellő foganatja volna, és az emberek csakugyan elkezdenék a leszerelést, meg a környezetvédelemre is a szükséges figyelmet fordítanak, bár az is lehet, hogy a profitjukat féltő hatalmasok megakadályoznák mindezt. Akkor nem lenne más választása, mint beváltani a fenyegetést és felrobbantani a bombát. De mit érne el ezzel? Pontosan azt, amitől meg akarta kímélni a Földet. Nem, ez semmiképpen sem lenne jó módszer. Az android terve, ezt el kell ismernünk, valóban zseniális. Ő felajánlja az emberiségnek az alternatívát: harmóniában élni a természettel, vagy nem élni egyáltalán. Mulligan nem az emberek szemszögéből nézi a dolgokat. Az ő számára az Élet magasabb rendű fogalom, mint az emberiség, nála az utóbbi csupán része az Élet egészének. Érzelmeket, emberi érzéseket persze hiába is keresnénk egy gépnél, amely beletáptált parancsot teljesít, a legjobb tudása szerint ... Hogy nem emberellenes, azt az is bizonyítja, hogy ultimátumot intézett az emberiséghez. Sajnos ez nem került nyilvánosságra. A hatalmasok egyszerűen megakadályozták, hogy a nép vegye kezébe az irányítást - rádöbbenve, hogy az egyúttal az ő bukásukat is jelentené. Képzeljétek csak el, mennyi pénz megmaradna, ha nem kellene fegyverkezésre költeni! Ha nem kellene fegyvergyárosok zsebeit tömni! Egyszeri-

ben jólét lenne az egész világon! Megszűnnének a gazdagok és hatalmasok kiváltságai, ugyanolyan emberek lennének ők is, mint a többi. Ezt pedig nem tudnák elviselni, inkább meghalnának. Ezért titkolták el a hadüzenetet.

- Szerencsére képtelenség, amire készül! - sóhajtott Zsanett. - Ahhoz, hogy megmentse a száuruszokat a kipusztulástól, előbb tudnia kéne, mitől pusztultak ki, utána pedig elhárítani az okokat. Én ezt egyszerűen elképzelhetetlennek tartom.

- Nekem van egy elméletem - szóltam. - Az szerintem is lehetetlen, hogy minden száurusz életben maradjon. Igaz, nem tudjuk pontosan, mitől haltak ki, de mivel több évmillión át tartott a kihálási folyamat, és ugyanakkor sok más állatfaj is kipusztult, így szó sem lehet holmi hirtelen katasztrófáról. A legvalószínűbb, hogy a lassan-lassan bekövetkező éghajlati, földrajzi változások elviselhetetlenné tették számukra az életet. A krokodilok nem haltak ki, pedig ugyanolyan régi nemzetség, mint a dinoszok, és nem haltak ki a teknősök sem, vagy a cápák, hogy csak ennyit említek. Ezek el tudták viselni a változásokat. Nyilvánvaló tehát: magukban a száuridákban rejtett az ok, amiért kihaltak. Valószínűleg az anyagcseréjük, vérkeringésük sajátos rendszerre szolgáltatná a magyarázatot - szóval olyasmi, amin sehogy sem tudták túltenni magukat. Azt hiszem, az éghajlatot kellene megváltoztatni, megakadályozni az egybefüggő ősföld szétesését kontinensekre, ami rendkívüli módon hat az éghajlatra. Mivel azonban az android erre nem képes, azt teheti csak, hogy megokosít néhány száuruszfajtát, és megtanítja őket alkalmazkodni az új életkörülményekhez. Azt hiszem, a tarajosok szerszámkészítő képessége már az ő munkája eredménye. Valószínűleg barlangot ásni is ő tanította meg az állatokat, azoknak a végtagjai ugyanis teljességgel alkalmatlanok erre a célra. Ugyanakkor viszont a barlangbeli lakás nagymértékben megóv az időjárás viszontagságaitól. Talán nem tévedek, ha feltételezem: a tarajosok kezének finomodása már az életmódjuk jobbra fordulásától következett be. És az sem véletlen, hogy kissé már beszélni is tudnak.

- Meredek - dünnyögte Kovács. - Úgy gondolod, a következő lépés az lesz, kabátot vesznek hideg ellen?

- Nevetni fogsz, de igen... Gondolj csak bele, vajon hány emberi csecsemő maradna manapság életben a mérsékelt övi vagy attól északra fekvő országokban, ha nem lenne ruházat, meleg lakás? Akik télen születnek, valószínűleg mind elpusztulnának... Mellesleg a száuruszok kihalása is úgy kezdődhetett, hogy a fiataljaik közül csak azok tudtak életben maradni, akik számára még éppen kedvezőek voltak a körülmények.

- De ha a száuruszok rájönnek a ruhakészítésre, ha megindulnak ugyanazon az úton, mint az ősemberek, akkor ugyanolyan okosak lesznek majd idővel, és éppúgy feltalálják az atombombát meg a többi, mint az emberek!

- Nincs kizárva. Talán az android figyelme erre már nem terjed ki, de az is lehet, annyira okosak mégsem lesznek. Szóval önállók még fennáll a lehetőség, hogy nem akarnak mindent tönkretenni, elpusztítani.

- Ez egészen úgy hangzik, mintha védenéd a tervet! - horkant fel Roland. - És az emberiségnek már nincs rá lehetősége, hogy jó útra térjen?

- De van - feleltem. - Ma még van neki. De holnap már talán nem lesz.

- Azt volna jó tudni - törölgette le Rohand bajuszáról a lakoma maradványait -, ki programozta ezt az androidot, és hová lett az igazi Mulligan? Szerintem az történt, hogy az öreg elrabolták, kényszerítették, hogy az időutazás titkát elárulja, az androidot pedig megbízták tervük végrehajtásával. Valami oknál fogva még a tudós nevét is ráadták.

- Ennél sokkal egyszerűbb a feltevés - mondta Kovács -, hogy az android Mulligan tulajdona, és közösen végzik a dolgot. A professzor bizonyára nagyon öreg már az effajta jövéshezmenéshez.

- A legegyszerűbb pedig az lenne - szóltam -, ha kiderülne, hogy Mulligan és az android ugyanaz a személy.

- De hisz láttam a fejét, miután levette a sisakját! - csattant fel Zsanett. - Fémszerkezet volt alatta is!

- Éppen ez a gyanús nekem - magyaráztam. - Miért venné le egy android a sisakját? Ilyesminek

csak embernél van értelme, aki végre szabadon akar lélegezni... És a másik, a legfőbb érv: mire kell neki a sok konzerv, ha gép, és ha egyedül van?

- Kérdés, valóban egyedül van-e? - dünnyögte Kovács.

A ginkófa levelei szelíden suhogtak fölöttünk, és majdnem olyanok voltak, mint százötvenmillió évvel későbbi utódaik. Eszembe ötlött, hogy a Föld összes élőlényei közül egyedül a növények nem folytatnak parazita életmódot - kevés kivételtől eltekintve -, és hogy az állatok, emberek mind nekik köszönhetik a létüket, mert valójában mind belőlük élnek, akár közvetve, akár közvetlenül.

Hosszú farkú repülőgép szállt a magasban tétova repüléssel. Amikor észrevett bennünket, megtorpant, félénk fordult, majd sebesen körözni kezdett.

Eszembe jutottak Zengei szavai.

- Rohanjunk! - pattantam fel, - Ez alighanem Mulligan kémje. Ha elárulja neki, hol vagyunk, végünk!

Bevágtattunk a sűrűbe, majd tekintélyes vargabetűt írva, visszafelé kanyarodtunk, gondosan ügyelve mindig, hogy fedezék legyen fölöttünk. Le is ráztuk a repülőgépet, és egy alkalmas helyre behúzódtunk, hogy számba vegyük a további teendőket. Ám alig kezdtünk a lehetőségek megvitatásába, vad szélroham rázta meg körülöttünk az araukariacserjéket, és megjelent a semiből a páncélos Mulligan.

- Kezeket fel! - mondta kurtán és intett a pisztolyával.

- Gyertek! - suttogta sápadtan Zsanett. - Megöl mindnyájunkat, ha nem engedelmesszünk.

- És ha engedelmesszünk, akkor nem öl meg? - motyogta Kovács, de azért felállt ő is.

Indultunk vissza a bázishoz.

Természetesen elhatároztuk, hogy nem hagyjuk birkák módjára lemészárolni magunkat, ugyanakkor azt is tudtuk, az adott körülmények között semmit sem tehetünk. A legfontosabb az volt, hogy életben maradjunk, és kívárujuk a kedvező alkalmat az ellentámadásra.

- Ez egy tök alsó! - csikorgatta Roland a fogait. - Ha nem volna fegyvere, pusztá kézzel kitekerném a nyakát!

A házba érve keresztülvonultunk a raktártermen, majd egy másik ajtón át tágas folyosóra jutottunk, melynek mennyezetén sárgán izzó lámpákból gyenge fény áradt.

A folyosó végén két ajtó látszott. A páncélos kinyitatta az egyiket Zsanettel, és beparancsolt minket a szoba nagyságú helyiségbe, amelyet egyetlen lámpa igyekezett megvilágítani többkevesebb sikerrel.

Amikor bekattant mögöttünk a zár, az egyik sarokban megmozdult valami ...

Egy pillanattal később mély hangú bömbölés reszkettette meg a levegőt.

26.

Jöjjon, Miss Lábi! - mondta Mulligan, becsukva az ajtót a többiek mögött. - Az előbb ...

Félelmetes bömbölés szakította félbe, és Zsanett holtra váltan kapta kezeit arca elé.

- Mi volt ez? - kérdezte reszketve. - Mit tett a barátaimmal maga ... gépezet?

Mulligan néhány másodpercig mozdulatlanul állt, mintha nem tudná, mit mondjon, majd váratlanul rekedten felvihogott, és maga felé húzta a lányt.

- Azt hiszi, gép vagyok? - csikorgatta fojtott indulattal. Ebben nagyon téved, kedves. Még lesz alkalma bőven meggyőződni róla, hogy én nem vagyok gép. De nem ám! És gurgulázón ismét felnevetett.

- Arra feleljen, mi van a barátaimmal! - csattant fel a lány. - Megölte őket?

- Szó sincs róla. Ha meg akartam volna ölni őket, már odakint az erdőben is megtehettem volna. A bömbölés, amit hallott, Tóbiás hangja volt. Igen rokonszenves megaloszaurusz. Két héttel ezelőtt végeztem el rajta az operációt, és minden parancsamat híven teljesíti... Na de menjünk, mert vár bennünket a legújabb páciens, egy jóképű homoszaurusz, és nem szeretném nagyon próbára tenni a türelmét.

A másik ajtón át fényesen megvilágított kis terembe értek, amely az orvosi műtő szerepét

játszotta. A terem közepén, a lámpák alatt álló műtőasztalon lekötözött száurusz feküdt.

Szagatott, nehéz lélegzése, behunyt szeme arról tanúskodott, mély kábulatban van. A levegőben szálló jellegzetes orvosságsszaggal nehéz hüllőszag keveredett. Zsanett azt hitte, menten rosszul lesz, és amikor az ajtónál álló hosszúkás fémszerkezet megmozdult, nagyot sikított ijedtében.

- Ez Donald, az egyik asszisztensem - közölte Mulligan - A másikat Dagobertnek hívom, ott áll a szekrénynél.

Nevének hallatára az a robot is megmozdult, és pár métert előrejött. Hosszúkás hordóra hasonlítottak mindketten. Kicsi, gömbölyű fejük volt, hosszú „csőrrel”, mely tulajdonképpen erős fogóként működött, és egyetlen optikai érzékelővel a homlokukon. Apró kerekeken mozgottak, drótkötélszerű karjaik alig voltak vastagabbak két-három centinél, és kezüknek hat ujjja közül kettő szembefordulhatott a többivel.

Mulligan tisztának nem nevezhető műanyag kötényt akasztott le egy szegről, a nyakába tette, és a kötőjét a Donald nevű robot egy parancsára ügyesen megkötözte a hátán.

- Maga csakugyan ember? - kérdezte Zsanett, leküzdve élmélyégését. - De hiszen láttam, hogy a feje helyén valami szerkezet van!

- Az egy infravörös látókészülék volt. Sajnos valóban akkora, hogy eltakarja az arcot, de ez nem az én hibám. Mellesleg elárulom, nem vagyok éppen szép fiú, és talán jobb is, ha nem az igazi arcomat látta meg először. Idővel azonban hozzászokik majd, úgyis csak néhány évről van szó.

Miközben beszélt, gumikesztyűt húzott a kezére, és utasította a Dagobert nevű robotot, mossa le a száurusz agykoponyáját fertőtlenítővel. A robot erre felkapta a sarokban álló szeméttárolót, és fel-alá kezdett gurulni vele.

- Úgy látszik, végképp kikészült - dűnnyögte Mulligan, és határozott mozdulattal kikapcsolta a gépet a fejtetőn lévő kapcsolóval. Aztán lefertőtlenítette az ösgyíkot, majd egy szekrényből körzót és ceruzát véve, különböző jelöléseket végzett a fején.

Teljesen elmerült a munkában, és Zsanett elérkezettnek látta az időt a cselekvésre. Mintha érdekelné a dolog, óvatosan a férfi mögé lépett, és egyetlen mozdulattal kirántotta a pisztolyt az oldalán függő tokból, melyet csak kevéssé takart el a köpeny.

- Fel a kezekkel, Mulligan! - kiáltotta hátraszökkenve, és kibiztosította a fegyvert, ahogyan Zengei mutatta a sajátján annak idején. - Figyelmeztetem, el vagyok szánva a végsőkre, és habozás nélkül lelövöm, ha nem engedelmeskedik.

Mulligan fölegyenesedett, és feléje fordult.

- Mit óhajt? - kérdezte hűvös nyugalommal.

- Elsősorban azt, hogy engedje ki a barátaimat, ha még életben vannak. Utána pedig szépen abbahagyja ezt az egész badarságot, és visszajön velünk a XX. századba.

- És ha nem teszem?

A férfi hangja gúnyosan zengett a sisak mögül, úgy tűnt, nem veszi komolyan a figyelmeztetést.

- Már mondtam - felelte a lány. - Akkor agyonlövöm.

- Nélkülem sohasem tudnak hazajutni - érvelt Mulligan. - Erre még nem gondolt?

- Nem érdekel, mi lesz velünk. Az a fő, hogy elhárítsuk a veszélyt az emberiségről. Már döntöttünk ebben a kérdésben. Emelje fel a kezét!

- Nézze - szólt Mulligan -, maga értelmesnek látszik. Az emberiség bármely pillanatban elpusztíthatja önmagát. Ez kész, befejezett ügy, nem képezi vita tárgyát. Nem maga mondta éppen, még arra sem voltak képesek a nagyfejük, hogy nyilvánosságra hozzák az ultimátumomat? Miként hihetem akkor egy percig is, hogy szándékukban állna elfogadni a javaslataimat, a józan ész diktálta javaslatokat? Énmeltem lesz még pár éve, de ha nem valósíthatom meg a tervemet, akkor talán már holnap megszűnünk létezni: ön is, én is.

- Van egy javaslatom - mondta a lány. - Visszamegyünk a jelenünkbe, és maga tudomására hozza az egész emberiségnek, mire készül. Biztos vagyok benne, hogy ha minden ember tudna róla, mekkora veszély fenyegeti, akkor egyszerűen elsöpörnék a fegyvereket, és a

környezetvédelmet is megvalósítanák.

- Gondolja? Az emberek nagy része még arra sem képes, hogy a legközvetlenebb környezetét, sőt a saját egészségét megvédje. Vegyük csak példának a dohányzást... Nem, szó sem lehet róla, hogy visszamenjek, mert ha elfognának, akkor rövidesen bekövetkezne a világ vége. Értse meg: semmiképpen sem vállalhatom ezt a kockázatot.

- Vállalnia kell, mivel nincs más választása! Ha nem engedelmeskedik, akkor lelövöm!

Zsanettnak fogalma sem volt arról, hogy Mulligan páncélját lézervisszaverő bevonattal impregnálták, és úgy gondolta, a férfi nem veszi komolyan a fenyegetést.

- Akár hiszi, akár nem, meg fogom tenni - erősködött, miközben homlokáról izzadságcseppek peregtek. - Ha örült is, nem fogunk kesztyűs kézzel bánni magával. Sajnos nincsenek ápolók a közelben, akik magára húzhatnák a kényszerzubbonyt, ám a jelenléte akkora veszélyt jelent, hogy meg kell gátolnunk a cselekvésben.

Az elkábított száurusz nagyot horkantott, és dobott egyet magán; a merősített szíjak megroppantak, a műtőasztal veszélyesen megingott. Mulligan mit sem törődve a pisztollyal, visszafordult, és szorosabbra húzta a köteleket. Aztán két injekciót nyomott az állat nyakába, mire az ismét elnyugodott.

- Nos? - kérdezte Zsanett. - Mi a válasza?

- Most nem érek rá vitatkozni... Donald! - szólt a robotnak. - Vedd el tőle a fegyvert, mielőtt butaságot csinál.

A hordó formájú gépezet Zsanett felé gurult, és az csak villámgyors oldalszökkenéssel tudta elkerülni ölélésre tárt karjait. A robot azonban máris utánaperdült, s a lány tisztában volt vele, másodperceken belül elveszi tőle a pisztolyt.

- Utoljára figyelmeztetem, Mulligan! - kiáltotta. - Igen vagy nem?

- Nem! - felelte a férfi, és kinyújtott kézzel indult a lány felé, aki ismét elsiklott az üldöző Donald elől. - Azonnal adja ide a fegyvert! Ha nem tudná, sebezhetetlen vagyok.

- Hazudik! - sziszegte sápadtan a lány, és mert látta, rögtön a sarokba szorítják, a férfi lábára célozva meghúzta a ravaszt.

A hosszú műanyag köpeny menten tüzet fogott, és Mulligan másodpercekre eltűnt a lángokban.

- Atkozott, buta liba! - hörögte, letépvé magáról a köpenyt. - Még most sem hiszi?

Zsanett újra lőtt. A fénysebességű lézerlövedék ezúttal a páncélos mellkasnak ütközött, és millió meggyászínú szikrára pattant széjjel.

A következő pillanatban a robot elkapta a karját, a hozzá lépő Mulligan pedig kicsavarta ujjai közül a pisztolyt.

- Azt hittem, maga értelmesebb, Miss! - csikorogta remegve a dühtől. - Szorosan fogd, Donald!

Bizonytalan léptekkel ment egy kis szekrényhez, kinyitotta, majd lehúzta fejéről a sisakot, és a szekrényben levő dobozok egyikéből reszkető kézzel tett a szájába néhány vajsínű pirulát, egy hosszúkás üvegből ivott rá valamit.

Aztán injekciós tübe folyadékot szívott egy fiolából, és visszafordult a lány felé.

Szálnalmasan csúnya volt az arca. Rücskös, valószínűtlenül fehér bőrét barnásvörös, kusza haj, gondozatlan, sűrű szakáll és bajusz igyekeztek elrejteni, ám ez a szó szoros értelmében félig sem sikerült, mert az arc felét iszonyú sérülés érthette régebben, s a bal oldalon, a közvetlenül csontokra, fogakra tapadó bőrön nem képződött szőr.

- Bevallom, nem hittem volna, hogy képes lesz rám löni - lépett oda a lányhoz, akit Donald még mindig szorosan fogott. - Egyelőre az a legokosabb, ha elaltatom, később aztán majd csevegünk egy kicsit... Ami az arcomat illeti, az egy sajnálatos baleset folytán ilyen, és tulajdonképpen ennek köszönhetem, hogy sohasem volt sikerem a nőknél. Pedig amúgy nem lennék csúnya, és meg fogja látni, egy-két hét alatt teljesen belém szeret. Remekül fogjuk eltölteni a hátralevő időnkét. Ha mégsem gyúlna lángra a szíve irányomban - és ezt jól gondolja meg, mert rövidesen én leszek az egyetlen férfi a világon! -, akkor majd más eszközzel igyekszem jobb belátásra bírni. Időnk van, zavarni senki sem fog, meglátja, egy percig sem unatkozunk. Persze azt szokták mondani, a szerelmet nem lehet erőltetni, de én ezt sohasem hittem el. Ha azonban min-

den igyekeztem ellenére kiderül, hogy ez a mondás valóban igaz, akkor nem marad más hátra, mint magán is elvégezni egy olyan kis manipulációt, mint Tóbiáson vagy a felderítőimen, és biztosíthatom, minden kívánságomat teljesíteni fogja. Talán szépséghibának tűnik, hogy nem a saját akaratából cselekszik majd, de hát végül is a világon semmi sem tökéletes ...

Megdörzsölte vattával Zsanett karját, és beleszúrta a tűt.

- Asszisztensként sajnos magát sem alkalmazhatom... Donald! Fogd a hóna alatt, és hozd!

Elhelyezték az alvó lányt a sarokban álló másik műtőasztalon, és Mulligan gondosan letakarta egy pokróccal, nehogy megfázzon.

Aztán visszament a lekötözött tarajoshoz, és újból kezébe fogta a szikét.

„Zengei halott, a társait bezártam, a nő alszik - gondolta elégedetten. - Most már senki sem zavarhat.”

27.

Mulligan tévedett, amikor azt hitte, Zengei meghalt.

Még akkor sem halt volna meg, ha csodálatos matematikai képességű agyába fűrődik az energiatöltet, mert az agy végzetes roncsolódásával egyidejűleg a medenceövbbe épített komputeragy vette volna át a test irányítását.

Zengei *kiborg* volt. Humanoidtestében csak az agya volt emberi, élő szövetsomó, minden más fém és műanyag. Az agyát rövid, cirkulációs rendszer tartotta életben, és szoros, közvetlen kapcsolatban állt a komputeraggal. Döntéseiben az emberagy véleménye számított, bár előadódhattak olyan helyzetek, amikor a komputeragy ellentmondást nem tűrő erővel ragadhatta magához a kiborg tetteinek irányítását. Nagyokos azonban a rengeteg eszével rájött, miképpen lehet kifogni a komputeren, ennek köszönhette, hogy sikerült megmentenie Vág Emilt a saurusztól, ám ez volt egyben az oka annak is, hogy súlyosan megsebesült.

Amikor a lézerlövedék a mellébe fűrődött, már tudta, megbocsáthatatlan könnyelműséget követett el, talán jóvátehetetlen hibát. Fájdalmat színelve természetesen nyomban hanyatt vágta magát, s miközben a földön feküdt, résnyire nyílt szemmel várta a támadó közeledését. Optikai szenzorai sokkal gazdagabb, sokrétűbb képet közvetítettek agyába a környező világról, mint az emberi szemel. Alkotói mindkét irányban kiterjesztették számára a látható sugarak birodalmát, és képessé tették az infravörös, valamint az ultraibolya tartományokban való látásra - miáltal csaknem egyforma jól látott éjjel és nappal, csupán az éjszakai égbolt volt a számára koromfekete.

Ezúttal könnyedén megölhette volna a páncélost, ám a testébe hatoló óriási hő időlegesen megbénította végtagjainak mozgási centrumát. A komputeragy elemezte a felmerült károkat, és megállapította, hogy fél órán belül normális lesz a végtagműködés, ám a tüzelési centrum maradandó károsodást szenvedett. Ez azt jelentette, sem a bal karban rejlő lézer, sem a jobb karba épített nagy kalibere robbanógolyós fegyver nem működtethető.

A kiborg tehát pillanatnyilag teljesen védtelen volt, és szorongva várta az újabb lövéseket, melyek a sorsát - és talán az egész emberiségét - végleg megpecsételnék. Szeme sarkából meg is pillantotta a közeledő idegent, de az nyilván halottnak vélte a nem lélegző, mozdulatlan alakot, és a lánnyal együtt útjára ment.

„Mégiscsak jó a műanyag test - gondolta fanyarul Zengei. - Ha igazi testem van, menten szörnyethalok ... De hát nem véletlenül választottak engem a Mulligan-féle veszély elhárítására...”

Eszébe jutott az a nemzetközi konferencia Bécsben, ahol minden elkezdődött, s ahol ő volt a szenzáció, a tízesztendős csodagyerek, aki tizenhat jegyű számokkal végzett műveleteket pillanatok alatt, betéve tudta a függvénytáblázatot, és mindenkit elképesztett a magasabb matematikában tanúsított jártasságával. Aztán egyik éjjel tűz ütött ki a szállodában, ahol laktak. Édesapja a lángok martaléka lett, de őt megmentették; legalábbis azt hitte eleinte. Amikor a kórházban magához tért, csodálkozva tapasztalta, hogy fél méterrel nagyobb a teste, mint volt, és mikor egy tükörbe nézett, idegen arc bámult vissza rá, egy fiatal férfi arca, aki lehetett húszéves, de lehetett huszonöt is. A bőre teljességgel érzéketlen volt, és egészében véve furcsa, megmagyaráz-

hatatlan érzés töltötte el, valahányszor megpróbált a testére figyelni. Ilyenkor mindig úgy érezte, nincs is a teste valójában. Néhány hétig eltagadták előtte az igazságot, mert féltek a sokkhatástól. Azt hazudták, évekig volt eszméletlen, így természetes, hogy időközben megnőtt, megfőrfiasodott. Végül persze nem lehetett tovább vinni a hazudozást, és akkor közölték vele, a tudomány érdekében életben tartották az agyát, mely szerencsére nem sérült meg a teste pusztulásakor. Egy japán professzor akkoriban készítette el az első igazi robotembert, az első *humanoidot*, és sikerült rávenniük, hogy a legnagyobb titokban módosítsa célkitűzését, és helyezze el a csodagyerek agyát a humanoidtestben. A dolog fényesen sikerült; a professzoron és néhány beavatott nagyfejűn kívül jóformán senki sem tudta, hogy az első humanoid tulajdonképpen kiborg - az ember és a gép különös ötvözete. Zengei élvezte, hogy ismét a csodájára járnak, és bár matematikai tehetsége fokozatosan leépült, s nem tudta beváltani a hozzá fűzött reményeket, úgy gondolta, hasznára lehet még a világnak. Ebben nem is tévedett, mert több ízben kellett olyan feladatot teljesítenie, melyre ember képtelen lett volna, s amelynek elvégzéséhez mégis emberi alkatra, emberi ügyességre volt szükség. Miután végképp bebizonyosodott, hogy matematikában hasznavehetetlen, a tudósok helyett a hadsereg vetette ki rá a hálóját, és a „humanoid” egy szép napon eltűnt a nyilvánosság elől. Látszólag repülőszerencsétlenség áldozata lett, ám valójában egyetlen műhajszála sem görbült. A hadvezetés messzire néző terveit azonban keresztülhúzta az egyik szövetséges országból érkező hír: egy őrült tudós ki akarja irtani az emberiséget!

Az illető országban már hosszú évek óta a legnagyobb titokban folyt az időkutatási program, melynek segítségével az egész világ sorsát befolyásolni remélték. Érthető hát, nem kis erőfeszítésükbe került meggyőzni magukat annak szükségességéről, hogy felfedjék titkukat. A veszedelem elhárítására azonban egyetlen személy volt alkalmas, az idegen nemzetiségű kiborg - akiről kém szervezetük révén pontos információkkal rendelkeztek. A kiborg elrablása különböző okok miatt szóba sem jöhetett, s így nem maradt más hátra, mint tájékoztatni a szövetségeseket a súlyos helyzetről - természetesen a legszigorúbb titoktartás mellett. Bevallásuk szerint már minden készen állt egy hosszabb időutazáshoz, amikor a kísérleteket vezető Mulligan professzor egyik napról a másikra váratlanul eltűnt. Bizonyos körülményekből arra következtettek, a tudóst elrabolták, bármennyire valószínűtlen is volt ez a fennforgó biztonsági intézkedések mellett, ám azt sem tartották kizártnak, hogy a saját jószántából tűnt el, félrevezető bizonyítékok hátrahagyásával. Mulligan ugyanis az utóbbi időben kissé furcsán viselkedett, és most már világosan felismertek cselekedeteiben olyan jeleket, amelyekből kibontakozó őrülségre lehetett következtetni. A helyzetet tovább súlyosbítva nyoma veszett rengeteg értékes tárgynak is, melyek az időutazás nélkülözhetetlen kellékeit alkották, és pusztán a véletlennek - helyesebben egy tudós szórakozottságának - volt köszönhető, hogy megmaradt egyetlen szerkezet, melyből néhány hónap leforgása alatt kialakíthattak egy időgépet.

Pár nappal a rejtélyes eltűnések után az Időkutató igazgatója levelet talált a szobájában - egy terráriumba zárt, eleven kis repülőgyík és néhány gyökerestül kiásott *Glossopteris* nevű növény társaságában. Az élő „kövületek” minden kétséget kizáróan a triászskorból származtak, bizonyítva, hogy a levél küldője képes akadálytalanul közlekedni a távoli múlt és a jelen között. A levél arra szólította fel az emberiséget, hogy két hónapon belül kezdje meg, és három hónap elmúltával fejezze be a leszerelést, továbbá szüntessenek be mindenfajta tevékenységet, amely a természetet károsíthatja. Ellenkező esetben fenyegetőzött a levél - Mulligan professzor megváltoztatja a törzsfjlődés menetét, nem engedi kifejlődni az emlősöket, és így megakadályozza az emberi faj létrejöttét. Ez valójában azt jelentette, hogy ha a professzor terve valóra válik, akkor a múltban végzett manipulációk eredményeként az emberiség egyik pillanatról a másikra eltűnik - mintha sohasem létezett volna a Földön -, és a helyébe más, talán környezetbarát élőlények kerülnek. A komputeres vizsgálatok kimutatták, hogy a tudomány által ismert jelenlegi eszközök mellett a professzor egyedül semmiképpen sem teljesíthetné kitűzött célját, csak az volt a bökkenő, hogy senki sem tudta, Mulligan titokban végzett kutatásai mennyivel jártak előtte hivatalosan bevallott eredményeinek. Többek szerint sikerült mesterségesen előállítania a katalizátorként szereplő biológiai tényezőt, az emóciúmot, és más egyéb vívmányokat is magáénak mondhatott, amelyekről elfelejtett beszámolni.

A dolog tehát elméletileg nem volt lehetetlen, bizonyosságot azonban csak a gyakorlat szolgáltatott - és azt nem volt tanácsos bevárni.

Az intézet igazgatója mindenekelőtt feletteseit informálta a fejleményekről, aminek az lett az eredménye, hogy a levél nyilvánosságra hozatala helyett a legnagyobb titoktartást rendelték el, és megkezdődött a „Veszedelem az ősvilágból” fedőnevű akció, melynek célja a Mulliganveszély elhárítása volt. Az igazgatót természetesen leváltották, és elzárták egy biztos helyre, miután közölte, a levélről még senkinek sem szólt.

A szóban forgó országban hadianyag-termelő gyárosok terelgették a politika folyását, nem kis vagyonra, hatalomra téve szert ily módon, és el sem képzelhették, hogy életük máról holnapra megváltozzon. Inkább vállalták volna a halált, de mert élni azért mégis jobban szerettek, utolsó, kétségbeesett eszközhöz folyamodtak. Szerencséjükre a kiborg hazájában is pénzemberek irányították az életet, s így néhány üzenetváltás, szerződés kötés után létrejött a megegyezés, a kiborg pedig katonai repülőgépen röppent a szövetségesekhez.

A szükséges kiképzés, szerkezeti átalakítások és a komputeragyba betáplált magyarnyelv-tudás után ellátták Zengei Károly névre szóló hamis iratokkal, és becsempészték Magyarországra, az egyik tanárképző főiskola biológia szakos növendékei közé. Mulliganék esetleges kémjeire gondolva cselekedtek így, és most is megjátszották a kiborg pusztulását - szintén repülőbaleset révén.

Alkalmas időt és helyet választva, egyszerűen „lecserélték” Simonfalvi tanár urat. majd útjára bocsátották az egyszemélyes expedíciót. A négy másik személy időutazása teljesen váratlan volt a számukra, mert a kísérletek során soha nem akadt rá precedens. Természetesen álmukban sem gondoltak rá, hogy a „potyautasok” életben maradhatnak mindazon speciális szerkezet nélkül, amelyeket Mulligan elvitt vagy megsemmisített - lehetetlenné téve ily módon az időutazást emberek számára. A gyermekagyú kiborg viszont újra meg újra szembekerült a dilemmával, hogy új keletű barátai biztonságával törődjön-e, vagy a komputeragy sürgető parancsát kövesse, amely kizárólagos érvényűnek ítélte Mulliganék elpusztítását.

Az ultimátumot előtte is titkolták, és csak annyit tudott, hogy az örült Mulligan, valószínűleg többedmagával, megkísérli kiirtani az emberiséget, ám a gondviselés őt, az egyetlen kiborgot szemelte ki a magasztos célra, hogy megakadályozza ezt a szörnyűséget - ha kell, az élete árán is. Természetesen igent mondott, ám később csodálkozva tapasztalta, Mulliganék korántsem annyira vérszomjasak, mint lefestették őket, és nem törekednek mindenáron az ő halálukra.

Ebből nagyon helyesen arra a következtetésre jutott, hogy talán a többi embert sem akarják mindenáron kiirtani, s talán valamely feltételhez kötötték szándékuk végrehajtását. Ezért döntött végül is úgy - a komputeragy parancsa ellenére -, hogy élve fogja el a bandát, és legfeljebb megsebesíti őket, ha nem adják meg magukat harc nélkül ...

Zengei érezte, ismét ura mozdulatainak, és végtelen óvatossággal körülszemlélődött. A föléje hajló páfrányok letört darabjai - hosszan tartó légi útjuk befejezéseként - már-már lehulltak testére, s a levegőben függő öklömnyi bogár, amely elzuhanásakor a bokája fölött tartózkodott, már egy vonalba ért a fejével.

Miután semmi gyanúsat nem észlelt, fontolóra vette, hogy a lassú-időben maradjon továbbra is, vagy visszatérjen a normál-időbe, ahol különleges érzékszervei akadálytalanul működhetnek. A testébe épített tartalék kronoszgyorsító csupán két oda-vissza kapcsolásra volt alkalmas, utána beszüntette a működését; ezért Zengei úgy határozott, amíg vissza nem szerzi hátizsákját, nem állítja le a gyorsítót, mivel így sokkal kevesebb veszély fenyegeti. Visszaindulva saját nyomain, elhaladt Roland és Kovács mellett, akik éppen most húzták ki Vág Emilt a megölt száurusz alól, majd továbbment, amíg oda nem ért a mélyedéshez, a páfránybokrok között.

Határtalan megkönnyebbüléssel tapasztalta, hogy a zsák ott van, ahol hagyta, s miután gondosan bejárta az egész terepet, és mindent átvizsgált a lapuló ellenség után kutatva, megnyugodva utasította komputeragyát a kronoszgyorsító leállítására.

A normál-időbe visszatérve villámgyorsan fejtett ki a hátizsák belsejéből egy kezeslábasszerű, csuklyával ellátott öltözetet, és magára öltötte. Már régen el kellett volna végeznie ezt a műveletet, rögtön a múltba érése után, mert az öltözet ugyanúgy ellenállt a lézerlövedéknek,

mint a páncélos idegen ruhája. Az a tény azonban, hogy nem egyedül érkezett, teljesen felborította utasításait. A testébe épített komputeragy szigorúan ragaszkodni kívánt a betáplált programhoz, és minden zavaró körülmény kiiktatását követelte, ami jelen esetben egyenlő lett volna az öt ember meggyilkolásával. A kiborg emberagya természetesen tiltakozott a parancs ellen, és végül azzal altatta el a komputeragy éberségét, hogy az új helyzetet hasznára tudja fordítani, s a megváltozott körülmények mellett - ártatlan kutatóexpedíciót színlelve - sokkal könnyebben és biztosabban végrehajthatja tervét, mint a régi program szerint, amely csupán egy személy lehetőségeit vette figyelembe. „Öt ember az ötször több személy, mint egy - érvelt az emberagy -, és összességében végül is ötször nagyobb esélyt biztosít a sikerre. És az sem baj, ha ők fedeznek fel minket, így legalább lecsökken a kontaktusteremtés ideje...”

Kétes értékű bizonyítékok voltak ezek, de hosszas mérlegelés után a komputeragy elfogadta a megváltozott programot, melyet a tizenkét esztendő gyermekagy sugallt az agy, melyben minden különösége ellenére természetes erővel élt az emberek iránti szeretet, és megakadályozta, hogy a humanoidtest gyilkossá legyen.

A pillanatnyilag hasznavehetetlen indikátort Zengei a hátizsákkal meg az elrontott gerjesztővel együtt elásta, majd a nyomokat gondosan eltüntette, és elindult. Három társa ekkor már fenn kuksolt a ginkófán, egy hatalmas tarajos őrzetében. Zengei szerette volna kimenteni őket szorult helyzetükből, de fegyverek híján nem merte kockáztatni az őshüllők megtámadását, azonkívül kár lett volna tudtára adni a világnak, hogy korántsem halt meg, és mert Kovácsék nem voltak igazán veszélyben, úgy döntött, előbb megkísérli elvégezni kitűzött feladatát. És persze az sem volt közömbös számára, mi minden történhet Zsanettel a gazfickók fogságában.

Sajnos a nyomkeresésben minden szuperképessége mellett sem jeleskedett, és tetemes időt elpocsékolott ily módon. Nagyjából tudta ugyan, merre lehet a bázis, de most már feltétlenül biztosra akart menni, és így egészen addig csigalassúsággal haladt csak előre, amíg meg nem érezték szenzorai a támaszpont hatalmas tömegét. Ettől kezdve fokozott óvatossággal ment, és amikor megpillantotta maga előtt az épület levélszekrényformán kiemelkedő homlokzatát, önkéntelenül eszébe jutott a másik, hasonló jellegű akciója, amikor a sauruszok telepét figyelte távolról. Ha a védőruha már akkor rajta van, ittléte célját világosan kimutatta volna, és akkor talán nyomban megsemmisítik. Az előzmények azonban egyáltalán nem indokolták lesből történő .legyilkolását, és amikor szenzorai útján az utolsó pillanatban tudomást szerzett a közelgő idegenről, úgy határozott, tovább játssza a szerepet, és engedte magát látszólag elkábítani.

Bőrének megtévesztően tökéletes külalakja, imitált szívhangjai és a finoman lüktető vastagabb műerek semmi gyanút nem keltettek elfogójában, aki ott helyben kifaggatta, miután belefecskendezte nyakába a kábító anyaggal kevert igazságszérumot.

Most viszont a veszély már komoly volt, ezért hosszasan vizsgálta a környezetet, mielőtt továbbhaladt. Számított rá, így meg sem lepődött, amikor szenzorai hatalmas energiaharangot jeleztek, amely védőkupolaként borult a támaszpontra. Rövidesen azt is megállapította, a harang tovább folytatódik a föld alatt, kettévágva sziklát és földet. Ámde mégsem volt teljesen zárt a burok. A bejáratallal ellenkező oldalon, messze a hegy gyomrában lyuk tátongott rajta. Itt mentek be a karvastagságú kábelek, melyek a hegytetőn levő napelemekből továbbították a bázishoz az energiát.

Rövid számítgatás, pontosító helymeghatározás után Zengei már tudta, mi a teendője, és futni kezdett a hegy túloldala felé - vissza a barlanghoz, ahol nem is olyan régen még foglyok voltak. Ha számításai helyesek voltak, akkor a kábelek útja is arra vezetett.

28.

A váratlan bömbölés, a felénk induló alak látványa minden hajam szálát az égnek meresztette. Eltartott néhány másodpercig, amíg a gyenge fényben felismertem, hogy emberi alak a közeledő, de akkor már meg is szólalt:

- Nyugalom, fiúk! Én vagyok, Zengei.

Egy mozdulattal hátrahúzta fején a rásimuló csuklyát, és csakugyan Nagyokos arcát láthattuk. Fémesen csillogó, kezes lábasszerű öltözéke szorosan simult a testéhez, a kisujja hegyét sem hagyva szabadon.

- Karesz! - dadogta Roland falfehéren. - De hiszen Zsanett azt mondta, meghaltál! Láttá, ahogy lelőtt az android ...

- Rosszul látta - közölte szokásos egykedvűségével. - Láthatod, hogy élek. Vagy jobban hiszel Zsanettnak, mint a saját szemednek?... Miféle androidról beszélsz?

- Aki elfogott bennünket. Mulligannak hívhatja magát, de Zsanett látta, hogy fémből van a feje a sisak alatt. Szóval nem ember, hanem csak android. Hogyan tudtál bejönni ide?

- Ezt most hosszú lenne elmondani, de nem is lényeges. Mással nem találkoztatok?

- Nem. Zsanett szerint egyedül van itt. Legalábbis azt mondta neki, nem bízhat meg senkiben, ezért is akarta megfogadni a lányt asszisztensnek.

- És mit akar tenni, nem tudjátok?

- Zsanett azt mondta - feleltem -, valamilyen ultimátumot intézett az emberiséghez, hogy valósítsák meg a teljes leszerelést, és szüntessék meg a környezetszennyezést, egyszerűen ne pusztítsák tovább a természetet. Az android szerint ehhez nincsen joguk az embereknek, és egyúttal esztelenység is a részükről, mert a természet elpusztításával ők is elpusztulnak, amiben van is igazság. Szóval azt tervezi, ha az emberek nem akarnak ésszerűen élni, akkor ő segítséget ad nekik ahhoz, hogy ne is élhessenek. Alapjában véve jó szándékú javaslat, de csak akkor nem lenne emberellenes, ha az emberiség kiirtását pusztá fenyegetésnek szánná – azzal a céllal, hogy kieroszakolja mindazt, amit, úgy látszik, képtelenek elérni a Föld népei. A tervének sajnos az a legnagyobb baja, hogy nem került a nyilvánosság elé, vagyis az emberiség helyett csupán néhány nagyfejű döntött az ügyben, amikor téged ideküldtek ... De ezzel te is tisztában vagy, nem igaz? Nagyokos másodpercekig hallgatott.

- Már egy ideje gyanítok valami hasonlót - felelte. - Nekem úgy festették le Mulliganékat, mint vérszomjas, terrorista bandát, amelynek egyetlen célja van: kiirtani a Földön az embereket. A gyakorlat azonban megmutatta, korántsem ilyenek, ezért is haboztam az állítólagos android elpusztításával. Mindentől függetlenül, Mulligan rendkívüli tudós, és igen nagy kár lenne érte. Minden jel arra mutat azonban, hogy sajnos megőrült, és komolyan véghez akarja vinni, amit a levelében írt. Ezt természetesen meg kell akadályoznunk még akkor is, ha az életébe kerül. Az emberiséget meg kell óvnunk a veszélytől... Más kérdés, hogy a leszerelést meg a környezetvédelmet valóban jó lenne megvalósítani ...

Zengei elhallgatott, és lassú mozdulattal húzta vissza fejére a csuklyát. Úgy tűnt, gondolkodik valamin, bár az arca ezúttal sem árulta el gondolatait. Aztán odalépett az ajtóhoz, és a fülét rátapasztva hallgatózott.

- Mulligan operálni készül - szólt egy idő után felegyenesedve. - Zsanettot nem fenyegeti veszély.

- Mit akar operálni? - tudakolta Roland. - Valami beteget?

- Egy másik tarajost kíván ellátni elektródákkal, pontosan úgy, mint a csordavezért, akit megsebesítettem.

- Honnan tudod? - kérdeztem. - Átlátsz az ajtón?

- Elfelejtéd, hogy előttem érkeztem ide - válaszolt -, s így volt időm körülnézni kicsit. A műtőasztalon egy leszíjazott tarajos feküdt, alvó állapotban, szemlátomást operációra várva. Mellesleg abból a barlangból nyílik titkos folyosó ide, ahol fogva tartottak minket. Bebújtam az energiaharangon levő résen, és csakhamar sikerült megtalálnom és újrakódolnom az energiaelosztó komputert. Ennek következtében fokozatosan megszűnt az energiapajzs, és lehetetlenné vált a távirányítású energiafelvétel. Ha tehát Mulligannek vagy esetleges cinkosainak kimerül a hordozható telepük, egyszerűen védtelenek lesznek - a fegyvereiket leszámítva. Egyébként most már majdnem teljesen biztos vagyok, hogy az állítólagos android azonos Mulligannel, aki egyedül végzi az akciót.

- Na és mire jó ez a maskara? - kérdezte Kovács, Zengei öltözkékére mutatva.

- Megvéd a lézerlövedéktől és a közönséges kézfegyverek golyóitól. Hacsak nem lönek ágyúval rám, biztonságban vagyok.

- Van már valami terved? - tudakoltam. - Most, hogy együtt vagyunk, talán kezdhethénk valamit.

- El akartam rejtőzni, amíg nem tudok biztosat az itt levők számáról. Rövidesen elfogy a világításhoz szükséges energia, és arra számítottam, akkor majd mindenki mozogni kezd, és a sötétben, a hirtelen zűrzavarban végre tiszta képet kapok mindenről. Balszerencsémre ezt az ajtót csak kívülről lehet nyitni, de csak akkor jöttem rá erre, amikor már becsukódott mögöttem. Mentségemül csupán az szolgálhat, nagyon siettem az elrejtőzéssel, mert a másik ajtót már nyitottatok, mihelyt beugrottam ide.

Hirtelen ismét az ajtóra tapasztotta a fülét, majd néhány másodperc múlva felegyenesedett.

- Azt hiszem, nem várhatunk tovább. Valami történt a műtőben.

Hatalmas ütést mért az ajtóra, és ámultan láttuk, hogy a fémlepad behorpad. Néhány újabb ütéstől kiszakadt az ajtólap a foglalatból, és Zengei csikorogva tárta ki maga előtt.

- Maradjatok itt! - súgta. - Mulligan veszélyes lehet.

Már akkor láttam, iszonyú ereje van, amikor a vezértarajost harcképtelenné tette, ám ez a mostani cselekedet minden képzeletet felülmúlt! Ilyen erejű ember nem létezett, és azt hiszem, ezekben a pillanatokban döbbsentünk rá, hogy Zengei nem ember ...

Gondolkozásra azonban nem maradt időnk, mert a szemközti ajtó kivágódott, a küszöbén megjelent az ijesztő arcú Mulligan, s a kezében tartott pisztolyból többször rálőtt az alakra, akit eddig embernek hittünk.

Lövései nyomán meggyeszinű szikrák sokasága pattogott szét a kéken csillogó fémruharól - szemmel láthatóan nem okozva semmi sérülést.

- Tegye fel a kezét, Mulligan! - mondta a Zengei nevű lény, és karját a fegyveres felé nyújtotta.

A professzor nem adta meg magát. Látva, hogy lövései nem tesznek kárt ellenfelében, villámgyorsan visszaugrott a mütöbe, és be akarta csapni az ajtót.

Elkészett.

A kiborg komputerizált teste előreszökkent, lába a küszöb és az ajtólap közé szorult, s a következő pillanatban a meglepett Mulligant a terem túlsó oldaláig repítette a kivágódó ajtó.

- Add meg magad! - mondta a kiborg előrelépve. - Ígérem, nem esik bántódásod.

- Elhiggyem? - csikorgott az őrült, aki nem látott fegyvert a jövevénynél, és ez vakmerővé tette. - Hogyan tudtál ideérkezni a múltba anélkül, hogy az időszeizmográfom hírül adta volna?

Miközben beszélt, bal keze a szekrény polcán levő sisakjáért nyúlt, és egy rántással a fejére húzta.

- Elszalasztottad a lehetőséget, ember! - vihogott. Nincs olyan lövedék, amely áthatolhatna a páncélon, hacsak nem hordasz magadnál atombombát.

A kiborg lassan közeledett hozzá. Váratlan ugrással akarta meglepni ellenfelét, és elsősorban a kapcsolódobozt tépni le a derekáról. Néhány lépés után azonban megállt, és így szólt:

- Mondtam, hogy nem akarlak megölni. Most már tisztában vagyok vele, hogy tulajdonképpen nemes szándék vezérelt, amikor belekezdte a tervbe. Mi itt mindnyájan egyetértünk veled abban, hogy meg kell valósítani a leszerelést, és nem lehet tovább büntetlenül pusztítani a természetet. Az emberiség nyomban melléd állna, és kiharcolná a követelésedet, ha értesülne az ultimátumodról. Ha eljössz velünk a jelenünkbe, és mindenkinek tudomására hozod a tervedet, akkor a hajad szálát sem görbítjük meg, és akadálytalanul visszatérhetsz ide.

- Hazudsz! - kiáltott a férfi. - Ti mindnyájan hazudtok! Hazugság az is, hogy a XX. századból jöttél, a műszerek nem jelezték!

- Együtt jöttem a többiekkel ... Én vagyok Zengei, akit halottnak hittél.

- Nem igaz! - sikított eszelősen a másik. - Zengeit én lőttem le! A saját kezemmel lőttem szíven, és láttam, ahogy meghalt!

- Ide nézz! - szólt a kiborg megállva, és lehúzta fejéről a csuklyát.

Mulligan eszelősen felordított az ismerős arc megpillantásakor, és utánakapott elejtett fegyverének. A kiröppenő impulzus azonban a védőruhát érte, mert a kiborg hihetetlen gyorsasággal visszahelyezte a csuklyát.

Ekkor aludt ki a mennyezeti világítás.

- Fogd meg az embert, Donald! - kiáltott Mulligan, s a keze ugyanakkor az övében levő kapcsolókhoz nyúlt. Ellenfele szeme előtt nem látott infravörös látókészüléket, ezért úgy vélte, a sötétség leple alatt sikerrel járhat egy támadás a kronoszyorsító segítségével - még így is, hogy ő sem viselte most az infranézőt. Természetesen biztos volt benne, a jövevény szintén rendelkezik gyorsítóval, s amíg a lámpák égtek, amíg látni lehetett a mozdulatokat, nem is gondolt ilyen akcióra. Legnagyobb megdöbbenésére azonban a kapcsolódoboz tetejét nem bírta felnyitni. A megolvadt műanyag köpeny ráfolyt, eltömítette réseit, és szilárd egységgé ötvözött dobozt és doboztetőt.

Mulligan abbahagyta a meddő próbálkozást, felpattant, és megnyomott valamit a falon; a fal egy része hangtalanul félresiklott, s miután belépett a rejtett folyosóra, mögötte ismét bezárult az

ajtó.

Ha Zengei nem képes látni a sötétben, sejtelve sem lett volna róla, hová tűnt ellenfele. A közvetlen üldözésben viszont megakadályozta a rátámadó robotgép, amely mindenáron útját akarta állni. Csak rövid közelharc árán sikerült eltéríteni szándékától.

- Jöhettek! - kiáltott a kiborg, ellökve magától a megnyomorított Donaldot. - Mulligan elmenekült egy titkos folyosón, de én utána megyek. Ti vegyétek le Zsanettot a műtőasztalról, és vigyétek ki a szabadba. De vigyázzatok, mert a másik asztalon egy szaurusz fekszik, mindketten alszanak.

Amíg beszélt, ujjai a falat tapogatták, ám hiába lelte meg a nyitógombot, a mechanizmus nem működött. A professzor bizonyára kikapcsolta a másik oldalról, vagy másképpen akadályozta az ajtó nyitását.

A kiborg ütni kezdte a falat. Horpadt, görbült, sikoltott a fém, majd hangos csikorgással szakadt ki az ujjak erejétől.

- Nehogy utánam gyertek! - kiáltott, beugorva a résen, és sebes futással indult meg az alacsony, kanyargó folyosón.

Mulligan már az alagút végénél járt, mikor a csuklóján levő szenzor tudatta vele üldözője közeledtét.

- Az átkozott! - lihegte maga elé. - Ide is utánam jön! ... De most majd elbánok vele!

A folyosó végét elzáró ajtó mellett mélyedés volt a falban. Mulligan kilökte az ajtót, s a beáramló fényben öklömnyi tárgyat vett elő a mélyedésből, igazított rajta valamit, majd teljes erővel elhajította az alagút sötétje felé, amerről a közeledő léptei hangzottak. Aztán kiemelt a lyukból egy rövid csövű géppisztolyt, kiugrott a szabadba, és becsapta az ajtót.

Zengei jól látta a feléje suhanó tárgyat, és a másodperc törtrésze alatt azzal is tisztában volt, hogy kézigrátnát, a robbanás idejét azonban nem tudta megmondani, így az egyetlen lehetőséget választva, ügyes mozdulattal kikerülte, és maximális sebességgel rohant előre.

A robbanás talán akkor is kitörte volna az ajtót, ha nem párosul vele a kiborg gigászi ereje, és Mulligan szeme előtt játékbábuként röppent ki az alagútból a kék ruhás jövevény, hogy a meggörbült ajtólap társaságában elterüljön a mohák és páfrányok közt. A légnyomás őt is leverte lábáról, de máris talpon volt, és ellenfeléhez akart sietni - megadni neki a kegyelemdöfést, ha még nem halt meg egészen.

Csodálkozva látta, hogy az illető feláll, és határozott léptekkel indul feléje.

- Add meg magad! - szólt a kiborg. - Semmi esé ...

Szavait elnyomta a géppisztoly kelepelése, és a testének csapódó ólomeső pillanatokra megállította haladását, aztán elindult ismét, fel sem véve a lövedékek óriási taszítóerejét.

Az örült ekkor döbrent csak rá a Zengei-arcú idegen emberfeletti mivoltára, és először fordult meg a fejében: talán nem is emberrel harcol!

„De hát kicsoda ez? - sikoltott benne a rémület. - Földön kívüli lény? Jövőbeli szuperember?”

Miközben szünet nélkül lött és hátrált, agyában önkéntelenül felmerült a gondolat, hogy ha valóban jövőbeli lénnel áll szemben - és ez látszott a legvalószínűbbnek -, akkor mégsem hal ki az emberiség, nem robbantják fel a Földet, nem szennyezik tovább a vizet és levegőt, nem hal ki az Élet, vagyis nincs értelme az ő Tervének sem ...

Abbahagyta a tüzelést.

29.

- Ki vagy? - zihálta Mulligan.

- Humanoid vagyok - hazudta a kiborg, megállva. - Esztelenség, amire vállalkoztál. A leveledről csupán néhány nagyfejű tud, akiknek a pénz az istenük, akik nem törődnek azzal, ha meghal mindenki, ha elpusztul a Föld. Lásd be, nem jutott el az üzenet azokhoz, akiknek szántad: a Föld népeihez, az emberiséghez. A fenyegetésedet nem szabad valóra váltani, amíg nem adod meg a lehetőséget a feltételek teljesítésére! Ha visszajössz velünk, és eljuttatod mindenkihez a felszólítást, ígérem, bántatlanul visszatérhetsz ide, és valóra is válthatod a

fenyegetést, de biztos lehetsz benne, arra nem lesz szükség.

- Honnan tudjam, hogy igazat beszélsz? - kérdezte a másik. - Hátha csapda az egész, amit az elfogásomra eszeltél ki!

- Nincs más választásod, mint hinni nekem. Meggyőződhetél róla, hogy sokkal erősebb vagyok nálad, és semmilyen fegyverrel nem lehetsz úrrá rajtam. A kapcsolódobozodnak nem veheted hasznát, és ha akarom, pusztá kézzel elbánhatok veled. Egyébként az elképzelésedet betáplálták a legnagyobb komputerbe. Szerintük semmi esélyed sincs a sikerre.

- Ha ennyire esélytelen, akkor miért jöttetek utánam! - horkant fel a férfi, s a hangjából félreérthetetlenül kiérződött a sértett önérzet.

- Egy ezrelék az esélyed - felelte a kiborg. - Az emberiség létét azonban nem szabad kockára tenni, és ebből a szempontból még egy ezrelék is sok. Azonkívül, ismétlem, nem jutott el az ultimátum a címzetthez, ezért be kell szüntetned az akciót, mert így nem lennél becsületes.

- Becsület! - vihogott a másik. - Nevetséges! Hol találsz a politikában becsületet? ... De hogy lásd, nem vagyok gonosztevő, van egy javaslatom: menjen haza valaki közületek, és hozza nyilvánosságra az ultimátumot. Aztán várunk szépen, közben dolgozom a terven, és ha a határidő leteltekor nem teljesítik a feltételeket, szabad kezét adok a dolgok folyásának.

- Sajnos egyedül én tudom kezelni az indikátort - ingatta fejét a kiborg. - A szerkezet fontosabbik része bennem van, vagyis nélkülem lehetetlen használni. Ha viszont magadra hagylak, mi a biztosíték, hogy nem váltod valóra a fenyegetést minden körülmények között?

- Mondtam már, nem vagyok gonosztevő! - erősködött Mulligan a domboldalnak támaszkodva, mely itt csaknem függőlegesen nyúlt felfelé. - Becsületszavamat adom, hogy tartom magam a megállapodáshoz.

- Épp az előbb fejtetted ki, hogy a politikában keveset ér a becsület - szegezte neki a kiborg. - Ki tudja, megtartsd-e a szavad? Mindenképpen együtt kell utaznunk. Azt hiszem, az idegeid is kikészültek az utóbbi időben ...

- Szóval azt hiszed, őrült vagyok? - sziszegte a másik. - Haza akarsz vinni, hogy becsukhassatok a diliházba, mielőtt kivégeztek? Vagy szép csendesen akartok eltenni láb alól, miután kiszedtetek belőlem, amit akartok? Miután elárultam az érzésem mesterséges előállításának titkát? Miután elárultam, miként lehet minimális energiával több ezer időutat tenni? Azt hiszed, nem tudom, hogy már csak egyetlen útra elegendő energiátok van? Ha valóban hazautaznátok, semmi körülmények között nem jöhetnétek vissza egy esztendőn belül, mert legalábbis ennyi ideig tartana, amíg az időutazáshoz szükséges energiát előteremtitek. Én vezetek az ilyen irányú kísérleteket, ezért tudom, hol tartotok. Hogyan akarnál visszajönni? Az én módszeremmel? És ha én nem akarok visszahozni benneteket? Visszaengednétek ide, egyedül? Aligha, mert ez pontosan az a helyzet lenne, ami elől az imént elzárkóztál: hogy egyedül lehessenek itt! ... Lásd be, nem kockáztathatok, hogy többen dolgozzunk itt, mert ha rá akartok szedni, munka közben előbb-utóbb adódik erre alkalom. Tehát ha őszinte a javaslatod, akkor most hazautaztok, és nyilvánosságra hoztok mindent. Még pontosan öt hónap áll a rendelkezésetekre. A leszerelést csak elkezdeni nehéz, és meglátjátok, a fegyverkezési hajsza megszűntével olyan óriási pénzüsszegek szabadulnak fel, hogy egyszeriben lehetőség nyílik a környezetkímélő ipar és mezőgazdaság megteremtésére.

A kiborg gondolkozott.

- Ha százszázalékos biztonsággal tudnám, igazat mondasz, akkor elfogadnám az ajánlatot - mondta egy idő után. - De a gondolataidban nem tudok olvasni, ezért nem lehetek biztos. Lásd be, Mulligan, nem szabad kockáztatnom.

Egyetlen ugrással a páncélosra vetette magát, de az már nem volt a korábbi helyén. Hatalmas léptekkel távolodott, majd hirtelen benyúlt egy mélyedésbe a meredek homokkő falon, és megnyomta az ott rejlő gombot. A hegyoldal egy része halkan félresiklott, és feketén tátongó barlangot tárt fel.

A kiborg különleges látószerve óriás, mozduló tömeget észlelt a sötétben, s ugyanakkor ismét felhangzott az a bömbölés, amely már néhányszor eljutott füléhez, most azonban sokkal tisztábban, erősebben hangzott, nem olyan mélyen, letompítva, mint a föld alatt.

Az állat lassan, tétoválva jött a kijáráshoz, mintha nem akarna hinni a szemének, mintha nem akarná elhinni, hogy ütött a szabadulás órája. A két hátulsó lábán lépkedett, törzse előredőlt, ormótlan feje gyanakodva kémlelt jobbra-balra, ahogy közeledett.

- Ölj! - kiáltotta Mulligan a szörnynek. - Ölj, Tóbi!

Azt hiszed, árthat ez nekem? - kérdezte Zengei. - Tudod jól, milyen képességeim vannak.

Mulligan azonban nem is figyelt rá, csak ordított eszelősen - megfélemlítve arról, hogy nem férhetett a kapcsolóhoz, nem küldhetett utasítást az óriás agyába ültetett elektródáknak.

- Ölj, Tóbi! Ölj! Öld meg mindegyiket!

Az őshüllő lehajtott fejjel bújt ki a barlangból, aztán teljes nagyságában kiegyenesedett, hosszú farkának csupán a hegyével érintve a talajt. A magassága hét méter lehetett, a hosszúsága tizenhat.

- *Megalosaurus ingens*! - suttogta áhítattal a gyermekagyú humanoid. - A ragadozó óriásgyíkok legnagyobbika!

Néhány pillanatig mindenről elfeledkezve bámulta a jurakor fejedelmét, melynek még csak a fogait találta meg a tudósok az afrikai Tendaguru-hegység malmbeli rétegeiben. Nagyjából hasonlított a többi kétlábú ragadozóra, ám az egész formája zömökebb volt, tojás alakú feje arányaiban hatalmasabb, mellső végtagjai jóval csökevényesebbek azokénál. Narancssárga alapszínét a hátán, fejen és az oldalakon fekete meg barna foltok és rajzolatok borították, váltakozó sűrűséggel.

Az óriási megalosaurusz támadásba lendült, tömzsi nyakon ülő fejét leszegte, és dülöngélő kacsá módján szaladt kiszemelt zsákmánya felé - rá sem hederítve a mozdulatlanul álló kiborgra.

A távoli páfrányok között négy alak próbált menekülni a veszedelem elől ... A fegyverropogást meghallva indultak a küzdelem színhelyére, abban a hiszemben, talán segítségére lehetnek a Zengei nevű lénynek, aki élethalálharcot vív az emberiség fennmaradásáért. Balszerencséjükre éppen akkor értek a tisztásra, amikor az őshüllő kijött az odúból, és az menten észrevette őket ... Kovács és Roland szaladtak legelől, mögöttük Vág Emil támogatta a kissé ingatag léptű Zsanettet, akinél még nem múlt el teljesen az altató hatása.

- Segítség! - kiáltott a lány a közelgő szörny felé pillantva. - Ments meg, Karesz! Segítség!

- Ölj, Tóbi! Ölj! - rikácsolt az örült, és senki sem tudta volna megmondani, szavai sarkallják-e a sauruszt, vagy saját ösztöne parancsának engedelmeskedve siet a kis kétlábú élőlények felé.

A kiborg fejében táncot jártak a gondolatok. Emberi agya szinte magától mozdította lábát az őállat, a menekülő emberek irányába, a komputeragy viszont könyörtelen logikával fogta vissza testét - rámutatva, hogy nem szabad elveszíteni szem elől Mulligant, nem szabad megengedni, hogy elmeneküljön, nem szabad kockára tenni az egész emberi fajt négy ember életéért. Gyermeki agya fájdalomközpontját heves nyilallások érték, mutatva, a komputer már nem ismer pardont, és ha szükséges, teljesen átveszi a humanoidtest irányítását.

Nagyokos villámgyorsan döntött. Rémmületes kiáltással ugrott a csendesen vihogó páncélosnak, és lábai minden erejével rúgott a fejébe, mellkasába. Mulligant a rúgás nekivágta a kemény hegyoldalnak - valami roppant, valami csikordult a biztos menedéknek vélt titánpáncélban, s az erőtlenné vált test halk zörgéssel terült el a földön.

- Vége! - mondta hangosan a kiborg. - Megöltem Mulligant!

Emberagya minden energiáját a diadalmas tényre összpontosította, és tudatában a legapróbb kételyt sem engedte feltörni az ellenfél halálára vonatkozóan. Agyában megszűnt a feszültség, a rászédett komputer megnyugodott, ő pedig letépte Mulligan derekáról a kapcsolódobozt, felkapta a földről az elejtett géppisztolyt, és örült iramban rohant a támadó állat után, melyet már csak méterek választottak el az emberektől.

Roland és Kovács időközben odaértek a támaszpont bejáratához, és verejtékben fürödve, ziháló mellkassal nézték a halálos versenyfutást két társuk meg az üldöző ősszörny között. Egy másodpercig haboztak, vágyódó pillantást vetettek a biztos fedezéket nyújtó építményre, majd egy emberként szökkentek előre, és hangos üvöltéssel igyekeztek felhívni magukra a támadó figyelmét - elterelni a veszélyt a másik kettőről. Nem tudni, miként cselekedtek volna, ha

történetesen egyedül vannak, nincs kizárva, hogy Rolandon akkor ismét felülkerekedik gyávasága, sőt Kovács is másként viselkedik.

Zengei futás közben szüntelenül tüzelt a szauruszra, mély sebeket ütve annak törzsén, farkán és lábain, lehajló fejét azonban nem bírta eltávolítani, az okozott sérülések pedig még arra sem voltak elegendők, hogy eltérítsék a vad figyelmét prédájáról.

És egyszerre csak Zsanett megbotlott valamiben, elzuhant, és magával rántotta Vág Emilt. Az életüket Emil mentette meg, aki estében oldalára vetődött, és egy kis mélyedésbe gurult a lánnyal.

A szaurusz ekkor egy-két méterre volt csupán mögöttük, a noha minden erejével szeretett volna megállni, a lendület továbbvitte. Mire megfordult, a zsákmányát páfrányok rejtették el a szeme elől, s ahogy vizsgálódva körülnézett, remek célpontot kínált a szorosan nyomában rohanó kiborgnak. - Ólomlövedékek csapódtak mellébe, nyakába, fejébe, szétforgácsolták a bőr szarulemezeit, belevágódtak a húsbba, át akarták törni a vastag csontokat.

A megaloszaurusz megingott a lövések erejétől és a váratlan fájdalomtól. A kiabáló, karját lengető Roladdal, Kováccsal mit sem törődve, Zengeire rontott, aki hűvös nyugalommal állt

előtte, és a kegyelemlovást készült megadni, egyenesen a kitátott szájba célozva.

A fegyver azonban csüörtököt mondott, a ravasz meghúzásakor nem szökött ki a csőből gyilkos ólomeső, s noha nem volt lehetetlen, hogy kiürült-a tár, a kiborg inkább műszaki hibára gyanakodott. Az okot keresni azonban fölösleges volt, s így beérte azzal, hogy elhárítsa a veszélyt a társairól, és rohant vissza Mulliganhez.

Már messziről látta, az örült magához tért. és támo lyogta próbál talpra állni. Még nagyobb iramra ösztö kelte magát, és gyorsabban száguldott a leggyorsabb embernél is; ám a saurusz sem maradt el tőle, mert a látszólag lomhán mozduló hátsó lábak hat-hét métert is léptek egyszerre.

Mulligan a hatalmas barlangba igyekezett, ahol a Tóbiás nevű szörnyet tartotta bezárva, és sikerült is eltűnnie a sötétben, mielőtt a kiborg és üldözője odaértek. Az ajtót azonban már nem tudta becsukni, mert az őshüllő törzse megállította az elcsúszó fémlapot. Fájdalmas bögés tört fel a beszorult állat torkából, és néhány pillanatig úgy tűnt, a csukódó ajtó összeroppantja bordáit, ám a saurusz király győzött - az ajtómechanizmus recsenve mondta fel a szolgálatot, és a hatalmas test félig halottan bepré selte magát a kétlábú lények után.

- Add fel a harcot, Mulligan! - kiáltott a kiborg, látva, hogy a páncélos újabb fegyvert húz elő egy ajtó mögül. - Nem esik bántódásod!

Az utolsó szót már a földön fekv e kiáltotta, mert a feléje kapó óriási szájtól csak egy villámgyors szökkenés tudta megmenteni. És ez a mozdulata kétszeresen is indokolt volt, mert a lángszóróból kiszökkenő többméteres tűzcsóva pontosan arra a helyre csapódott, ahol az imént állt, s ahová most az óriásszáj lendült. A láng belemart az ősal lat nyelvébe, szempillantás alatt szénné égette egy részét, csakúgy, mint a lilásvörös ínyt, s a szájszél bőrpáncélját.

A megalosaurusz a fájdalomtól teljesen megveszett! Ahelyett, hogy a tűztől elmenekült volna, rekedt hörgéssel kapott a lángszóróhoz, s úgy vette be a szájába, mint némelyek teszik az égő gyufával, hogy elkápráztassák társaságukat. A lángszóróval együtt azonban bekapta Mulligant is, aki ott volt mindvégig a rettentő állkapcsok közt, amíg a fegyver működött, s amíg a saurusz haláltusa já véget nem ért.

A kiborg csak ügyel-bajjal bírt menekülni a haldokló állat rúgásai, farkcsapásai elől, és nem is gondolhatott Mulligan megmentésére. Amikor minden elcsendesült, nyomban látta, a professzornak vége, mert a teste olyan furcsa szögben feküdt a fogak közt, hogy abban már nem lehetett élet. Szupererejével szétfeszítette az állkapcsokat, kihúzta a páncélos ernyed t testét, és egy rántással letépte sisakját. A halálba merevült arc most még csúnyább volt, mint az életben, ám ez már semmit sem számított annak a férfinak, aki meg akarta váltani a világot, és nem félt eljönni az őshüllők közé, de hiányzott a bátorsága egy közönséges plasztikai műtét hez, amely elfogadható archoz juttatta volna.

Szemkápráztató gyorsasággal dolgozott a kiborg. Testhez álló öltözékét lehúzta karjairól, ujjait ráhelyezte a halott férfi fejére, az agykoponyájára, és csaknem egy egész percig mozdulatlan maradt. Aztán levette kezét a fejről, és ismét felöltötte a ruhát. Mulligan minden tudása, minden adat, ami a fejében volt, beszívárgott az elhaló agyból a humanoidtest memóriabankjába.

- Zengei! - hallatszott odakintről. - Merre vagy? Mi történt?

- Jövök - felelte. - Nincs már semmi vész! Mulligan meghalt ... Az egyik legnagyobb tudós volt, aki valaha is élt - tette hozzá halkan, csak magának, és szelíden lezárta a halott szemét ...

- Most én elmegyek az indikátorért - mondta kilépve az ajtón. - Ti addig maradjatok itt a támaszponton, fél órán belül itt vagyok.

Azzal elnyargalt.

30.

- Ki gondolta volna róla, hogy robotember? - csóválta a fejét Kovács. - Így persze könnyen volt okosabb mindenkinél!

- Nem robot, hanem humanoid - helyesbített Roland. - A kettő nem ugyanaz!

- Pedig én már kezdtem belehabarodni - sóhajtott a Zsanett, majd rá m pillantva elnevette

magát, és hozzám bújtt, amikor vállára tettem a kezemet.

- Majd ha visszajön, megkérdezzük tőle, kicsoda - jelentettem ki határozottan, mert volt egy olyan érzésem, hogy Zengei sokkal emberibben viselkedett egy humanoidnál.

És nekem lett igazam, mert amikor visszajött, elmondott mindent a múltjáról, csak bizonyos neveket, adatokat hallgatott el.

- Szóval kiborg vagy! - motyogta Kovács. Akkorát nyelt, majdnem kiugrott az ádámcsutkjája, és önkéntelenül hátrább húzódott kissé.

- Nem kell félned tőlem - felelte a kiborg egykedvűen. - Eddig sem bántottalak titeket, ezután sem foglak. Most már talán azt is belátjátok, miért titkoltam, ki vagyok. Ha tudtátok volna a titkomat, Mulligan soha nem győzzük le, mert a technikája fejlettebb volt az enyémnél... De most már szerencsésen túl vagyunk az egészen... Még egy-két dolgot elintézzünk a támaszponton, aztán hazamegyünk.

- Hát nem kell várni hónapokig? - ámult Zsanett.

- Nem hát. Ezt csak én találtam ki, hogy ne legyen más választásotok, mint a küzdelem. Kérlek, ne haragudjatok rám ezért, de beláthatjátok, nem tehettem másként. A feladat végrehajtása mindennél fontosabb volt.

- Igazad van - mondtam. - Még csak azt áruld el, tulajdonképpen hogyan dolgozott ez a Mulligan? Úgy értem, mit csinált eddig, és mi lesz a tetteinek a következménye? Ezek a tarajosok majd okossá válnak? Készítenek maguknak ruhát meg egyebet?

- Ilyesmiről szó sincs. Mulligan alapjában véve jó úton haladt, csak lassabban, mint remélte, de ezt csak az utóbbi hetekben kezdte belátni, azért is akarta megfogadni Zsanettet segítségnek, és az sincs kizárva, hogy benneteket is ilyen céllal fogott el végül. Természetesen elektródák segítségével akart parancsolni nektek, ugyanúgy, mint a sauruszoknak ... Abból, amiket találtunk itt, arra követ- keztetek, már a triászban kiválasztott magának egy alkalmasnak látszó teropodafajt, elnevezte őket homoszaurusznak, embergyíknak, és néhányuk fejébe elektródákat ültetett, aztán megtanította őket különböző művesetekre, többek közt a barlangkészítésre, és magas fokra fejlesztette náluk az ivadékgondozást. Aprókat ugorva előre az időben, követte védenecit a fejlődés útján, és néhány millió év alatt már olyan erős, okos és ügyes hordává kovácsolta őket, hogy sokkal magasabb fokon álltak a többi őshüllőnél. Itt a jurában már nyilvánvalóan ők voltak a korszak korlátlan urai, mert összetartó csapataikat még a legnagyobb ragadozók sem merték megtámadni.

- De hát akkor már csupán idő kérdése, hogy minden úgy legyen, ahogy ő akarta! - szóltam elhűlten. - Ha ez a hatás kiterjed, akkor nem halnak ki a tarajosok, mert egyre okosabbak lesznek, és átvészelik a nagy változásokat!

- Szerencsére nem így van - magyarázta. - Mulligan még nagyon az elején járt a dolognak, illetve úgy a közepe táján. Még legalább öt hónapi kemény munkára lett volna szükség olyan mértékben megerősíteni a sauruszok öröklődő tulajdonságait, hogy azok önálló életre keljenek, és függetlenné válhassanak az eddig kapott külső segítségtől. Ha a továbbiakban nem kapják meg ezt a segítséget, egészen a krétakor végéig, akkor minden eddigi vesződése hiábavaló volt, efelől teljesen nyugodtak lehetünk ... Itt jegyzem meg, hogy a mostani jelenünkben, tehát évmilliókra az igazi, a nagybetűs Jelenünktől, Mulligan már egészen rövid, néhány évszázados ugrásokat is képes volt tenni az időben mind előre, mind hátra, ez az állapot azonban annyira bonyolult, hogy most nem foglalkozhatunk bővebben az ide vonatkozó kérdésekkel. Sajnos Mulligan erről a felfedezéséről nem számolt be otthon, és éppen ez volt az oka, hogy a komputernek olyan alacsonyra értékelték a terve sikerének valószínűségét ... De mindez már nem tartozik ránk, a feladatunkat elvégeztük, nyugodtan hazamehetünk ...

A megoperált tarajost és a ketrecbe zárt repülőgyíkokat természetesen szabadon engedték, mert a fejükben lévő elektródák csöppet sem zavarták őket életük folyásában. A bázist gondosan lezártuk. Zengei szerint nem lett volna okos elpusztítani annyi értékes mindenfélét, és nem tartotta lehetetlennek, hogy ez a hely egyszer még kiváló központja lehet az ősvilági

kutatómunkának, amelyre előbb vagy utóbb minden bizonnyal sor kerül.

A hazautazás úgy történt, hogy leültünk a földre, az indikátor köré, és Zengei - akinek derekán Mulligan kapcsolódobozos öve feszült - energiaharangot létesített fölöttünk a halott professzor készülékével. Ezután egy sprayből ugyanolyan ködgomolyt fújt, mint ideérkezésünkkor, és kipusztított rólunk minden ősvilági kórokozót.

- Ez rugós spray - mondta. - Nem csökkenti a Föld ózonpajzsát, mint azok, amelyek gázzal működnek. Ha minden spray ilyen lenne a világon, sokkal kisebb lenne a veszély, hogy egy szép napon eljuthatnak hozzánk a kozmosz káros sugarai, mert elfogy a légkörből az ózon.

Aztán elindultunk, és a következő pillanatban egy hatalmas teremben találtuk magunkat, egy hihetetlenül bonyolult, noha meglehetősen kicsi gépezet társaságában.

A terem nyomban megtelt nyüzsgéssel; egyenruhás emberek jöttek-mentek, köztük köpenyes tudósformák, ismeretlen nyelveken karattyolva. Zengeit jobbra vitték, minket meg balra, és először feküdtünk újra ágyban azon az éjszakán, bár az is lehet, hogy nappal volt - ezt nem állt módunkban meghatározni, mert az épületben mesterséges fénnel világítottak.

Túl sok örömről azonban nem lett az ágyakból, mert legédesebb álmunkból felzavartak, ruhát adtak ránk elnyűtt gönceink helyett, és helikopterbe ültettek. Zengei kivételével mindnyájan ott voltunk, de hiába kérdeztük öreinket, semmilyen választ nem adtak. Egyenesen a repülőtérré szálltunk, ahol betuszkoltak egy koleopterbe, és azon folytattuk az utat.

Néhány órával később Budapesten landoltunk, a Férihegyi repülőtéren. Magas rangú személyiségek meg a sajtó, rádió, televízió képviselői vártak bennünket, óriási, ünneplő embertömeg társaságában. Az emberek sírva, nevetve kiabáltak felénk.

- De hát miért vannak úgy oda? - kérdeztem egy bajszos fiatalembert a fogadóbizottság tagjai közül. - Mi igazán nem tehetünk arról, hogy időutazók lettünk. Ezért egyáltalán semmi elismerés sem jár.

- Ez még önmagában csakugyan kevés lenne - válaszolt. - Azonban ma éjjel nulla órakor megkezdődik a világon az általános és teljes leszerelés, amit természetesen nektek és a Zengei nevű társatoknak köszönhet az emberiség. A leszereléssel párhuzamosan elkezdődik a környezetszennyező tevékenységek fokozatos beszüntetése. Ez utóbbi persze egy-két esetben határozottan kellemetlen lesz, amíg nem sikerül megfelelő pótlást találni helyettük, gondolok itt például a gyógyszergyártásra vagy a káros mezőgazdasági vegyszerekre ... De mindenesetre lesz normális jövője az emberiségnek, és ez a ti érdemetek!

Azzal barátságosan a hátamra csapott.

- Hát erről van szó? - dadogtam hebehurgyan, és a többiek is csak néztek értetlenül.

A nap folyamán aztán megoldódott a rejtély. Videokazettáról lejátszották azt az adást, amit a stacionárius helyzetű mesterséges holdak sugároztak a Föld lakosságának.

A képen a Zengei nevű kiborgot láttuk, amint ultimátumot intéz az emberiséghez a leszerelés meg a környezetvédelem megvalósítása érdekében. A végső határidőt öt hónapban jelölte meg azzal a szigorítással, hogy holnap - azaz ma - nulla órakor el kell kezdeni az atomfegyverek megsemmisítését. A mellette látszó széken a világ egyik legnagyobb fegyvergyárának a tulajdonosa gubbasztott megkötözve, mint egy foglyul ejtett dögkeselyű. „Öt túszként magammal viszem - közölte a kiborg -, és egy hét múlva hazalátogatok újabb túszoekért, ha a dolgok nem haladnak megfelelő ütemben.” Aztán eltűnt a képernyőről, és senki sem tudta megmondani, honnan jött az adás.

... Nulla órakor a világ népeinek akaratából megkezdődött a leszerelés, néhány különösen környezetszennyező gyár pedig elsőként szüntette be a működését.

A többi már ment, mint a karikacsapás!

HU ISSN 0324-3222 ISBN 963 11 4422 4

Móra Ferenc Ifjúsági Könyvkiadó, Budapest

Felelős kiadó: Sziládi János igazgató

Szikra Lapnyomda (85-3575), Budapest, 1986

Felelős vezető: Csöndes Zoltán vezérigazgató

Felelős szerkesztő: Rónaszegi Miklós

Műszaki vezető: Szakálos Mihály

Képszerkesztő: Szecskó Tamás

Műszaki szerkesztő: Szántai Ágnes

73 200 példány. Terjedelem: 14,55 (A,15) ív. IF 5606